

IZUMI KJÓKA

SZENTEK ÉS DÉMONOK

Japán gólikus történetek

Izumi Kjóka

**Szente
és
démonok**

Japan gótikus történetek

TARTALOM

BEVEZETÉS

A MŰTŐ

1. RÉSZ

2. RÉSZ

A KÓJA-HEGYI SZENT EMBER

EGY TAVASZI NAP

ELSŐ RÉSZ

MÁSODIK RÉSZ

OSZEN ÉS SZOKICSI

UTÓSZÓ

BEVEZETÉS

Az ismerős idegen helyek

Az összehasonlítás ugyan félrevezető lehet azoknak, akik számára még ismeretlen a japán irodalom. Hasonlóan ahhoz, amiként az amerikai irodalomtudósok tanakodnak Edgar Allan Poe művészetén és irodalmi értékén, úgy kellett a japán olvasóknak is elmélyednie Izumi Kjóka (1873–1939) kifinomult műveinek megértésében. Olyan szerző volt ő, kinek az irodalomtörténeti szerepét és hatását méltatlanul alábecsülik. Írásai feltevésekből fakadnak, s ebben nagyon is eltér attól az alaptól, melyből Poe merített, nyirkos és sivár alkotásaihoz, de kiterjeszthetjük a *gótikus* kifejezést a kultúrákon átívelő dimenzióra, és érdemes is mindkét íróra vonatkoztatni, hacsak nem akarjuk felhívni a figyelmet azon disszonanciákra, melyeket maga a kategória alkot. Ha bármi, akkor leginkább Kjóka írásai támadják szembe azon barbár és bárdolatlan értékeket, melyekből az európai gótikát eredeztetik. Ugyanakkor Kjóka osztozik azon a dekadens romanticizmuson, melyen Poe is, és e hasonlóság arra késztet minket, hogy átgondoljuk, hogyan is lehetséges, hogy mindkettejüket a kísérteties és hátborzongató művek íróiként ismerik el.

A „nagy gótikus írók” lehetősége által kreált disszonancia több szinten érthető meg. Az irodalomtörténeti síkon egy kisebb kategória jelentős eredményei magában foglalják az egész szerkezet érvényességét, ahogyan az világossá vált a feminista kritika közelmúltban elért teljesítményei által. Ez esetben a kihívást nem a női felsőbbrendűség feltevése, hanem a képzelet hierarchiája jelenti. Például, Poe műveinek korlátossága ellenére is megmaradt az egyik legnagyobb befolyással bíró írónak az amerikai irodalomban. Gondoljunk csak bele, milyen hatással volt Charles Baudlaire-re és a francia szimbolizmusra,

úttörő újításaival a novella formavilágára, a logikai narratíva szellemi megalkotásában betöltött szerepére, vagy tágabb értelemben, az akkoriban bimbózó misztikus regény világára. Bármilyen legyen is a véleményünk az efféle hozzájárulás minőségét illetően, egyszerűen túl sok körülöttünk a szimbolizmus, az elbeszélés és a misztikus irodalom, hogy figyelmen kívül hagyhassuk William Wilson megalkotóját.

Noha a következő generációkra gyakorolt hatását már nehezebb meghatározni, hasonló mód vázolhatjuk fel Kjókáról is. (A japán hagyományok szerint a családnév megelőzi a keresztnévet, az írókra pedig – ha létezik ilyen – a felvett művészneveken utalnak, ahogyan ez itt is történik.) Senki sem tagadhatja Kjóka vízióinak alapos és már-már mániákus minőségét. Mindig teljesen tisztában volt vele, mit akart írni; és amint egyszer megalkotta azt a képletet, mely segítségével képes volt ötletes módon megjeleníteni, amit szeretett volna, hajlamos volt rá, hogy annyira elégedett legyen ezzel, hogy ismétlje önmagát. Ugyanakkor az összpontosításnak ez a fajta folytonossága volt az oka annak is, hogy művészként ilyen sokat elérjen: jóllehet szívesen találkoznánk szélesebb témaválasztékkal, aligha kérdőjelezhetjük meg vágyainak intenzitását vagy őszinteségét. Poe-hoz hasonlóan sosem múlt szenvedésben élve édesanyja korai halála miatt, Kjóka szeretett volna emléket állítani az anya fiatalkori szépségének és anyai gyöngédségének, száz és száz, a holtak világába tett irodalmi látogatása során. Egy ilyen világban ez az átjárás vagy elmúlás a „valóságon át vezet, hogy bebocsátást nyerhessünk egy sokkal hatalmasabb hatalomhoz”, jelenti Kjóka hosszú és termékeny karrierjének esszenciáját. Ez a gondolat határozza meg az alapvető szerkezetét és holdsütötte árnyainak alakját.

Az erő, mely ezt az átjárást irányítja, a félelem, a rémület és a rettegés kettős értelmében. Ha csak elődje nyomdokain lépdelt volna, akkor Kjóka sokkal közelebb lett volna a Poe-ra jellemző hangulathoz és érzülethez. Így viszont az utóbbi érzélem, egy

igen mély tisztelet „e világ két hatalmas természetfölötti ereje... Kannon Ereje (*Kannon rjoku*) és a Gonosz Istenek Ereje (*Kisin rjoku*)... melyek előtt az emberi teremtmények tehetetlenek” iránt biztosítja a döntő különbséget. Poe a saját akaratának állhatatosságával nézett szembe a halállal, egy önmagát felnagyító csatát vívva az abszolútnak és egyenlőnek feltételezett erővel; s reményvesztetten végezte. Addig Kjóka egy politeista és animista kulturális közegben alkotott, egy valamivel passzívabb elfogadást fenntartva a környezetével szemben; hatvanhat éves koráig élt, fizikai és érzelmi törékenysége ellenére. Habár egyszer majdnem belevetette magát a Kanazava Kastély várának sötétjébe, és komolyan hitte, hogy depresszióban és zavarodottságtól szenved, képes volt túlélni oly módon, hogy kiadta magából érzelmeit művein keresztül. Valamint azon emberek szűk körére támaszkodva, kik igazán sokat jelentettek számára: köztük volt édesapja, Izumi Szejdzsi; mentora, Ozaki Kojo; nagyanyja, Meboszo Kite; felesége, Ito Szuzu; és néhány hűséges barátja, legfőképpen Szaszakava Rinpu, nevelő és szerkesztő, és más művészek, mint Kaburaki Kijokata és Komura Szettai.

Írásaiban Kjóka reményre lelt a nagy gonddal és kitartással megalkotott figurák szerepeltetésében. Ezek legtöbbször női alakok, archetipikus hősnői a szépségnek, intelligenciának és jóindulatnak. Fiatal édesanyja utáni vágyakozására reflektálva e hősnők egyaránt megbűvölik és megmentik, csábítják és fegyelmezik Kjóka férfi karaktereit, amint a rejtelmek és a félelem hegyvidékes, vizes tájain barangolnak. Azáltal, hogy édesanyja képét ezekre a gáláns, de gyakran szerencsétlen sorsú nőkre vetítette ki, képes volt megtapasztalni, majd újra és újra átélni a nélkülözést oly módon, mely lehetővé tette számára, hogy találjon egy bizonyos mértékű megnyugvást rettegésére; valamint, hogy kieressze magából a benne felgyülemlett megvetést, melyet a *riszin sussze*, avagy a Mejdzsi-korszak (1868–1912) durva és érzéketlen világa, s az

azalatt kialakult („minden áron sikert elérni”) erkölcsök iránt érzett. Soha egy pillanatra sem kételkedve a tiszta és igaz szív vagy a nyelv és az irodalom erejében, sikerült kimenekítenie magát szorongásainak világából, megalkotva azt a fiktív purgatóriumot, mely gyakorta volt becses és bizarr, és melodramai formáságai ellenére mindig igaz és valóságos volt. Ez egy kicsi és nagyon egyedi jellemzőkkel bíró világ. Akárhogy is, Kjóka elég mélyre ásott le kutatásai közben, hogy megtalálja azt a világot, mely összeköttetésben áll az összes többivel, és képzeletének erejével képes volt megjeleníteni nekünk az érzelmek birodalmának látképeit, melyek minden irányba kiterjedtek.

Akutagava Rjúnoszuke (1892–1927), az őt követő generáció briliáns regényírója alkotta meg a „Kjóka világa” terminust (*Kjóka no szekai*), az író különc és rendhagyó helyszíneire utalva. Amint ezt ez a szóhasználat is sejteti, Kjóka a modern irodalomban betöltött pozíciójának meghatározása nem egyszerű feladat. Eredetisége a váratlan összetevők szintézisében rejlik, mely összetevőket korának uralkodó elvárásai tettek egyszerre lehetségessé és gyanússá. Ritmusai és témái, képei és szerkezeti megoldásai rájátszottak a szóbeli előadásmódokra – népmesékre, legendákra, hivatásos mesemondókra, utazó színi társulatokra, a kabukira és a nó-ra – s az írásbeliekre is, mint a *geszaku*, vagy „frivol irkafirkákra,” melyek az Edo korszak (1600-1868) második felétől, egészen a Mejdzsi-korszak első két évszázadáig dominánsak voltak. A *geszaku* természetfeletti és melodramai részei azért is relevánsak voltak Kjóka számára, mivel ütköztek a pozitívista nézetekkel. Beleszámítva az iránti vágyát, hogy élvezhesse a holtak társaságát, érthető tehát, hogy visszautasította azokat, kiknek napirendjén olyan módszerek kidolgozása állt, melyek kizártak minden olyan lehetőséget, melyek a körülötte lévő világot nem a lehető legracionálisabb vagy legrrealisztikusabb módon közelítették meg. Kjóka egyszerre akart hinni egy olyan

világban és akart írni egy olyan átalakulásról, mely során a modern nyelvreform testetlen ereje elejét veszi a szellemek és szörnyetegek valóra válásának. Ahhoz, hogy úgy utasítsuk el e természetfeletti iránti érdeklődést, hogy pusztán hanyatlónak vagy korszerűtlennek kiáltjuk ki, az Kjóka modern japán művészi minőségében tett választási jelentőségének félreértelmezését jelentené, és azon narratívák választékának figyelmen kívül hagyását, melyek a realista regény e korszakában jöttek létre.

A nem realista elbeszélőformák figyelmen kívül hagyásának tendenciája a modernség még mindig jelen lévő modelljéből fakad. Az elfogadott szempontokkal ellenkezően, a modern tudatosság születése Japánban egészen Ihara Szaikaku (1642-1692) és Edzsima Kiszeki (1667?-1736) karakterének tanulmányozásáig nyúlik vissza, és e korai állapotában csak igen kevéssel kötődik bármiben is a nyugati paradigmákhoz. A Mejdzsi-korszakbeli Japánban beköszöntött „progresszivitást” követően a burzsoá kultúra egy második felvirágzása következett, egy olyan szakaszban, mikor az Edo-korszak írásainak dinamizmusából és ragyogó elmésségéből már hiányzott a lendület. Az 1868-as restauráció egy olyan pillanatban következett be, mikor az individuum felemelkedése már megkezdődött, és a kapitalizmus alapjait már lefektették.

A modernről szóló kritikai irodalom - mely hajlamos rá, hogy alulinformált legyen a Tokugava rezsím alatti időszakról - azonban nem elég gyakran beszél e nézetről kellő érthetőséggel. Amíg az edo kereskedő kultúra vizuális és színházi eredményei széles körben ismertek, addig a kor irodalmi munkáiról szóló tanulmányok és a fordítások sokkal lassabban haladtak előre, főként ugyanazon ok miatt, mely Kjókát is kiszorította a peremre a maga idejében. A megelőző korok javításaként tekintve a magáéra, a modernitás hajlamos eltörölni a múltat, vagy mint tradicionális (és kívülálló) a másikat újraértelmezni. Mert részben a modern hegemon

rendszerek elégedetlensége és kibontakozása volt az, ami annak a dolognak a fokozott megbecsüléséhez vezetett, melyet ez idáig elutasítottak és összetörtek, komolytalannak és felszínesnek láttak. Valóban, a posztkulturalista bírálat általános hatása a régi kategóriák újragondolása, és egy olyan japán irodalmi kritika korába való bevezetődés volt, mely összezsengett a kultúra műalkotásainak saját nyelvükön való értelmezésére tett széleskörű próbálkozással.

Talán Kjóka legnagyobb eredménye az, hogy olvasóit ráveszi, hogy belegondoljanak ezen feltételek igazságába. Egy, a „tradicionalizmusával rokonszenvező kritika igyekszik megkérdőjelezni azon kritikai metódusokat, melyek a gyarmatosító kor során domináltak. Elvégre Kjóka gondjai mélyen személyes jellegűek, egy nélkülözéssel és érzelmi traumával teli életbe ágyazva. Amiatt a magatartás miatt, melyen keresztül szívfájdalmát akarta kifejezni, nyíltan és büntudat nélkül kölcsönözve az elavultnak titulált módszerekből avégett, hogy nagyon modern önállóságot fogalmazhasson meg, munkája ellenpólussá válik, mely a vita egyik fele számára fontos kapoccsá lesz a korai modern és a posztmodern Japán között. Attól függően, hogy mekkora relevanciát tulajdonítunk Kjóka munkájának Japán kulturális fejlődésének „nyugati, kései modern, körülbelül 1880-tól 1970-ig tartó szakaszában, az egyre inkább furcsán feltűnő kanyarnak tűnhet egy meglepően egyenes folyamban. E kanyar akkor alakult ki, mikor a nyugati hatások hullámai elérték tetőpontjukat, és azért érkeztek, mert az a szó és kép közötti tradicionális szimbiózis, melyen a japán irodalmi hagyomány oly sokáig támaszkodott, mostanra elkorcsosult. Ekkor történt az is, hogy a japán narratíva vizuális ihlete behódolt e jellegzetes diskurzus logocentrikus és fonocentrikus elgondolásainak, amint a modern regényírók megpróbálták beleilleszteni a pszichológiai realizmus új eszméibe. Az az álláspont, mely szerint Japán nem hódolt be eléggé Marujama Maszo történészé, aki az európai tradícióban

jártas személyként úgy tartotta, hogy a modern Japán azzal, hogy elhanyagolta a demokratikus intézményeket és egy abszolutista állammá esett szét, sosem alapozta meg kellően az egyéni jogok elsőbbségét vagy a gondolkodó, történelmileg tudatos emberek szubjektivitását. Lehet azon vitatkozni, hogy ma Japán sokkal kevésbé szenved az abszolutizmustól, mint a jóléttől és a fogyasztói kultúra instabil elégedettségétől (habár, végső soron, igen nehéz elkülöníteni e kettőt). Szintén elmondható, hogy Japán rendkívüli gazdasági sikere előfeltétele a leginkább technológiailag vezérelt vizuális megjelenítés vitalitásának és annak tagadhatatlan kapcsolatának Kjóka munkásságának jelen újraértékeléséhez.

Az úgynevezett „Kjóka-bumm az 1970-es években kezdődött, azon darabjainak színpadra állításával, mely túlságosan „távolinak tünnek ahhoz, hogy korábban bemutassák őket. Ahogy korábban is, a szerző szélesebb körű megítélése még mindig a munkái – elsősorban színdarabjai és forgatókönyvei – alapján készült előadásokon múlik. Azonban ha az eredeti szövegek minősége miatt nem lett volna szükség erre, akkor Kjóka művei nem lettek volna ilyen gyakran közvetítve az előadásokon és fordításokon keresztül. És ha nem az eredeti nyelvezet csáberejének köszönhetően, akkor az irodalomtörténet felülvizsgálata iránti szükségünkből kifolyólag azért, hogy magyarázatot adjunk a Kjókánál jelentkező korai- és a kései-modern nyugtalanító szintézisére, nem volna olyan égetően erőteljes, dacára annak a növekvő kritikai érdeklődésnek, mely, például, késői modern korszak elején a *kuszazosi* (népszerű illusztrált regény) dominanciája iránt, s a végén a *manga* (képregény) berobbanása iránt alakult ki.

Végső soron Kjóka munkásságának ereje marad fő varázsa. A vörös és fehér kódolt csábereje még mindig elég erős ahhoz, hogy elvezessen minket olyan helyekre is, ahová amúgy nem merészkedtünk volna. És e „csodás, de többnyire átláthatatlan nyelvi ajándék” egyértelmű oka volt Edwards Seidensticker

kitűnő fordításának, az „Egy mese a három vak emberről” című műnek, mely egy rövid, ám magával ragadó novella, mely az évek során sokakat meghódított. Az egyértelmű nehézségek ellenére, Kjóka prózájának virtuozitása másokat is bevont mostanában annak a feladatába, hogy „Kjóka világát” a betűkből álló nyelvek – mint például az angol – csökönyös absztrakciójába és vizuális szegénységébe interpretálják.

E különös hely időtálló élénksége magyarázatként szolgál arra is, hogy a szerző nyomdokait követő számos japán író miért nemcsak elismerte Kjóka eredményeit, hanem arra is készletet érzett, hogy értelmezést adjon történelmi jelentőségéről. Vegyük csak például Misima Jukio (1925–1970) értékelését, ki úgy tartotta, hogy talán Kjóka volt az egyetlen géniusz a modern japán írók között.

Kjóka egy zseni volt. Kora fölé emelkedett, hogy bálványozhassa saját individualitását. A japán nyelv veszélyesen játékos stílusával, a bazsarózsák japánkertjét művelte, melyben a virágok folyamatosan nyíltak, míg körötte a modern japán irodalom vérszegény sivataga terült el. Teljesítménye nem az intellektuális felsőbbtség érzetéből eredt, sem valamiféle arisztokratikus látszattól; nem származott sem a tömegek megvetéséből, vagy az esztétika semmilyen elméletéből. Ösztönösen elköteleződve az emberek általános érzéseivel, Kjóka a nyelv úttörője volt, ki a japán köznyelvet a lehető legextravagánsabb szintre, s annak legmagasabb potenciáljára emelte. A népszerű történelmi novellák (koda) és embertermészet novellák (nindzso banasi) narratív módszereit használva a szókincs tenger gazdagságából merített, hogy kőszikla módjára időtálló mondatokat faragjon, s hogy elmerüljön a japán misztika és szimbolizmus mély erdejében. Stílusa – mely újjáélesztette a renga-szerű asszociációs ugrásokat és a japán nyelv azon imaginista pompáját, melyről a modern japán irodalom teljességgel megfeledkezett – nem tudatosan kitalált anakronizmus volt. Ő maga vált a szerző

időtlen szellemének tükrevé. Erősen hitt a szavakban és a szellemekben, s romanticizmusának tisztasága által egy rangsorba kerül E. T. A. Hoffmannal.

Misimának, ki úgy gondolta, hogy egy novella nem is novella addig, míg az olvasót össze nem kapcsolja a természetfölöttivel, egyértelmű okai voltak tehát, hogy szimpatizáljon Kjókával. Itt pontosan meghatározza Kjóka hatalmának forrását, méghozzá a nyelvhez való kapcsolatában, miközben továbblépve ezen nemzeti jelentőséget is tulajdonít neki. „Kjóka... a japán köznyelvet a lehető legextravagánsabb szintre, s annak legmagasabb potenciáljára emelte.” E módon misztikusként és szimbolistaként jellemezve, Kjóka kivételes volt, mivel képes volt újjáéleszteni a *renga* számára alapvető asszociációs ugrásokat, vagy ahhoz kapcsolódó verseket, és „a japán nyelv azon imaginista pompáját, melyről a modern japán irodalom teljességgel megfeledkezett.”

Ezzel itt maradunk, kételyek közt hánykolódva, hogy vajon mi is lehet a japán nyelv „legmagasabb potenciálja. Simazaki Toszon (1872-1948) sokkal kiegyensúlyozottabb jellemzését véve ugyanezen tradícióról („A japán írók alapvetően impresszionisták. Ez egyszerre jelenti erősségünket és gyöngeségünket.) nem jelenthetjük ki olyan egyszerűen, hogy az asszociáció ugrásait és az imaginista potenciált, melyeket Misima olyannyira csodált, egységesen elfogadták volna. Való igaz, hogy Misima felfogása a modern japán irodalomról „megfeledkezett” a nyelv félrevezető minőségének aspektusáról. Cuboucsi Sojo (1859-1935), Tajama Katai (1871-1930) és sok egyéb szerző írásai is arról számolnak be, hogy a „*renga*-szerűség” elhanyagolása nem a passzív feledékenység következtén történt, hanem szándékos kísérlet volt arra, hogy megreformálják a japán nyelvet, hogy az hatékonyabban átlátható legyen, hogy alkalmasabb legyen egy pozitivistá világnézet kifejtésére, melyet a pontos leírás adására való képesség megfigyelésére alapoztak.

Amikor a realizmus ténylegesen dominánssá vált Japán irodalmi kultúrájában, Kjóka, noha saját korában is már tehetséges íróként tartották számon, végül mégis a peremre szorult, és Tanizaki Dzsun'icsiro (1886-1965) értékelése szerint, elhanyagoltta is vált.

Egészen őszintén, én úgy hiszem, hogy élete utolsó életében. Izumi Kjókát igencsak elhanyagolták és elfeledték. De azt is gondolom, hogy mivel művészként ilyen sokat elért, nem igazán zavarta e mellőzöttség. Nekem egyáltalán nem úgy tűnik, mintha e magánytól szenvedett volna, habár nem tagadhatjuk le azt sem, hogy a korosodó. Kjókát kizárták a bundan fő irányzatából. Most, hogy ő már nincs közöttünk, mégis új történelmi jelentőséggel és klasszikus hírnévvel gyarapítjuk műveit. Úgy kell Kjókát olvasnunk, ahogyan Csikamacu Szaikaku tette: felfedezve e nagyszerű író egyedülálló világát, kinek élete átívelt a Mejdzsi-, Taisó- és Sóva-korszakokon.

Szándékosan használom itt az „egyedülálló” kifejezést. Igazság szerint, csak nagyon kevés szerző élte le életét egy olyan, minden mástól eltérő, meghökkentően különböző világban, mint Kjóka. A többi hatalmas író mind hasonlóknak tűnik rendkívüli egyediségében. ... Szószeki, Ógai, és Kojo - e szerzők közül is mind a saját világában élt. De a köztük lévő eltérés sokkal kisebb, mint az a távolság és különbözőség, mely Kjókát választotta el tőlük... Gyakran misztikus, bizarr és homályos, ám lényegében mégis világos, díszes, elegáns és nem mesterkél, ahogyan ír. Leginkább dicséretreméltó jellemzője mégis a tiszta „japánsága.” Habár Kjóka a nyugati hullám tetőzése alatt alkotott, munkája mégis teljesen japán tudott maradni. Minden benne felbukkanó érték - a szép, a csúf, az erkölcsös, az erkölcstelen, a lovagias, az elegáns - mind ősi japán töről fakad, sem a nyugati, sem a kínai befolyás nem volt rájuk hatással... Ő egyszerre a legkiválóbb és leginkább hazai írónk, kit valaha szülőföldünk adhatott. Nem kellene hát dicsőítenünk e szerzőt, ki nem is jöhetett volna más országból

kerek e világon?

Tanizaki, 1940-ben, Kjóka halálának első évfordulóján írt dicshimnuszának sovinszta hangvétele talán érthetővé válik Japán egyre növekvő nemzeti agressziójának kontextusában: Konoé miniszterelnök hirdetménye az Új Nemzeti Rendről (*Sintaiszei*), a Németországgal és Olaszországgal kötött szövetség, a Berlin-Róma-Tokió-tengely megalakulása, és a Császári Uralom Segítő Egyesület beiktatása. Bármilyen mélységű is Tanizaki patriotizmusa, ereje itt meggyengíti az általa említett érveket. Amennyiben igaz, hogy a nagy írók mind szélsőségesek egyéniségükben, miért helyezi Kjóka vállára a japán identitás köpönyegét? Alkalmassint, hogy visszatérjünk eredeti gondolatomhoz, és hogy újraalkossunk egy második, sokkal közvetlenebb olvasási szintet a „nagy gótikus írókkal” szemben, az olyan szerzők, mint Poe és Kjóka az idő és a tér különbözőségeiben érthetőek meg, s bár ékesszólóan beszélnek saját kultúrájukról, aggodalmaik túllépnek a nemzeti körülményeken.

Egy bizonyos mértékig az olvasásnak ez a két szintje – történelmi és személyes – befolyásolja egymást, de nem világos, hogy vajon a történelemnek van szüksége a nagyságra, vagy a nagysághoz van szükség a történelemre. Talán emiatt vonzódik az irodalomtörténet az ütemes ritmusokhoz és a precízen meghatározott kategóriákhoz, még olyankor is, amikor rendet szeretne teremteni az alvó szemére eső fénysugár okozta nyugtalanságban, vagy a sápadt bőrön felvillanó vörös bélés erotikus vonzásában. Végül is, van valami közvetlen és családias a gótikus írókban. Irántuk érzett megbecsülésünk egy testvériségszerű törőlfakad, egy olyan közelségből, melyet nem mindig könnyű bevallani. Ők dagályos nagybácsik és öntelt unokatestvérek, kiket jobb szeretünk csak a távolból szeretni, mintsem rendszeresen vendégül látni őket vacsoraasztalunknál, még ha tudjuk, hogy ők maguk adtak nekünk valamit saját magukból, mely valamilyen értéket képvisel. Végső soron, épp

annyira nehéz egy tökéletes ajándék átadóját hibáztatni, mint amennyire nehéz e különös helyek ismerősségét letagadnunk.

A MŰTŐ

(*GEKASICU, 1895*)

1. RÉSZ

A műtetre Tokió külvárosában egy bizonyos kórházban kellett sort keríteni, a páciens pedig maga Kifune grófnő volt, akin az én drága Takamine doktor barátomnak kellett elvégeznie az operációt. A kíváncsiságtól hajtva szinte Takamine nyakába varrtam magam, hogy engedje meg nekem, hogy jelen lehessenek. Azért, hogy a lehető legmeggyőzőbben álljak elő kérésemmel, egy olyan érvelést ötlöttem ki, amely azon alapult, hogy művészember lévén egy ilyen műtét megtekintése számomra felettébb hasznos lenne. Végül sikerrel jártam.

Aznap kevéssel kilenc után hagytam el házamat és riksán a kórházig siettem. Bent az épületben egy hosszú folyosón haladtam végig, át a műtő felé, ahol egy nőkből álló kisebb csoportnyi kísérő – feltehetőleg valamelyik nemesi család szolgálói – bukkant fel a szemközti ajtónál. Az aula közepén találkoztunk össze.

A nők egy hét-nyolc év körüli kislányt kísérték, aki kimonója fölött egy hosszú kabátot viselt. Egészen addig követtem őket a folyosón, míg el nem tűntek annak végén. Azalatt, amíg megtettem a hátralévő távolságot a kórház bejárata és a műtőrészleg közt, majd végig a hosszú előcsarnokon, amely a betegszobákhoz vezetett, az arisztokrácia számos tagja jött velem szembe. Egyesek szalonkabátot, mások ünnepi kimonót viselve lépkedtek; akadtak a hadsereg egyenruháját viselő tisztok és mindenféle nemes hölgyek – megjelenésükben egytől-

egyig kifogástalanok és előkelők. Úgy tűnt, mindenhol ott vannak, emitt egymás útját keresztezik, amott meg összetalálkoznak, egyszer megállnak, majd újból továsétálnak. Visszagondolva a kórház előtt várakozó temérdek kocsira, csak most döbbsentem rá, kiket is hoztak azokon. A jelenlévők közül páran komoly tekintettel merengtek, mások töprengőnek tűntek, megint mások pedig idegesek voltak. Ugyanakkor mindannyiuk arcára kiült egyfajta aggodalom. Cipőik sietős csoszogása visszhangot vert a magas, magányos kórház mennyezetén, bezörögve a kórtermekbe és végig az előcsarnokon; s a léptek e furcsa zaja az egész alkalmat még komorabbá hangolta.

Végül sikerült megtalálnom a mütőt. Takamine nyugodtan üldögélt egy székbén, karjait összefonva mellkasán. Felém pillantott és egy mosollyal üdvözölt. Jóllehet, olyan hatalmas felelősséggel kellett szembenéznie, mely - úgy tűnt - a társadalom egész felső rétegét érinti, az én jó Takamine barátom, aki a lélekjelenlét megtestesülésének ritka példája, tökéletesen higgadtan tűnt, mintha épp csak vacsorázni készült volna. A doktor kíséretként jelen volt három asszisztens, egy kezelőorvos és három nővér a Vörös Kereszttől. Akadtak olyan nővérek, akiknek egyenruháját szép medál díszítette, melyet minden bizonnyal kiváló szolgálataiknak érdeméül adományoztak nekik. Rajtuk kívül más nő nem tartózkodott a mütőben. Volt ott ellenben jó pár férfiú, mindegyikük valamely nemesi család sarja. Egyikük kitűnt közülük: arcán csüggedt, elmondhatatlanul szomorú kifejezés árnya ült. Ő volt a páciens férje, Kifune báró.

Maga a mütő oly fényárban úszott, hogy akár a levegőben szálldosó apró porszemeket is meg tudtam volna számolni. Az egész helyiség mintha önmagában állt volna, mereven és sérthetetlenül. A szoba közepén pedig ott feküdt Kifune báróné, akiért a mütőajtón túl, és azok is, akik idebent közélről figyelhették, egyaránt aggódtak. Patyolat tiszta fehér kórházi

ruhába öltöztetve feküdt a műtőasztalon, de szinte élettelenül – arca színtelen és fakó volt, az orra a mennyezet felé szegeződött, álla keskeny és törékeny, karjai és lábai pedig még ahhoz is túl gyengének tűntek, hogy elbírhák a finom selyem súlyát. Sápadt ajkai egy parányit elnyíltak, épp látni engedték a hölgy fogait. Szemeit szorosan összezárta, szemöldökét aggódalmasan összehúzta. Lazán összekötött haja finoman omlott párnájára és a műtőasztalra. E nemes, elegáns és gyönyörű nő láttán, ki most betegen és erőtlenül feküdt előttem, éreztem, hogy hűvösség járja át a testem. Takaminére pillantottam, de úgy tűnt, őt nem befolyásolja a látvány, legalábbis nem mutatta semmi jelét sem megrendülésnek, sem pedig aggodalomnak. A szobában egyedül ő ült. Lélekjelenléte megnyugtató volt, de mégis csak rettegést éreztem, amint a legyengült bárónéra néztem.

Ebben a pillanatban lassan feltárult az ajtó és egy fiatal nő lépett be csendesen. Felismertem benne az egyik szolgálót, aki mellett az imént elhaladtam a folyosón, ő volt mindközül a legszembevetőbb jelenség. Odalépett a bárónőhöz és halkán suttozni kezdett:

- Asszonyom, a hercegnő abbahagyta a sírást. Most csöndben várakozik a szomszédos szobában.

A bárónő egy apró biccentéssel jelezte, hogy tudomásul vette a hallottakat. Az egyik nővér odalépett Doktor Takaminéhez.

- Készen állunk az operációra.

- Rendben.

Észrevettem, hogy Takamine hangja egy leheletnyit megremeg. Arcát fürkészsze egy pillanatig úgy tűnt, mintha az arckifejezése megváltozott volna. Bárkin, lett légyen akármily nagyszerű férfiú is az illető, minden bizonnyal úrrá lenne egyfajta nyugtalanság, ha egy ehhez hasonló helyzetbe kerülne. Mélységesen együtt tudtam érezni vele.

Észrevéve az orvos szándékát, a nővér a szolgálóhoz fordult.

- Akkor hát készen állunk. Ha volna olyan szíves és...

Erre a végszóra a szolgálólány odalépett a műtőasztalhoz, mindkét kezét térdére fektetve mélyen meghajolt a bárónő előtt.

- Asszonyom, a gyógyszere. Kérem, mindössze annyit kell tennie, hogy elszámol tízig, vagy elbetűz egy szót.

A bárónő nem válaszolt.

- Asszonyom? - ismételte meg a szolgáló. - Hall engem, asszonyom?

A bárónő így felelt:

- Igen. Hallom.

- Akkor hát elkezdhetjük?

- Érzéstelenítéssel?

- Pontosan, asszonyom. Csak egy rövid ideig van erre szükség, csak amíg az operáció tart. Az orvosok szerint mindenképp szükség van kegyednél az érzéstelenítésre.

A bárónő nem válaszolt azonnal.

- Nincs szükségem rá - mondta végül tisztán csengő hangon.

A szobában lévők egymásra pillantottak a kijelentés hallatán.

- De hiszen e nélkül az orvosok nem tudják elvégezni a beavatkozást.

- Akkor nem lesz beavatkozás.

A szolgáló elhallgatott és a gróf úr felé fordult, aki most előrelépett.

- Kedves, ne legyen meggondolatlan. Hogyan is lehetne elvégezni ezt a műtétet érzéstelenítés nélkül? Ugyan, legyen szíves, egyezzen bele.

Ezen a ponton a báró közbeszólt.

- Amennyiben kitart emellett az ésszerűtlen viselkedés mellett, akkor azonnal idehozatom a hercegnőt. Belegondolt már, hogy mi lesz ővele, ha maga nem épül fel?

- Jól tudom, mi lesz.

- Akkor beveszi az orvosságot? - kérdezte a szolgáló.

A bárónő lassan nemet intett a fejével. Ekkor az egyik nővér szólalt meg:

- De hát miért nem? - kérdezte udvarias hangon. - Egyáltalán nincs benne semmi kellemetlen. Egy picikét elálmosodik, és kész is.

Erre a bárónő szemöldökét magasra húzta homlokán, ajka pedig fintorba torzult, mintha erős fájdalom gyötörné. Lehunyta szemeit félig felnyitotta.

- Ha ennyire erőszakoskodnak, akkor hát elmondom, miért nem. Régóta egy nagy titkot rejtegetek a szívemben. És most attól félek, hogy a gyógyszer hatása alatt talán fel találnám fedni. Ha nem kezelhetnek érzéstelenítés nélkül, akkor megtagadom az egész beavatkozást is. Kérem, hagyjanak hát!

Ha hihetek annak, amit az imént hallottam, akkor a bárónő, attól rettegetve, hogy kifecseg valamiféle titkot, míg eszméletlen a műtét során, inkább képes szembenézni a halállal is, hogy megőrizze, mit oly féltve őriz szívében. Vajon mit érezhet most a férje - gondoltam -, amikor ilyeneket hall a nejétől? Általában, ha egy férfi felesége ilyesfélét mond, akkor az elkerülhetetlenül botrányhoz vezet. Most viszont az őt kezelők aligha hagyhatták figyelmen kívül kívánságait, már csak azért sem, mert olyan hajthatatlan volt azzal kapcsolatban, hogy bárki is megtudja rejtett gondolatait.

A gróf odalépett a műtőasztalhoz, és gyöngéden megkérdezte tőle:

- Még nekem sem mondhatná el?

- Senkinek sem mondhatom el - felelte a bárónő határozottan.

- De nem tudhatja biztosan, hogy a gyógyszer hatására elmondaná...

- De tudom. Ez olyasvalami, amely szüntelen a szívemet

nyomja. Biztos vagyok benne, hogy elszólnám magam.

- Most, kegyed, megint nagyon meggondolatlan.

- Akkor hát *nagyon sajnálom!* - úgy tűnt, mintha a szavakat egyesével vetné oda. Ezzel az oldalára fordult, hátat fordítva mindenkinek. A testét megtörte a betegség. Hallottam a remegéstől összekoccanó fogai vacogását.

Az egész szobában mindössze egy valaki tűnt nyugodtnak, ez pedig Doktor Takamine volt. Már korábban oda-odapillantottam felé. Egy másodpercig úgy tűnt, elveszítette lélekjelenlétét, de most magabiztossága újra a régi volt.

A báró szemöldökét ráncolva a grófhoz fordult.

- Kifune, vezessék be a hercegnőt. Ő majd jobb belátásra bírja a bárónét.

A gróf bólintott és odaszólt a szolgálónak:

- Aja!

- Uram? - nézett fel a lány.

- Hozza a hercegnőt.

De ekkor a báróné közbeszólt.

- Ne tegye, Aja. Miért kell hát aludnom az operáció alatt?

A nővér mosolyt erőltetett az arcára.

- A doktor úr egy bemetszést fog ejteni a mellkasán. Igen veszélyes volna, ha csak egy kevéssé is megmozdulna.

- Akkor hát nem fogok. Nem fogok megmozdulni. Gyerünk! Csak kezdjék!

Elborzadtam e gyerekes megjegyzés hallatán. Szinte biztos voltam benne, hogy ezt még az orvosi megfigyelők sem volnának képesek végignézni.

Ismét a nővér szólalt meg.

- De asszonyom, még ha sikerülne is mozdulatlanak maradnia, akkor is rettenetesen fog fájni. Ez tényleg nem csak

egy tűszúrás.

Erre a bárónő szemei hatalmasra nyíltak. Összeszedte lélekjelenlétét és jól érthető, tiszta hangon ezt kérdezte:

- Doktor Takamine végzi a műtétet, ugye?

- Igen. Ő a műtét vezetője. De még Takamine doktor úr sem képes fájdalommentesen végezni egy efféle beavatkozást.

- Csinálja csak. Nem fog fájni.

Most először szólt közbe a kezelőorvos.

- Asszonyom, az ön betegsége nem holmi jelentéktelen dolog, amit figyelmen kívül hagyhatunk. Át kell vágnunk az izmokat és a csontot pedig átfűrészelnünk. Legyen egy kicsit belátó erre a rövidke időre.

Noha világosan látszott, hogy a műtét meghaladja bármely normális ember fájdalomtűrő képességét, úgy tűnt, hogy ez egyáltalán nem zaklatja föl a bárónét.

- Nagyon is tisztában vagyok ezzel. De utoljára mondom, nem érdekel.

- A betegség befolyásolja a józan ítélőképességét - vetette fel a gróf fájdalmas arckifejezéssel.

- Talán fontolóra vehetnénk azt a lehetőséget, hogy elhalasszuk ezt a mai alkalmat egy másik napra - javasolta a báró. - Az idő alatt pedig lehet, hogy rá tudnánk venni.

A gróf azonnal helyeselt erre, ahogyan mindenki más is a szobában - mindenki, kivéve Takaminét.

- A műtét nem várhat! Az a legnagyobb baj, hogy maguk mind túl könnyedén veszik a bárónő betegségét. Ez a sok fecsegés itt az érzelmekről csak puszta kifogás. Nővérek! Fogják le a bárónőt!

Szigorú parancsára az öt nővér gyorsan körülállta a műtőasztalon fekvő bárónőt és leszorították karjait és lábait. Az ő kötelességük egyedül az volt, hogy kövessék az orvos

utasításait anélkül, hogy megkérdőjeleznék azokat, vagy engednék, hogy az érzelmek befolyásolják őket.

- Aja! Segíts! - kiáltott a bárónő, de csak egy gyöngesóhajtóként tört elő belőle a hang.

Szolgálója odasietett, hogy megakadályozza a nővéreket. De aztán mégis a bárónőhöz fordult és kedves, remegő hangon így szólt:

- Kérem szépen. Csak egy pillanat erejéig. Asszonyom, legyen türelemmel!

A bárónő arca hamuszínűre váltott.

- Hát te is? Ám legyen, akkor csinálják csak! Még ha jobban is leszek, akkor is meghalok végül. Műtsenek meg, így ahogy vagyok!

Vékonyka fehér kezével a bárónő széttárta fehér kimonóját felfedve keblét.

- Ha meg is halok, nem fog fájni! Egy milliméternyit se moccanok. Csinálják! Vágjanak fel!

Arcáról lerítt, hogy semmi sem térítheti el akaratától. Méltósága mázsás teherként nehezedett a szobában lévőkre. Mindenki hallgatott. Még egy elfojtott köhintést sem lehetett hallani.

Ebben a józan pillanatban Doktor Takamine, aki mindeddig olyan nyugodt maradt, mint a kihűlt hamu, fürgén felkelt székéből.

- Nővér, szikét!

- Hogyan? - a nővér elkerekedő szemekkel nézte az orvost, tétovázott.

Csodálkozó pillantásainktól kísérve a nővér Takaminéra bámult, amint egy másik asszisztens bizonytalan mozdulattal felvette az asztról a steril sebészket, és Takamine kezébe adta. A férfi elvette tőle és néhány gyors lépéssel a műtőasztalnál termett.

- Doktor úr, biztos ebben? - kérdezte az egyik nővér idegesen.

- Igen.

- Ez esetben mi minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy leszorítsuk.

Takamine felemelte kezét, hogy megállítsa a nővért.

- Arra nem lesz semmi szükség - s ezzel gyorsan kibontotta a páciens köntösét.

A bárónő keresztbefonta karjait és megragadta vékony vállait. Takamine, mostanra átalakulva egy szent és mindenható lényé, ünnepélyes hangon, mintha csak esküt tenne, ezt mondta betegének:

- Hölgyem, én vállalom a felelősséget. Engedje meg, kérem, hogy elvégezzem az operációt.

- Jó - felelte a nő, s hamu sápadt orcáit hirtelen élénk pír öntötte el. A bárónő egyenesen Takaminére bámult, megfélemedve a meztelen mellkasa felé közeledő késről.

Akár egy bordó téli szilva a havon, olyan volt a mellkasán lefelé szivárgó vér, mely szép lassan eláztatta fehér köntösét. A bárónő orcái ismét sápadt árnyalatot öltöttek, de úgy tűnt, teljes a lelki nyugalma.

Eljutottunk hát idáig. Takamine emberfeletti gyorsasággal dolgozott, nem volt egyetlen felesleges mozdulata sem. A szobában lévők közül senkinek, se szolgálónak, se kezelőorvosnak nem volt egy perce sem arra, hogy megszólaljon. Míg a bárónő mellkasát felvágták, volt, aki reszketett, mások eltakarták szemüket, megint mások elfordultak, vagy a padlót bámulták. Engem hideg borzongás ragadott magával.

Néhány másodperc elteltével Takamine elérkezett a műtét legkritikusabb részéhez, mikor is átvágta a csontot. Ekkor a bárónő, aki az elmúlt húsz napban szinte megfordulni is képtelen volt az ágyában, egy mély, torokból feltörő „Ah” sóhajt

hallatott. Hirtelen felült és mindkét kezével erősen megragadta a doktor jobb karját.

- Fájdalmai vannak? - kérdezte Takamine.

- Nem. Mert te vagy az. Te vagy!

A bárónő visszahanyatlott. Tekintetét a fölötte álló híres sebész arcára szegezte, s egy utolsó kísérteties, hideg pillantást vetett rá.

- De nem tudhattad.

Ebben a szempillantásban kikapta a szikét Takamine kezéből, és épp a melle alatt a testébe mártotta. Takamine arca hamuszürkévé vált, s halkán ezt dadogta:

- Nem feledtem!

Hangja, lélegzete, jóvágású alakja.

A bárónő arcán az ártatlan öröm egy mosolya ragyogott fel. Ajkai elhalványultak, elengedte Takamine karját és visszazuhant a párnára. Abban a pillanatban csak ők ketten voltak egyedül, megfeledkezve földről és mennyről, és minden más ember létezéséről.

2. RÉSZ

KILENC ÉVVEL KORÁBBAN

Aznap május ötödikét írtunk és az azáleák mind virágba borultak addigra. Takamine, aki ekkor még orvostanhallgató volt, és jómagam a Koisikava Botanikai Kertben sétálgattunk. Kart karba öltve andalogtunk az illatos füvek közt, a tavat körülnövé lilaakácban gyönyörködve.

Mikor egy alacsony dombocska teteje felé vettük az irányt, melyet elborítottak az azáleák, egy csoport városnéző turista bukkant föl velünk szemben. Elöl egy bajszos férfi közeledett,

nyugati stílusú öltönyben és cylinderben: az egyik nemesi család kocsisa volt. Három hölgy követte, mindegyikük kezében napernyő, utánuk jött még egy kocsi, ki épp olyan ruhát viselt, mint az előző. Hallhattuk a selyem finom, de erőteljes susogását, amint közeledtek. Amint elhaladtak, Takamine fejével követte őket, úgy nézett utánuk.

- Láttad ezt? - kérdeztem.

- Láttam - bólintott Takamine.

Felmásztunk a dombra, hogy még jobb kilátásunk nyíljon az azáleákra. A virágok pompázatosak voltak és gyönyörűek, de közel sem annyira, mint azok a hölgyek, akiket az imént láttunk.

Két fiatalember - talán kereskedők voltak - ült nem messze tőlünk az egyik padon. Át lehetett hallani, miről beszélgetnek.

- Kicsi - szólt az egyik a másiknak -, micsoda napunk volt!

- Vannak alkalmak, mikor örülök, hogy rád hallgatok. Szerencse, hogy nem Aszakuszába mentünk.

- Mindhárman olyan gyönyörűek voltak. Melyikük volt a szilvavirág, s melyikük a cseresznye?

- Az egyikük biztos már házas, amelyik úgy hordta a haját.

- Kit érdekel, hogyan hordják a hajukat? Amúgy is sokkal előkelőbbek nálunk.

- És mi a helyzet a legfiatalabbal? Megtehetné, hogy valami tetszetősebb ruhát viseljen.

- Talán csak nem akarja magára vonni a figyelmet. Láttad a középsőt? Ő volt hármuk közül a leggyönyörűbb.

- Emlékszel, mi volt rajta?

- Valami lila színű.

- Hát csak ennyit tudsz? Valami lila? Többet kéne olvasnod, vagy ilyesmi. Nem rád vall, hogy ne vegyél észre ilyesmiket.

- De teljesen kábulatba estem. Nem tudtam alaposan megfigyelni.

- Szóval csak csípőtől lefelé nézted, mi?

- Rossz az, aki rosszra gondol, te bolond! Épp csak egy gyors pillantást vetettem rájuk, nem láthattam mindent.

- Tán még azt sem, milyen kecsesen mozogtak? Mintha a lábuk nem is érintette volna a talajt. Mintha a köddel együtt sodródtak volna. Most már értem, miért annyira különleges, ha egy nő kimonóban sétál. Ők hárman egy felsőbb fajhoz tartoztak. Teljes otthonossággal mozogtak az elegáns körökben. Hogyan is képzelheti az átlagos pórnép, hogy megpróbálja őket utánozni?

- Kemény szavak.

- Kemények, de igazak. Emlékszel a fogadalmamra, amit a Konpira szentélynél tettem? Azt ígértem, nem megyek el egyetlen kurtizánhoz sem három évig. Ami azt illeti, megszegtem a szavam. Még mindig őrzöm az amulettet, ami megvéd, de éjszakánként átosonok a bordélyházakhoz. Szerencsére, még nem csíptek el és nem büntettek meg. De most látom csak a fényt. Mi értelme azokkal az egyszerű utcanőkkel kujtorogni? Elcsábítanak bájos vörös színeikkel, de mik is ők vajában? Csupa szemét! Vonagló férgek!

- Jaj, ugyan már!

- Nem. Komolyan beszélek. Csak gondoldj bele! Vannak kezeik, két lábon állnak, kényes selyembe burkolóznak, mi több, még napernyőjük is van. A külsőből ítélve még azt hihetnéd, ők is valódi nők, akár még hölgyeknek is mondanád őket. De ehhez a háromhoz képest, akiket ma láttunk, mik is hát ők valójában? Mocskosak, kimondhatatlanul visszataszítóak! Már a gondolattól rosszul vagyok, hogy te még mindig képes vagy nőnek nevezni ezeket.

- Igazán szörnyű, amiket mondasz, de talán mégis van benne igazság. Én magam is bolondulok a csinos pofikákért. De ma felnyílt a szemem, megtisztultam. Ez egy új kezdet számomra. Nekem már nem kell akármilyen nő.

- Az egész életedet keresgéléssel fogod tölteni. Azt hiszed, hogy bármelyiküknek is felkeltheted az érdeklődését? Oh, Genkicsi, hagyjuk már.

- Ne mondd ezt!

- Tegyük fel, az egyik „kedvesemnek” szólítana. Mit tennél?

- Valószínűleg elfutnék.

- Te is?

- Úgy érted, te...

- Én biztosan rohannék.

Takamine és én egy darabig csak nézzük egymást, de egyikünk sem szólal meg.

- Esetleg továbbálljunk? - javasoltam végül.

Mindketten felkelünk. Mikor már eltávolodtunk a két ifjútól, Takaminéből kitörnek az érzelmek.

- Hallottad, hogy ezt a két férfit mennyire megindította a valódi szépség? Tessék, ez legyen a te művészeted tárgya. Ezt kell tanulmányoznod!

Tekintve, hogy festő vagyok, jómagam is igencsak meghatódtam. Messze, a park másik végében, egy kámforfa árnyéka alatt átsuhanva, levendulaszín selyem rebbenését pillantom meg. A park kapui előtt hatalmas kocsi áll, hozzá illő jégvirágos üvegablakkal, eléje két szép paripa van befogva. Mellette három kocsis pihen.

Az elkövetkező kilenc évben, egészen a kórházban lezajlott incidensig, Takamine soha nem tett említést a hölgyről, még nekem sem. Életkora és társadalmi rangja alapján feleségül vehette volna, de sosem tette. Ha lehet, még szigorúbbá vált személyes magatartását illetően, mint diákéveiben volt. De már épp eleget mondtam. És jól lehet, sírjaik különböző helyeken nyugszanak - egyiküké az Aojama-hegyekben, a másikuké pedig Janaka belvárosában -, a bárónő és Doktor Takamine együtt haltak meg: egyik a másik után, ugyanazon a napon.

Világunk vallásfilozófusai, hozzátok szól e kérdés. Bűnös hát e két szerető, s tagadtasson meg tőlük a mennybe való belépés?

A KÓJA-HEGYI SZENT EMBER

(KÓJA HIDZSIRI, 1900)

„Tudtam, hogy nem volna semmi haszna ismét megnézni. De mivel az utazás elképzelhetetlenül elviselhetetlenné vált, felhajtottam kimonóm ujját, melyet az odatűző nap sugarai teljesen átforrósítottak, és a szertartást áttekintő térképért nyúltam, amelyet magammal hoztam az útra.”

„Itt voltam tehát ezen az elhagyatott mellékúton, átkelven a Hida és Sinsu hegységek súlyos vonulatai között. Közel s távol sehol egy fa, mely enyhítő árnyékot adhatna; mindkét oldalon csupán a fölém tornyosuló hegyek, melyek falai a kocsihoz oly közel és oly meredeken magasodtak az égbe, hogy az az érzésem támadt, kinyúlva akár meg is érinthetném őket. S ezeken a rettentő magaslatokon túl még további hegyek sorakoztak, mind olyan magasan az előző fölé borzolva taréjait, hogy azok elfödtek szem előtt a madarakat és a felhőket.”

„Magamban voltam ég és föld között, míg a perzselő déli nap kristályos fehér sugarai körém hulltak, amint a nádkalapom karimája alól a kezemben lévő térképet vizsgáltam.”

E szavakkal a vándorszerzetes mindkét kezét ökölbe szorította, a párnájára helyezte őket, előrehajolt, majd homlokát a kezeihez nyomta.

Nagojában lettünk útitársak. S most, ahogy éjszakai pihenéshez készülődtünk Curugában, vettem csak észre, hogy a szerzetes tökéletes következetességgel tartja fenn alázatosságát, soha sem mutatva az önelégültség halvány jelét sem.

Eszembe jutott, hogyan találkoztunk a vonaton. A Csendes-óceán parti városokat összekötő fővonalon utaztam nyugatnak, mikor ő Kakegavánál fölszállt. A vagon végében foglalt helyet,

fejét lehorgasztva, s mivel nem utalt rá semmi jel, hogy elevenebb egy marék kihűlt hamunál, nem is tulajdonítottam neki különösebb figyelmet. Azonban mikor a vonat begördült Nagoja állomására, mindenki más leszállt, mintha csak előre megbeszélték volna, s így csak a szerzetes és jómagam maradtunk a kocsiban.

A vonat előző este fél tízkor indult el Tokióból, és menetrend szerint aznap kora este kellett Curugába érkeznie. Dél körül érkeztünk Nagojába, így az állomáson vásároltam egy kis doboz szusit ebédre. Amint az hamarosan kiderült, a szerzetes is épp ilyet vett magának. Amint mohón levettem a doboztetőt, azonnal csalódnom kellett az ebédem láttán, mely a legvacakabb fajta szusi volt: némi tengeri hínár az ecetízű rizsre szórva.

- Ez csak répa meg gyalult tök - bökte ki. A szerzetes, látva savanyú képemet, nem bírta ki, hogy ne kezdjen kuncogni.

Mivel mi voltunk az egyedüli utasok a kocsiban, természetes módon beszélgetni kezdtünk. Elmondta, hogy ő maga ugyan egy másik szektához tartozik, épp Ecsizenbe tart, ahol a nagy zenkolostorban, az Eiheidzsiben látogat meg valakit, s úgy tervezte, hogy az éjszakát Curugában tölti. Jómagam hazafelé tartottam Vakaszába, és mivel nekem is meg kellett állnom ugyanezen városban, úgy döntöttünk, útitársak leszünk.

Elmesélte, hogy ő a Kója-hegyi Singon szekta tagja. Úgy becsültem, körülbelül negyvenöt vagy negyvenhat éves lehet. Kedves, átlagos, kedvelhető embernek tűnt. Szerényen öltözött: bő ujjú gyapjú utazóköpenyt, fehér flanel sálát, egy kis dobozkalapot és kötött kesztyűt viselt. Lábán fehér zokni és alacsony talpú faklumpa volt. Az öltözéke alapján sokkal inkább tűnt volna költőnek vagy valaki még inkább világi beállítottságúnak.

- Nos, hol fogjuk tölteni az éjszakát?

Kérdésére mély sóhaj szakadt fel ajkaimról, amint végiggondoltam, milyen sivár is egyedül lenni egy idegen

helyen: a tálcáikkal kezükben elbóbiskoló cselédlányokkal, a portások üres hízelgésével, azzal, hogy valahányszor elhagyod a szobádat és átsétálsz a hallon, mindenki megbámul, vagy mindközül a legrosszabb, hogy azonnal eloltják a gyertyákat, amint a vacsora véget ér és a lampionok pislákoló fényénél ágyba parancsolnak. Én az a fajta vagyok, aki nem alszik el egykönnyen, és nem vagyok képes belekezdeni, hogy mennyire magányosnak érzem magam egy ilyen idegen szoba elhagyatottságában. S most, hogy az éjszakák is hosszabbra és hosszabbra nyúltak, mióta elhagytam Tokiót, azzal voltam elfoglalva, hogy miként is fogom túlélni azt az éjszakát Tsurugában. Felajánlottam hát a szerzetesnek, hogy ha neki sincs ellenére, akkor töltsük együtt az éjszakát.

Vidáman bólintott és hozzátette, hogy eddig valahányszor az északi országrészen át kellett utaznia, mindig egy Katorija nevű helyen pihent meg. Ami azt illeti, a Katorija egy fogadó volt, amíg a tulaj egyetlen lánya - ki ismerte, mind szerette - váratlanul el nem hunyt. Ezután a család leakasztotta a cégért, és bár a fogadót bezárták, mindig szívesen megvendégelték a régi barátokat. Őket még mindig ugyanazzal a családias vendégszeretettel várta az idős házaspár. A szerzetes így felajánlotta, hogy ha ez számomra is megfelel, akkor ott szívesen fogadnának minket.

- De - kezdte, aztán drámai szünetet tartva elhallgatott - elképzelhető, hogy vacsorára nem lesz jobb némi répánál és gyalult töknél. - Ezzel hangos kacagásban tört ki. Visszafogott megjelenéséhez képest szerzetesemnek egész jó humora volt.

Gifuban még tiszta kék volt az ég, ám amint beléptünk az északi országrészbe, mely közismert zord éghajlatáról, a dolgok megváltoztak. Maibara és Nagahama felett enyhén borult volt az ég - a nap sugarai csak alig tudták átszakítani a felhőket, és a hideg csontomig hatolt. Mire elértük Janagaszét, eleredt az eső. Amint a mellettem lévő ablak mögött a sötétség egyre

sűrűsödött, az eső valami fehér szitálással kezdett keveredni.

- Havazik.

- Bizony - felelte a szerzetes, fel sem emelve tekintetét az égre. Ahogy a hó sem érdekelte, ugyanúgy nem keltette fel figyelmét az ősi csatamező Sicugatakénél vagy a Biva-tó környéki táj. Valahányszor rámutattam valamire, ő csak bólintott.

Közeledtünk Curugához, én pedig elkezdtem felkészülni arra az idegesítő, sőt, mondhatni félelmetes makacsságra, amellyel az állomáson várakozó ügynökök ostromolták a leszálló utasokat a potenciális ügyfelet látva bennük. Amint arra számítottam is, ott tolongtak egész falkákat alkotva, ugrásra készen, hogy lecsapjanak ránk. Az állomásról kivezető út mentén sorakoztak, áthatolhatatlan falat képezve az utazók körül. Amint gyűrűjük bezárult mögöttük, kezükben a fogadójukat hirdető lámpással vagy ernyővel, hangosan kiáltozva próbáltak rávenni minket, hogy önáluk szálljunk meg. A szemtelenebbek fel is kapták az utasok csomagjait és így kiáltottak: „Igazán köszönöm! Erre tessék, kérem!”. Kétség sem fér hozzá, hogy aki fejfájással szállt le, itt úgy érezhette, mintha ökölrel ütnék, akkora volt a z sivaj. De, mint mindig, a szerzetes leszegve tartotta fejét és teljes nyugalommal, észrevétlenül kicsusszant a tömeg karmai közül. Senki sem próbálta megállítani, és - szerencsémre - én szorosan a nyomába szegődve lépkedtem, s amint az állomást magunk mögött hagytuk, megkönnyebbülten sóhajtottam egyet.

Semmi sem utalt arra, hogy a hóésés alábbhagyna. Már nem havas eső esett, hanem kemény, világos pelyhek söpörtek végig arcomon. Habár még csak koraeste volt, a curugaiak már bezárták kapuikat éjszakára, így az utca néma és néptelen volt. Két vagy három nagy kereszteződést hagytunk magunk mögött, majd még vagy nyolcsaroknyit mentünk a kavargó hóésésben, míg végre megálltunk a fogadó eresze alatt. Megérkeztünk a Katorijába.

Sem a nappali, sem az alkóv nem volt említésre méltó a dekorációt tekintve. Azonban az oszlopok lenyűgözőek voltak, a tatami új, a tűzhely pedig hatalmas. A tűzhely fölött himbálózó fazéktartó kampót egy olyan fényesen ragyogó, fából készült ponty alak díszítette, hogy először azt hittem, aranyból van. Az agyagkemencében két akkora edény volt, amelyekben könnyűszerrel megfőhetett fél véka rizs. A fogadó épülete masszív, öreg ház volt.

A fogadós egy rövidre nyírt hajú, zárkózott figura volt, aki még olyankor is pamutkabátja zsebébe dugva tartotta kezét, amikor a parázsüst előtt üldögélt. Felesége, vele ellentétben, elbűvölő teremtés volt, az a fajta ember, aki csupa kedves és szép dolgot mond másoknak. Jóízűen kacagott akkor is, amikor útitársam elmesélte a répás-gyalult tökök történetét, majd kétféle szárított halból és miso levesből készült fogást tálalt fel, meghintve tengeri algával. Abból, ahogy ő és férje viselkedtek, látható volt, hogy régóta ismerik a szerzetest. Barátságuk engem is átmelengetett, és szinte otthon éreztem magam.

Végül felvezettek minket a második emeleten lévő ágyainkhoz. A plafon alacsony volt, de a tartógerendák hatalmasak voltak, két ölnyi átmérőjű darabok kezeletlen farönkökből. A tető olyan szögben lejtett, hogy ahol összeért a fallal, vigyázni kellett, nehogy beüsse az ember a fejét. Ugyanakkor megnyugtató volt a tudat, hogy még ha egy lavina is dübörögne egyenesen felénk a mögöttünk magasodó hegyről, akkor sem lenne képes kárt tenni ebben a robosztus és erős szerkezetű épületben.

Azonnal ágyba bújtam, örömmel tapasztalva, hogy ágymelegítőinket már jó előre bekészítették éjszakára. Annak érdekében, hogy a legjobban kihasználják az izzó szén nyújtotta hőt, mindkettőnk ágyát olyan pozícióba forgatták, hogy mindketten kiélvezhessük a meleget. A szerzetes azonban elhúzta matracát a másik oldalra, megvonva magától a parázsló melegítő melletti alvás kényelmét.

Mikor végre ágyba kerültünk, le se vette selyemövét, de még köntösét se. Ruhástul összegömbölyödött, és lábbal előre bebújt paplanjába. Amint megtalálta a paplan ujjait, kezeit a matracra támasztotta, és a párnájára ereszkedett. Veled vagy velem ellentétben, a szent ember arccal a párna felé aludt.

Nemsoká abbahagyta a neszelést, és úgy tűnt, elaludt. Amint azt számtalanszor említettem is neki a vonatút során, én nehezen tudtam a késő éjszakai órák előtt álomba merülni. Így, akár egy könyörgő gyermek, megkértem, hogy könyörüljön meg rajtam, és meséljen azokról az izgalmas dolgokról, melyeket számos zárándoklata során élt át.

Bólintott, majd hozzátette, hogy jó ideje már így alszik minden éjjel, arccal lefelé, de ugyanakkor teljesen éber, mivel őneki is nehézségei voltak az elalvással.

- Szóval szeretnéd, ha elmesélnék egy történetet? Akkor hát hallgasd meg e következő esetet - mondta. - És emlékezz arra, hogy amit egy szerzetestől hallasz, az nem feltétlenül szónoklat vagy szent beszéd. - Csak később tudtam meg róla, hogy ő nem más, mint a közismert és köztiszteletben álló Sucso szerzetes, a Rikumin Szentélyből.

- Házigazdáink említették, hogy lehetséges, hogy még valaki csatlakozik hozzánk ma este - fogott bele a szerzetes a mondandójába. - Ő is Vakaszából valósi, épp úgy, mint maga. Zománcédényeket árul, miközben utazgat. Noha még ifjú, egy igazán jólelkű, komoly személynek ismertem meg, nem úgy, mint az a fiatalember, akivel egyszer a Hida-hegységen átkelven találkoztam. Tojomának hívták és orvosságokkal házalt, és úgy esett, hogy a heglábnál lévő kis teaházban futottam vele össze. Micsoda egy ellenszenves, összeférhetetlen alak volt!

Aznap szándékoztam megtenni az utat, így hajnali három körül el is indultam a fogadóból, ahol megszálltam. Már túl voltam tizenöt mérföld megtételén is, s a reggel még mindig igen hűvös volt. Mire elértem a teaházhoz, a hajnali köd

szertefoszlott, s a levegő kezdett felmelegedni.

Feszített tempót diktáltam magamnak, és a torkom olyannyira kiszáradt, mint a talpam alatt ropogó földút. Minden vágyam az volt, hogy azonnal ihassak valamit, de a kannát még nem forralták fel.

Ez persze nem is volt elvárható egy ilyen eldugott kis zugban lévő teaháztól, hiszen oly kevesen vetődtek erre a hegyi ösvényeken. Az ilyen elszigetelt helyeken csak nagyon ritkán száll fel füst a tűzhelyből, midőn a hajnalka virágai még csak bontogatják szirmaikat. Míg várakoztam, észrevettem, hogy egy hívogatóan üde kis patak csörgedezik a farönk előtt, amelyen helyet foglaltam. Épp készültem, hogy az egyik vödörből vizet merítsek magamnak, mikor is valami eszembe ötlött.

A nyári hónapokban gyorsan terjednek a betegségek, és idefelé jövet egy Cudzsi nevű faluban láttam, hogy porított meszet szórtak a földre.

- Elnézést kérek - szóltam oda a teaházassal lánynak. Egy kissé kellemetlenül éreztem magam, hogy megkérdem, de gyorsan erőt vettem magamon. - Ez a víz az önök kútjából való?

- A folyóból van - felelte.

Válasza megijesztett.

- Odalent a hegy lábánál járvány jeleit láttam - mondta neki. - Csak tudni szerettem volna, hogy ez a patak Cudzsi felől folyik-e.

- Nem, nem arról - felelte nemes egyszerűséggel, mintha semmi okom nem volna az aggodalomra.

Örülöm kellett volna a válasznak, melyet kaptam, de ide hallgass: immáron még valaki ott volt a teaházban. A fiatal orvoságos házaló, akit az imént említettem, szintén ott pihent egy ideje. Azok közül a közönséges stílusú, útszéli gyógyszerárosok közül való volt. Te is biztosan láttál már ilyet, ahogy a bélés nélküli, csíkos kimonójukban, olcsó selyemövével

és az elmaradhatatlan, nyakukban himbálózó aranyórával árulják portékájukat. Lábukon lábszárvédő és bricsesz nadrág, szalmaszandál, s egy zöldessárga ronggyal hátukra kötve a szögletes gyógyszeres doboz. Még hozzátartozik a képhez egy esernyő vagy egy vízhatlan esőköpeny, melyet összehajtogatva a csomagjukra erősítenek egy lapos fonott szalaggal, és íme, már kész is a tipikus utazóügynök.

Mindegyikük hajszálra egyformán néz ki, arcukon azzal a komoly, mindentudó kifejezéssel. De amint éjszakai szállásukra érnek, átveszik harsány, hatalmas mintákkal tarkított köntöseiket. S öveiket csak lazán megkötve olcsó bort szürcsölnek, s lábaikat folyvást megpróbálják a szolgálólányok puha ölébe csempészni.

- Hé, Kopasz kám - szólt oda nekem, sértő hangnemmel illetve engem a kezdetektől. - Bocsásd meg, hogy megkérdem, de muszáj megtudnom valamit. Már mondom is. Hogy te tisztában voltál vele, hogy semmire sem viszed majd a nőknél, és ezért borotváltad le a fejed, és lettél szerzetes, ugye? Úgyhogy akkor meg minek aggódsz úgy a halál miatt? Ez az egész kicsit fura, nem gondolod? Igazság szerint, te sem vagy jobb, mint bármelyikünk. Épp, ahogy sejtettem. Nézzen csak rá erre az emberre, kiskegyed. Még most is ugyanannyira ragaszkodik ehhez a sodródó világhoz. - A lánnyal egymásra néztek és nevetésben törtek ki.

Akkor még magam is ifjú voltam, s arcomat előntötte a szégyen forró pírja. Teljesen megdermedtem, kezemben még mindig a maréknyi hús vízzel.

- No, mire vársz? Gyerünk, igyál, míg meg nem fulladsz! Ha valami kór mégis ledöntene a lábadról, akkor kaphatsz az orvosságaimból. Hisz' ezért vagyok itt! Igaz, kisasszony? Bár nem lesz olcsó mulatság. Egy csomagnyi a Mankintanomból három *senbe* kerül. Lehet, hogy az „istenek ajándékának” nevezik, de ha kell, akkor bizony fizetned kell érte. Még sosem tettem olyan galádságot, hogy rávigyen a lélek, hogy

elajándékozom. De talán segíthetünk ezen. Mit szólsz hozzá, kisanyám? Talán te a kedvemre tehetnél odafenn a szobámban. – Ezzel megpaskolta a fiatal lány hátsóját.

Teljesen elképedtem a férfi züllött és buja viselkedésén, és gyorsan továbbálltam. Természetesen, egy magamfajta korú és foglalkozású embernek nincs semmi köze ahhoz, hogy egy ilyen pernahajder miként csábít el egy teaházi cselédet, de mivel ez fontos része a történetnek, hát itt kellett kezdenem...

Dühömben végigrohantam az első úton, amit értem, s mely történetesen a hegylábbon lévő rizsföldeken vezetett át. Még alig mentem valamicskét rajta, mikor az ösvény meredeken emelkedni kezdett. Föltekintve láttam, hogy a hegyoldalon végigkacsakaringózva kúszik föl a magasba, mint egy szerpentes földút. Nekivágtam hát, szememet a célra függesztve, mikor is a gyógyszeres házaló, kivel az imént találkoztam, felbukkant nyomomban, s megpróbált leelőzni. Ezúttal nem volt semmilyen otromba mondanivalója nekem. Még ha lett is volna, kétlem, hogy válaszra méltattam volna. Mivel olyannyira hozzászokott, hogy lenézze a többi embert, most is gondosan ügyelt rá, hogy elhaladván mellettem, gőgös és megvető pillantással illessen. Felkaptatott sietve egy kisebb hegy tetejére, ahol megállt, kezében nyitott ernyőjével, majd eltűnt szem elől a túloldalon.

Követtem őt, fölfelé kapaszkodva a meredek lejtőn, míg magam is felértem a csúcsra. Majd tovább mentem.

A házaló már le is ért a túloldalon, az út közepén állt és jobbra-balra forgatva fejét nézelődött. Azt gyanítottam, valamiféle gonosz tréfán törli a fejét, s most ott örködik, míg én folytattam utamat, amerre ő is. Mikor odaértem, megértettem, miért is állt meg.

Az út elágazott ennél a pontnál. Az egyik ösvény rettentően meredek volt, egyenesen vezetett föl a hegyre. Az utat mindkét oldalról benőtték a gazok, mely megkerült egy hatalmas, négy

vagy akár öt ölnyi vastag ciprusfát, majd eltűnt néhány kiugró szikla mögött, melyek egymásra halmozva tornyosultak. Úgy véltem, nem ez az ösvény, melyet követnem kell. A másik út széles volt, s csak enyhén emelkedett, olyan, mint amilyen en eddig is jöttem. Kétségkívül ez volt a főút, s ha még olyan öt-hat mérföldet megyek rajta, akkor minden bizonnyal feljutok a hegyekbe, s végül a hágóhoz.

De hát mit látnak szemeim? A hatalmas ciprus úgy ívelt át a kihalt út fölött, akár egy szivárvány, kiterjesztve terebélyes lombját a rizsföldek fölé. Tövénél a föld beomlott, láthatóvá téve a vaskos, angolna-szerű gyökerek gubancos hálózatát, s az itt felszínre törő patakot, mely a földön végigfolyva épp annak az útnak a közepén folytatódott, melyet választottam, elárasztva ezzel az egész környező területet.

Különös, hogy a patak miatt nem képződött tó a rizsteraszokból. Zúgókhöz hasonlatosan, a hegyi patak folyót alkotott, mely több mint kétszáz yardnyira terült szét, s túlpártját egy kisebb erdő határolta. Megörültem, mikor észrevettem a vízben lévő sziklákat, melyek járókövekként sorakoztak az átkeléshez. Szemmel láthatóan valaki sok vesződséggel helyezte oda őket.

A víz nem volt annyira mély, hogy le kellett volna vetkőznöm ahhoz, hogy átgázoljak a folyón. Ugyanakkor már nem tűnt annyira kézenfekvőnek, hogy ez lenne a főút, ezzel az akadállyal, ahol lóval sem lett volna egyszerű az átkelés.

A házaló is minden bizonnyal megállt emiatt, és hezitált. De azután ő jobbra fordult, és elkezdett fölkapaszkodni a hegyre, ahol el is tűnt a ciprusfa mögött. Mikor újból előbukkant, már vagy öt lábbal fölöttem járt.

- Hé, ez itt a Macumotóba vezető út - kiáltott le nekem, majd tett öt-hat lépést előre. Félig eltakarta már egy hatalmas szikla, mikor gunyoros hangon még visszaszólt. - Aztán vigyázz, nehogy a fa szellemei elkapjanak! Tesznek rá, hogy nappal van-

e még vagy már éjszaka! - Azután belépett a sziklák árnyékába és végül eltakarták a lejtőn növő magas füvek. Valamivel később ismét felbukkant napernyője hegye följebb a hegyen, de aztán mikor elérte a fák lombkoronájának szintjét, megint eltűnt az aljnövényzetben.

Ekkor hallottam meg, hogy valaki van mögöttem. Megfordultam, s láttam, hogy egy földműves ugrál egyik szikláról a másikra, keresztül a folyón, egy kellemes kis dalocskával, a *Dokkoisóval* buzdítva magát. Csípője köré rövid nádszoknyát tekert, kezében pedig egy vállra vehető rudat cipelt.

Mondanom sem kell, hogy mióta elindultam a teaházból, senkivel nem találkoztam utamon, leszámítva a gyógyszeres házalót. Amint a házaló folytatta a maga útját, én megálltam, hogy megvizsgáljam a térképemet - épp azt, melyről már korábban is meséltem. Rájöttem, hogy noha a gazos fűvel benőtt út nem tűnt az úti célom felé vezető ösvénynek, a házaló, aki akárhonnán is nézzük a dolgot, professzionális utazó volt, s bizonyosan kiismerte magát ezekben a hegyekben.

- Elnézést kérek, uram - szólítottam meg a farmert.

- Tessék, miben segíthetek? - felelt készségesen. A hegyi emberek mindig felettébb kedvesek és udvariasak a szerzetesekkel, ahogy azt te is biztosan tudod.

- Igazán sajnálom, hogy ilyen apróság miatt zavarom - mondtam -, de ez itt a főút, igaz?

- Macumotóba tart? - kérdezte. - Ez esetben igen, ez a helyes irány. Ebben az esztendőben rengeteg eső hullt, az egész környéket folyóvá változtatva. De igen, ez itt a főút.

- Ilyen lesz végig?

- Jaj, dehogy. Csak ezen a részen, amit itt lát. Nem nehéz átkelni rajta. A víz csak addig a fás ligetig tart odaát. Azon túl az út épp olyan, mint bármelyik másik. Egészen fel a hegyekig olyan széles, hogy két szekér is kényelmesen elfér egymás

mellett. Egykor egy doktornak volt itt a kastélya, ebben a kis erdőben, és ha hiszi, ha nem, ez a vidék egy kis falunak adott otthont. De aztán harminc esztendővel ezelőtt egy szörnyű áradás elmosta az egészet a föld színéről. Sokan odavesztek. És te, uram, szerzetes vagy, imádkozz hát, kérlek, az elhunytak lelkéért, mikor arra sétálsz.

A jóember ellátott még minden információval, melyre kíváncsi voltam. Ezeknek birtokában megnyugodtam végre, hogy tudom, melyik a helyes irány. Ugyanakkor szavaival az is világossá vált előttem, hogy valaki más viszont a rossz ösvényt választotta.

- Szabadna még megtudakolnom, hogy merre vezet a másik út? - kérdeztem az elágazás balra menő ágáról, melyen a házaló indult el.

- Az ott a régi út, amin ötven évvel ezelőtt közlekedtek. Sinsuba vezet, és levág vagy tizenhét mérföldnyi távot, de mostanra már járhatatlan. Épp tavaly történt, hogy egy zarándokúton lévő család véletlenül arra ment. Rettenetes volt. Olyan szegények voltak, mint a templom egere, de mivel minden ember lelke értékes, úgy éreztük, hogy meg kell őket találnunk. Kutatócsapatot szerveztünk - három helyi csendőrből és tizenkét falubéliből -, és a keresésükre indultunk, hogy visszahozzuk őket. Uram, meg kell mondjam, én sosem lennék annyira törekvő, hogy arra vegyem az irányt, még ha rövidebb is az út. Lehet, hogy a hosszabb út fárasztóbb és egy éjszakát a szabad ég alatt kell tölteni, de akkor sem visz rá semmi, hogy a régi utat válasszam. Hát akkor, vigyázzon magára, és jó utat kívánok!

Elbúcsúztam a farmertől, és magam is elindultam át a köveken, melyek átvezettek a folyón. Azután megtorpantam. Mi lesz a gyógyszeres házalóval?

Noha kételkedtem benne, hogy a régi út valóban annyira borzasztó lenne, mint ahogyan azt a farmer leírta. Mégis, ha igaz volt, amit mondott, akkor az olyan lenne, mintha hagynám,

hogya az az ember a szemeim előtt haljon meg. S nekem, aki ugyebár lemondtam az e világi javokról, nem volt szabad amiatt aggódnom, hogy lesz-e fedél a fejem fölött éjszakára, vagy sem. Ezért hát úgy döntöttem, hogy a házaló után eredek és visszahozom őt. És az se baj, ha nem is találom meg, s végül a régi úton megyek majd végig. Az évnék ebben a szakában nem portyáztak errefelé vadkutyák, és nem leselkedtek az utazóra az erdő szellemei sem. Így hát, azt gondoltam: „Miért is ne?” Mikor megfordultam, láttam, hogy a segítőkész farmer már eltűnt szem elől.

- Megcsinálok - mondtam magamnak, és elindultam fölfelé a meredek ösvényen. Nem mintha hős akartam volna lenni, vagy ki akartam volna hozni magamból a legjobbat. Abból ítélve, amit eddig elmeséltem neked, azt gondolhatod, hogy valamiféle felvilágosult szent vagyok. De az igazság az, hogy valójában gyáva ember vagyok. Még annak a pataknak a vizéből se mertem inni. Most tehát biztosan azon töprengsz, hogy miért is döntöttem a veszélyekkel teli út mellett.

Az igazat megvallva, nem törődtem volna ennyire valakivel, akivel csak néhány szót váltottam, de az a házaló nagyon a begyemben volt, és emiatt úgy éreztem volna, hogy szándékosan hagytam, hogy a rossz úton menjen. Egyszóval, a lelkiismeretem vitt rá, hogy utána menjek.

Sucso szerzetes még mindig hason feküdt, s kezeit imához készülve összefonta.

- Egyszerűen csak úgy éreztem, hogy ha hagyom meghalni, akkor nem lennék méltó rá, hogy tovább énekeljem a *nenbucut*, amit kántálok - tette hozzá csendesen.

- Hát, hallgasd, így folytatódik a történet.

Megkerültem a ciprusfát, majd átbukdácsoltam a sziklákon, s már ott is voltam a mögöttük lévő csapáson. Elhagytam egy kis facsoportot, és egy dús fűvel benőtt ösvényen találtam magam, mely úgy tűnt, hogy a végtelenbe nyúlik.

Mielőtt ráeszmélhettem volna, már meg is másztam a hegyet, és egy következő felé tartottam. Egy tisztás nyílt előttem, és az út enyhén emelkedni kezdett, majd annyira kiszélesedett, hogy még a főútnál is tágasabb lett, melyről letértem - s így könnyedén elérhetett volna rajta egy daimjói felvonulás. A két út amúgy párhuzamosan futott, az egyik kissé keletre, a másik valamelyest nyugatra futott, s a kettő közt magasodott a hegy.

Még most ezen a jól belátható sík terepen sem láttam nyomát a házalónak, de szemernyit sem. Olykor-olykor egy apró bogár zümmögött át a forró égen. Még jobban elbizonytalanodtam itt ezen a nyílt tájon átkelve, ahol minden olyan üres volt és ismeretlen! Természetesen korábban is hallottam már a Hida-hegység átkeléséről szóló beszámolókat - hogy milyen kevés fogadó volt az úton, és hogy az ember szerencsésnek mondhatta magát, ha a vacsorája egy tál köles rizs volt. Felkészültem hát a legrosszabbra, s mivel lábaim erőtől duzzadtak, lankadatlanul megfeszített tempóhoz tartottam magam. Ahogy egyre haladtam előre, a hegyek szép lassan körülzártak, mígnem mindkét oldalon falat alkottak mellettem, s az út meredeken emelkedni nem kezdett előttem.

Tudtam, hogy innentől a hírhedt Amo-hágón át visz az utam, s minden tőlem telhetőt megtettem, hogy felkészüljek a megmászására. Megigazítottam szalmaszandálom, s ziháló lélegzetet vettem a perzselő hőségben.

Évekkel később halottam a hágónál található szélbarlangról, mely egészen a Minoi Rendal szentélyig vezeti a levegőt, de akkor nem volt szándékomban meglátogatni e látványosságot. Olyannyira elszánt voltam a hágó megmászását illetően, hogy teljességgel megfeledkeztem az engem körülvevő tájról, s mindazon természeti szépségről, mely utamat övezte. Annyira sem figyeltem a környezetre, hogy azt se tudtam, a nap süt-e, vagy fellegek takarják az égboltot. Minden idegszálammal csak a csúcsra jutásra összpontosítottam, így kapaszkodva föl az emelkedőn.

S ez az a rész, ami miatt meg akarom osztani veled e történetet. Mint láthatod, az út a lábam alatt egyre ádázabbá vált. Nem volt elég, hogy emberi lény számára megmászhatatlannak tűnt a hegyoldal, de volt itt még valami, ami ennél is borzasztóbb volt: kígyók. A fűben rejtőztek, fejüket az ösvény egyik, farkukat a másik szélén tartották, s ott tekergőzve hidakként nyújtóztak át az úton. Az első alkalommal, mikor találkoztam eggyel, elakadt a lélegzetem, és térdeim megrogytak alattam. A földre kuporodtam, sáskalappal még mindig a fejemen, sétapálcámmal a kezemben.

Világéletemben féltem, jobban mondva rettegettem a kígyóktól.

Ez első alkalommal szerencsére az állat megtette nekem azt a szívességet, hogy szép lassan, sziszegve továbbsiklott. Felemelte csúf fejét, majd eltűnt a növények közt.

Lábra álltam és tovább mentem, de csak egy öt-hatszáz yardnyira jutottam, mikor megláttam a következő bestiát, amint ott sütteti a hasát a napon, feje és farka vége ennek is a fűbe rejtve.

Ijedtemben felkiáltottam és visszahőköltem, de ez is csak elmászott az utamból. Ám a harmadik kígyó, amellyel találkoztam egyáltalán nem zavartatta magát, hogy odébb siessen. Látnod kellett volna, milyen hatalmas volt! Úgy saccoltam, hogyha elkezdene átkúszni az úton, akkor vagy öt perc is beletelne, hogy előbukkanjon a farka vége. Más lehetőségem nem lévén, kénytelen voltam átlépni a vaskos kígyó fölött. A szívem a torkomban dobogott, s úgy éreztem, hogy a hajam és minden pórusom hamuvá válik. Behunytam a szemem, és magam előtt láttam, ahogy arcom olyan sápadttá válik, mint a hüllő hasa.

Éreztem, amint előnt a hideg veríték. Lábamiból egy pillanat alatt elszállt minden erő. Alig bírtam rábírni magam, hogy tovább bukdácsoljak az ösvényen, s szívem majd kiugrott a helyéből, úgy kalapált. Azután egy újabb kígyót pillantottam

meg.

Ezt viszont félbevágták. Ami megmaradt belőle, az a hastól farokig tartó testhossz volt. A seb kékes árnyalatú volt, és ahogy a kígyó ott rángatózott az ösvényen, valamilyen sárgás folyadék folyt ki belőle, ahol átvágták.

Ez volt a pillanat, amikor előntött a pánik és hanyatt-homlok elkezdtem visszafelé futni, ahonnan jöttem. Aztán visszatért a józan gondolkodásom, és eszembe jutott a többi kígyó, amelyen már túljutottam. Semmi kétség nem fért hozzá, hogy ott lapulnak, arra várva, hogy rám vessék magukat. És inkább meghaltam volna, minthogy még egyszer át kelljen lépnem egy ilyen csúszómászon. A szívem mélyén tudtam, hogy ha a farmer, akár futólag is megemlítette volna, hogy a régi úton ehhez hasonló kígyókba botolhatok, akkor nem jöttem volna erre, még ha ez azt is jelentette volna, hogy a pokol kínjait fogom elszenvedni a túlvilágon, amiért sorsára hagytam a gyógyszeres házalót. A nap sugaraitól perzselve éreztem, hogy könnyek öntik el a szemem.

- Ó, könyörületes Buddha, ments meg engem! - még most is beleborzongok, ha csak rágondolok erre a szörnyű élményre.

A szerzetes homlokához nyomta kezeit.

Az, hogy elvesztettem a fejem, semmiképp sem segíthetett rajtam, így mindent megtettem, hogy visszanyerjem a lélekjelenléteimet. Ideje volt visszafordulni, és folytatni az utat előre. Mindössze annyi fog történni, hogy ismét szembe kell néznem a dőglött kígyó félbevágott tetemével, olyan háromlábnyira onnan. Ezúttal letértem az ösvényről, mélyen a fűbe gázolva, hogy megkerüljem. És amint e kis kitérőt tettem, ismét előntött a jeges rémület, hogy majd felbukkan a kígyó levágott eleje, és rám tekeredik. Lábaimba zsibbadt merevség bújt, s megbotlottam egy kiálló kőben. Ekkor pedig kibicsaklott a bokám.

Onnantól tehát sántikálva kellett folytatnom az utat. Tudtam, hogy ha összeesnék az úton, akkor végezne velem a hőség. Így hát eldöntöttem, hogy kitartok, és tovább hajtottam magam.

A rothadó fű forró bűze fenyegetően tornyosult a levegőben. Lábam alatt pedig szüntelenül úgy éreztem, mintha mindenféle nagy madártojásokra tipornék, melyek ott heverték szétszórva előttem.

A következő öt mérföld során az út meredek cikkcakkban vezetett föl a hegyre. Elérvén a hegy közepét, megkerültem egy hatalmas sziklát, átkászálódtam egy fa kiálló, keszekusza gyökérzetén, majd megálltam, hogy ellenőrizsem a térképet, mivel az út gyakorlatilag járhatatlanná vált mostanra.

Ez pedig ugyanaz az út volt, ez rendben is volt – épp az, amelyről hallhatsz, vagy amit a térképen is megtalálsz. Egyértelműen ez volt a régi út, habár különösebben nem vígasztalt a tudat, hogy a jó ösvényen járok. A térképem megbízható volt hát, de csak egy nagy vadont ábrázolt, egy közepén húzódó piros vonallal jelölve rajta az utat.

Valószínűleg túl bonyolult lett volna mindent feltüntetni, melyek az út valódi viszontagságait jelölték volna: a kígyókat, rovarokat, madártojásokat, a növényzet fojtogató bűzét. Összehajtogattam a térképet, kimonómba tűrtem, vettem egy nagy lélegzetet, s egy *nenbucu*val ajkamon ismét nekivágtam. Igazán elszánt voltam, de még mielőtt egyetlen lépést tehettem volna, egy újabb kígyó keresztezte előttem az ösvényt.

„Hasztalan minden” – gondoltam, s közben azon töprengtem, hogy mindezt mégsem a hegy szellemei idézik elő. De mégis ledobtam felszerelésem, térdre ereszkedtem, s mindkét tenyeremet a forró talajra támasztottam.

– Őszintén sajnálom, hogy megzavarlak benneteket – fogtam heves imába az istenekhez. – De kérlek, engedjétek meg, hogy továbbmenjek. Csendben fogok haladni, ígérem. Nem fogom zavarni délutáni pihenésüket. Nézzétek, még a botomat is

eldobtam. – Tényleg a józan ész peremén táncoltam.

Mikor felemeltem a fejem, egy szörnyű, zizegő-susogó hang ütötte meg a fülem. Ez most biztosan egy hatalmas kígyó, gondoltam. Három, négy, öt láb hosszú, vagy még annál is nagyobb! Szemeim előtt a fű egy egyenes vonalban megmozdult, míg végül elérte a tőlem balra lévő meredélyt. Majd a fölém tornyosuló hegyorom, csakugyan az egész hegy előre-hátra kezdett ingani. A hajam égnek állt, s lábam földbe gyökerezett, amint csontig hatoló hideg szél csapott meg. Ekkor vettem csak észre, hogy ez nem is az óriási kígyó tekergőzésének hangja, hanem a hegyi orkáné. Úgy tetszett, a vihar mélyen a hegy belsejéből származott, s hirtelenül tört ki onnan egy maga ütötte hasadékon át. Vajon a hegy istenei válaszoltak imámra? Se közel, se távol nem lehetett egyetlen kígyót sem látni, és a rekkenő hőség is szertefoszlott. Szívembe visszatért a bátorság, lábaimba pedig az erő. Hamarosan rájöttem, hogy mitől is vált a szél oly metszően hűvössé: éppen előttem egy hatalmas erdő terült el.

Van egy mondás az Amo Hágóról: ott még a felhőtlen napokon is esik az eső. Ilyenkor megemlítik azt az elhagyatott rengeteget is, melynek fáit nem hasította fejsze az istenek kora óta soha. Eddig nem igazán láthattam sok fát az út során, de most...

Belépvén a hűvös, nedvességtől átitatott erdőbe az járt a fejemben, hogy itt minden biztonnal rákocskák mászkálnak a talajon, és nem csúf kígyók tekergőznek mindenfelé. Ahogy egyre beljebb hatoltam a sűrűbe, egyre sötétebb lett. Csak annyira volt elég a fény, hogy épp a körülöttem lévő fákat felismerjem: túlevelű ciprus itt-ott, fenyőfélék és kínai csalán nőtt mindenfelé. Ahol a napfény gyenge kis nyalábjai elérték a földet, látszott, hogy a hegyi erdőtalaj szurokfeketén sötétellik. A fény márványos kéken és vörösen játszott a fák között, attól függően, hogy a fény éppen hogyan hatolt át a lombkoronán. Bizonyos helyeken mintákat alkotott, s e fényjáték gyönyörűség volt a szemnek.

Olykor lábujjammal cérnavékony kis patakokba gázoltam, melyek a levelekről csöpögő vízből táplálkoztak, s alakultak ki. E cseppek a lombkoronától indulva ágról ágra csörgedeztek, egyre lejjebb. Velük együtt neszelve hullottak alá az apró örökzöld tűlevelek, s hangjukhoz csatlakozott még más fák zörgése is, melyet nem ismertem fel. Levelek hullottak a kalapomra, s mögém a földre, melyen épp az imént sétáltam. De volt, hogy fennakadtak a fák ágain, s úgy sejtettem, némelyiknek évtizedekbe is kerülhet, míg végül eléri az erdő talaját.

Szerintem nem szükséges részleteznem, hogy mennyire elkeseredett voltam. De úgy vélem, hogy egy ilyen sötét hely sokkal megfelelőbb az ember hitének megerősítésére és az örök igazságon való elmélkedésre, mint egy napfényben fürdőző, még egy olyasvalaki számára is, ki olyan gyáva, mint én. Legalább nem volt olyan tikkasztó a hőség, mint korábban. Lábaim érezhetően erősebbek lettek, így sokkal gyorsabb tempóban gyalogoltam, s úgy gondoltam, már az erdő háromnegyedénél járhatok. De ekkor valami lepottyant, olyan öt-hat láb magasból, és épp a kalapomon landolt.

Olyannak tűnt, mint egy ólomnehezék. Talán az egyik fa termése lehetett, gondoltam. Megráztam a fejem egyszer-kétszer, hogy leessen. De még mindig ott volt a kalapomon. Érte nyúltam és megragadtam. Bármi is volt, tapintásra hideg volt és nyálkás.

A kezemben tartva olyannak tűnt, mint egy szem és száj nélküli széthasított tengeri csiga. Élő volt, ehhez nem fért kétség. És milyen visszataszító volt! Megpróbáltam eldobni, de csak kicsusszant a markomból és az ujjaimon lógott tovább. Mikor végül is leesett, élénkvrös vércseppekre lettem figyelmes a kezemen. Meglepetten felemeltem, hogy megvizsgáljam, s ekkor vettem észre, hogy egy másik ilyen lény fityeg a könyökömnél. Körülbelül fél hüvelyk vastag és három

hüvelyk hosszú volt. Úgy nézett ki, mint egy jól megtermett hegyvidéki meztelen csiga.

Ahogy lenyűgözve vizsgálgattam a teremtményt, az folyamatosan a véretem szívogatta, egyre nagyobbra és nagyobbra duzzadva tőle a farka végétől kezdve. Vaskos, fekete bőrén barna csíkok gyűrűztek, olyan volt, mint egy uborka tele szemölcsökkel. Csak most láttam meg, mi ez igazából: egy vérszívó pióca!

Összetéveszthetetlen volt, de mégis olyan hatalmas, hogy első pillantásra nem jöttem rá. Semmiféle groteszk lényeiről híres rizsföld vagy láp nem rejtegetett ilyen piócákat, mint ez itt.

Alaposan megráztam a könyököm, de az állat erősen kapaszkodott belém és nem eresztett. Jól lehet, egyetlen porcikám sem kívánta, mégis kénytelen voltam megfogni a piócát, a másik kezemmel húzni kezdtem, míg végre egy hangos cuppanással elengedte a könyökömet.

Képtelen voltam elviselni még a gondolatát is annak, hogy a pióca egy másodperccel tovább is a bőrömhöz érjen, így azonnal a földre hajítottam. Ezek az együgyű lények az évezredek során kisajátították az egész erdőt, mintha ez a nyirkos, napfénytől védett környezet csak erre a célra termett volna. Mikor megpróbáltam eltaposni a piócát, a talaj annyira puha volt alatta, hogy az csupán belesüppedt a sáros avarba. Képtelenség volt széttiporni.

A nyakam is viszketni kezdett: azon is kapaszkodott egy! Megpróbáltam lesöpörni, de a kezem lecsúszott a testéről. Eközben egy másik mászott be a kimonómba és bújt meg a mellkasomon. Amint elborzadva vizsgálgattam, észrevettem még egyet a vállamon.

Föl-le kezdtem ugrálni, és megráztam az egész testemet. Odébb szaladtam, hogy ne álljak a nagy ág alatt. Ahogy futottam, kétségbeesetten kapkodtam azok után, amik a véretem szívták. Abban a hitben voltam, hogy a piócák egy

bizonyos ágról potyogtak, de ahogy visszanéztem, láttam, hogy az egész fa nyüzsög tőlük. Jobb és bal oldalon, a szemközi ágon - mindenütt ott voltak!

Elvesztettem a fejem, és rémületemben felkiáltottam. És mit gondolsz, mi történt ez után? Még ahogy ott álltam már jó messze a piócás fától, éreztem, hogy vékony, fekete piócák zápora zúdul rám fentről.

Beborították szandálos lábfejemet, s egymás hegyén-hátán tekergőztek. Ráragadtak a lábaim oldalára, és undorító halmaik alatt teljesen eltűnt a lábfejem. Ahogy figyeltem a kis vérszívók vonaglását, lüktetését és hullámzó testmozgását, úgy éreztem, menten elájulok. Ekkor elképesztő gondolat villant át fejemem.

Ezek a rémes hegyi piócák az idők kezdete óta éltek itt, és számuk egyre csak nőtt, miközben az arra haladó vándorokra vártak. Lassan megtelítődnek az évtizedeken és évszázadokon keresztül magukba szívott, elképzelhetetlen mennyiségű emberi vérrel, s visszaöklendeznek majd minden egyes unciát! S ekkor a földgolyó elolvad: a hegyek egyesével mind hatalmas és sáros vér-mocsarakká válnak. Ezzel egy időben, mindezek a hatalmas fák, melyek elég ölesek ahhoz is, hogy egymaguk eltakarják a déli napot, apró darabkákká hullnak szét, melyekből még több pióca születik majd. Igen, pontosan ez fog történni.

Az emberiség pusztulását nem az fogja elhozni, hogy a törékeny földkéreg megreped, s tűz zúdul alá a mennyekből. Sem attól, hogy az óceánok hullámai elárasztják a szárazföldeket. Ehelyett a vég kezdete az lesz, amikor Hida erdei piócákká lesznek, s maga a vég, mikor e fekete lények csupa vérben és mocsokban fognak lubickolni. Csak ekkor születhet meg az élet egy új nemzedéke.

Igaz, hogy semmi szokatlan nem tűnt fel ezzel az erdővel kapcsolatban, mikor beléptem fáik közé. De amint már bent voltam, minden megváltozott. Ha továbbmegyek, bizonyosan azt láttam volna, hogy minden egyes fa, gyökerétől a csúcsáig

rothad és piócák alkotják. Nem volt remény számomra! A sorsom megpecsételődött: ott kellett elpusztulnom a rothadó erdőben!

Hirtelen ráébredtem, hogy éppen ezek és ehhez hasonló gondolatok járhatnak egy olyan ember fejében, kik már megéreztek a közelgő halál szelét. Ha mindenképp meg kell hát halnom, gondoltam, akkor megpróbálhatnék legalább kijutni a hatalmas véres mocsár szélére, hogy saját szememmel láthassak egy olyan tájat, melyet az emberek legvadabb álmaikban sem pillanthatnak meg. Ezt elhatározván, szinte tökéletesen megfeledkeztem szörnyűséges helyzetemről. A piócák úgy függtek rajtam, mint gyöngyök a rózsafüzéren, de kezemmel egyesével leválasztottam őket magamról. Karjaimmal vadul csapkodva, gyors léptekkel masírozva előre, bolond módjára táncikáltam át a rengetegen.

Először a testem minden porcikája bedagadt, és elviselhetetlen viszketés kezdett gyötörni. Azután pedig úgy éreztem, mintha fájdalomtól megtört bőr- és csonthalommá töpörödtem volna. Ahogy egyre nyomultam előre, a piócák zápora egy pillanatra sem hagyott alább.

A látásom elhomályosult, s úgy éreztem, menten összeesek. De épp, mikor elértem szenvedéseim csúcsát, hirtelen megpillantottam a távoli hold felsejlő fényét, mintha csak egy sötét alagútból értem volna ki. Végre kikeveredtem a piócáktól fertőzött erdőből.

Mikor megpillantottam fejem fölött a kék eget, a földre vetettem magam és elkezdtem szétzúzni a visszataszító lényeket. Minden vágyam az volt, hogy egyenlővé tegyem őket a földdel. Ott hemperegtem a földön, s az sem érdekelt volna, ha rajta minden kavics túból lett volna. Több mint tíz csúfságot sikerült lekaparnom magamról, és vagy még harminc láb hosszán forgolódtam, mielőtt borzongva föllálltam. Hát barátom, ezek a lények jó alaposan elbántak velem. A környező hegyekből innen is, onnan is kabócák ciripelése hallatszott, háttérben ezzel

a szörnyű erdővel, mely oly elszántan törekedett rá, hogy lassanként véres mocsárrá változzék. A nap alacsonyan járt ekkorra az égbolton. A szakadék fenekét már sötét árnyékok takarták.

Volt némi esély rá, hogy vadkutyák martalékaul válok, de még ezt is határozottan jobbnak éreztem, mint hogy piócák szívják ki az összes vérem. Az út finoman lejtett. Bambuszbotomat vállamra vetve, sietve menekülőre fogtam a dolgot, hogy az erdőtől minél messzebbre kerüljek.

Ha nem kellett volna ilyen leírhatatlan kínokat elszenvednem - melyek egyazon időben okoztak fájdalmat, viszketést és még csiklandoztak is -, akkor legszívesebben táncolva folytattam volna utamat a Hida-hegy lejtőjén, közben egy szútrát kántálva magamnak. De csak annyira futotta erőmből, miközben tovább mentem, hogy arra gondoljak, miként fogom elrágni a Szeisintan pirulámat, és a belőle készített masszát hogyan fogom a sebeimre alkalmazni. Megcsíptem a karomat. Igen, valóban visszatértem a holtak világából. De ezzel együtt is csak arra tudtam gondolni, hogy vajon mi lelte a tojamai gyógyszeres házalót. Feltevésem szerint valahol elmaradt mögöttem a rengetegben, rég nem volt több némi, a piócákban lévő vérnél, teste csak bőr volt a csontjára tapadva, az erdő egy koromsötét pontján félig eltemetve, míg a szörnyű vérszívók százai még mindig ott nyüzsögtek rajta. Teljesen reménytelen lett volna megpróbálni ecettel leválasztani őket. Ilyen gondolatoktól terhesen bandukoltam tovább a lejtőn, mely még folytatódott egy jó darabon.

Mikor végül elértem az alját, folyóvíz csobogását hallottam meg. Ott, a semmi közepén volt egy kis fölhíd a víz fölött.

Füleimben a víz édes csörgedezésének dallamával, egyből az jutott eszembe, mennyire csodálatos is volna belecsoobbanni a hús vízbe, hogy lemossam összemart testem. Ha átkelés közben össze is omlana alattam a híd, ám legyen, állok elébe!

Nem törődve a veszéllyel, nekivágtam. A híd kissé labilis volt, de átértem rajta. A túlparton az ösvény ismét meredeken emelkedni kezdett. Ismét felfelé kellett hát kapaszkodnom. Sosincs vége az ember szenvedéseinek?

Fáradt voltam, nem hittem, hogy képes volnék egy újabb hegyet megmászni. De ekkor, valahonnan föntről egy ló nyerítését hallottam.

Vajon egy teherhordó lovas tartott haza errefelé? Vagy csak egy erre tévedt ló? Nem telt el olyan sok idő azóta, hogy reggel véletlenül összefutottam azzal a farmerrel, és mégis úgy éreztem, mintha arra ítélték volna, hogy még évekig nélkülözni kelljen egy másik ember társaságát. Ha valóban egy ló hangját hallottam, akkor egy falunak kell lennie a közelben. E gondolon felbuzdulva, tovább erőltettem lépteimet.

Még mielőtt ráeszmélhettem volna, egy félreeső kis hegyi kunyhónál álltam. Mivel nyár volt, minden tolóajtó tárva-nyitva volt. Nem tudtam megállapítani, melyik a bejárati ajtó, de épp velem szemben volt egy omladozó veranda, melyen egy ember ült. Hogy miféle szerzet volt, nem igazán tudtam megállapítani.

- Elnézést, bocsásson meg - szólítottam meg esedező hangon, mintha csak a segítségéért könyörögtem volna.

- Elnézést - mondtam újfent, de nem érkezett válasz. Úgy nézett ki, mint egy gyermek. Fejét oldalra billentette, hogy az egyik füle majdnem a vállát érintette. Apró, kifejezéstelen szemekkel bámult rám. Oly közömbösnek tűnt, hogy úgy tűnt, még annyira sem zavartatja magát, hogy a szemgolyóját megmozdítsa. Kimonója rövid volt, ujja mindössze a könyökéig ért. Mellénye elöl rendesen meg volt kötve és ki volt keményítve, de hasa úgy kidudorodott belőle, mint egy nagy, kerek dob, köldöke pedig úgy kiállt, mint egy tök szára. Egyik ujjával azt piszkálgatta, míg a másikkal a levegőben integetett, mintha valamilyen szellem volna. Lábait szétterpesztette,

mintha arról is megfeledkezett volna, hogy azok hozzá tartoznak. Ha nem teljesen derékszögbe támaszkodva ült volna a verandán, szinte biztos, hogy elborult volna. Olyan huszonkét-huszonhárom éves formának néztem. Szája tátva volt, felső ajka visszahajlott. Orra lapos, homloka előreugró volt. Haja elől olyan hosszúra nőtt, és úgy is állt, mint egy kakastaréj, hátrafésülve a gallérjáig pedig egészen eltakarta a fülét. Tán néma volt? Vagy félkegyelmű? Vagy egy fiatalember, ki épp békává változott? Teljesen megdöbbenett a látványa. Jószerevel teljesen értelmetlenné tűnt, de mégis micsoda bizarr jelenség volt!

- Elnézést kérek - szóltam ismét.

Furcsa megjelenése ellenére muszáj voltam megpróbálni kommunikálni vele valamilyen módon. De üdvözlésem vajmi kevés eredményt hozott. Épp csak megmoccant, hogy fejét a másik vállára hajtsa, még mindig tátott szájjal meredve előre.

Nem tudtam megjósolni, mire képes ez az ember, de éreztem, ha nem vagyok elég elővigyázatos, akkor hirtelen megragadhatna, és a köldökét babrálva megnyálná az arcomat, ahelyett, hogy a kérdésimre választ adna.

Hátráltam pár lépést. De aztán arra gondoltam, hogy akármennyire is világvége hely ez itt, akkor sem hagyna magára senki egy ilyen embert. Lábujjhegyre állva, kissé hangosabban szóltam.

- Van itthon valaki?

A ló ismét felnyerített. Hangja a kunyhó mögül jött.

- Ki az? - hallottam egy női hangot a raktárhelyiség felől. Jó ég! Vajon kígyóként csúszva fog előbukkanni, fehér nyakán pikkelyekkel, s hosszú farokkal maga mögött? Még egy lépést hátráltam.

Azután megjelent: egy aprócska, csinos nő, tisztán csengő hanggal és udvarias modorral.

- Tiszteletre méltó szerzetes - üdvözölt. Mélyet sóhajtottam a megkönnyebbüléstől és mozdulatlanul álltam.

A nő leült a verandán és előre hajolt, hogy jobban lásson, ahogy ott álltam a szürkületi árnyak közt.

- Tehetek önért valamit?

Mivel nem ajánlotta fel, hogy maradjak éjszakára, úgy gondoltam, hogy a férje bizonyára házon kívül van, s úgy tűnt, nem állt szándékában semmilyen utazót befogadni a házukba.

Sietve előrébb léptem, mert ha nem tettem volna fel a kérdést most, tán sosem kaphattam volna rá választ.

Udvariasan fejet hajtottam hát.

- Épp Sinsuba tartok. Meg tudná mondani, milyen messze van a következő fogadó?

- Attól tartok, még tizenkilenc mérföldnél is többet kell addig gyalogolnia.

- Akkor talán ki tudna segíteni azzal, hogy ajánl egy helyet a közelben, ahol eltölthetném az éjszakát?

- Sajnos ebben nem tudok segíteni - pislogás nélkül meredt egyenesen a szemembe.

- Értem. Nos, valójában, még ha azt is mondta volna, hogy van itt nem messze egy szállás, ahol a legjobb szobát kaphatom meg, és egész éjszaka legyezőkkel hűsítene nek, jámborságukat bizonyítandó, akkor sem hiszem, hogy képes lennék egy lépéssel is többre. Kérem, könyörgök önnek. Nekem megteszi a csűr, vagy egy sarok az istállóban is. - Ezt azért mondtam, mert biztos voltam benne, hogy a ló, melynek nyerítését hallottam, ehhez a házhoz tartozik.

A nő egy pillanatig fontolóra vette a kérésemet. Majd hirtelen megfordult, felkapott egy batyut, és elkezdte kiönteni a benne lévő rizst. Úgy ürítette ki, mintha vízzel lett volna tele. Egyik kezével egy edényt tartott, a másikkal pedig a rizst kezdte összegyűjteni.

- Itt maradhat ma éjszakára - mondta végül. - Épp elegendő rizsünk van. Az ehhez hasonló hegyi kunyhókban hidegek az éjszakák, de most nyár van, úgyhogy nem lesz semmi baja. Úgyhogy tessék, fájadjon be, kérem.

Ahogy ezt kimondta, lehuppantam a verandára. A nő fölállt.

- Uram, azonban egyetlen dolgot kérnem kell öntől.

Olyannyira karakán volt, hogy arra számítottam, valamiféle lehetetlen feltételekkel fog előrukkolni.

- Igen, mi volna az? - kérdeztem idegesen.

- Semmi komoly. Csak van az a rossz szokásom, hogy mindent tudni akarok arról, mi történik a városban. Még ha nincs is most ínyére a beszélgetés, akkor is készüljön fel rá, hogy elhalmozom a kérdéseimmel. Úgyhogy ne mondjon nekem semmit, még a legapróbb dolgot se. Megértette? Mert ha mégis kicsusszanna valami a száján, akkor a végtelenségig fogom magát zaklatni. Úgyhogy egy szót se! Még ha könnyörögnék is, akkor sem szabad engednie. Csak tudatni akartam magával.

Úgy tűnt, valamilyen mélyen eltemetett oka van arra, hogy ezt kérje. Olyan jellegű kérés volt ez, amire valójában számíthatsz, ha egy, az égis éró hegyek és feneketlen völgyek közötti elszigeteltségben élő nőtől hallod. Mivel úgy tűnt, e kérését könnyedén teljesíteni tudom, rábólintottam.

- Rendben van. Ahogy gondolja.

És ezzel a nő azonnal sokkal barátságosabb hangra váltott. - Nagy idebent a rendetlenség, de kérem, fájadjon beljebb. Érezze magát otthon. Hozhatok önnek egy kis vizet, hogy felfrissítse magát?

- Nem, köszönöm, arra nincs szükség. De elfogadnék egy mosdókendőt. Megtenné nekem, kérem, hogy benedvesíti és kicsavarja nekem? Volt némi kellemetlenségem az út közben. Úgy érzem, szinte ragadok, és szeretném kicsit lemosni magamról ezt, amennyiben ez nem okoz problémát.

- Valóban kimelegedhetett. Bizonyára nehéz lehetett ezt az utat megtenni egy olyan forró napon, mint a mai volt. Ha most egy fogadóban volna, vehetne egy jó fürdőt. Azt mondják, ezért a leghálásabbak a megfáradt utazók. De attól tartok, még egy csésze teával sem tudok szolgálni, nem beszélve a forró fürdőről. De ha nem bánja, hogy le kell ereszkednie a ház mögötti sziklafalon, akkor odalent egy gyönyörű forrást talál. Ott megfürödhet.

E szavakat hallván, készen álltam, hogy azonnal a folyóhoz siessek.

- Ez igazán nagyszerűen hangzik.

- Akkor engedje meg, hogy mutassam az utat. Úgyis meg kell mosnom a rizst. - A nő a karja alá vette az edényt, majd belebújt szalmapapucsába. Lehajolt, és a veranda alól előhúzott egy pár fapapucsot, melyeket alaposan összeütögetett, hogy leverje róluk a port. Elém helyezte őket.

- Kérem, viselje ezeket, s hagyja itt a szalmaszandált.

Kezeimet összetéve köszöntem meg.

- Ez igazán kedves öntől.

- Az, hogy most itt van, már egy korábbi életben elrendeltetett. Ne habozzon szólni, ha bármire szüksége volna.

Barátom, ez a nő nagyon vendégszerető asszony volt.

- Kövessen, kérem - kezében a rizzsel teli edénnyel egy kis törölközőt gyúrt keskeny övébe. Dús, tündöklő haját szoros kontyban hordta, s egy fésűvel, valamint egy ornamentikával díszített hajtűvel rögzítette. Csak akkor vettem észre, milyen gyönyörű alakja volt.

Sietve átvettem a fapapucsot. Mikor felálltam a verandáról és körülnéztem, ott volt Félkegyelmű úr is, még mindig ugyanúgy bámulva felém, és közben értelmetlenül gügyögött valamit.

- Nővér, daj, daj. - Lassan felemelte kezét és megérintette kócos kobakját. - Szerze-tes. Szerze-tes?

A nő arcán mosoly terült szét. Bólintással helyeselt a fiúnak.

A fiatalember erre annyit mondott csak: „Mmm”, majd ismét erőtlenül elterpeszkedett és tovább játszott a köldökével.

Együttérzésem jeleként fejemet lehorgaszva tartottam, s csak egy lopott pillantást vetettem a nőre. Nem látszott rajta, hogy zavarban lenne. Mikor a nyomába szegődtem volna, egy öregember tűnt elő az egyik hortenziabokor mögül. Épp most jött előre a ház mögül. Egy faragott elefántcsont *netsuke* lógott derekáról egy zsinigre erősítve. Fogai közt pipát szívogatott, s a nőhöz érve megállt.

- Nos, ha ez mégsem szerzetes...

A nő a válla fölött nézett a férfira.

- Szabadna érdeklődnöm, hogy ment?

- Oh, csak a szokásos. Makacs, mint egy öszvér. Azt a lovat legfeljebb egy igen ravasz valaki tudná megülni. Na de itt jövök én a képbe. Megpróbálok majd jó üzletet kötni. Azzal kihúzzátok olyan két-három hónapig.

- Az nagyszerű lenne.

- És merre lesz a séta?

- Csak lemegyünk a vízhez.

- Aztán csak bele ne essenek a fiatal szerzetessel. Én majd addig idekinn figyelek - meghajolt, majd leült a verandára.

- Hallgassa, ahogy beszél - rám pillantott és mosolygott.

- Talán jobb, ha egyedül megyek - oldalra léptem, az öregember pedig felnevetett.

- Jobb, ha siettek, ti ketten.

- Már két másik látogatónk is volt a mai nap - mondta a nő az idős férfinak. - Ki tudja? Tán akad majd még egy. Ha valaki erre tévedne, míg Dzsiro itt ül egyedül, bizonyosan tanácsstalanok lennének. Megtenné, hogy itt marad, míg elvagyunk? Helyezze magát addig kényelembe.

- Mi sem természetesebb. - A férfi odalépett az együgyű fiúhoz, és hatalmas markával meglapogatta a hátát. Szerencsétlen olyan képet vágott, mint aki menten elsírja magát, de azután széles vigyor ült arcára.

Elborzadva fordultam el tőle. Úgy tűnt, ez a nőt egyáltalán nem zavarja.

A férfi nevetni kezdett.

- Míg nincsenek itt, ellopom a férjét.

- Úgy legyen - mondta, majd hozzám fordult.- Nos, akkor mehetünk?

Az az érzésem támadt, hogy a férfi hátulról figyel, úgyhogy követtem a nőt egy fal mentén, amely a hortenziabokroktól indult. Úgy festett, a hátsó kapuhoz értünk. Balkéz felé egy lóistálló állt. Tisztán hallható volt, ahogy a ló patájával a falat rugdossa. Elkezdett sötétedni.

- Ezen az ösvényen fogunk lemenni. Nem csúszós, de igen meredek. Kérem, legyen óvatos.

Egy nyúlánk fenyők alkotta kis liget szegélyezte az ösvényt, mely levezetett a folyóhoz. A fák törzseit mintegy tizenöt-húsz láb magasságig megtisztították az ágaktól. Ahogy a fák közt haladtunk, megpillantottam valami fehérret fent a lombkoronán túl. Az újhold tizenharmadik napját írtuk, és azt gondoltam, hogy ez a hold épp olyan, amelyet minden éjjel láthatok, de ma éjjel más volt: rádöbentett, milyen messzire is kerültem attól az emberek lakta helytől, ahonnan jöttem.

A nő, aki eddig végig előttem sétált, most hirtelen eltűnt szem elől. Csak akkor vettem észre, amikor lenéztem a hegyoldalról az egyik fába kapaszkodva.

Felpillantott rám, és így szólt:

- Innentől sokkal meredekebb, úgyhogy vigyázzon. Talán mégsem kellett volna odaadnom azokat a papucsokat. Odaadjam a szandálomat?

Biztosan azt hitte, hogy azért maradtam le, mert túl meredek az ösvény, de valójában több mint eltökélt voltam abban, hogy lejussak a vízhez, hogy megtisztíthassam meggyötört testem a piócák piszkától.

- Ó, én még mezítláb is lemásznék - mondtam. - Minden rendben van. Ne haragudjon, hogy miattam fő a feje, kisasszony.

- Kisasszony? - Kissé megemelte hangját és felnevetett. Elragadó hang volt ez.

- Az úr így szólította az imént, ha jól hallottam. Tán férjnél van kegyed?

- Akárhogy is van, akár a nénje is lehetnék. Most pedig jöjjön. Szaporán. Ugyan adtam papucsot, de lehet, hogy így is beleléphet valamilyen tüskébe. Bár teljesen el vannak ázva. Szerintem nem szeretne mezítláb ezen mászkálni. - Gyorsan elfordult és felemelte kimonója szegélyét. Fehér bokái felvillantak a sötétben, de ahogy továbbsétált, eltűntek, akár a fagy hajnal után.

Szépen haladtunk lefelé a hegy oldalán, mikor is mellettünk az egyik fű-halomból egy lomha varangy bukkant elő.

- Undorító! - mondta a nő, miközben lábujjhegyen odébb szökkent. - Hát nem látod, hogy vendéggel jövök? Ereszd el a lábam! Eredj vissza a bogaraidhoz! - majd hozzám fordult. - Jöjjön csak, ne is figyeljen rá. Egy ilyen helyen, mint ez, még az állatok is bármit megtesznek, hogy magukra vonják a figyelmet. - Szavait ismét a varangyhoz intézte. - Úgy véled, imponál nekem az ismeretséged? Na, tűnés innen!

A varangy lassan visszamászott a fűbe, a nő pedig továbbment egyenesen.

- Itt kell felmászni. A föld viszont nagyon laza. - A fűben feltűnt egy hatalmas, kerek farönk. Felmásztam rá, s azon sétáltam végig, minden nehézség nélkül. Amint elértem a végét, már hallottam is a sebes víz csobogását, jól lehet, a folyó még

távolabb volt.

Mikor felpillantottam, már nem láttam a fenyőfákat. Az tizenharmadik éji hold alacsonyan ült a horizonton, majdnem félig eltakarva az egyik hegy mögött. De még így is annyira ragyogó volt, hogy úgy éreztem, ha érte nyúlnék, megérinthetném, noha tudtam, hogy felfoghatatlan magasan van a mennyekben.

- Erre - a nő valamivel lejjebb várt rám az ösvényen. Minden oldalról hatalmas sziklák övezték, és nagyobb tócsák, melyeket a rajtuk átfolyó víz hozott létre. A patak mintegy hat láb széles volt. Ahogy közelebb értem hozzá, meglepően halkan csordogált, s úgy csillogott, akár a láncukról leszakított ékkövek. Valamivel lejjebb a folyó hangja félelmetes visszhangot vert azonban, ahogy a szikláknak csapódott.

A túlparton egy újabb hegy magasodott. Csúcsát elfedte a sötétség, de az alacsonyabban lévő részeit ezüsttel vont be a holdfény, átítatva fényével az egész gerincet. Mindenféle méretű és formájú sziklák látványa tárult elém: kanyargós csigaházakhoz hasonlóak, szögletesek és csonkák, megint mások inkább lándzsahegyekre és labdákra hasonlítottak. Ameddig a szem ellát, sorakoztak egymáson, kis hegyet alkotva a vízfolyás peremén.

- Szerencsénk van, mert ma magas a vízállás. Itt a fönti szakaszon megmosakodhatunk, s nem kell lemennünk a főághoz. - Hófehér lábfejét a vízbe mártotta, mely épp elfedte az egyik sziklát.

A part a patak felénk eső oldalán sokkal meredekebb volt, mint szemközt, és szorosan nekifeszült a vízsodrásnak. Úgy tűnt, egy sziklás kis öbölben álldogálunk. Nem nyílt rálátás a patak hosszára egyik irányba sem, de kivehető volt a kanyargó víz egy kis szelete följebb, a sziklával szórt lejtőnél. A patak fokozatosan keskenyebbé és keskenyebbé vált, s minden kanyarulata holdfényben fürdött, így a víz olyannak tűnt, akár

egy fényes páncél lapja. Valamivel közelebb hozzánk a hullámok olyan fehérén csapkodtak, mint a felemelkedő vetélő a szövőszéken.

- Micsoda gyönyörű patak.

- Úgy ám. Ez a folyó egy vízesésnél ered. Azok, kik ezeken a hegyeken vágnak át, azt mondják, olyan hangot hallanak, mint mikor a szél süvít. Gondolom, ön nem hallott semmiféle ilyen hangot.

Pedig hallottam, épp mielőtt beléptem volna a piócákkal teli rengetegbe.

- Úgy érti, az nem a fák közt játszó szél volt?

- Mindenki azt hiszi. De ha elindul azon a mellékösvényen, amely onnan indul, ahol ön is állt akkor, s egy olyan hét mérföldet követi azt, akkor elérkezik egy nagy vízeséshez. Úgy tartják, ez a legnagyobb egész Japánban. De tízből jó, ha egy elér odáig. Az út rettentő meredek. Tehát, ahogy említettem, ez a folyó is onnan ered.

- Olyan harminc évvel ezelőtt szörnyű árvíz árasztotta el a környéket - folytatta. - Még ezek a magasan fekvő helyek is víz alá kerültek, és a hegylábbon lévő falut teljesen elmosta: a hegyek, a házak, mind a földdel váltak egyenlővé. Húsz ház állt itt, Kaminohorában, de mostanra mind eltűnt. Ez a patak akkor keletkezett. Látja azokat a sziklákat ott fenn? Az áradással kerültek oda.

Mielőtt észbe kaptam volna, a nő már végzett is a rizs megmosásával. Amint fölegyenesedett és hátra homorította a hátát, egy pillanatra felsejlettek kebleinek körvonalai kimonójának meglazult nyakánál. Ábrándozón bámult az egyik hegyre, ajkait összezárva. Egy halom holdsütötte szikla volt a hegyoldalban, melyeket az árvíz görgetett oda.

- Még most is, ha csak rágondolok, megrémít - mondtam, ahogy a víz fölé hajoltam, és karjaimnál kezdve belefogtam a mosakodásba. Ekkor a nő így szólt:

- Ha továbbra is ragaszkodik az efféle szemérmes viselkedéshez, akkor bizony vizes lesz a köntöse. Az pedig nem túl jó érzés. Miért nem veti hát le? Megmosom a hátát, ha akarja.

- Nem volna...

- Már miért ne tenné? Nézze csak, mennyire belelóg a ruhaujja a vízbe. - Váratlanul érte nyúlt mögülem, s kezét a derékövemre tette. Megvonaglottam, de folytatta, míg teljesen meztelenre nem vetkőztetett.

Mesterem igen szigorú ember volt, és mint olyasvalaki, kinek hivatása a szent szútrák recitálása, még sohasem vetettem le teljesen öltözékem, még a ruhaujjam sem tűrtem fel soha. De most itt álltam anyaszült meztelen ez előtt a nő előtt, s úgy érzetem magam, mint egy csiga a háza nélkül. Még ahhoz is túl zavarban voltam, hogy megszólaljak, nem beszélve arról, hogy elfussak. Míg a nő a ruháimat egy közeli ágra dobta, hátamat meggörnyesztettem, s térdeimet szorosán összezárva álltam.

- Ide tettem a ruháit. Na, lássuk. Mutassa a hátát. Ne mozogjon! Azért vagyok ilyen kedves magával, mert „kisasszonynak” szólított. Most pedig ne rosszalkodjon. - Feltúrte kimonója egyik ujját, és foga közé szorította, hogy ne legyen útban neki.

Minden további nélkül kezét a hátamra helyezte. Olyan bársonyos volt és csillogó, akár egy ékszer. Egy pillanatig csak nézett.

- Jaj, nekem.

- Mi a baj?

- Ezek a véraláfutások beborítják az egész hátát.

- Erről beszéltem. Szörnyű perceket éltem meg az erdő sűrűjében - már a piócák gondolatától is teljesen megborzongtam.

Meglepettnek tűnt.

- Tehát bent járt az erdőben. Milyen szörnyű! Hallottam róla, hogy az utazók erről beszélnek, ahogy piócák potyognak a fákról. Bizonyára nem vette észre a kerülőutat és egyenesen keresztülsétált a fészkelő helyükön. Szerencsés, hogy egyáltalán még életben van. Gyakran a lovak és a tehenek is odavesznek. Biztosan nagyon viszketnek a sebek.

- Nem, csak fájnak.

- Ez esetben nem használom ezt a törlőruhát, még ledörzsölném vele a bőrét - finoman megérintett a kezével.

Vizet öntött rám és végigsimította a vállamat, a hátamat, az oldalamat és a fenekemet. Azt hihetné, hogy a hűvös hegyi patak vizétől átfagytam, de erről szó sem volt. Igaz, hogy az évnék ez a szakasza igen forró volt, de nem csak emiatt. Talán azért, mert a vérem teljesen felforrt. Vagy a keze melege tette. Bárhogya is, a víz érzete nagyon kellemes volt a bőrömön! Természetesen, az is igaz, hogy a jó tiszta víz mindig enyhülést hoz.

De micsoda leírhatatlan érzés kerített hatalmába! Nem voltam fáradt, mégis puha álmoságot éreztem. És ahogy sebeim lüktetése is kezdett alábbhagyni, fokozatosan elvesztettem az érzékeimet, mintha a női test, ily közel kerülve a magaméhoz, beburkolt volna virágának szirmaival.

A hölgy túl finomnak tűnt az efféle hegyvidéki élethez. Még a fővárosban sem látni sok nőt, aki olyan szép, mint ő volt. Ahogy a hátamat dörzsölte, hallottam, hogyan próbálja elfojtani lélegzetének hangját. Tudtam, hogy meg kéne kérnem, hagyja abba a mosdatásomat, de teljesen átadtam magam a pillanatnak. Tán a mélységes hegység szellemei hatották rám, hogy engedtem neki, hogy folytassa? Vagy tán az illata? Valami csodálatos illatot éreztem. Talán a nő lélegzete volt mögülem.

Itt Sucso szerzetes szünetet tartott.

- Fiatalember, mivel a lámpás odaát van melletted, szeretnék megkérni, hogy kicsit csavard fel a lángot. Tudod,

ez nem olyasfajta történet, amit sötétben szoktak elmondani. Előre figyelmeztetek hát. Éppen úgy fogom elmondani, ahogyan történt.

A szerzetes körvonalai sötéten rajzolódtak ki mellettem. Amint sikerült beállítanom a lámpás fényét, elmosolyodott és folytatta a mesélnivalóját.

Igen, éppen olyan volt, mint egy álom. Úgy éreztem, mintha finoman beburkolnának egy virág szirmai, azzal a különös, varázslatos illattal: lábujjtól kezdve, fel a lábszáraimon, végig a karokon a vállig s a nyakig, egészen a fejbúbomig. Mikor a virág tetőtől-talpig elnyelt, felriadtam és a sziklára rogytam, lábaimmal előre. A nő karjai viszont azon nyomban körülfontak hátulról.

- Mondja csak, mennyire vagyok forró? Kibírhatatlan ez a hőség. Ahogy ezt csináltam, teljesen elöntött a veríték.

Mikor ezt mondta, levettem kezét a mellkasomról. Kitértem öleléséből és felegyenesedtem.

- Megbocsásson.

- Ugyan. Senki sem figyel - mondta nyugodtan. Ekkor vettem csak észre, hogy ő is levette a ruháját. Azt, hogy mikor, nem tudtam megmondani. De ott volt előttem, teste oly finoman fénylett, akár a csillogó selyem.

Képzeld csak el meglepődöttségemet.

- Azért szenvedek így a melegtől, mert van rajtam némi fölösleg. Igazán kínos - mondta. - Amikor ilyen nagyon meleg van, kétszer-háromszor is eljövök a patakhoz egy nap. Ha nem lenne itt ez a vízfolyás, nem is tudom, mihez kezdenék. Tessék. Fogja ezt a mosdókendőt - odanyújtott nekem egy kicsavart törülközőt. - Törölje meg a lábait.

Még mielőtt ráeszmélhettem volna, mit történik, a nő már szárazra is törölte a testem.

- Ha-ha - nevetett a szerzetes, s úgy tűnt, kissé zavarban

van. - Azt hiszem, nem semmi kis történetet adok elő itt neked.

A ruhái nélkül egészen másmilyen volt. Alakja telt volt és kéjsóvár.

- Volt némi elintézni valóm hátul a csűrben - mondta, - és mindenem átjárta a lóistálló szaga. Jó lehetőség ez most, hogy megmosakodjak - mindezt olyan bizalmas hangon mondta, mintha csak a testvérével beszélne.

Egyik kezével hátrafogta a haját, a másikkal pedig megtörölgette a hónalját. Ahogy ott állt, és két kézzel kicsavarta a törülközőt, úgy tűnt, hófehér bőre ettől a csodatévő víztől tisztult így meg. Az ilyen nő veritéke csak könnyű karmazsin szín lehet, akár a hegyi virágok szirmai.

Elkezdte a haját fésülgetni.

- Olyan fiúsan nézek ki. Mi lenne, ha a folyóba vesznék? Mit gondolnának az emberek a folyó alsó szakaszán, mikor kihalásznak?

- Azt, hogy maga egy fehér barackvirág - bökte ki az első dolgot, ami az eszembe jutott. Tekintetünk találkozott.

Elmosolyodott, mintha tetszett volna neki, amit mondtam. Ebben a pillanatban hét vagy nyolc évvel fiatalodott meg, ahogy szeméit szemérmesen lesütve a patakot nézte. Teste, melyet előntött a holdfény és beburkolt az esti pára, áttetsző kéken reszketett a mögötte tornyosuló hatalmas, sima szikla előtt, melyet feketére festettek a ráhulló vízcseppek.

Egészen besötétedett, és nehéz volt tisztán kivenni a környező terepet. De valahol nem messze bizonyosan kellett lennie egy barlangnak, mivel jó pár denevér, madár méretű teremtmény, röppent az égbe fejük felett.

- Hagyjátok ezt abba! Hát nem látjátok, hogy vendégem van? - kiáltott rájuk hirtelen a nő, majd megborzongott.

- Tán valami baj van? - kérdeztem higgadtan. Visszavettem a ruháimat.

- Nincs - felelte, mintha zavarban lenne, és gyorsan elfordult.

Ekkor egy apró, szürke állatka, akkora, mint egy kölyökkutya, bukkant föl, s felénk szaladt. Mielőtt felkiálthattam volna, leugrott a szikláról, keresztülsiklott a levegőn és a nő hátán landolt. Ahogy az állat átölelte, olyan volt, mintha csípőtől fölfelé teljesen eltűnt volna.

- Ó, te lény! Hát nem látod a vendégemet? - most már harag vegyült hangjába. - Micsoda szemtelenség! - Mikor az állat felkukucskált rá, ő egyenesen ráütött a fejére. A teremtmény felvisított, és leugrott róla hátrafelé, majd rácsimpaszkodott hosszú karjával arra az ágra, ahová a nő a ruhát lógatta. Ezután bukfencezett egyet, ezzel a felcsüccsenve az ág tetejére, és feliramodott a fára. De hiszen ez egy majom volt! Az állatka ágról ágra ugrált, s a magas fa legtetejéig mászott, ahol ott ült maga a hold is, ami eddigre magasra kúszott az égen, és jól látható volt a levelek közt.

Úgy tűnt, a nő nagyon megsértődött a majom illetlen viselkedése miatt, vagy tán még inkább a varangy tréfája, a denevérek és a majom együttese miatt volt mérges. Az elkeseredéséről eszembe jutott, hogy az anyukák épp ilyenek, amikor a gyermekeik helytelenkednek.

Mérgesnek tűnt, ahogy felöltözött. Nem kérdeztem semmit. Inkább visszahúzódtam a háttérbe, s megpróbáltam nem útban lenni.

Egyszerre volt gyengéd és erős, derűs, ugyanakkor érezhető volt benne egyfajta merevség. Barátságos típus volt, míg méltóságában megingathatatlan, s magabiztos kisugárzása azt a benyomást keltette, hogy olyasfajta nővel állok szemben, aki képes megbirkózni minden helyzettel. Abból semmi jó nem származhatott, ha olyankor kerülök az útjába, amikor paprikás hangulatban van. Tudtam, ha szerencsétlenségemben rosszul helyezkedem, akkor éppoly kiszolgáltatottá váltam volna vele szemben, mint egy fatetőről zuhanó majom. Remegve-rettegve

tartottam a távolságot. Ám kiderült, hogy a helyzet közel sem volt olyan vészes, mint gondoltam.

- Ez most biztos furcsa lehetett magának - mondta illedelmes mosollyal, mintha megpróbálná felidézni, mi is történt az imént. - Nem igazán tehetek róla.

Hirtelen ugyanolyan vidámság kerítette hatalmába, mint azelőtt. Gyorsan megkötötte derékövét.

- Nos, visszamenjünk a házhoz? - A rizses edényt a karja alá vette, belebújt a szandáljába és gyors léptekkel elindult fölfelé a sziklán. - Adja a kezét.

- Köszönöm, nem. Azt hiszem, már tudom az utat. - És valóban úgy is gondoltam, hogy elég felkészült vagyok a mászáshoz, de ahogy elkezdtünk fölfelé kapaszkodni, rá kellett jönnöm, hogy a csúcs jóval magasabban van, mint amire számítottam.

Végül átkeltünk ugyanazon a farönkön, mint idefelé. A fűben heverő farönkök amúgy elképesztő hasonlóságot mutatnak a kígyókkal, s leginkább a fenyők, a rájuk jellemző pikkelyszerű kéreg miatt. A fölénk tornyosuló szikla árnyékában a kidőlt fa egy az egyben olyan volt, mint egy óriási csúszómászó. Kerülete alapján, a kígyó feje valahol az ösvény mellett, a fűben kellett volna legyen, míg farka a másik oldalon. Ott volt tehát, kontúrjai szépen kirajzolódtak a holdfényben. Belém hasított az idefele út emléke, és éreztem, hogy térdeim remegni kezdenek.

A nő ügyesen haladt a nehéz terepen, olykor-olykor hátrapillantott rám, hogy én is boldogulok-e.

- Ne nézzen le, amikor átjön rajta. Épp a közepénél le lehet zuhanni a mélybe. Nehogy megszedüljön.

- Azt semmi esetre sem szeretném. - Nem állhattam ott örökké, így kinevettem gyengeségemet és rászökkenem a rönkre. Valaki rovátkákat vájt belé, mikor idevontatta, így még fapapucsban is végigsétálhattam volna rajta, ha elég óvatosan lépdelek. Ugyanakkor, mivel épp olyan volt, akár egy boa hátán

sétálni - ingatag, puha és csúszós volt a papucsom alatt -, rémületemben felkiáltottam és szétterpesztett lábakkal a rönkre estem.

- Ugyan hol hagyta a bátorságát? - kérdezte a nő. - De hisz a papucs az oka, nem? Tessék, vegye fel ezeket. Na, csinálja szépen, amit mondok.

Ekkorra mély tisztelet ébredt bennem iránta, s jobb híján úgy döntöttem, hogy engedelmeskedem neki, mondjon bármit is. Fölvettem hát a szandált, ahogy kérte.

És ezután - ezt figyelj -, miközben belebújt a fapapucsba, megfogta a kezem.

Hirtelen sokkal könnyebbnek éreztem magam, és nem esett nehezemre követni őt az ösvény buktatói közt. És hipp-hopp vissza is értünk a kis kunyhóhoz.

Az öregember egy hangos kiáltással üdvözölt minket visszatértünkkor.

- Azt hittem, tovább fog tartani. De úgy látom, a Jóságos Testvérünk sértetlenül tért vissza.

- Te meg miről beszélsz? - kérdezte a nő. - Netán történt valami, míg távol voltunk?

- Azt hiszem, épp eleget voltam itt. Nem lesz egyszerű dolgom az úton, ha még jobban besötétedik. Jobb lesz, ha hozom a lovat és elindulok.

- Elnézést, hogy megvárakoztattunk.

- Ugyan, dehogy. Menj csak, és nézd meg. A férjed jól van. Ahhoz többre volna szükség, hogy elrabolhassam tőled. - Megörülve saját kis tréfájának, az öreg elnevette magát, majd elcammogott az istálló felé.

A félkegyelmű ember még mindig ugyanazon a helyen ült, ahol azelőtt. Úgy látszik, hogy a medúza is megtartja eredeti formáját, ha nem teszik ki a napra.

Nyerítés, kiáltások és a lópatkók dobogásával telt meg az

este, ahogy az öreg előhozta az állatot az istállóból. Lábait terpeszben megvetve tartotta a lovat a kantárjánál fogva.

- Hát kisasszony, én megyek. Viselje gondját a jó szerzetesünknek.

A nő meggyújtott egy tűzhely melletti lámpást, s térden állva próbálkozott, hogy felszítsa a tüzet. Felpillantott és egy pár fém evőpálcikát tartó kezét addig a lábán pihentette.

- Nagyon köszönöm, hogy mindent elintézel.

- Ez a legkevesebb, amit megtehetek. Hé! - Az öreg megrántotta az állat kantárját.

A ló deres színű volt, fekete pettyekkel. Az izmos csődör bozontos sörényével úgy állt ott, minden nélkül, egyedül egy kötőfék volt rajta.

Nem találtam semmi különösebben érdekfeszítőt az állaton, de mikor a férfi rántott egyet a kötélen, akkor gyorsan felálltam a félkegyelmű mögül, a veranda korláthoz léptem, s odakiáltottam neki.

- Hová viszi a lovat?

- Egy vásárra a Suva-tóhoz. Holnap maga is ugyanazon az úton fog menni.

- És minek kérdi? - szólt közbe váratlanul a nő. - Csak nem tervezi, hogy maga is felpattan a nyeregbe, azt' elgaloppozik?

- Épp ellenkezőleg - feleltem. - Az bizony a fogadalmam megszegését jelentené: mégpedig a lábam pihentetésére tett fogadalmam, valamint azé, hogy nem fogok lovagolni e zarándoklatomon.

- Azt kétlem, hogy akár maga, akár bárki más megülné *ezt* a lovat - mondta az öregember. - No meg, magának volt már épp elég kalandja mára. Maradjon csak és pihenjen, s engedje, hogy a kisasszony gondját viselje ma éjjel. Na, ideje mennem.

- Rendben van.

- Gyí, te!

A ló azonban egy tapodtat sem mozdult. Mindössze idegesen vonogatta a száját, s pofáját felém fordítva rám bámult.

- Átkozott állat! Gyerünk, te!

Az öreg húzni kezdte a kantárat jobbra is, balra is, de a ló csak nem mozdult, mintha csak gyökeret eresztett volna mind a négy lába.

Felbőszülve a jószág makacsságán, az öreg eszeveszetten gyepálni kezdte, s így került meg az állatot két-háromszor is, de az még így sem volt hajlandó elindulni. Mikor az öreg vállal nekifeszült a ló hasának, akkor végre nagy kegyesen felemelte az egyik mellső patáját, de szinte rögtön vissza is tette.

- Kisasszony! Kisasszony! - kiáltott fel az öreg panaszos hangon, hogy segítséget kérjen.

A nő fölállt és lábujjhegyen elbújt egy koromfekete oszlop mögé, hogy a ló ne láthassa.

Addig a férfi előhúzott a zsebéből egy gyűrött és koszos rongyot, amivel megtörölte veritékes, mély ráncokkal barázdált homlokát. Arcán új elhatározással megvárta, míg visszanyeri higgadtságát, majd ismét két kézzel megragadta a kötelet. Lábát jól megvetette, és egész testével húzni kezdte. És találd ki, mi történt ekkor!

A ló hatalmasat nyerített és mindkét mellső lábát felemelve felágaskodott, elrántotta az öreget, aki megtántorodott és háttal a földre esett. A ló pedig visszaérkezve nagy porfelhőt vert a holdsütötte ég felé.

Ennek a jelenetnek még a félkegyelmű is érezte az iróniáját, és most egyszer fejét egyenesen tartva, eltátotta kövér száját, felvillantva ezzel lapát fogait, majd kezével csapkodni kezdett, mintha csak a levegőt akarná legyezgetni.

- Most mi legyen? - kérdezte a nő, feladva a próbálkozást. Bebújt szandáljába és bement a kunyhó földpadlós részébe.

- Ó, nem te tehetsz róla - mondta az öreg a nőnek. - A szerzetes az. A ló már a kezdetektől kiszúrta magának. Biztosan ismerik egymást egy korábbi életükből, és most a jószág azt akarja, hogy a Szent Ember mormoljon el érte egy imát.

Ledöbbsentett, hogy e szerint az ember szerint bármilyen közöm is lehetne a lóhoz. A nő ekkor hozzám fordult, s ezt kérdezte:

- Uram, találkozott bárkivel idefelé az úton?

- Igen, igen. Épp mielőtt Cudzsiba értem volna, összefutottam egy tojamai gyógyszeres házalóval. Ugyanezen az ösvényen indult el, csak valamivel előttem.

- Értem - mondta a nő, és arcára sokatmondó mosoly ült, mintha csak beigazolódott volna egy sejtése, majd ismét a lóra pillantott. Úgy tűnt, képtelen letörölni arcáról az önelégült mosolyt.

Sokkal jobb kedvűnek tűnt most, így hát ismét szóra nyitottam számat.

- Talán épp erre jött ő is.

- Nem, arról biztosan tudnék. - Hirtelen ismét távolságtartóbb lett, így jobbnak láttam, ha elhallgatok. A nő az öregemberhez fordult, aki megtörten állt a ló előtt, s ruháját porolgatta. - Akkor úgy fest, hogy nincs túl sok választási lehetőségem - mondta lemondóan, és sietve kikötözte derékövét. Egyik vége lelógott a porba. Felhúzta, és egy pillanat erejéig hezitált.

- Ah, ah - nyöszörögte tétován félkegyelmű férje. Kinyújtotta hosszú, vékony karját, amellyel eddig folyamatosan a levegőt legyezte, és a nő odaadta neki az övet. Gyermeki módon az ölébe helyezte, majd feltekerte és úgy őrizte, akár a legdrágább kincset a világon.

A nő összehúzta magán a kimonóját és melle alatt egy kézzel összefogta. Kilépett a házból és csendes léptekkel odament a

lóhoz.

Teljes ámulattal vegyes megrökönyödéssel szemléltem, ahogy a nő lábujjhegyre állt, majd méltóságteljesen magasba emelte a karját, azután kíméletlenül lecsapott kétszer-háromszor a ló sörényére.

Tett egy kört az állat körül, majd éppen a ló hatalmas orra előtt állt meg, s ahogy néztem, a nő egyre magasabbnak és hatalmasabbnak tűnt. Szemét az állatra szegezte, száját összecücsörítette és szemöldökét olyan magasra húzta, hogy úgy tűnt, mintha valamiféle transzba esne. Hirtelen minden barátságos báj és őt körülengő kacérság elillant belőle, és azon kaptam magam, hogy azt latolgatom, vajon ő inkább istenség vagy netán démon.

Ebben a pillanatban úgy tűnt, hogy a kunyhó mögötti hegy és a völgyön túli csúcs – sőt, valójában minden minket körülölelő hegy, mely e világot alkotta, s egyúttal el is zárta az összes többitől – hirtelen felénk fordult és közel hajolt volna, hogy jól láthassa ezt a nőt, aki itt állt szemben ezzel a lóval a holdfényben. Ahogy az éjszakai sötétség egyre mélyült, úgy vált az egész hegység is egyre magányosabbá és nagyobbá.

Éreztem, hogy forró, párás szél ölel körül, míg a nő leejtette vállán kimonója bal ujját. Aztán jobb kezét is kihúzta a ruha ujjából, s elfedte vele dús kebleit, majd felemelte vékony alsóneműjét. Egy pillanattal később már meztelen volt, egyetlen ruhája a hegyi ködpára volt csupán.

A szinte extázisban lévő ló hátán és hasán a bőr elolvadni látszott, s verejtékként csepegett le róla. Még erős lábai is elgyengültek és remegni kezdtek. Az állat a földre hajtotta nagy fejét, habzó szájával fújtatva, s mellső lábait behajlítva a földre ereszkedett, mintha a nő szépségének hódolna ezzel.

Ekkor a nő átnyúlt a ló állkapcsa alatt és fürgén átvetette alsóneműjét az állat szemei előtt. Úgy szökkent, akár egy szép vadnyúl, közben hátával homorított, s arcát a kísérteties ködbe

burkolózó hold felé fordította. Átfűzve az alsóneműt a ló mellső lábai közt, lehúzta azt a szeméiről, ahogy áthaladt a ló hasa alatt, majd oldalra lépett.

Az öregember e végszóra átvette tőle, s meghúzta a kantárt. S ezzel a ló fürge léptekkel követni kezdte a férfit lefelé a hegyi ösvényen, és hamarosan mindkettejüket elnyelte a sötétség.

A nő visszabújt kimonójába, és visszajött a verandára. Megpróbálta elvenni derékövét a félkegyelműtől, de az nem akarta visszaadni neki. Ehelyett felemelte kezét, és megpróbálta megragadni a nő mellét. Mikor a nőnek végre sikerült lesöpörnie nyúlkaló kezeit, megvető pillantással illette, s a férj visszasüppedt tespedésébe, s lehorgasztotta fejét.

Mindezen történéseknek egy kísértetiesen villódzó lámpás fényénél voltam tanúja. A tűzhelyben a rőzsék mostanra lángra kaptak, és a nő visszasietett a kunyhóba, hogy felügyelje a tüzet. S eközben a hold túloldaláról visszhangot verve úsztak vissza hozzánk az öreg lovász énekének egyre halkuló hangjai az éjszakában.

Vacsoraidő volt. A nő nagyszerű ételeket szolgált föl, semmi répa, vagy gyalult tök nem jött szóba. Volt ott savanyított zöldség, pácolt gyömbér, tengeri alga és miszó leves szárított gombával.

Az alapanyagok egyszerűek voltak, remekül voltak elkészítve, én pedig farkaséhes voltam. Ami a kiszolgálást illeti, nem is lehetett volna jobb. Könyökét az ölében fekvő tálcára téve, állát tenyerébe támasztva, a nő elégedetten nézte, ahogy jóízűen falatozok.

A félkegyelmű, megunva, hogy magára hagyták odakint, petyhüdtlen elkezdte befelé vonszolni magát. Dagadó hasát nagy nehézkesen odahúzta a nő mellé, majd keresztbe tett lábakkal gyakorlatilag összerogyott. Közben folyvást motyogott, s a vacsorámra mutogatott és bámulta azt.

- Mi az? - kérdezte tőle a nő. - Nem. Te majd később eszel.

Hát nem látod, hogy ma este vendégünk van?

Szomorúsággal átítatott pillantás futott át a félkegyelmű arcán. Száját elfintorította és fejét jobbra-balra kezdte ingatni.

- Nem? Reménytelen eset vagy. Akkor csináld csak, tessék. Szeretnél a vendégünkkel együtt enni? - hozzám fordult. - Bocsánatot kérek, uram.

Gyorsan letettem evőpálcikáimat.

- Ugyan, kérem. Csak tessék. Már így is túl sok fáradságot és bajt okoztam önnek.

- Aligha. Igazán nem okozott semmiféle bajt - ismét a férjéhez fordult. - Te, drágaságom, velem kéne, hogy egyél, az után, hogy a vendégünk befejezte a vacsoráját. Hát mihez kezdjek veled? - E szavakkal engesztelve engem, pillanatok alatt készített egy másik tálcányi ételt, épp olyat, mint az enyém volt.

Jó feleséghez méltóan gyorsan szolgálta fel az ételt, nem vesztegetve egyetlen felesleges mozdulatot semmire sem. Ugyanakkor volt benne mégis valami kifinomult és úri.

A félkegyelmű bambán pillantott az elé helyezett tálcára.

- Azt akarom. Azt - mondta, s közben dülledt szemeivel körülpásztázta a szobát.

A nő szelíd pillantással nézett rá, ahogy egy anya nézi a gyermekét.

- Azt bármelyik este eheted, de ma este vendégünk van.

- Nem. Most akarom - mondta a félkegyelmű, egész testével nemet rázva. Szipogni kezdett, és úgy tűnt, azonmód sírva fakad.

A nő nem tudta, mitévő legyen, igazán megsajnálta.

- Kisasszony, igazán nem ismerem az önök helyzetét - kezdtem -, de nem volna jobb, ha megkapná, amit szeretne? Személy szerint, én is jobban érezném magam, ha nem tekintene vendégnek.

- Tehát nem kéred, amit neked készítettem? - kérdezte a félkegyelműtől. - Nem akarod ezt megenni?

Végül ráállt a dologra, látva a sírásra görbülő száját. Odalépett egy ütött-kopott szekrényhez, kivett valamit egy agyagedényből, és a félkegyelmű tálcájára tette egy rosszálló pillantás kíséretében.

- Tessék - úgy tett, mintha durcás volna, s egy mosolyt erőltetett az arcára.

A szemem sarkából figyeltem őt, s közben azon töprengtem, vajon milyen ételt rágcsál hatalmas szájával a félkegyelmű férj. Tán egy zöldségekkel párolt, szójaszószban ázó, cukormázas kékeszöld színű kígyót? Vagy egy párolt majom embriót? Netán valami kevésbé groteszk dolgot, mondjuk szárított békahúsdarabkákat? A félkegyelmű egyik kezében az edényt tartotta, a másikkal pedig kivett belőle egy darab túlpácolt retket. Nem volt felszeletelve, csak jókora darabokra vágták, hogy az együgyű kedvére csámcsoghasson rajta, mint egy cső kukoricán.

A nő minden bizonnyal rendkívül zavarban volt. Elkaptam pillantását, ahogy rám nézett. Arca elpirult. Noha nem tűnt egy ártatlan gondolkodású embernek, most mégis idegesen megtörölgette szája sarkát egy törülőruha csücskével.

Jobban szemügyre vettem a fiatalembert. Teste sárgás volt és kövér, épp, mint a pácolt retek, amit az imént falt be. Aztán idővel, elégedetten prédája legyőzésével, elnézett a másik irányba, s anélkül, hogy akár egy csésze teát kért volna, unott szuszogásba kezdett.

- Azt hiszem, én már nem is vagyok éhes - mondta a nő. - Talán majd ezek valamit egy kicsit később.

Anélkül mosta el az edényeket, hogy ő maga bármit is evett volna vacsorára.

Ezután kissé lecsillapodtak a kedélyek.

- Bizonyára fáradt lehet - mondta végül a nő. - Megvessem most az ágycát?

- Köszönöm - feleltem. - De egyáltalán nem vagyok álmos. Ettől a patakban tett fürdözéstől teljesen újjáéledtem.

- E forrás vize minden betegségre gyógyír. Valahányszor kimerültnék, hervadozónak és kiszáradtnak érzem magam, elég, ha egy fél napot a vízben töltök, és újra a régi önmagam vagyok. Még télvíz idején is, mikor a hegyek jéggé válnak, a sziklákat és a folyókat pedig vastag hó borítja, a víz pedig befagy, e kis öböl kivételével, ahol maga is megmártózott. Meglőtt majmok jönnek ide sebeiket gyógyítani, meg törött lábú gémek, annyi állat jár ide fürdeni, hogy kitapostak egy ösvényt lefelé a sziklákon. S a víz gyógyította meg az ön sebeit is.

- Ha pedig nem álmos, akkor talán beszélgethetnénk. Olyan magányos vagyok idefent. Furcsa, de amiatt, hogy ennyire elszigetelten élek itt fönn a hegyen, néha el is felejttem, hogyan kell rendesen beszélgetni. Olykor igazán elbátortalanodom.

- De ha mégis elálmosodna, akkor miattam ne maradjon fönt. Sajnos nem szolgálhatok igazi vendégszobával, viszont itt nem fogják szúnyogok zaklatni, míg alszik. Odalenn a völgyben van egy történet egy kaminmohorai férfiról, aki itt töltött egy éjszakát. Raktak neki szúnyoghálót, de mivel azelőtt még sosem látott olyat, inkább kért egy létrát, hogy bemászhasson az ágycába. Ha sokáig is szeretne aludni, itt nem fogja felverni a reggeli harangozás, sem a hajnali kakaskukorékolás. Még kutyáink sincsenek, így békében aludhat majd.

Odapillantott a félkegyelmű férjére.

- Ez az ember itt született és nevelkedett, ezeken a hegyeken. Nem igazán tud semmit a körülötte lévő világról. De azért nem rossz ember ő, tehát nem kell miatta aggódni. Valójában még azt is tudja, hogyan kell illedelmesen meghajolni, ha látogató érkezik. Magának, ha jól sejtem, még nem róta le a tiszteletét, ugye? Mostanság elhagyta az a kevéske ereje is. Ellustult. De

azért nem hülye ő. Mindent ért, amit mondanak neki.

Közelebb hajolt hozzá, a szemébe nézett és vidáman így szólt:

- Hajolj meg szépen a szerzetesnek! Nem felejtetted el, hogy kell, ugye?

A szerencsétlennek sikerült összetennie a két kezét a földön és egy rándulással meghajolt, mintha csak egy kifeszített rugót engedtek volna el a hátában. Letaglózott a nő feléje irányuló szeretete, s én is fejet hajtottam.

- Részemről a szerencse.

A férj fejét még mindig lefelé tartva elvesztette az egyensúlyát és magatehetetlenül oldalra borult. A nő felsegítette.

- Így ni. De jó dolgod van.

Úgy tűnt, szeretné valahogy megdicsérni azért, amit tett, így hozzám fordult és így szólt:

- Jó uram, szinte egész biztos vagyok benne, hogy a férjem bármit megtenne, amit kér. De sajnos olyan betegséggel küzd, melyet sem a doktorok, sem a folyó vize nem képes meggyógyítani. Mindkét lába nyomorék, így hát nincs sok értelme új dolgokat tanítanom neki. Ahogy látja, épp csak egy főhajtásra képes. Új dolgot tanulnia igen nehéz. Fáj neki, tudom, így hát nem kérek tőle túl sokat. Emiatt pedig fokozatosan elfelejtette, hogyan használja a kezeit, s még azt is, hogyan beszéljen. Az egyetlen dolog, amire még most is képes, hogy énekeljen. Három dalt is tud. Miért nem énekelsz valamit a mi kedves vendégünknek?

A félkegyelmű szemei elkerekedtek, a nőre nézett, azután pedig rám. Látszott rajta, hogy szégyenlős, ahogy félénken megrázta a fejét.

A nő bátorítására és hízeltő unszolására végül fejét az egyik vállára biccentette, és köldökével játszadozva énekelni kezdett.

Jól lehet a nyarak hűvösek itt fenn

A szép kizoi Ontake-hegyen

*Hadd tegyek hát neked jót,
Hadd adjak egy bélelt kimonót,
S melléje egy pár
Tabi zokni is jár.*

A nő feszülten figyelt és közben kedvesen mosolygott.

- Igaz, milyen ügyesen énekel?

S valóban milyen különös volt! A félkegyelmű férj hangja egész megdöbbenő volt, nem olyan, amire számítana az ember, ismerve a történetét. Magam is alig hittem. A különbség olyan volt, mint egy teknős vagy a Hold, a felhők és a sár, a menny és a föld között! A hanghordozás, a dinamika és még a lélegzetvételek is mind tökéletesek voltak! Sosem gondolnád, hogy ilyen kristálytisza énekhang törhet elő egy ilyen fiatalember torkából. Úgy hangzott, mintha egy korábbi inkarnációja küldte volna a hangokat a túlvilágról a félkegyelmű püffedt testén át.

Fejemet lehajtottam, míg hallgattam az éneket. Kezeimet összekulcsolva nyugtattam az ölemben, s képtelen voltam tekintetemet a párra emelni. Olyannyira meghatódtam, hogy könnyek szöktek a szemembe.

A nő észrevette, hogy pityergek, és megkérdezte, hogy valami baj van-e. Nem tudtam felelni azonnal, de nagy nehezen kipréseltem magamból a választ.

- Jól vagyok, köszönöm. Nem fogok kérdezősködni magukról, s kérem, ön se tegyen fel kérdéseket rólam. - Nem bocsátkoztam részletekbe, de szívemből szóltam. Mostanra úgy tekintettem a nőre, mint egy valóságos Jang Kuj-fejre, ki kéjesen és csábítóan gyönyörű, ki megérdemelné, hogy ezüst és jáde hajtúk ékesítsék haját, pillangószárny finomságú fátyol köntösbe bújtassa szép testét, s gyöngyökkel hímzett cipőcskébe kecses lábát. Ő pedig mégis olyan kedves és gyöngéd volt félkegyelmű férjéhez, hogy könnyeket csal a

szemembe.

Olyan személy volt, aki belelátott mások lelkébe, s mikor megszólalt, éreztem, hogy azonnal megértette, mit is érzek.

- Ön igazán kedves. - Olyan volt a tekintete, mikor rám nézett, melyet nem tudok szavakba önteni. Fejet hajtottam, és elkaptam tekintetem.

A lámpás ismét pislákolni kezdett, és úgy gondoltam, hogy bizonyára a félkegyelmű csinált valamit; csak ekkor akadt meg a beszélgetés és fáradt csönd telepedett ránk. Az énekek mestere unottan ásítózott hatalmas száját eltátva, mintha csak arra készülne, hogy egyben lenyelje az előtte pislákoló lámpást.

Aztán nyugtalanul mozgolódni kezdett.

- Akar aludni. Aludni. - Ügyetlenül vonszolni kezdte magát.

- Fáradt vagy? Menjünk aludni? - A nő felült, és mintha csak most ébredne tudatára, körülpillantott a helységben. Odakinn az éjszaka olyan fényes volt, mintha az óra épp delet ütött volna. A kunyhó nyitott ablakain és az ajtón át beömlött a holdfény. A hortenziák élénk kéknek tetszettek.

- Készen áll, hogy visszavonuljon?

- Igen - feleltem. - Sajnálom, hogy kényelmetlenséget okoztam önöknek.

- Előbb gyorsan ágyba dugom őt. Addig helyezze magát kényelembe, kérem. Maga idekinn fog aludni, de szerintem nyáron sokkal kényelmesebb ez a tágasabb szoba. Mi a belső szobában alszunk, úgyhogy jól fog tudni aludni. Egy pillanat - mondta, majd gyorsan fölállt. Sietve kilépett a földpadlóra. Mozdulatai olyan élénkek voltak, hogy addig kontyba csavart fekete haja most kibomlott, és tarkóját eltakarva a vállára hullott.

Egyik kezével megérintette a kibomló fürtöket, míg másikkal az ajtót fogta, kinézett, és félhangosan, mintegy magához beszélve ezt mondta:

- Biztosan elejtettem a fésűmet ebben a nagy forgatagban.

Minden bizonnyal arra gondolt, amikor átbújt a ló hasa alatt.

A szerzetes itt félbehagyta a történetet. Az éjszaka csendes volt, és letről tisztán kivehető lassú léptek zaja szűrődött fel szobánkba. Úgy hangzott, valaki épp a fürdőszobába tart. Az egyik spaletta nyikorogva kinyílt, majd kézmosás zubogó hangja hallatszott.

- Egyre csak esik a hó, reggelre jó magas lesz - szűrődött föl egy hang. Bizonyára a fogadó tulajdonosa volt.

- Szerintem a vakaszai kereskedő valahol másutt tölti az éjszakát - mondta a szerzetes. - Remélem, szép álmok kísérik pihenését.

- Kérem, folytassa a történetét! Mi történt ezután? - sürgettem Sucso szerzetest.

- Nos, már későre járt - folytatta. - Ahogy azt biztosan te magad is tudod, nem számít, hogy mennyire elcsigázott az ember, ha egy ilyen elszigetelt kunyhóban töltöd az éjszakát a hegyekben, akkor bizony nem könnyű álomba ringatni magad. Ezen felül zavart még valami, ami miatt képtelen voltam elaludni. Valójában teljesen éber voltam. Csak pislogtam, és addigra már rettentően kimerült voltam, gondolhatod mennyire, az elmém teljesen elködösödött. Mindössze annyit tehettem, hogy vártam a pirkadatot.

Kezdetben, csak úgy megszokásból füleltem, hátha meghallom a hajnali kongatást. Talán majd most? Most kezdődik a harangozás? Épp elég sok idő telt el, mióta nyugovóra tértem, és csak ekkor döbbsentem rá, hogy ezen az elzárt helyen nincs semmiféle templom, s ettől nyugtalan lettem.

És ekkor történt valami. Ahogy mondani szokás, az éjszaka mélységes volt, akár egy katlan. Amint végre elhallgatott a félkegyelmű szomszédos szobából áthallatszó rendszertelen szuszogása, hallottam csak meg, hogy valami van odakint.

Olyan volt, mintha egy állat motozna, s a nesz közelinek tűnt. Eleinte megpróbáltam azzal nyugtatni magam, hogy ez bizony egy olyan hely, ahol nem ritka a majmok és a varangyok felbukkanása. Ez azonban kevésbé segített.

Egy kicsivel később, mikor úgy tűnt, hogy az állat felmászott a ház bejárati részéhez, birkabégetést hallottam.

Fejem abba az irányba nézett, amerről a hang jött, ami viszont egyben azt is jelentette, hogy az állatnak ott kellett állnia közvetlenül a párnám mellett! Nem sokkal ezután, madarak szárnycsapkodását hallottam, épp a jobbomnál, a hortenzia bokrok felől.

Aztán felhangzott még egy állat hangja, élesen, a tető felől: *kii-kii*, hallatta. Arra gyanakodtam, hogy ez egy repülő mókus hangja, vagy valami efféle állaté. Eztán egy hatalmas teremtmény, akkora, akár egy hegy közelített meg, de annyira, hogy úgy éreztem, bármikor összetiporhat. Úgy bőgött, akár egy tehén. Azután még egy lény, egy két lábon járó hangjait véltem hallani, s úgy tűnt, messziről futott ideig, még hozzá szalmaszandálban. Mostanra már minden elképzelhető fajta állat ott körözött és koszpított a ház körül. Összesen legalább húszan vagy harmincan lehettek, prüszkölve, szárnyaikkal csapdosva, némelyikük sziszegve. Olyan volt az egész, mint egy jelenet a Szenvedő Bestiák Birodalmából. A hold fényében jól kivehetőek voltak rémisztő alakjuk körvonalai, ahogy ott mászkáltak és szökdécseltek a ház körül. Hát ezek lettek volna a hegyek és a folyók gonosz szellemei?

A fákon reszkettek a levelek. Lélegzetemet visszafojtva feküdtem. A belső szobából, ahol a nő és a félkegyelmű aludtak, egy nyögés hallatszott, majd az, hogy valaki mélyet sóhajt. A nő volt az, ki most ébredt egy rémálomból.

- Ma éjjel vendégünk van! - kiáltotta.

Néhány másodpercbe telt, mielőtt újból megszólalt volna, ezúttal tiszta, éles hangon.

- Azt mondtam, ma vendég van a háznál!

Hallottam, ahogy a nő az ágyában forgolódik, és halkán még egyszer elmondja:

- Vendégünk van - azután még többet forgolódott.

Odakinn a jószágok tovább neszezték, az egész kunyhó rázkódni kezdett, előre-hátra, előre-hátra. Rémületemben egy *dharanit* kezdtem szavalni.

*Ő, ki a mennyel ellenkezni mer
S elzárni hasztalan próbálja az igazság útját,
Fejét hetes részre szeljék fel,
Akár a zsenge árjaka hajtását!
Az apagyilkosságnál is szörnyűbb a bűne,
Lesújtó pusztítása könnyörtelen,
Minden mérték hazugság tőle
S mint Dévadatta, megvetjük,
Ki fenyegeti hitünk!*

Teljes szívvel és lélekkel kántáltam a szent szavakat és hirtelen a fák közt zúgó forgószél délnek fordult, és minden elcsendesült. A pár ágya felől sem érkezett több zaj.

Másnap délben összefutottam az öregemberrel, aki a lovat vitte a vásárba. Épp egy zuhatag mellett álldogáltam, nem messze egy falucskától, és már-már azon voltam, hogy visszamegyek a kunyhóhoz. Pontosan abban a pillanatban talákoztunk össze, amikor végleg eldöntöttem, hogy feladom szerzetesi életem, visszatérek a hegyi házikóhoz és életem hátralévő napjait a nő mellett töltöm.

Az igazat megvallva, mióta eljöttem a házából aznap reggel, ez az egyetlen gondolat járt a fejemben. Egyetlen kígyó sem keresztezte utamat, és nem kellett magamat szörnyű piócáktól hemzsegő rengetegen sem átverekednem. Mégis, elképzelhető

volt, hogy az út folytatása további megpróbáltatásokat hoz testemnek s lelkemnek egyaránt, rájöttem, hogy zarándoklatom teljesen hiábavaló. Az iránti álmaim, hogy egy nap lila karinget vehetek fel, s egy kiváló kolostorban élhetek, hirtelen semmit nem jelentettek már. S a gondolatra, hogy mások az élő Buddhának neveznek, valamint hogy hívek tömegei tolongjanak köröttem, a gyomrom is felfordult.

Minden bizonnyal belátod, hogy miért nem mentem bele mélyebb részletekbe a történet néhány pontjánál, de miután a nő lefektette félkegyelmű férjét, még egyszer visszatért a szobámba. Azt mondta, ahelyett, hogy visszatérnék önmegtartóztató életemhez, maradjak inkább vele a folyó menti kis kunyhóban, hol a nyarak hűvösek, a telek pedig enyhék. Azt hihetnéd, hogy a szépsége bővült el, s csak emiatt adtam volna be a derekam. De hadd jegyezzem meg a saját védelmemben, hogy tényleg igazán együtt éreztem a nővel. Mégis milyen élet lehet az övé ott fenn, elzárva mindentől a hegyek közt, egy félkegyelművel osztva meg ágyát, valódi kommunikáció nélkül, azt érezve, hogy szép lassan még beszélni is elfelejtesz?

Aznap hajnalban, mikor búcsút vettünk egymástól a pirkadat fényeinel, igazán vonakodva tudtam csak otthagyni őt. Igazán sajnálta, hogy többé nem találkozunk, s hátralévő életét ezen a helyen kell leélnie. Azt is említette, hogy ha bárhol barackvirág szirmokat látnék sodródni egy folyóban, legyenek akármilyen parányiak is, tudni fogom, hogy a habokba vetette magát, s apró darabokra szaggatták testét a hullámok. Levertnek tűnt, de kedvessége nem halványult egy pillanatra sem. Azt tanácsolta, kövessem a folyót, az majd elvezet a következő faluhoz. Ha elérkeznék egy vízeséshez, hol a víz táncolva átbukik a sziklák peremén, akkor már a falu közelében járok. Megmutatva az útirányt kísért ki, s elsétált velem egy darabon, míg már nem látszott mögöttünk a viskó.

Jól lehet, sohasem sétálhatnánk kéz a kézben, mint férj és feleség, de nem tudtam kiverni a gondolatot a fejemből, hogy

vele maradjak, s társa legyek és vigaszt csempésszek minden reggelébe és estéjébe. Előkészíthetném a tűzifát, ő pedig vacsorát főzne. Együtt mennénk mogyorót gyűjteni, azután ő feltörné őket. Együtt dolgoznánk, én a verandán, ő pedig odabent, beszélgetve és nevetgélve. Együtt sétálnánk le a folyóhoz. Ő levetköztetne és mellém állna. Finom leheletét érezném hátamon, s beburkolna szirmai forró, gyengéd illatával. Ezért örömmel feladnék mindent!

E gondolatokkal kínoztam magam, s közben bambán bámultam a vízesést. Még most is, ha visszagondolok, előnt a hideg veríték. Teljesen kimerültem, mind fizikálisan, mind szellemileg. Erőltetett tempót diktáltam magamnak, és lábaim nagyon elfáradtak. Habár tudtam, hogy nem sokára visszatérek a civilizációba, a legtöbb, amit remélhettem, egy kellemetlen leheletű vénasszony teája volt. Így hát a legkevésbé sem hajtott a vágy, hogy a faluba siessek, úgyhogy lerogytam egy sziklára és átbámultam a vízesés peremén. Csak később tudtam meg, hogy Férj és feleség zuhatagának nevezték.

Egy nagy rücskös szikla, olyan formájú, mint a nagy fekete gyilkos cápa kitért szája, nyúlt ki az egyik szirtről, kettéosztva a sebesen zubogó folyamat, ahogy az átszökött rajta. A viharzó víz mintegy tizenöt yardnyit zuhant, azután újból egyesült fehéren a sötétzöld sziklák és víztükör előtt, azután egyenesen folyt tovább, akár egy nyílvesző, pontosan a falu irányába. A vízesés sziklán túli fele mintegy hat láb széles volt, és sima szalagként hullt alá. A hozzám közelebbi ág keskenyebb volt, olyan három láb széles, cirógatva és összeborszolódva a hatalmas cápaszáj szikla körül. Ahogy átbukott felette, a víz ezernyi drágakőre hullott szét, széttörve az apró rejtett sziklákon.

A kisebb ág ugyan megpróbált hozzácsolakozni a nagyobbhoz, de a kiugró szikla élesen elválasztotta őket, megakadályozva, hogy akár egyetlen csepp is átjuthasson a túloldalra. A víz hánykolódott és gyötrődött, de kimerült volt és

keskeny, hangja zokogó vagy gyötrelmes sírásra emlékeztető. A két ág közül ez volt a szomorú, de gyöngéd feleség.

Ellenben a férj rettentően, a sziklákat porrá zúzó erővel zubogott alá, beszivárogha a földbe. Szívem csordultig telt fájdalommal a szikla által különválasztott két ágat figyelve. A megszakadt szívű feleség olyan volt, akár egy gyönyörű nő, ki reszketve-zokogva ragaszkodik valakihez még mindig. Amint a biztonságos folyópartról figyeltem a vizet, remegni kezdtem, s húsom mintha táncba fogott volna. Mikor felidéztem, hogyan fürdetett meg a nő ugyanezen folyó feljebbi szakaszán, képzeletem önkéntelenül is odafestette őt a zubogó víz alá, ahogy egyszer a mélybe húzza az ár, másszor pedig ismét fellöki a felszínre, s bőre széthullik, s apró virágszirmokként szétszóródik az ezernyi rakoncátlan vízfolyam közepette. Elállt a lélegzetem a látványtól, s a nő ismét egész volt: ugyanaz az arc, test, keblek, karok és lábak emelkedtek és süllyedtek, hirtelen elválva tőle, majd ismét egyként jelenve meg. Nem bírtam tovább elviselni a látványát, s úgy éreztem, hogy menten belevetem magam a zuhatagba, hogy engem öleljen a vízsodrás. Azután visszatértem józan eszemhez, s fülemben felzengett a férj földet rengető üvöltése, amint a hegyi szellemeket szólítja, s közben rettentő mód bömböl. Ekkora erővel miért nem inkább azon igyekezett, hogy megmentse őt? Én megmenteném! Nem számít, milyen áron.

De aztán arra gondoltam, hogy azért mégiscsak jobb volna egyszerűen visszamenni a viskóhoz, mint hogy a vízesésbe fulladjak. Legmélyebb, ösztöni vágyaim juttattak ide, a határozatlanság ezen pontjára. Amíg láthattam szép arcát, s hallhattam édes hangját, miért érdekelt volna, ha azzal az idióta férjével kell megosztania az ágyát? Legalábbis jobbnak tűnt, mint egy életen át túrni a szerzetes lét véget nem érő szigorát.

Elhatároztam hát, hogy visszamegyek hozzá, de épp abban a pillanatban, ahogy visszaléptem a szikláról, valaki megérintette a vállam.

- Üdv, jó szerzetes!

Éppen abban a pillanatban csípett el, amikor a legsebezhetőbb voltam. Kicsinynek éreztem magam és megalázottnak, s felpillantva arra számítottam, hogy a Pokol egyik követével kell szembe találnom magam. Ehelyett az az öregember állt előttem, akivel a nő kunyhójánál találkoztam a minap.

Minden bizonnyal sikerült túladnia a lovon, mivel most egyedül volt. Egy kis füzérnyi érme lógott a válláról, és ponty vitt. A hal pikkelyei aranylóan csillogtak és olyan frissnek tetszett, hogy akár még élőnek is mondhattam volna. Olyan háromlábnyi nagyságú volt hossza, és egy, a kopolyúin átfűzött, rövid szalmazsinóron függött. Egyetlen szót sem bírtam kinyögni, így csak néztem az öregre, aki egyenesen a szemembe bámult. Végül elnevette magát. Nem olyan volt, mint egy rendes nevetés, sokkal inkább hangzott hátborzongató vihogásnak.

- Hát te meg mit keresel itt? - kérdezte. - Igazán hozzászokhattál már az efféle hőséghez. Vagy netán valami más miatt álltál meg? Hisz még csak tizenkét mérföldre vagy onnan, ahol tegnap éjszakáztál. Ha kicsit megerőltetted volna magad, akkor már rég a faluban lehetnél és hálát adhatnál Dzsizónak. Hacsak nem arra a nőre gondolsz most is. Földi érzékeidet felkavarta e találkozás, nemde? Ne is próbáld titkolni előttem. Lehet, hogy csak egy zavaros tekintetű vénember vagyok, de azért még meg tudom különböztetni a feketét és a fehéret. Más hétköznapi emberfia már nem is ember volna, azután hogy együtt fürdőzött ővele. Na, válassz egyet! Tehén? Ló? Majom? Varangy? Denevér? Szerencséd, hogy nem kell életed hátralévő részében a szárnyaiddal csapdosnod vagy föl s alá ugrabugrálnod. Mikor visszatértél a folyótól, s nem változtál valamilyen állattá, alig hittem a szemeimnek. Te szerencsés flótás! Azt hiszem, a hited óvott meg. Emlékszel a lóra, amit az éjjel vezettem el onnét? Említetted, hogy találkoztál egy tojamai

gyógyszeres házalóval az úton a kunyhó felé, igaz? Nos, épp róla beszélek. A nő egy lóvá változtatta azt a kéjencet, már jóval azelőtt, hogy te felbukkantál volna. Elvittem a vásárba és pénzre váltottam szerencsétlent. Azon vettem ezt a szép pontyot itt. Ó, hogy a drága mennyire szereti a halat! Az egészet befalja még ma este! No, mondd ki végre. Szerinted ki ez a nő valójában?

- Igen! *Ki* volt ő egyáltalán? - szakítottam félbe izgatottan a szerzetes beszámolóját.

Szucsó szerzetes bólintott.

- Jól figyelj hát - mormolta. - Ez kellett legyen a sorsom. Emlékszel arra a földművesre, akivel az útelágazásnál találkoztam, s végül az elátkozott erdőbe vezető ösvényt választottam? Emlékszel, azt mondta, hogy egykor egy orvos háza állott arra, ahol most a víz hömpölygött az úton. Nos, kiderült, hogy a kunyhóbeli nő az ő lánya volt.

A Hida-hegység magaslatai közt, hol az élet mindig egyhangú, és ahol soha nem történik semmi különös, történt valami nagyon is szokatlan. Ennek a helyi orvosnak született egy lánya, aki születése pillanatától olyan gyönyörű volt, akár egy ékszer.

Anyja kövérkés arcú volt, lefelé görbülő szemekkel, lapos orral és igazán visszataszító keblekkel. Hogyan lehetett, hogy egy ilyen csodálatosan szép teremtetést hozott hát világra?

Az emberek azt kezdték suttogni, hogy az orvos családjánál valóra válnak az ősi mesék, melyekben az isten megkívánja valaki lányát és egy fehér tollú nyílveszőt lő a háztetőbe, vagy egy nemesember, ki épp a vidéken vadászik, megpillant egy helyi leányt és magáénak követeli.

Apja, a doktor úr, egy hiú, arrogáns ember volt, kiugró arccsonttal és szakállal. Csépléskor a földművesek gyakorta jöttek hozzá azzal, hogy pelyva ment a szemükbe, és a fertőzések és egyéb gyakori bajok kezelése révén némi gyakorlatra tett szert szemorvosként. Belgyógyászként azonban

egy igazi csapás volt. Mikor műtétre került sor, a legtöbb, mire futotta tőle, az volt, hogy egy kevés hajolajat elkevert vízzel és azzal kezelte a sebet.

De hát te magad is tudod, mennyire vakul képesek az emberek valamiben vagy valakiben hinni. Azok a betegek, akiknek amúgy sem voltak megszámlálva hátralévő napjaik, végül úgyszólván felépültek, és mivel a környéken nem volt más felcser, a lány apja virágzóan praktizált tovább.

Mikor a lány betöltötte a tizenhatot vagy tizenhetet, bimbózó ifjú nővé cseperedett, s az emberek azt kezdték terjeszteni róla, hogy ő nem más, mint Jakusi, a Lelkek Gyógyítója, és azért született a doktor családjába, hogy segítséget nyújtson a rászorulóknak. És a lány valóban segített. Férfiak és nők egyaránt érkeztek, s könnyörögtek gyógyító érintéséért.

Minden akkor kezdődött, amikor elkezdett érdeklődni az apja páciensei iránt.

- Szóval a keze fáj? Hadd nézzem. - Finom tenyerébe fogta egy Dzsikaszu nevű fiatalember - ő volt az első - fájó ujjait, s annak reumás panaszai egy csapásra megszűntek. Egy másik páciens hasát, ki szennyezett vizet ivott, kissé meglökte, és a hasfájása azonnal elmúlt. Eleinte a fiatalemberek élvezték gyógyító erejét, aztán az idősebbek is elkezdtek felkeresni, később nők is. Még ha nem is gyógyultak meg teljesen, a fájdalmuk minden esetben sokkal enyhébb volt, mint korábban. Ha valakit gyulladás gyötört, melyet fel kellett szűrni, az illető szüntelen sikítozott és rúgkapált, mikor a doktor úr belevágott rozsdás pengéjű szikéjével. De ha a lány odalépett, és hátukat mellkasára nyomva lefogta vállukat, akkor egy nyikkanás nélkül túrték a fájdalmat.

Aztán, közel az orvos házához, a fás ligetben, volt egy öreg japán naspolya fa, melybe egy nagy méhraj költözött és félelmetesen hatalmas méhkast építettek. Egy nap egy Kumazo nevű fiatalember, aki történetesen a doktor úr tanonca volt,

megtalálta ezt a rettentő kast. Az ő feladata volt az orvosságok elkészítése, a ház tisztántartása, a kert gondozása, és a doktor úr riksán való fuvarozása a közelben lakó páciensek házaikhoz. Huszonnégy vagy huszonöt éves lehetett akkoriban, és elcsent valamiféle szirupot a doktor úr gyógyszeres készletéből. Tudván, hogy a doktor igen szűkmarkú ember és szörnyen leszidná, ha rájönne, Kumazo elrejtette az üvegcsényi szirupot arra a polcra, ahol a ruháit tartotta, s valahányszor volt egy kis szabadideje, azzal elégítette édesszájúságát, hogy kortyolt belőle egyet.

Kumazo a birtokon dolgozva talált rá a méhkasra és visszament a verandához, hogy megkérdezze a doktor lányától, hogy akar-e valami érdekes dolgot látni.

- Bocsásd meg, hogy ezt kérem, de ha megfognád a kezem, akkor a másikkal benyúlhatnék a kaptárba, és szerezhetnék egy kis lépes mézet. Bárhol, ahol megérintesz, nem eshet bántódásom, még ha a méhek csípnek is meg. Megpróbálhatnám egy seprűvel elkergetni őket, de attól csak feldühödnének és összeszurkálnának a fullánkjukkal. Gyors halálomat lelném köztük.

A lány tétovázott, de aztán elmosolyodott és megengedte, hogy megfogja a kezét. A fiatalember elvezette a kashoz, ahol a méhek rémisztő hangon zümmögtek. S a fiú benyúlt bal kezével. Majd ki is húzta, teljesen sértetlenül, s hét-nyolc méh csücsült rajta, néhányuk a szárnyát mozgatva, mások a lábukat, megint mások az ujjai közt mászkáltak.

Ez után az eset után a híre úgy terjedt, akár a futótűz. Az emberek azt kezdték terjeszteni, hogy ha megérint, akkor még egy lövés sem okozhat fájdalmat. És ettől fogva döbbsent rá maga a lány is, miféle erő birtokában van. Mikor a hegyre költözött a félkegyelművel, a képességei még fantasztikusabbá váltak. Ahogy egyre idősebb lett, a legelképesztőbb varázserőket lett képes megidézni. Kezdetben még hozzá kellett nyomja a testét a másikéhoz. Azután már csak elég volt, hogy

megérintsen a lábfejével, vagy megsimítson az ujjáival. Végül már nem is volt szüksége arra, hogy fizikai kontaktusba lépjen a másikkal. Egyetlen leheletével át tud változtatni egy eltévedt utazót bármiféle állattá.

Az öregember felhívta a figyelmem azokra az állatokra, melyekkel a kunyhó körül találkoztam: a majomra, a varangyra, a denevérekre, nyulakra és kígyókra. Egytől egyig mind férfiak voltak, kik együtt fürödtek a nővel a folyóban! Mikor ezt meghallottam, túlcserdülön előtörtek az emlékeim a nőről és a varangyról, arról, ahogyan ráugrott és belécsimpaszkodott az a majom, ahogyan megtámadták a denevérek, és az éjszakában síró erdők és hegyek gonosz szellemei.

És a félkegyelmű férj? Az öregember elmesélte az ő történetét is. Azokban az időkben, amikor a lány híre elterjedt, átlépve a régió határait, a fiú is az apja páciense volt. Még gyermek volt csupán, apja - egy durva, hallgatag ember - és hosszú hajú bátyja kísérték el a doktorhoz, s a fiút testvére hozta le a hegyről, a hátán cipelve. A fiúnak csúnya tályog éktelenkedett a lábán, és kezelésre hozták a fiút az orvoshoz.

Kezdetben a doktor úr házának egyik szobájában laktak, de kiderült, hogy a fiú panaszai súlyosabbak, mint elsőre tűntek. Le kellett csapolni a vére egy részét, és mivel a fiú még nagyon fiatal volt, újból meg kellett erősíteni a szervezetét, mielőtt nekifoghattak volna a következő lépésnek. A köztes időre pedig a doktor úr elrendelte, hogy a fiú naponta fogyasszon el három tojást. Valamint, hogy az apát is megnyugtassa, tapaszt tett a fertőzött területre.

Valahányszor, mikor eljött az idő, hogy a kötést kicseréljék, a tályog felszakadt, ha az apa, vagy a bátyja, vagy valaki más szedte le a tapaszt, s ilyenkor a fiúcska panaszosan sírt fájdalmában. Mikor azonban a doktor úr lánya végezte ezt a procedúrát, a kis beteg csöndesen tűrte az egészet.

A gyakorlatban a doktor úr betegei gyenge fizikai állapotát

használta mentségként, akárhányszor látta, hogy nem tud segíteni rajtuk. Három nap elteltével, a fiú apja, ki sokat dolgozott a megélhetésükért, visszatért a hegyre, hátrahagyva idősebb fiát, hogy az vigyázzon az öccsére. Nyekeregve, sűrű meghajlások közepette kihátrált hát a doktor házából. Belebújt szalmaszandáljába, a földre térdelt és ismét meghajolt, esdekelve a doktornak, hogy mindent tegyen meg a fia életéért.

Azonban a fiú állapota egy szemernyit sem javult. A hetedik napon a fiú bátyja is visszatért a hegyekbe, mondván, hogy a betakarítás időszaka messzemenően a legnehezebb időszak az évben. Rossz idő közeledett, és ha a viharok még sokáig folytatódna, akkor a rizstermés, ami megélhetésük alapját képezte, mind tönkre menne a földeken, és a családja éhezne. Mivel ő volt a legidősebb fiú és a legerősebb munkás a családjukban, nem engedhette meg magának, hogy tovább időzzön a kistestvére mellett.

- Ne sírj - mondta gyöngéden öccsének, azután otthagya őt.

Ezután a kisfiú egyedül maradt. A hivatalos feljegyzések szerint még csak hat éves volt, de valójában betöltötte már a tizenegyet is. Ugyanis olyan fiút nem soroznak be a katonaságba, akinek a szülei már elmúltak hatvan évesek, így a fiú szülei vártak öt évet, mielőtt bejelentették volna a születését. Mivel a hegyekben született és nevelkedett, nehezebbre esett megértenie a völgyben élőket, de ezt leszámítva jó eszű, értelmes gyermek volt, aki belátta, hogy a napi tojás diétája vért termel a szervezetében, melyet később majd levehetnek tőle. Olykor-olykor azért nyafogott, de mivel a bátyja azt mondta neki, hogy ne sírjon, megpróbálta türtőztetni magát, s jól viselte a terhet.

A doktor úr lánya megsajnálta a fiút, odahívta a maguk asztalához étkezéskor, jóllehet a fiú jobb szeretett félrehúzódnia a szoba valamelyik sarkába és rágcsálni egy szálanomra méltó darab pácolt retket. A műtétet megelőző éjszaka, miután már mindenki aludni tért, a doktor úr lánya fölkel, hogy kimenjen a

mosdóba, s ekkor a fiú halk sírdogálására lett figyelmes. Megsajnálta és befektette maga mellé az ágyba.

Mikor elérkezett a vércsapolás ideje, a lány tartotta hátulról a fiút, ahogyan azt máskor is tette a többi pácienssel. A fiú szinte fürdött a verítékben, de egy moccanás nélkül kibírta, ahogy a sebészkes belévág. (Tán azért volt ez, mert a doktor úr a rossz helyen vágta meg?) Azonban a vérzést nem tudták elállítani. A fiú teljesen elsápadt, s állapota kritikussá vált, amíg ők csak nézték.

A doktor úr maga is falfehér lett és ideges. Az istenek könyörületének hála a vérzés három nap múlva elállt, s a fiú élete megmenekült. Ugyanakkor nem volt képes többé használni a lábait, s onnantól fogva nyomorék volt.

Mindössze vonszolni tudta magát, és szánalmasan bámult élettelen végtagjaira. Elviselhetetlen látványt nyújtott, akár egy szöcske, mely szájában cipeli saját letört lábát. Valahányszor a fiú sírni kezdett, a doktor úr, félve attól, hogy reputációján csorba eshet, mérges pillantást vetett rá, ezzel arra kényszerítve betegét, hogy a lánya karjai közt keressen menedéket. A doktor már korábban számtalanszor rontott el beavatkozásokat, tönkretéve ezzel betegeit. De ez alkalommal elismerte, hogy hibázott, és bár érezte, hogy helytelen, hogy egy lánya korabeli nő engedi, hogy a fiú a keblei közé fúrja arcát, inkább csak összefonta karjait és mélyet sóhajtott.

Hamarosan visszatért a fiú apja, hogy hazavigye őt. Nem panaszkodott, elfogadta fia sorsaként a történeteket. Mivel azonban a fiú nem volt hajlandó elmozdulni a fiatal nő mellől, a doktor, hogy javítson a helyzetén, elküldte a lányát, hogy kísérje haza a családot.

Kiderült, hogy a fiú és családja éppen abban a kunyhóban éltek, ahol tegnap te magad is aludtál. Akkoriban egy volt a húsz közül, melyek egy kicsiny falut alkottak fenn a hegyen. A doktor úr lánya csak egy-két napig szándékozott velük maradni,

de tovább időzött, mivel a fiú igazán hozzánőtt a szívéhez. Ott tartózkodása ötödik napján hatalmas eső zúdult le az égből, könyörtelen áradatként ömölve, mintha vízeséseket szabadítottak volna a hegyekre odafentről. Mindenki szalma esőköpenyeket viselt, még odabent az otthonaikban is. A házak bejárati ajtaját nem lehetett kinyitni, legfeljebb, ha kimerészkedtek befoltozni a nádtetőt. Csak úgy szereztek hírt egymásról, s arról, hogy volt még, akit nem sodort el a föld színéről az áradat, hogy kikiabáltak házaik ablakán. Nyolc nap telt el így, de nyolcszáz nappal ért fel. A kilencedik nap éjjelén hatalmas szél kerekedett, s mikor a vihar elérte a hegycsúcsot, a hegy és a falu valóságos sártengerré változott.

Igen különös, hogy egyedül a doktor lánya, a fiú és az öregember élték túl az egészet, kit a faluból küldtek, hogy kísérje őket, mikor a fiú visszatért otthonába.

A doktor háza szintén megsemmisült ugyanezen özönvíz miatt. Azt szokás mondani, hogy egy gyönyörű nő születése egy ilyen isten háta mögötti helyen mindig egy új korszak kezdetének az előjele. Ugyanakkor a fiatal nőnek nem volt többé hová hazatérnie. Egyedül maradt a világban, s azóta is a hegyek közt él a fiúval. Te magad láthattad, mondta, hogy semmi sem változott. Az áradás óta harminc év telt el, s a nő teljes odaadással gondozza a fiatalembert azóta is.

Mikor befejezte a történetet, az öregember ismét gúnyosan elmosolyodott.

- És most, hogy már ismered a történetét, lehet, hogy sajnálsz is ezt a nőt. Tűzifát gyűjtenél és vizet húznál a kútból neki, nem igaz? Attól tartok, felébredtek természetes kéjes vágyaid, Testvér. Persze, te nem szeretnéd ezt kéjnek nevezni. Sokkal inkább mondanád irgalomnak, vagy együttérzésnek. Tudom, hogy azon töprengsz, hogy most azonnal visszasiess a hegyre. De gondold meg inkább még egyszer, jó alaposan. Mióta annak a félnótásnak a felesége lett, elfelejtette, hogyan is működik a világ, s ő mindig csak úgy tesz, ahogy kedve tartja. Megszerez

bármilyen férfit, s mikor ráun, egyszerűen csak átváltoztatja valamilyen állattá. Senki sem menekülhet.

- És a folyó, amely a hegyeket formálta? Az árvíz óta egy furcsa, misztikus ág lett belőle, mely egyúttal elbűvöli a férfiakat, s megőrzi az ő gyönyörűségét. Még egy boszorkánynak is meg kell fizetnie az árát annak, hogy varázslatokat szórhasson. A haja ilyenkor összegubancolódik, a bőre fakó lesz, lesoványodik és sápadttá válik. De azután megmártózik a folyóban és épp olyan szép lesz, mint azelőtt volt. Így tölti fel magát ifjúi bájával. Csak annyit mond „Gyertek”, s a halak odaúsznak hozzá. Elég rápillantania egy fára, s annak gyümölcse a tenyerébe hull. Ha feltartja két karját, az eső esni kezd, ha a szemöldökét húzza fel, a szél kezd el fújni.

- Eleve buja természettel született, s a szép fiatalembereket kedveli a legjobban. Nem volnék meglepve, ha a te füledbe is édes szavakat duruzsolt volna. És bár a szavai lehet, hogy őszinték voltak, amint rád un, máris egy szép farkok sarjad a hátsódból, a füleid megcsavarodnak, a lábaid megnyúlnak, és hipp-hopp, át is változtál valami mássá.

- Bárcsak láthatnád, milyen a boszorkány, miután teleette magát hallal: csak ül ott keresztbe tett lábbal és bort iszik.

- Úgyhogy azt ajánlom, fékezd meg csökönyös vágyaidat, Jó Szerzetes, és pucolj innen, amilyen gyorsan csak tudsz! Már így is épp eléggé szerencsés voltál. Minden bizonnyal valami megmozdult benne irántad, más különben most nem lennél itt. Egy csoda részese lehettél, s még mindig fiatal vagy, hát folytasd úgy isteni szolgálataidat, hogy komolyan is gondold azt. - Az öreg ismét megpaskolta a hátam. A kezében lóbálva a pontyot elindult fölfelé a hegyi úton.

Figyeltem, ahogy egyre kisebbnek és kisebbnek látszik a távolban, míg teljesen el nem tűnt a hatalmas hegyek mögött. Ugyanezen hegy csúcsánál egy felhő alakult fürgén az aszály-

tiszta égen. A vízesés zubogása mellett is hallani lehetett a közeledő vihar dörgését.

Úgy álltam ott, mint egy elhagyatott csigaház, s lassan visszanyertem érzéseimet. Csordultig teltem hálával az öregember iránt. Összeszedtem zarándok-felszerelésem, s miután megigazítottam nádkalapom, futva indultam el lefelé az ösvényen. Mire elértem a falut, a hegyen már esett. Igazán lenyűgöző vihar kerekedett. Az esőnek hála, az öregember pontya talán élve ért a nő kunyhójához.

Ez volt hát a szerzetes története. Nem mondott hozzá semmiféle erkölcsi tanulságot. Másnap reggel elváltak útjaink, s a szívem szomorúsággal telt meg, ahogy figyeltem, miként kapaszkodik fel a hófödte hegyre. Finoman hullt a hó. S ahogy egyre följebb és följebb ért, úgy tűnt, a Kója-hegyi szent ember a felhők hátán utazik.

EGY TAVASZI NAP

(SUNCSU - SUNCU GOKOKU, 1906)

ELSŐ RÉSZ

- Ki, én?

A tavaszi nap mozdulatlansága kétségtelenül hozzájárult, hogy a válasz úgy érkezzék a vándor „Elnézést, uram!” megszólítására, mint egy gyors, tiszta visszhang. Mi mást is felelhetett volna rá? Az idős férfi ráncos homlokán laza fejpántot viselt, fáradt, majdhogynem részeges kifejezés ült arcán, ahogy nyugodtan kapirgálta a puha, nap melengette termőföldet. A közelben nyíló nedves és izzadt szilvavirágok apró lángok voltak, melyek egy rebbenés múlva összeolvadtak a vörösen lenyugvó nappal, míg valahol apró madárcák csiviteltek vidáman. Hangjuk olyan volt, mintha felelgetnének egymásnak, de az öregembernek, még e mély révületben is, tudnia kellett, hogy a felcsendülő emberi hang őt szólítja.

Ha a sétáló sejtette volna, hogy a földműves azon nyomban reagál, lehet, hogy kétszer is meggondolta volna, hogy odakiáltson neki akármit is. Elvégre ő csak egy rövid sétára jött ki, és a kérdést azzal is eldönthette volna, hogy pálcáját az útra ejti, s ha az északi irányba mutat, Kamakura felé, akkor megszólítja az öregembert; viszont ha délnek dőlt volna, akkor egy szó nélkül folytathatta volna útját. Eleve komoly esély volt rá, hogy az öreg meg sem hallja, s akkor éppúgy tovább bandukolhatott volna az úton. De mégiscsak szólania kellett, még ha nem is volt semmi köze a dologhoz.

- Ki, én?

A fürge választól meglepve a vándor átlépte az alacsony léckerítést és lassú mozdulattal kihúzta hátát, amint mögé

pillantott. Egyetlen fűszál sem volt közte és az öreg közt. Az a háromsornyi kis föld, melyet a földműves oly szorgalmasan kapálgatott, kellemes, vidám illatot árasztott. De mégis, volt a területben valami magányos érzés, az elszórtan növő kis tejbükköny csoportokkal, és az elmetszett szárú, zöld, porlepte lóbab-csírakkal, melyek szomorúan feküdtek a talajon.

A vándor kezét tweed vadászsapkájához tette.

- A maga háza az ott a sarkon?

Az öregember lassan arra fordult, így ráncos arcának egészére fényes napsugarak hulltak. Az árnyékba borult szilvavirágokkal ellentétben az út menti ház tetőcserepei magasan felnyúltak a déli ég felé, mely fényével beragyogta a búzaföldeket.

- Melyik ház?

- Az a kétemeletes.

- Az ugyan nem az enyém.

A válasz ismét csak hirtelennek tűnt, de nem úgy tűnt, mintha a földműves csak félbe akarta volna szakítani. Az öregember megvonta vállát, majd megfordította kapáját, s a földre tette. Ezután a vándorra nézett.

- Nos, akkor igazán sajnálom, amiért megzavartam - mondta ez, készen arra, hogy továbbálljon.

Az öregember levette fejpántját.

- Nem zavart egy csöppet sem. Tán keres valamit? Az elülső kapu zárva, de nem is adnak bérbe szobát, ha erre kíváncsi. - Az öreg felhúzta kimonója alját és sáljával együtt a selyemövébe gyúrte. Ujjait nem húzta ki onnan, s úgy tűnt, nem szándékszik a vándort útjára engedni egykönnyen.

- Igazán nem olyan fontos.

- És mégis mi történt?

- Teszem azt, ha az a maga háza lenne, akkor volna itt valami,

amit elmondanék, de nem azért, mert kiadó szobát keresek. Tudom, hogy nem elhagyatott a ház. Hallottam, hogy hangok szűrődnek ki odabentről.

- Két fiatal nő lakik ott - bólintott a földműves.

- Nos, épp róluk van szó. Ahogy elsétáltam a házuk mellett, ott annál a kőnél a vizesárok mentén csúszott egy - méghozzá egy jó nagy példány.

A nap sugarai szikrázón sütötték az öregember homlokát, amint összevonta szemöldökét. Anélkül, hogy odanézett volna, előhúzott egy dohánytartó erszényt a kimonója ujjából.

- Na, ne mondja!

- Soha nem voltam oda a kígyókért, tudja - s vándor felnevetett és mosolyogni próbált. - Épp ezért is álltam meg és figyeltem. Félig átmászott a kerítésen, a farka pedig belecsobbant az árok vizébe. Azután a bestia, itt vigyen el a fene, ha nem dugta be a fejét a viharlécek közé. Szerintem a fürdő felé tarthatott, vagy talán a konyhába. Akárhogy is, hangokat hallottam bentről, és attól tartottam, hogy valaki még megrémülhet a kígyótól. Egy ilyen kígyó könnyedén beóllalkodhat a nappali szobába vagy az éléskamrába. Talán ez nem tűnhet olyan borzasztónak. De mi van, ha valahol összetekeredik a földön, és valaki elbotlik benne? Tudom, igazán nem tartozik rám, de azután megláttam magát, a ház pedig épp itt van, ugye. Úgyhogy, gondoltam, hátha a maga háza, és akkor jobb, ha szólok. A másik felől viszont, lehet, hogy maguk helyiek nem ijednek meg egy-két kígyócskától.

- Valószínű, hogy csak egy kerti siklót látott. - Az öreg nevetve eltátotta a száját, a lány napsugarak pedig ráhulltak nyelvére. - Ám mégsem mondhatnám, hogy nincs mitől tartanunk. A ház lakói Tokióból valósiak, és nemrégiben is volt némi riadalmuk. Megyek, és megnézem, mi van velük. Minden bizonnyal a kígyó már rég odébb állt, de jó barátja vagyok a lányoknak, akik a konyhán dolgoznak.

- Feltétlenül menjen. Még egyszer, elnézést a felhajtásért.
- Ugyan. Hosszú a nap, és nem igazán történik errefelé semmi amúgy se.

Mire a két férfi elbúcsúzott, a kígyó eltűnt, mint egy sárkány a köznapi képzelet határain túl. Mikor a vándor megfordult, takácsok munkájának zaját hallotta, szövőszékeik vetélőjének csattogása olyan volt, akár a csirke szárnyak verdesése. Tovább ment az úton, követve a kerítést, felette szilvafák ágai nyúltak az égbe, és elszórva tanyák bukkantak elő, az egyiknél két nő dolgozott szövőszékénél. Egyikük tizennyolc-tizenkilenc éves lehetett, a másik épp hogy betöltötte a harmincat.

A vándor a félig nyitott tolóajtón át futólag megpillantotta a fiatalabb lány arcvonásait. Fején kendőt viselt, karja fehérsége megvillant, ahogy vetélőjét átvette. Az idősebb nő egy nádmatracot terített a száraz földre a ház előtt, és hátát az út felé fordítva ült rajta. Lábát fűgén emelgette a pedálon, miközben szövőszéke lágyan duruzsolta dalocskáját: *kiri-kiri-kiri*.

Csupán ennyit látott, ahogy elhaladt a ház előtt. Igazán nosztalgikus látvány volt, olyan, melyet manapság már csak elvétve látni, legfeljebb tizenkilencedik századi romantikus történetek illusztrációin, mint az „*Imagavai nőben*. Szeretett volna megállni és csak nézni őket, de senki sem volt ott rajta kívül, még gyerekek sem futkároztak a környéken. Bizonyára kint voltak a földeken, mint mindenki más. Úgy gondolta, a nők zavarba jönnének az idegen látványától, főleg ha az illető férfi, ezért úgy döntött, tovább bandukol. Engedte, hogy az út vezesse lépteit, vissza oda, ahol a kígyót látta, és befordult a sarkon, ahol a kétemeletes ház állt. Balra tőle egy búzamező terült el. Lejtett és kiszélesedett a part irányába, ahol fehér habos hullámok mosták finoman a halványzöld búzakaralászok szárát, és egy nagy nyugati stílusú villa magasodott élénk vonalaival a felhőtlen ég felé. Belegondolva, hogy a helyiek olyan címekkel ruházták fel az idegeneket, mint „Kék Koboldok

vagy „Vörös Koboldok”, házaik élénk homlokzatai miatt, egy olyan férfit, mint ő, jól lehet, nem viselt szakállat, mégis csak könnyedén a kalapos burzsoák közé sorolhattak volna.

Ha a falubeliek úgy tekintettek az európaiakra, mint kék és vörös szörnyetegekre, akkor minden bizonnyal hajóvitorlák jutottak eszükbe minden illanó pillangó láttán. A terület strandjait már jó ideje megnyitották a modern szórakozási és sport lehetőségek számára, de jobbra a hegyek ugyanolyanok voltak, mint azelőtt: tiszta feketék, akár hatalmas sólymok szárnyai, melyek egymás hegyén-hátán tornyosulnak, s a hegylábak csak nyújtóztak lefelé a csúcsoktól, itt is, ott is, betüremkedve a rizsföldekre, összenyomva a köztük húzódó keskeny völgyeket. Messze fenn az egyik ilyen kis feketeségbe vesző völgyben a vándor megpillantott egy egyszerű nádtetőt és egy ablakot, mely olyan volt, mintha a hegy nyitott szeme lett volna, épp mintha egy óriási varangy kúszott volna fel a derengő hajnali tenger habjai közül, s bújt volna meg ott a napsütés idejére.

Tovább sétálva látott még egy kemencét is, mely még magasabbra kapaszkodott a hegyoldalon, mint a házak tetői. Maga mögött hagyott egy ismeretlen kegyhelyet, egy elhagyatott temetőt, hol kamélia szirmok hulltak le pergőn, és húsos piócák dőzsöltek az elárasztott rizsteraszokon. Itt a Sonan partvidéken kis öblök fúrták be magukat a kanyargó hegység oldalába, és fehér vitorlások rótták a fehér tajtékok világát. Egyetlen röpké pillanatra, míg a tenger nem dédelgetett oly gondolatokat, hogy feltódul a völgyekbe, s elárasztja a földeket, a falusiak hátat fordítottak a víznek és kettes-hármas csoportokban dolgoztak rajtuk. A vetélőjét átvető fiatal lány és a szövőszéke pedálját fürgén hajtó idősebb nő is a hegy felé néztek, nem mutatva félelmet a fenyegető óceáni ár iránt.

A sarkon lévő kétemeletes ház köré fűrteként megtelepedett hét-nyolc ház alkotta a falu központját. Feljebb a völgyben a házak ritkásabban, elszórtan álltak; s néhány száz yardnyival

közelebb az óceán felé el is tűntek teljesen. A kacskaringós hágó két oldalán összetömörült otthonok, meg még további hét vagy nyolc, melyek kicsit távolabb álltak, alkottak egy szomszédságot.

A vándor egy virágzó repcemezőhöz ért, mely vakító színben tündökölt a napsütésben. Balra tőle zöldes szikla, mögötte pedig kékes-zöld hegyorom magasodott a völgy fölé, s csak ez utalt arra, hogy a sárga repceföld nem a végtelenbe nyúlik. Még a vándor lába előtt csörgedező kis patak sem volt képes megtörni az aranyló szín ragyogását.

Káprázó szemeinek olyan volt, mintha a két takácsot szövőszékeikkel együtt halványan egy fehér papírra másolták volna, s a köröttük lévő részt sárgára festették volna. A két nő kimonójának, kendőinek, s még a szövetnek is, melyet szőttek a színe és a repcevirág élénksége közötti kontraszt hatására a vándor mintegy kilépett saját gondolataiból. Igaz, nem tudta megállapítani, hogy ez a fajta kiemelés hatásos volt-e. De a látvány egészen lenyűgözte, ahogy elképzelte a vékony aranyvonalat a vörös háttér előtt, a takács vetélőjének hegyét, ahogy körbe-körbe ugrik, míg szeme szűrni nem kezdett, s a kép a patakparti fűbe veszve elillant, akár egy kihunyó lángnyelv fénye.

Ekkor viszont megpillantott egy újabb kígyót, pikkelyei csak úgy fénylettek, ahogy a repce közt tekergőzött. Megborzongott és elfordult. Közvetlenül előtte, a fák lombjától takarva egy lépcsősor vezetett fel egy nádfedeles templomhoz, melynek teteje lebegni látszott, mint egy felhő az égen. Nem messze tőle lila íriszek nyíltak, kiríva a hegycsúcs zöldes-feketéjéből, s csupán karnyújtásnyira tűntek.

Ezért jött hát vándorunk: a Kunoja Kannon szentélyét meglátogatni. De ahogy ott állt a lépcső aljában, készen arra, hogy felmenjen a főcsarnokba, egy hatalmas, bozontos fej bukkant elő a sűrű aljnövényzetből, mely az ösvényt szegélyezte. Az állat majdhogynem olyan széles volt, mint az

ösvény maga; és ha önmagában még nem lett volna elég meglepő felbukkanása, kiderült, hogy több is van belőle. Sörény sörényt követett, has pedig hasat, így vonultak vagy öt-hat méter hosszan, mint egy végtelen hosszú ló.

A vándor botját megvetve nyomban hátrébb lépet. Hirtelen annak a háromszögnek a közepén találta magát, melyet a sarki háznál lévő kígyó, a repcésben látott kígyó, és ez a ménesnyi ló vonala határolt.

Milyen felettébb különös is volt ez! De ekkor, ahogyan az a *Lótusz Szútrában* is áll:

*Ha rám törne ádáz bestiák sora,
Kiknek éles a karma és metsző a foga,
Ha kígyók, gyíkfélék, s skorpiók marnak,
S tüzes leheletük, mint a mérgező harmat,
Ó, jöjj! Te Ki Mindet Látod!*

A hegyoldalon három állat vonult elkülönülve a többitől, büszke léptekkel egymás mögött, mellettük lovasok tűntek föl.

- Köszönjük, hogy megvárta, míg átvonulunk - szólt az első.
- Sajnálom, hogy feltartottuk - mondta a második.
- Elnézését kérjük - tette hozzá a harmadik.

A három lótenyésztő elhaladtában üdvözölte a vándort, ki nem akarván útban lenni, a patakpart szélére húzódott, s közben úgy érezte, mintha szemét lóbőrrel fedték volna le.

Az ösvény egyre keskenyebb lett, de a puha fűben jól meg tudta vetni a lábát. A takácsok munkájának távolba vesző zajától kísérve ért a lépcsősor aljához, ahol az ég kékje átszűrődött a fák lombjai közt. A lépcsősor elhanyagolt állapotban volt, s a lovak épp új köveket húztak a papi lakórész hátsó kapujához, nem messze az alsó lépcsőfokoktól.

A fokokra való felkapaszkodás egy bizonytalan lábakon álló létra megmászásához volt hasonlatos. Néhány kőfok teljesen

hiányzott, míg a többinek a sarkai koptak el. A föld megmegcsuszamlott léptei alatt, így a vándor kénytelen volt a hegyoldalon felmászni. Lassan haladt, de a szántó- és rizsföldek egyre kisebbnek és távolibbnak tűntek, a tenger hullámai pedig épp olyan kékek voltak, mint az őket körülölelő hegyek.

Az erdő sötét árnyai közt, a buja lombok alatt a lépcső kőlapjait moha nőtte be, meg lila léggömbvirágok, mely virág a kínai harangvirággal tartozik egy nemzetségbe. A kora tavaszi virágok eltompították a vándor gondolatait. Melege volt és izzadt, úgy érezte, mintha egy olyan hegyet kellene megmásznia, melyen az előbb még forró víz hömpölygött le. Ám egy aprócska fuvallat azonnal le is hűtötte.

Végül felért a lépcső tetejére. A szentély maga igencsak szűkös volt. A nádtetős főcsarnok mögött, melyet keskeny sétányok öleltek körül mindkét oldalról, a hegy leomló függönyként magasodott, rajta sötét aljnövényzetével, mely oly fekete volt, akár a *szumi* tinta, s az ott növény sudár fenyők törzse közt búsan sóhajtozott a szél. Vagy lehet, hogy ez a hang valahonnan máshonnan származott?

Lenn a hegy lábánál a hófehér taréjú tajtékok elterültek a parton, eltünezve a sziklák között, s morajlásuk még ide is halványan felszűrődött. De sajnos a takácsok szövőszékének tücsökciripelését nem hordta ilyen messzire a szél. Odafentről a vándor már nem tudta kivenni a két takácsnő alakját sem a sárga repcemezőnél. Most valahol a hullámok hátán lebegtek, s kontúrjukat a nyílt tenger kékje rajzolta körül.

De előbb imádkozzunk.

Az oltárhoz, mely oly magasan volt, mintha egy ló nyergében ülne, néhány kőlépcső vezetett, melynek elveszett korlátja már ősidők óta nem vetett árnyékot a fokokra. Fénykorában az épület bizonyosan káprázatos látványt nyújtott cinóbervörös lakkozású oszlopaival, ornamentikával díszített szemöldökfáival, és poroszkékre festett gerendáival. Ám mostanra az arany

sárkányok figurái megfakultak, és a fény a nádtetőn átszűrődvén déli holdvilágos pillangó mintákat rajzolt a kínai stílusú ajtóra. Az épület egy élénk Tosza stílusban készült ősi festményre emlékeztetett. Még ha nem is volt ragyogó, volt benne egyfajta mélység, jóság és nosztalgiaérzet.

A nyitott rácskerítésen túl feltárult a csarnok belsejének sötétje. Az apró oltár mellett, függönyökkel elválasztva hófehér lótuszvirágok szegték fel szép fejüket. A vándor megállt előttük, fejet hajtott, majd hátrébb húzódott egy lépést, azután még egyet. Szívében békesség honolt, így pillantott fel a kazettás mennyezetre, melyet piros és fehér bazsarózsák faragványai díszítettek. A karmazsinvörös virágok közt elszórtan bújtak meg a kínai rózsák megfakult fehér szirmai, melyektől úgy érezte magát, mintha egy álomban járna s egy hatalmas virágoskertre nézne fel.

A virágok fölé, a kerek oszlopokra, az áldozatok talapzatára, a kazettás és a kínai ajtóra, a keresztgerendákra, s akármerre nézett is, mindenhová kis papirosokat ragasztottak mindazon zarándokok, kik meglátogatták ezt a szentélyt. Az egyiken ez állt: „Vésnök Hori. Egy másikon pedig: „Halász Masa. Volt még „Jaszu az Ács, Tecu az Asztalos, „Aranyműves Szakan” is. Az egyikük a tokiói Aszakusza negyedből érkezett, egy másik Fukagavából. Megint mások távoli helyekről jöttek: Szuóból, Minóból, Omiból, Kagából, Notóból, Ecsizenből, a higói Kumamotóból, vagy az avai Tokusimából. Olyanok voltak ők, mint távoli partok és öblök madárkái, a barázdabillegető és a kakukk. E papirosokat olyan látogatók hagyták hátra, kiket nem látott itt senki, kik mind erényes férfiak vagy nők, akik olcsó szállásul magát a hideg éjszakát gyúrték fejük alá párnának, akik esős éjszakákon át eveztek kákafedeles csónakokban, s álmaiknak itt találtak menedéket. Még most is itt pajkoskodnak e zarándokok lelkei, ahol a kis papír cetlik szolgálnak bejáratként spirituális otthonaikba.

A zarándokok számára ez a hely maga volt a nyugalom és az

isteni jóság hívogató virágoskertje. Azok, kikben felzendült a szentély hívó szava, bármilyen távolságot képesek voltak legyőzni: tíz, száz vagy ezer mérföldet is akár, sőt még a tenger távoli csücskeiből is érkeztek látogatók. Kezdetben azért jöttek, hogy megcsodálják az aláhulló virágokat. Azért jöttek, hogy fehér köntöseikben a holdat imádják. Lázás elméjük a folyópart füzeinek harmatcseppjeit kortyolta. Azok, kiket szerelem gyötört, eljöttek, hogy megérintsék Kannon simulékony kezét, azt kívánva, bár ölelő karok tartanák őket. Azokat, kik letévedtek az útról, zöld csempe és ékes cinóberkerítés, aranyozott oszlopok és vörös korlátok, achát lépcsősorok és virágmintás kínai ajtók vezettek. A látogatók képzeletében ékszerekkel teli kamrák és arany paloták sejlettek fel, a sárkány szentélyében táncukat lejtő főnixek, zsiráfok csintalankodnak a bazsarózsák közt, s a reggeli napfény beragyogja az oroszlán trónját, meg anyák, kik gyermekükkel alszanak cseresznyevirág paplan alatt, s párnájuk holdfénygyöngyökből van kirakva. Bármilyen is legyen az álmuk, az örökké irgalmas, örökké szenvedő Kannon nem érezné hibásnak azt.

„Vésnök Hori, „Halász Masza. Pusztán abból, hogy az ember a vándorok hátrahagyott neveire pillant, melyek bizonyítékként állnak, hogy lelkük itt haladt át, kiderül, melyikük volt férfi, s melyikük nő. Az ember eltűnődhet azon, hogy milyen is volt a megjelenésük, a viselkedésük, a lényük. Ha az újságokban megjelentetett felajánlások, és a templomokban kifüggesztett adományozó listák a realizmust jelentették, akkor ezek a nevek itt a romanticizmust képviselték.

A vándor, arcán mosollyal, egyesével vizsgálta őket.

Hátrapillantva az ajtó és a nagy, fából készült adományszekrény irányába, észrevett egy darabka selyempapírt, melyet egy nagy, repedezett, vakolatszerű oszlopra ragasztottak. Rajta egy női kéz folyó betűivel egy vers állt:

Egy déli pihenő során

*Találkoztam a szerelmemmel,
És csak ezután kezdtem hinni
Abban, mit úgy hívunk, álmom.*

Tamavaki Mió

Finoman, gyönyörűen írták a sorokat.

- Jöjjön át ide, uram.

A vándor nem látta a papot, ki közvetlenül mellette állt. Len köntösének bő ujjai lelógtak, szalma szandálja pedig kissé kilátszott ruhájának szegélye alól.

Odafordult, és a pap mosolyogva üdvözölte:

- Kövess.

A pap elsétált az adománydoboz mellett, majd hátát a rácsos ajtónak vetette. Közvetlenül az oltár előtt állva félrehúzta köntösét és ujjából gyufát húzott elő, s felnyúlt, hogy meggyújtsa a gyertyát. Kezeit homlokához vonta, majd tenyereit összetette. Ezt követően kitárt egy ajtót, épp a vándor előtt, aki még mindig a főcsarnokban állt.

Egy négy tatamiszőnyeg nagyságú szoba volt a vastag, szúrágta küszöb mögött, mely valamivel a csarnok padlószintjénél magasabbra épült. A repedezett fal résein át a vándor fákat pillantott meg, de a földön lévő szegélytelen tatamik újak voltak és üde zöldek. A pap belépett és helyet foglalt egy kis asztal mellett, melynek lapja teljesen üres volt. Majd térden csúszva közelebb jött vendégéhez, és egy hamu lepte dohányos dobozt tolt elé. Azonban nem dohány volt benne, hanem egy széntartó.

- Helyezze magát kényelembe, kérem.

A pap ismét köntösének ujjában kezdett kutatni valami után.

- Ó, hát itt vannak! - nevetett fel, majd előhúzott egy doboz gyufát az asztal alól.

- Nagyon köszönöm - felelte a vándor. Átlépett a küszöbön és

leült. Pipáját meggyújtotta, majd nagy füstfelhőt fújt ki, mely sötétebb árnyalatú volt, mint az a pont, ahol az óceán összeér az éggel.

- Igazán lenyűgöző ez a szentély. Micsoda látvány!

- Attól tartok, itt minden sokkal inkább mondható romosnak. Nem szívesen mondom ezt, főként nem Buddha színe előtt, de képtelen vagyok mindent elvégezni így magamban.

- Biztosan rengeteg itt a látogató - mondta a vándor. Ez volt az első gondolat, ami eszébe jutott.

Úgy tűnt, a pap bólint, miközben az asztalnál helyezkedve lábait oldalra tette.

- Bár igazat adhatnék magának, de manapság már alig téved ide valaki. Egykor ez a szentély egy hatalmas létesítmény része volt. Ismeri ezt a települést, amin átjött idefelé? A hegylábától a repceföldekig tart. Valaha itt hét szentély sorakozott. Valahol szerepelnek is egy feljegyzésben. A Szikla Palota Szentélyt építették elsőnek itt Kunojában. Mi vagyunk a második állomás a Bando körúton, amely egy híres szent hely, bár manapság már csak árnyéka egykori fényes önmagának.

- Igen meglepő, hogy a zarándokok többsége igencsak messziről érkezik. Kazuszából és Simoszából érkeznek a legközelebbieket; de van, aki egészen Kjúsuból jön, mert a szentély híre szájról szájra terjed. Sokak hiába kérdezték a helyeket, hogy merre találják a szentélyt, mert sokan azok közül azt sem tudják, hogy létezik ez a hely. A látogatóinkat leginkább az idevezető út megtalálása teszi próbára.

- Meghiszem azt.

- Bizony - nevetett a pap megszakítva saját mondandóját.

Hanghordozásában megbújt egyfajta aggodalmaskodás, amit eleinte a vándor nem tudott mire vélni. Amíg kiürítette pipájából a hamut, feltűnt neki, milyen kormos is volt a dohánydoboz, hogy mennyire csordultig volt tömve a szenes

tálka az elégett gyufák csonkjaival. Arra a hálóteremre emlékeztette, amelyben a szugamói Sinsu Egyetemen a diákok Miroku, az Eljövendő Buddha eljövetelét várták. Ez a helyiség sem épp arra volt berendezve, hogy vendégeket fogadjanak benne, hanem inkább talán azt segítette elő, hogy megnyíljanak, s megosszák érzéseiket. Mindenesetre ő így érezte magát.

Megtömte pipáját és újfent átadta magát a dohányzás élvezetének. A füstöt a hegygerinc irányába fújta, és a Tekkai taoista varázslójának képzelte magát, aki képes volt füstből kifújni a maga hasonmását.

- Erre biztos szép és hűvös a nyár.

- Igen. Szinte sosincs hőség. És könnyű belátni, hogy a szentély főépülete igen kellemes hely. De a hegyoldalban lévő átmeneti szállás talán még hűvösebb. Az egész csak egy kis nádkunyhó, de érdemes volna megállnia ott a visszafelé úton, hogy pihentesse a lábait. Lehet, hogy a teáskanna mostanra farkat növesztett és visszaváltozott borzzá. De elvégre ebben rejlik a hely varázsa. - A pap ismét felnevetett.

- Igazán szép itt. Irigylem magát.

- Ó, én ezt nem mondanám éppenséggel. Felettébb magányos dolog egyedül élni, tudod. Láthattad, milyen sietve jöttem köszöntésedre, mikor megláttalak. Mellesleg, hadd kérdezzem meg, hol szálltál meg?

- Én? Nem messze az állomástól.

- Mióta laksz ott?

- A múlt hónapban volt egy hónapja.

- Akkor hát nem egy fogadóban laksz?

- Nem. Egy szobát bérelek. És magamra főzök.

- Értem. Tán, amit most mondani fogok, tolakodónak tűnhet, de talán használhatnád a mi kunyhónkat. Tudom, hogy mindez egy hirtelen jött ötletnek tűnhet, de épp az elmúlt nyáron, a kunyhó nagyon hasonló körülmények között szolgált szállásul

egy hozzád hasonló férfiúnak. Párok is jöhetnek. Bőven van hely két embernek is.

- Igazán köszönöm - mosolygott a vándor. - De épp csak erre jártam. Nem számítottam rá, hogy egy ilyen helyre bukkanok. Igazán szép ez a szentély.

- Bátran látogass el hozzánk, amikor csak kedved tartja. Gyere, akárcsak a séta kedvéért.

- Az bizony nagy pazarlás volna. Nem, én inkább imádkozni jönnék. - A vándor nem értett ezalatt semmi különöset, ám a pap valamiért mégis gyanakodva fürkészte őt.

A pap egyik kezét a térdére helyezte.

- Azt hiszem, nem számítottam erre a válaszra.

- Miért nem? - kérdezte a látogató, noha nem volt nehéz kitalálni a választ.

A pap egy pöttöm kis ember volt, kinek orcái kidudorodtak, mikor mosolygott.

- Hát nem egyértelmű? - kérdezte. - A fiatalok manapság, tudod... - nevetett. - Nem mintha én magam olyan öreg volnék.

- Ugyan dehogy. Értem én - mondta a vándor. - Maga a kamaszokról és az egyetemistákról beszél, ugye? Nem kell visszafognia magát. Épp itt hibázik a dolog. Ez a maga baja. - Közben azon kapta magát, hogy apró mozdulatokkal más pozícióba helyezi a lábát. - Abban én is egyetértek, hogy a buddhizmus tanai kissé elavultak - folytatta. - Még azt sem tudom, hogy önök itt melyik szektába tartoznak. De, ahogy ön is említette, az ide érkezők többsége már az idősebb generációt képviseli. Azok számára, akik már egy ideje kikerültek a főiskoláról, a megváltás nehéz dolog. Ők nem gondolják úgy, hogy szükségük volna Kannonra.

- De tényleg, manapság igazándiból az öregek a legtiszteletlenebbek és legkomiszabbak. Képesek félbehagyni egy szútrát, pont a közepén, csak hogy a menyükkel

zsémbelődjenek. Ingüket levetve mormolják el imáikat, miközben a foguk közt ott lóg egy darabka angolna nyárs. Ez viszont nem volt mindig így. A padlás tele van kifogásokkal, tudom, de szerintem régen egy kicsivel jobb volt minden, mikor az emberek fejében még élt egy elképzelés a mennyről és a poklóról. Manapság azonban, úgy élünk, hogy elhisszük, magunkban is képesek vagyunk elnyerni a megvilágosodást. A legrosszabb esetekben olyan is előfordult, hogy valaki egy, a poklot ábrázoló festményt nézegetve azt mondja: „Hisz ez nem is olyan rossz!”

- De a fiatalokra pedig, tudja - folytatta a vándor -, rájuk igazán nem számítana az ember, hogy eljöjjenek egy ilyen szentélybe. De mégis őket nyűgözik le legjobban a tanok. Kétségbeesetten vágynak a békére és az életre. Néhányan bele is örülnek. És vannak, akik önkezükkel vetnek véget életüknek, míg ez után kutatnak.

- Nem is igazán számít, hogy ki is az illető. Azt gondolja róla, hogy „No, lám csak, egy vérbeli huszonegyedik századi felfogású ember, de menjen csak oda hozzá és mondja: „Üdvözlégy Amida, Fényesség és Igazság Hozója, aztán figyeljen, mi történik. Legyen az illető akár férfi, akár nő, vagy elájul, vagy kijelenti, hogy fejét leborotválja, hogy kövesse az Utat, vagy az is előfordulhat, hogy két kezét összecsapja, mert ott helyben elborítja a megvilágosodás fénye. Vagy netán meg akar majd halni, hogy megláthassa a fényt.

- És ez így igaz, ahogy mondom. Nem tréfálok. Ilyen hatalmasok a Buddha tanok. Most van itt az idő, hogy a Buddhizmus ismét tündökölhessen. Hát miért tétováznak és nem állnak elő az olyan emberek, mint ön?

- Persze értem én. Igen. Feltétlenül. - A pap végig feszülten figyelte szavait. - Nos, hallottam hírét, hogy értelmiségi rétegünk köreiből igen nagy a nyugtalanság napjainkban, hiszen itt vannak, akik azt állítják, látták Istent, vagy azok, akiket Buddha látogatott meg, megint mások azt mondják, ők

maguk a Megmentő, vagy olyanok is vannak, mint az Isteni Akarat csoportja Kumamoto-ban, akik felkeléseket szerveznek a vallás nevében. Akárhogy is legyen, ezek a kérdések a fensőbbes eszmefuttatások és kutatások körébe tartoznak, és nem azokhoz, melyekkel mi, papok foglalkozunk, ezekkel a... bálványokkal. - Tekintetét a kicsinyke oltárra emelte, majd folytatta. - Ha egy szobrot jól faragnak ki, akkor a világ úgy tekint rá, mint egy műalkotásra, egy szobrászati műtárgyra. Talán épp úgy lesz, ahogy mondja, s a Buddhizmus felvirágzik a jövőben. De mi lesz ezekkel a bálványokkal? Mihez lehet velük majd kezdeni? Ha mindannyian igaz hívőkké válunk, mi lesz azokkal, kiknek imái Buddha *képéhez* szólnak? Nos, ez jelenti a döntő kérdést. Természetesen értékelnék, ha az olyan emberek, mint te is, belegondolnának a Buddhizmus és a bálványimádás közötti különbségbe. Én azon a véleményen voltam, hogy úgy tekintesz rájuk, mint műalkotásokra. Éppen ezért is hívtalak magammal erre a kis sétára.

- De hogyan boldogulhatunk bálványok nélkül? - kérdezte erre a vándor. - Miben higgyünk a képek nélkül? Ön ott téved, hogy bálványoknak nevezi őket. Hiszen mindegyiknek megvan a saját neve. Saka, Mondzsu, Fugen, Szeisi, Kannon. Mindnek van neve.

- Ugyanez a helyzet az emberekkel is - folytatta a vándor. - Ha idegenek, nem jelentenek számunkra semmit. De ruházzuk fel őket névvel. Ha már nevük van, akkor abból az egyénből apa lesz, anya, fivér vagy nővér. És ez esetben tán még mindig idegenként kezelné őket? A bálványok sem különbek. Ha csak bálványként tekintünk rájuk, akkor nincs jelentőségük számunkra. De ez itt a főcsarnokban Kannon. És így már hiszünk benne, igaz?

A főcsarnok irányába mutatott.

- Mondhatja, hogy egy faragott figura nem több fánál, fémnél vagy földnél, melyet arannyal, ezüsttel és gyémántokkal díszítettek. De mi a helyzet az emberek esetében? Bőr, vér,

izom, a szervek és a zsigerek, gyúrd egybe őket, adj reá egy ruhát és már készen is van. Ne feledje, uram, hogy még a leggyönyörűbb nő sem több ennél.

A vándor szembefordult a pappal.

- Mondhatja persze, hogy az embereknek lelke van, míg a bálványok nem rendelkeznek ezzel. Azonban, jó uram, a léleknek épp ez a fajta felfogása az, amely miatt letérünk a helyes útról, vagy éppen visszatalálunk rá, mely miatt veszélyben érezzük magunkat, vagy meglegljük a békét. Imádni, s hinni. Lehet-e célpont nélkül gyakorolni az íjászatot? Még az akrobatáknak és a zsonglőröknek is szükségük van gyakorlásra. Így csak az volna a kérdésem azokhoz, kik azt állítják, nincs szükségük bálványokra: elegendő a szeretett nő iránti sóvárgás számotokra, szeretni valakit, s hagyni, hogy ez felemésszen, tudva hogy sosem lehettek együtt? Helyén való az, hogy sosem láthatjátok őt? S ha mégis látjátok, elfogadható az számotokra, hogy sose váltsatok szót véle? És ha mégis beszéltek vele, nem akarnátok megérinteni a kezét? S ha meg is érintitek, nem volna rémes, hogy sosem hálhattok együtt? E kérdéseket tegye föl nekik.

- Az igazság az, hogy igenis szeretné az ember magához ölelni azt, akit szeret, még ha ez csak álmában történhet is meg. Ugye? Még ha ez csak a fantázia szüleménye is, nem akarná-e látni az isteneket? Sakát, Mondzsut, Fugent, Szeisit és Kannont. Mondja, hogy maga nem hálás a képeikért.

A pap arca felragyogott és szemei úgy csillogtak, hogy a vándor megszámolhatta volna a mosoly körül ülő kis borostákat.

- Nagyszerűen beszélt. Igazán érdekes, amit mondott.

A pap egyik kezét a térdére tette, a másikkal megérintette a homlokát. - „Egy déli pihenő során találkoztam a szerelmemmel. És csak ezután kezdtem hinni abban, mit úgy hívunk, álom.” - Halkan mormolva idézte az oszlopra ragasztott versike sorait.

A vándor arra pillantott, hol pókhálókkal keretezve ott álltak e ragyogó ecsetvonások.

- Most te kiadtál magadból minden mondandót, s én pedig szégyenkezem, hogy nem szólok semmit, s hacsak meg nem magyarázom, miért hallgatok, sosem fogod megérteni. Épp erről a versről van szó. „Egy déli pihenő során...”

- Vers?

- Így igaz. Látod azokat amott? Minden papiroson egy név áll, melyet a szentélyembe látogató zarándokok hagytak hátra. Némelyikük hirdetés - gyógyszerekről, ki tudja miről. Ez egyfajta szokás, így nem bánom. Nem tudom, mi módon rögzítik fel őket, azt sem, hogy mikor. Ám az az egy ott az oszlopon...

- Úgy érti a vers?

- Amelyet te is észrevettél.

- Csak nemrég, amikor ön megszólított.

- Felfigyeltél rá, ehhez kétség sem fér. Tudom, ki írta.

- Egy nő, igaz?

- Így van. Éppenséggel ez egy igen régi vers. Ono no Komacsi írta, ha jól sejtem.

- Igen, azt hiszem, igaza van.

- Nos, a hölgy, aki az idézetet felragasztotta ide, épp olyan gyönyörű volt, mint Komacsi maga.

- Úgy érti a Tamavaki hölgy? - a vándor hangja tisztán és határozottan csengett, de - noha ez nem volt rá jellemző - mégis felfedte izgatottságát.

- Értem. Az előbb, mikor felhoztad a szerelmesek témáját, nem akartalak kizökkenteni, hiszen a célod egyértelmű volt. Mint a „Világos-hegy peremén fénylő halvány holdsugár, talán épp amiatt használtad e metaforát, hogy összekapcsold a Kannon utáni vágyakozást az ősi verssel - „És csak ezután kezdtem hinni abban, mit úgy hívunk, álom.

- Rengeteg ékes példája van az oly ritka szépségeknek, kik elfogadják a Buddhát, majd elérik a Nirvánát. Néhány ember túlságosan elhamarkodottan ítéli el a nőket, amiért szerelmes verseket firkálgatnak. De ez is csak azon múlik, hogy az ember kinek a szemszögéből nézi az egészet. Még a szútrákban is az áll: „Ha egy nő jár a férfi után, Kannon megsegíti majd”, így hát nekünk sem volna szabad bírálnunk őt ezért. Ugyanakkor, ez a vers egy férfi halálát okozta.

A vándor ezen még annál is jobban meglepődött, mint mikor a sárga virágos mezőn megpillantotta a kígyót.

- Talán nem is akarsz majd hinni a fülednek, olyannyira elképesztő és bizarr e történet. - A pap egy pillanatra elgondolkodott, s arcát kezében nyugtatva a padlót nézte egy darabig. - Ha mégsem szeretné a vers számlájára írni a halálesetet, akkor mondhatjuk, hogy a férfi az érzéki csalódásba halt bele.

- De hiszen egészen megdöbbenő dolog ilyet kijelenteni! Mesélje el, kérem, mi történt! - A vándor egészen előredőlt izgatottságában. Mohón kapta elő vadászkalapját kimonója mellrészéből, s félretette azt, hogy mihamarabb meghallgathassa ezt az izgalmasnak ígérkező esetet. Odakinn a tavaszi szél lágyan susogott a fenyves fái közt, nem úgy, mint mikor lefelé söpör az égből, hanem mint mikor fölfelé száll, könnyebben, akár egy emberi lélek, hogy fuvallatával finoman cirógassa a mennyeket.

A pap a Kannon szobor előtt álló fogadalmi lámpásra emelte tekintetét.

- Hát akkor, ha ezt szeretnéd, íme. Arról a férfiúról van szó, akit az imént említettem, az úriember, aki egy darabig a hegyi kunyhóban lakott. Azt hiszem, kijelenthetjük, hogy az álomról szóló versidézetet író nő utáni vágyakozásba halt bele. De lehet, hogy inkább a bujaság szót kéne használnom. Végül is ez a dolog lényegi valója.

- Elképesztő. Sosem gondoltam volna, hogy efféle dolgok még megtörténhetnek manapság. Miféle ember volt ez?

- Épp olyan, akár te.

- Hogyan? - Nem úgy tűnt, hogy a pap csőbe akarta volna húzni látogatóját, ugyanakkor mégis több került az asztalra egy kis teánál. Olyan érzés volt, mintha egy zen mester harmincszor egymás után jól hátba vágta volna. - Ezt nevezem én összehasonlításnak! - nevette el magát a vándor - Nem lett volna szabad ezt mondanom, figyelembe véve eddigi megjegyzéseidet, s az övéhez igen hasonló körülményeidet...

- Emiatt ne aggódjon. Mindig is szerettem volna, ha a szerelemtől halok meg. Manapság a férfiembernek nincs túl sok lehetősége csatában elesni. Szóval, ha a halál mégis az ágyban fekve talál, legyen akkor annak oka a szerelem. „Tehetős család sarjaként, a szenvedély ragadta magával a halálba.” Mi többet akarhatna az ember? Mindannyian vágyunk egy románcra, még ha az magában is hordozza az elszakadás okozta fájdalmat s szenvedést. Az egyedüli problémát az jelenti, hogy a bujaságba belehalni még sokkal nehezebb, mint spórolni a pénzzel.

- Kiváló a humorérzéked, uram, meg kell, hogy mondjam - nevetett a pap.

- Nem, teljesen komolyan gondoltam. Emiatt hangozhat viccnek, amit mondtam. Ami azt illeti, irigylem ennek a fickónak a szerencséjét. Azt, hogy talált valaki olyat, egy olyan nőt, akiért az ember képes meghalni.

- Figyelemreméltóan gyönyörű a hölgy. Ehhez kétség sem fér. És nem is olyan nehéz rábukkanni. Nem kell ahhoz a tenger legmélyebb pontjára alámerülni vagy felkapaszkodni a legmagasabb hegy legmagasabb csúcsára, hogy találkozhass vele.

- Ó, tehát még él?

- Igen. Még hozzá itt él.

- Itt?

- Pontosan. Épp itt, Kunojában.

- Kunojában?

- Jó uram, az idefelé vezető utadon biztos el is mentél a háza mellett.

- A háza mellett? - Amint ezt kérdezte, felderengett szemei előtt a fiatal takácslány képe, ahogy a káprázóan sárga repceföld virágainak özönétől övezve dolgozik rokkáján. - Arra a fiatal hölgyre gondol a tanyáról?

- Nem, nem. Én egy igen tehetős úriember feleségéről beszélek.

- Akkor hát nem ő az - motyogta magának a pap vendége. Ezután megkérdezte vendéglátóját: - Szóval egy tehetős férfi felesége, igaz? Egy szép virág, kit féltve őriznek.

- Így igaz. És ez az *oka* mindennek, jó uram.

- Áh, már értem. Egy viszonyról van szó. Akkor valóban nagyon vonzó lehet a hölgy, ugye?

- Abszolút. Nyaranta ezrével özönlenek ide a turisták Tokióból, és némelyik nő igazán feltűnő jelenség. De egyikük sem veheti fel a versenyt ezzel a hölgyel.

- Tehát arra akar kilyukadni, hogy ha meglátnám, én is azonmód beleszeretnék, jól mondom? Veszélyesnek hangzik.

- Miért? - kérdezte komolyan a pap.

- Mert nagyon óvatosnak kell majd lennem hazafelé, azt hiszem. Szóval hol is van ennek a gazdag embernek a háza?

- A sarkon áll. A kétemeletes az.

- Hogy micsoda? - kérdezte a vándor megborzongva.

A kunyhó nádfedele összemosódott a távoli repcemező sárga pompájával. A hullámok meg-megmutatták fehér fodraikat, ahogy a fenyvest borzoló szél halvány ködfátylat sodort a táj fölé. Lenn a hegyoldalban, a kunyhó teteje nyúlt legmagasabbra

minden más fölé, finom vörös szilvavirágok koszorújával keretezve.

- Ott él a hölgy. - Mit sem sejtve, a pap folytatta a történetet. - Tavaly ősszel költözött ide, épp akkoriban, amikor kiadtam annak a fiatalembernek a kunyhót. A nevét nem árulhatom el.

- Rendben, nem bánom.

- Abban a kis kunyhóban élt, amikor egy éjjel az óceánba veszett.

- Megfulladt? - kérdezte a vándor.

- Minden jel arra utal. A testét partra sodorták a hullámok. Baleset lett volna? Öngyilkosság? Természetesen mindenki öngyilkosságra gyanakodott, amikor először hallották hírét. De, amint azt az előbb is mondtam, úgy fest, a fiú halála összefügg azzal a verssel...

- Csak tréfál, ugye?

- Mindössze két hónappal azt követően, hogy a fiatalember meghalt, a hölgy beköltözött oda. - A pap a kétemeletes ház irányába mutatott a völgybe, ruhauja fekete fátyolként hullott alá a mozdulatra. - Amikor a szörnyű baleset bekövetkezett, még együtt élt a családjával, egy hatalmas part menti házban. Még most is az a családi rezidenciájuk. De van egy nagy boltjuk Jokohamában, és a férj ott tölti a legtöbb idejét. Itt Kunojában, a feleség csendes elszigeteltségben él, néhány másik fiatal nővel.

- Tehát az a második otthonuk.

- Ami azt illeti, nem igazán. Ez ennél egy kicsivel bonyolultabb. Valójában az a kétemeletes ház a fő rezidenciájuk. Ugyanis ott született a férj. Akkoriban, jöllehet, a férj családja szűkösen élt, s a ház közel sem volt ilyen szép, mint most, csupán egy foltozott nádtetős kis kunyhó, melybe holdfény és eső éppoly könnyen bejuthatott. Tamavaki édesapja már egy jó ideje elhunyt. Bérgazdaként kereste a kenyerét, s

igencsak takarékoskodott azzal, amit megkeresett. Miután évekig spórolt, összegyűlt neki annyi, hogy kibérelhessen egy kis földdarabot, amely szomszédos volt a kunyhója hátsó kapujával. Ez akkoriban komoly birtoknak számított. Ha jól tudom, a főpap pihenőháza is itt volt.

- Akárhogy is, tavasz volt, s épp elérkezett az idő a bab elvetésére - hisz' elég meleg volt már, hogy a rizsföldek töltéseiről finom meleg fuvallatok érkezzenek. Vállán kapát cipelve, Tamavaki apja érkezett ahhoz a földdarabhoz, melyet a hegy lábánál művelt. Úgy hallottam, az eset dél körül történt, mikor is a fia eljött, hogy ebédhez hívja.

- Mikor kora hajnalban elindult, az idő nagyon hideg volt még, így bélelt gyapjúkabátot vett föl, de mostanra tavaszi meleggel telt meg a lég, s ő lelkesen dolgozott. Délre azonban már rettentő melege lett, s derékig levetette ruháját, fejére pedig egy törülközőt csavart. Miután végzett a bérelt rész megművelésével, azon volt, hogy valamelyest megnövelje a területet, úgy, hogy kihalás egy kis darabot a hegyoldalból. Mikor a fia eljött szólni neki, hogy kész az ebéd, ő így felelt: „Még hadd pöfékeljek egyet”, s egy utolsót vágott kapájával a domboldalba. Találd ki, mi történt ekkor! Az addig kemény föld hirtelen vajpuhává vált, s a kapája mélyen belé süppedt. Mikor kihúzta, a kapa feje nedves volt, és valami vörös és ragacsos borította.

- Egy hulla volt ott? - tört ki a látogatóból.

- Ó, dehogy - rázta fejét a pap. - Csak az, amit a doktor elrendelt.

- Értem. Elásott kincs volt tehát.

- Pontosan. Mikor kint vagy az óceánon, a vörös halpikkelyek látványától döbbensz meg leginkább. Az összes szín közül, mely a földből előtörhet, a legmeglepőbb a vörös, jobban, mint a lila, a sárga vagy a kék.

„Uram fia!” - gondolta az öregember egyre izgatottabban.

További két-három kapavágással már egy kész kis gödör tátongott előtte. A földre feküdt, szemben a hegygel, s belebámult a lyukba.

- A vöröses föld úgy tátongott előtte, mint egy hatalmas kígyó állkapcsa. Megpillantott valami feketét odalenn. Kapájával érte nyúlt, s kihúzta. Egy urna volt. A fedele eltörött, és a tégely színültig volt valamilyen vörös, fényes zselével. Értéktelen kacat volt számára, így nem habozott, hogy ripityára törje az edényt. De volt még valami a gödörben, közvetlenül az előző tégely helye mellett. És ez alkalommal valódi kincsre bukkant. Sietve visszatette a félig levett tetőt, és gyanakodva körültekintett. Szúrós tekintettel fiára pillantott, aki mindent jól láthatott onnan, ahol állt. Még arra sem szánt időt, hogy felöltözzön, csak belecsavarta az urnát a bélelt kabátjába, s hogy súlyát megbecsülje, átvette csupasz vállán. Kapáját használva sétapálcának, úgy cipelte hátán az urnát, mint egy csecsemőt. Ahogy ő és a fia hazafelé sétáltak, így szólt a gyermekhez: „Most aztán tegyél lakatot a szádra. Egy szót se szólj. Ne merészelj szóba állni senkivel.” Mikor hazaértek, az apa bezárt minden spalettát, egy bambuszszőnyeget terített a Buddha oltár elé, kiszórta rá az összes aranyat egy nagy kupacba. Az érmék az évek alatt patinás színt kaptak, de attól az éjszakától kezdve a kis vityilló csak úgy ragyogott, még az éjszaka közepén is. Vagy legalábbis a szomszédok ezt állították. A másik urnában lévő zselé a legkiválóbb minőségű cinóber volt. A törött edényből szép lassan beszivárgott és szétterjedt a hegyoldalban, oly élénken színezve azt, akár az igen ritka fürtös amarillisz virág szirmai, s végül elmosta az egészet a tavaszi eső. Néhány nap elteltével az apa, aki Tokióba utazott valamilyen falubéli ügylet miatt, ellátogatott egy pénzváltóhoz Sibagucsiban. Elnyűtt dohány erszényéből egyetlen egy érmét húzott elő, melyre apró dohánydarabkák ültek. Kíváncsi volt rá, mennyit kaphat érte, így jól látta, ahogy a pénzváltó körmei sárgává váltak, amint hozzáért. Az érme eredeti volt, nem volt vele

semmi probléma. A pénzváltó ajánlata hét *rjó* volt, de Tamavaki úr végül hét *rjó*, egy *but* kapott érte. És így indultak be a dolgok. Számtalan boltba látogatott el, s váltotta pénzre az aranyát. Vett egy használt csónakot, melyet tűzifa és szénszállításra használt. Végül belevágott a fűrészáru üzletbe. Mikor már hét csónakja volt, eladta mindet és vett belőle egy darab földet. Következő lépésként kibővítette a boltját és belevágott az építőiparba is.

Mostanra tehát megvetette az alapokat, és elkezdte bérbe adni a földjét, e módon pedig úgy jutott pénzhez, hogy ő maga jóformán nem kellett csináljon semmit. Továbbá kölcsönöket is adott, magas kamattal. A buja hegyi erdőt kivágták, s a boltja előtti farakás pedig fogyni kezdett, s pénzzé vált. Minden a tervek szerint haladt. A bérlők kamatra hitelt vettek fel, hogy megvehessék a hegyoldal apró szeleteit. Azután a tőkéjüket arra használták, hogy kivágyják a rajtuk található fákat. A faárut kiegészítőként használva, még több kölcsönt vettek föl. Hamarosan azonban nem tudták fizetni a felvett összeg kamatait, így még több fát vágtak ki, ezzel még több tőkét felhasználva. Majd még több kölcsönt vettek fel, melyre újabb kamatok ültek, ezeket pedig fizetniük kellett. Az emberek, akik tőle vettek fel hitelt, szorgalmasan vágták a fát, s hordták az ő faáru boltja elé. Mikor kezdtek elmaradni a kölcsön visszafizetésével, eladtak az öregembernek egy adag fát jóval alku alatti áron, így pedig az öreg mindenhez fillérekért jutott, s ebből csak még több pénze lett. Az emberek állandóan jöttek-mentek a boltjánál, és nem volt olyan, hogy valaki ne hagyott volna ott valamit számára. A szerencséje nőttön-nőtt, és mindenki csak ámulni tudott azon, hogy szép apránként az egész hegyet a maga uralma alá hajtotta. A háta mögött azonban még mindig arról beszéltek, hogy miként cipelte haza a hátán a kabátba tekert urnát, és hogy egy napon ez a kincs miféle szörnyű csapást hoz majd szegény családjára.

- Az ilyen irigyek sosem bukkannak aranyra. - A vándor és a

pap egymásra néztek és nevetésben törtek ki.

- Minden a sorstól függ. A fiú, Szeinoszuke, kinek nem volt szabad senkinek sem szólnia a pénzről, körbejárt a faluban, s ezt mondta mindenkinek: „Apám kiment a földre dolgozni, és egy zsák Tempo érmével tért vissza, melyeknek közepén nem volt lyuk.” No, erről mi a véleményed? - nevetett a pap.

- Nem lyukas közepű Tempo érmék - ismételte a látogatója. - Úgy érti, színarany.

- Pontosán. És ez a fiú a Tamavaki-szerencse örököse és birtokosa. Tagja a parlamentnek, és a felső adósávba tartozik. Tamavaki Szeinoszuke. És a felesége Mió, az a nő, aki azt a verset felragasztotta a falra. Nos, hogy tetszik ez a történet?

- Tessék, a teád. Ahogy mondtam, nem tudok semmi különlegességgel szolgálni. Sajnos még egy csészealjat sem tudok felajánlani, de legalább kevesebbet kell mosogatnom. Érezd magad otthon, kérlek. Ősszel csodálatosak a datolyaszilva- és gesztenyefáink. Mindig elijesztjük a varjakat, aztán leszedjük a datolyaszilvát. A gesztenyét pedig lerázzuk, s elijesztjük a gébicseket. Szívesen megkínálnálak belőle. Kérlek, érezd magad otthon.

A pap levette köntösét, és egy szögre akasztotta. A szilvafák árnyéka rávetült a kunyhó *sodzsjára*, s úgy festettek, mint hibajavítások egy kézirat fehér lapjain. A pap lesöpörte köntösét.

A kunyhóból fölfelé pillantva a hegyre láthatták a kőlépcsősört, mely szerényen bújt meg a fák csúcsai mögött, s a főcsarnok tetejét, mely ott lebegett és süllyedt a zöldek fellegében, valamint a hegy sárgászöld fodrait, melyek ott tolongtak a verandánál. A két férfi a szúnyogháló oltalmában pihent meg, míg odakünn pillangók repdestek a hideg hibacsi kőszűtő pereme körül.

- Odafönn a főcsarnokban igazán nem tudtam lazítani. De ez a mostani kis teázgatás az ön érdekesítő története után igazán

kellemes. De meg kell jegyezmem, nagyon is hiányzik, hogy pillantásomat olykor rávethessem arra a versre.

- A lépcsők jóvoltából a szexi Buddha épp csak egy kőhajításnyira van innen - nevetett a pap. - Az igazat megvallva, jómagam is egy cseppet kényelmetlenül éreztem magam, mintha csak valamiféle vallomást tettem volna. De idelent lazíthatunk. Te is láthatod, milyen hamar feloldódom, amint elhagyom a szentélyt. Nem volna szabad így lennie, gondolom. De visszakanyarodva az előzőekre, épp arról a férfiről beszéltünk, aki itt lakott egy darabig.

- Miféle ember volt?

- Nem igazán tudnám megmondani. Nem mintha ne lett volna lehetőségem jobban megismerni. Sokat mesélt nekem a könyvekről, amiket olvasott. És azt is tudtam, mivel keresi a kenyerét, meg minden ilyesmit. De a szentírásokat félreértelmezni bűn, nem beszélve egy másik férfiú életéről való pletykálkodást. Semmi esetre sem szeretnék téves információkat terjeszteni egy elhunyt személyről, mivel az úgy tűnhetne, mintha ítélkeznek fölötte. Ugyanakkor megoszthatom veled, amit tudok a Tamavaki feleségével kialakult viszonyáról.

Az év legforróbb időszakában, egy este kezdődött az egész. A fiatalember épp visszatért parti sétájáról, s így szólt:

„- Drága barátom, menj le a tengerpartra, s nézd meg magad is. Most találkoztam a leggyönyörűbb nővel a világon.

- Valóban? Hol?

- Ott, ahonnan olyan nagyszerű kilátás nyílik az öbölre a Fudzsi-heggyel a távolban. A fenyvesen átfutó kis homokos ösvényen menj, majd át a hídon, s ott találod a házat.”

- Ismeri azt a helyet? - kérdezte a pap a vándortól.

- Igen. Szinte minden nap ellátogatok oda.

- Ott, ahol a híd mentén, benn a folyó közepén egy homokzátonyon a fenyőfák nőnek, az a Tamavaki kastély.

Hatalmas főkapuval, kőborítású bejárattal és óriási kerttel. Azon villák alapján mintázták, amiket a városiak építtettek ide. A férj igen nagyvilági ember, szeret szórakozni és szórakoztatni egyaránt. És mivel a kunojai ház egy csöppet távol esik a parttól, ami pedig ugyebár a legfőbb látványosság erre felé, fogta a legszebb holmijait és átvitte abba a másik kastélyba és azt tette meg fő rezidenciájává. Csak a múlt nyáron nősült meg. Tehát a felesége értelemszerűen ott élt vele.

Nos, átmenvén a hídon a fiatalember hirtelen megpillantotta a kerek öblöt. A víz oly csillogó volt, akár az üveg, mintha egy teleszkópon át figyelte volna. És a víz kékjének, s a hegy fehérjének peremén egy női ruha rózsaszínje tűnt fel, halovány kis szivárványként, káprázatként lebegve szemei előtt.

Tamavaki felesége volt az, jól lehet, ekkor még sejtelve sem volt róla, hogy ki is az illető hölgy. Én sem tudtam. Viccelődve kérdeztem tovább az ügyről, s hallgattam beszámolóját, mialatt lustán legyeztem magam, hogy felfrissüljek egy cseppet.

Levetette fürdőköpenyét, s amott a verandán üldögélt úszóruhájában, majd így szólt hozzám: „Nos, akárki is legyen ő, igazán különleges teremtés.”

- Nagyon méltóságteljes lehetett a hölgy, hallván miként áradozott róla az úriember - folytatta a pap. - Ezt mondta nekem: „Volt ott egy másik fiatal nő is, ki őt követte, talán az egyik segítője volt. Ugyanolyan nyári köntöst viselt ő is, selyemövét gondosan kötötte meg derekán. Együtt sétáltak ők ketten, s csupán egy pillantást mertem rájuk vetni. Alakja karcsú volt és nőies, bőre fehér, s ajkai élénkvorösek. Öltözéke is szép volt. De úgy tűnt, a legteljesebb kényelemmel mozgott, mint akárki más a szomszédságból. Kalapot viselt, s lefelé nézett, hogy a karima megóvja szemét, s arcát az erős napfénytől. Ahogy elhaladtunk egymás mellett, mindketten kissé félreállva, hogy teret adjunk a másiknak, ő felpillantott. Szempillái dús feketék voltak. Hűvös tekintettel nézett rám. Olyan volt, mintha a nagy Szessú mártotta volna bele ecsetét

Muraszaki Sibiku tintatartójába... a lehető legfinomabban árnyalt portré, mely bájosabb annál, mintsem hogy szavakkal körülírhassem. Másfelől pedig én egy még a bolondnál is bolondabb portréja vagyok, hogy elmondom neked mindezt. Majd talán este, vacsora után felöltözöm, s elmegyek dinnyét keresni a holdfénynél.”

- Mindössze ennyi történt az első éjszaka, jó uram. A következő nap ismét elment sétálni, s nagyjából ugyanabban az időben tért vissza. Tréfálkozva meg is kérdeztem tőle: „No, és ma mi a helyzet Szessú ecsetével?”

- Nem tudom - felelte. - Ma nem volt kedve kimozdulni ebben a felhős időben, gondolom.”

- Két-három nap múlva ismét beszéltem vele: „Nem akar az ég kitisztulni, igaz? Ha jól sejtem, a fellegek még mindig eltorlaszolják az utat.

- Nos, nem volt részem semmilyen „Amint átértem a Komacu Hídon” fejezethez, mint a *Gendzsi szerelmeiben*, de ma, ami azt illeti, azon a hídon...

- Akkor hát gratulálok!” - mondtam, és nevettem.

„- Ezúttal olyan alaposan kiöltözött, hogy nem is ugyanannak az embernek tűnt. Ahogy épp átmentem a hídon, akkor ért oda ő is a túloldalra. Ez alkalommal három kisfiú volt vele - a legidősebb közülük olyan tizenhárom éves lehetett, a középső tíz, a legfiatalabb pedig hét vagy nyolc esztendő forma fiúcska volt. A lány, mikor elérték a híd tetejét, lehajolt a legkisebbik gyermekhez, reá mosolygott, s megsimogatta a vállát. Haját olyan virágzó telihold stílusú kontyba tűzte fel, melyet bármely hölgy megirigyelne. Egy halvány égszínkék blúzt viselt, szinte átlátszó finomságút, melyet közepes méretű minták borítottak. Igazán jól állt neki a kimonó. Deréköve selyem fátyolszövetből volt, égkék és fehér színű. Nem ismertem fel a mintáját, de úgy kötötte meg, hogy hátul kidagadt, mint egy dobtest, s a selyemszalag fehér része úgy ért össze derékövvel, mintha az

egy nyári hófoltot ölelne. Ahogy elhaladt mellettem, egy szempillantás alatt letaglózott szépségével. Ő pedig, úgy tűnt, észrevett engem, s mindkét karját lazán leengedte, s ha lehet, vállait még kevésbé mozgatta. Ne kérdezd, miért, de ahogy elhaladt mellettem, le kellett üljek a híd korlátjára. Talán azt hittem, megtántorodok, s lezuhanok. Tudtam, hogy a folyó ott van alattam, s ha leesek, meghalok. A víz se nem mély, se nem sebes sodrású, de tudtam, hogy nem tudnék sehonnan mentőcsónakot szerezni. És senki sem segítene rajtam, még akkor sem, ha kiabálni kezdek. Mivel mind azt hinnék, csak bolondozok, és hagynák, hogy ott fulladjak meg a szemük előtt. Tudod, én nem tudok úszni.”

- Azt hiszem, a fiatalember elmosolyodott, amikor ezt mondta - folytatta a pap. - De később megbizonyosodott, hogy igazat beszélt. Hát nem különös? Mikor szerelmi bánatról van szó, mi kívülállók hajlamosak vagyunk csak nevetni, és hagyni, hogy valaki ott a szemünk láttára múltjon ki. Az elejétől fogva nem vettem őt elég komolyan. Folyton csak ugrattam: „Hogy van a tudod ki?” - s nem vettem észre, hogy az egész ügy milyen veszélyessé is fajult közben. Valószínűleg te sem tettél volna másként.

Mit kellett volna erre felelnie a vándornak? Kiütögette pipájából a kihűlt hamut.

- Hát, nem is tudom. Nem, nem hiszem, hogy én komolyabban vettem volna. Mikor egy fiatal nőnek valamilyen gondja akad, mindig van mellette valaki, akivel megoszthatja azt. De egy férfi? Valószínűleg csak ki akart fogni egy halat a folyóból.

- Ha-ha-ha! Ez jó volt! - csapott rá térdére elismerően a pap.

- Aproposó halak, történetesen guggolt ott a túlparton egy ember, horgászsinóráját a vízbe lógatva. A kenyerét azzal kereste, hogy fazekakat és edényeket árusított egy folyó menti üzletben. Ápolt megjelenéséből arra lehetett volna következtetni, hogy igen rendes ember. De az igazság az, hogy

úgy mondjam, ez a férfi „nem fért a bugyogójába, már ha érted, mire célzok. Ez a pecázási kényszere valószínű, hogy valami olyannak az eredménye volt, amit az előző életében követett el. Igazán lesújtó látvány lehetett! A környékbeliek csak Tányérfejnek hívják, a nagy kopasz folt miatt, ami a feje búbján éktelenkedett, és olyan volt, mint egy nagy zománctalan tányér. A folyópart Kis Tányérfeje. És ez az eset épp akkor történt, amikor ő ott pecázgatott a folyónál. Az úriemberünk csak ült ott a híd korlátján, s nézte, ahogy a hölgy elsétál, tincsei kecsesen úszva utána, tarkóján a bőr, akár a szűz hó. Épp megsimítani készült a tízéves forma kisfiú hátát, ki kedvesen-játékosan átölelte derekát. Ahogy kecses ujjait, mint egy kis halacska, szép ívben felé nyújtotta, hangos kiáltás törte meg a pillanatot. „Ifi uram! Elejtette a zsebkendőjét! Úgy tűnt, Tányérfej, megelégedve, hogy hiába vár arra, hogy egy hal rákapjon a csalijára, szintén a hölgyön pihentette szemeit. A legidősebb fiú felkiáltott és visszaszaladt, hogy fölvegye a leejtett fehér kendőt. Gyorsan fölkapta a hídról, begyűrte kimonójába, és se szó, se beszéd, visszagaloppozott Yamavaki feleségéhez. Ahogy az a gyerekeknél szokás, nem hajbókolt, s nem is köszönte meg, hogy szóltak neki. De a hölgy annál inkább hálás volt. Száját összecücsörítve hátrafordult, s állával majd a vállát súrolta, ahogy hideg pillantásával visszánézett a fiatalemberre, mivel azt hitte, ő szólt, s nem Tányérfej. Ez volt az első tényleges alkalom, mikor ők ketten találkoztak. Váratlanul szereplőjévé válva a jelenetnek, a fiatalember viszonzta a főhajtást. És ennyi is volt a pillanat. A nő végül továbbment, s eltűnt szem elől. A fiatalember felocsúdván oldalra pillantott, jó uram, és meglátta Tányérfejet, aki őt bámulta.

A fiatalembert elborította a hideg verejték. Nem is csodálom. Milyen kínos is lehetett! Tudom, nem tűnhet mindez nagy dolognak, de adjon hozzá egy csipetnyi erotikát, és tessék, nézd csak mi lett belőle. Eleve, ott volt az a durva hang, melyet a nő hallott, és az a nem helyénvaló megszólítás, ahogy a fiút „Ifi

uramnak” nevezte, holott nem volt szolgálói vagy bármilyen más beosztotti viszonyban a gyermek apjával. És az, hogy ily módon állította meg őket, a legkevésbé sem vallott kifinomult modorra. Még maga Tányérfej is egy kicsit úgy tűnt, zavarban van, hogy *ilyen* szívességet tett a fiatalembernek. Csakugyan különös szituáció. És természetesen a fiatalember nem mondott érte köszönetet, amiért ilyen helyzetbe hozta.

Az én meglátásom szerint, ez az incidens némileg lecsillapította a fiatalember kavargó érzelmeit. A következő négy-öt napon ki sem mozdult a kunyhójából. És csak ekkor avatott be a részletekbe. Kiderült, hogy ez a félreértés lett kapcsolatuk kezdete. Legközelebb, mikor találkoztak, mindketten köszöntötték a másikat. Képzelheted, milyen öröm volt ez a fiú számára! Kétségkívül ez volt az, amire annyira vágyott. De, ó, minő szörnyű is az, ha letérünk az utunkról! Milyen kegyetlen dolog! Ezt még egy együgyű ember is tudja! A harmadik alkalommal, mikor a fiatalember...

- Mikor találkozott a nővel? - kérdezte a vándor, előre tudva a választ kérdésére.

- Így van. De ez alkalommal épp a fordított módon történt a találkozás. A fiú lent volt a parton, s épp visszatérni készült onnan, a lány pedig a tengerhez tartott. Azon a ponton találkoztak, amit már az előbb lefestettem neked, ahol olyan hirtelen rálátni a hullámzó óceánra. Már egész besötétedett. A nyár legperzselőbb időszaka még csak akkor ért véget, s a nappalok lassanként egyre rövidülni kezdtek. A fiú egyre később és később tért vissza sétájáról. Belefáradván a szúnyogok hajkurászásába, feljöttem ide és élveztem a szúnyogháló nyújtotta védelmet. Mikor a fiatalember visszatért és meglátogatott engem, gyakran azt mondta, már vacsorázott valahol, s nem kíván enni. Szóval, ez alkalommal, mikor harmadjára találkoztak, már beesteledett. A lány arca kirajzolódott a halvány holdfényben, s a fiatalember így biztos volt benne, hogy ő az. De a hölgyet öt férfi kísérte, közülük egy

maga Yamavaki volt, a férje. Ő volt a társaságban az egyedüli nő, s ezek a fickók teljesen körülvették őt, míg lármázva siettek a part felé. A férfiak mind vele voltak, s a fiatalember volt az egyedüli kívülálló. Hogyan is remélhették, hogy egy pillantást vethessenek egymásra így? Most pedig, ami azt az öt férfit illeti...

- Egyiküknek vastag, bozontos szemöldöke volt és kiszélesedő orrlyuka. Egy másik tekintetét leszegve ment, s így szembetűnt széles homloka és hegyes állkapcsa. A harmadik férfi épp ellenkezőleg, orrát fennhordva lépdelt, s szájából egy kialudt szivar lógott. Aztán volt ott egy, aki kihívóan megpördült és legyezőjével fenéken csapta a nőt. Öltözkük alapján mind közembernek tűnt, csak amolyan lenge nyári kimonót viselt az összes. Ez így rendben is volt, de az egyikük derekát halványsárga övpánt díszítette, rajta a csomó lazán megkötve, s végei egész a lábikrájáig lógtak. Egy másiknak az alsó derékpántja bíborszínben pompázott, melyet magasan a mellkasánál megkötve viselt. Micsoda lehetetlen és felháborítóan nevetséges! A sárga öv a férfi sajátja volt, de a másik, a bíbor selyemövet a fiatal hölgytől lopta. Részeg volt, és ez volt az ő trófeája. Mondanom sem kell, ezek az emberek igen felingerelték úriemberünket. A naplemente fényeiben kirajzolódva az egyre növekvő hullámok előtt vörös és zöld démonok ördögi táncát látta, kik a pokol felé vezették ezt a törékeny és gyámoltalan teremtet. A férfiak gyűrűjében a nő komornak és vigasztalannak tetszett, s ez a szomorúság arra készítette a fiatalembert, hogy az életét kockáztassa a hölgy megváltásáért. Immáron el tudta képzelni, miféle élete van a lánynak otthona falai közt, s bevallotta nekem, hogy ez milyen aggodalmas érzéssel töltötte el. De, jó uram, tudnod kell, mennyire ostoba dolog volt részéről, hogy ezt gondolta.

Láttál már valaha olyan képeket, melyeken az angyalok a mennyből a pokolba szálltak? Szerintem igazán csodálatosak, mivel azt a benyomást keltik, hogy még az éhező démonok is

megváltást nyerhetnek. Ugyanakkor semmi szükség arra, hogy sajnáljunk valaki olyat, mint Benzaiten istennő, míg a kígyók ott nyüzsögnek körötte, hiszen ezek a kígyók mind az ő szolgái. Attól tartok, hogy minden téves volt, mit a fiatalember elképzelt.

A vándor összefonta karjait.

- Tudja, mikor egy nő rájön, hogy szeretőjének gyönyörű felesége van odahaza, akkor rettentő féltékeny lesz. De egy férfinél ez épp ellenkezőleg van - mondta.

- Igen - felelte a pap. Most a vándoron volt a sor, hogy elmerüljön egy kicsit a filozofálásban.

- A férfiak nem lesznek féltékenyek, nem így. Ha egy férfi szeretője valaki más párja - mondjuk Ono no Komacsi virága és Oe no Csiszató holdja -, akkor a férfi megkönnyebbül. Másfelől viszont, a világossárga öves és a bíbor selyempántos igencsak elgondolkodtatóak. Ha egy keresztény ember meghallja, hogy felesége azt álmodta, hogy Jézus ölelésébe zárja őt, akkor az aligha mondható olyasminek, mintha egy dzsinn csábította volna el. Egyik se kellemes, de ha választania kéne, akkor minden bizonnyal az elsőt választaná, nemde? Tehát ön azt mondta, hogy a nő körül ott voltak ezek a kellemetlen alakok...

- Ez mind amiatt történt, ahogyan Tamavaki apja megszerezte a pénzét, ahogy a kabátjába bugyolálva hazacipelte, kapáját használva támasztékkul. Tamavaki tehát jólétben nevelkedett onnantól, mint más tehetős emberek. És noha mindig nagylelkű volt másokkal, a gazdagok mégis megtartották vele szemben azt a pár lépés távolságot. A szomorú igazság az ugyanis, hogy mindig ezekkel a nem túl bizalomgerjesztő alakokkal vette körül magát.

- Hát akkor miféle ember is volt az ő felesége?

A pap bólintott és megköszöri a torkát.

- Jó kérdés. Olyan huszonhárom-huszonnégy éves lehetett. Talán huszonöt.

- Három gyerekkel? Azt mondta, a legidősebb tizenhárom éves volt.

- Igen. De egyik gyermek sem az övé volt.

- Mostoha fiak?

- Pontosan. Mindhárom a férfi előző házasságából származott. Van egy történetem Tamavaki első feleségéről is, de ebbe most ne menjünk bele. Ezt a második nőt, Miót, olyan két-három évvel ezelőtt vette el. Na mármost. Senki nem tudott erről a nőről semmit: hogy hol született, hol nőtt fel, kinek a lánya vagy nővére volt. Hogy netán Tamavaki egy kölcsön fedezeteként szerezte meg őt? Vagy megvásárolta volna? Volt, aki szerint Mió egy gazdag arisztokrata lánya volt, akire nehéz idők jártak. Mások szerint egy tehetős család gyermeke volt, amely teljesen széthullott. Megint mások arról voltak meggyőződve, hogy egy magas rangú gésa vagy előkelő prostituált volt régebben. Se vége, se hossza nem volt a róla terjedő pletykáknak, beleértve egy olyan históriát, mely szerint a lány egy feneketlen tó őrző lelke volt. De tény, hogy senki sem tudta valójában, hogy kicsoda is ő.

- Természetesen én sem tudtam meg róla túl sokat, mikor először láttam. No persze, egy papnak nem is szabad nagy figyelmet fordítania az efféle dolgokra - egy női szemöldök kecses ívére, szemére, és így tovább. Nem láttam őt annyira elbűvölő jelenségnek, de az ajka valóban szép formájú volt, a legkevésbé sem tűn olyannak, melyet hamis dicséretnek hagynának el. És való igaz, hogy igen intelligensnek tűnt, mintha tisztában volna az élet hiábavalóságával, s a szerelem igaz természetével. Teste s arcvonásai számtalan érzést tükröztek. Nem tűnt olyan nőnek, aki képes közömbösen bánni egy férfival, legyen szó akár egy matrózról, egy lovasról vagy egy papról. Még ha nem is hagyta volna, hogy kapcsolat bontakozhasson ki köztük, akkor is egy szép, oda illő verssel válaszolt volna udvarlójának. Selyemövének csomója, ruhaujjának szegélye - elég lett volna a legfinomabb érintés,

hogy egy férfi csontjai elolvadjanak, a szenvedély harmatcseppjeit könnyezve tőle. Nagyon kifinomult hölgy volt. De az arcára sokkal inkább mondanám, hogy meglepő, mint angyali. Egy olyan nő vonásait viselte magán, ki egy karmazsinvörös szoknyába öltözve, gyertyafénynél olvasgatna egy sötét kastélyerőd mélyén, ruhája ujjából harmat csepegne, haja pedig túl kényes és finom ahhoz, hogy sima vízzel mossa. Olyan volt, mint egy ásványvizes forrásban egyedül tempózó nő, messzire minden emberi civilizáció nyomától, kinek hosszú fekete hajából kicsavarva a vizet, bőre hófehéren szikrázik, mint a hó. Látványa nem töltött el vágyódással, sokkal erősebb volt bennem az az érzés, hogy egy olyan határtalan képesség birtokában van, mellyel képes volt egy férfit egyetlen pillantásával megbabonázni. Egyszerre volt meg benne menny és pokol s e hamvadó földi világ, s ettől úgy éreztem, hogy bűnei s bűnhődése is igen mélyen gyökeredzik.

Akárhogy is, a fiatalember számára, ki fülig szerelmes volt a nőbe, ezek a körülötte lévő férfiak, a sárga és a bíbor öves, a pokol zsoldosai voltak, kik e boszorkányos órában a partra vonszolták szíve hölgyét. És emiatt történt, hogy végül is a Tamavaki kastélynál kötött ki. Azon a ponton, ahol a folyó elkanyarodik a parti sétánytól, és továbbfut a kastély hátsó kapuja mentén állt meg egy nádkerítés árnyékába húzódva, s figyelte, ahogy a hölgy a túloldalt átsétál a fenyőfák között a férfiak társaságában. Ott lépkedett a férfiak közt, ahogy egymás mögött, libasorban haladtak. Tisztán látta arcát, de válltól lefelé a selyemövét, a szoknyáját, mindenét eltakarta a kerítés. A társaság átvágott a szél borzolta hosszú fűvön és a kínai harangvirágok mezején. Szép lassan pedig eltűntek a szeme elől, magára hagyva őt azon tűnődve, hogy vajon megéreztek-e jelenlétét, s emiatt vezették el a lányt az udvarház egy távolabbi pontjára. Olyan volt, mintha a menetet vezető ördögi kinézetű alak neki címezve azt jelezte volna, hogy soha többé nem láthatja a lányt, legfeljebb egy következő életében. De aztán az

is lehet, hogy csak épp megcsodálták azt a miniatúr hegyet, melyet most építettek a kertben.

Végül, rádöbbenvén, hogy más körülmények közt kéne találkoznia a lánnyal, fogta magát és átment a folyó túloldalára, a fák közé. Ez is a Tamavaki birtok része volt, így itt is megkezdték a fakitermelést. Egy nagy árapály alakította tó volt ott, s egy zöld fűvel benőtt tisztás, melyet hatalmas fenyők szegélyeztek. Az ibolyák épp most virágoznak arrafelé. A nyár beköszöntével a kínai rózsás szegfű bontja szirmait. Ősszel pedig a bokorhere tarkítja a tisztást. Igazán szép hely. Érdemes lenne ellátogatnod oda.

- Nekem egy kissé lehangoló környezetnek tűnik.

- Pedig közel sem az. Rengeteg ott a fény. Nagyszerű hely egy jó könyv olvasásához.

- És mi a helyzet arrafelé a kígyókkal? - kérdezte a vándor hirtelen.

- Nem kedveled a kígyókat?

- Nem túlságosan.

- És miért nem? Soha nem értettem, hogy miért van ilyen rossz hírük a kígyóknak. Csak rá kell szólni az időt, hogy az ember kicsit közelebbről megismerje őket, és azonnal láthatja, hogy nem is olyan rémisztőek, hanem igazán kedves jószágok. Igen, mikor elhaladsz mellettük az úton, magasra felyújítják fejüket. De fordulj csak vissza egy pillanatra, és láthatod, hogy azonnal szégyenkezve lehajtják fejüket, és el is fordulnak. A legkevésbé sem azok a lények, akiket „utálatos állatként” definiálnék - nevetett a pap. - Tudod, nekik is vannak érzéseik.

- Ez nem segít, ettől csak rosszabb lett.

- Én nem aggódnék. A kígyók nem szeretik a sós vizet, így a tó környékén nyomukat sem látni. Manapság pedig Tamavaki felesége amúgy sem a kastélyban él. És hogy mik azok a lyukak a földben? Sötétek, s egytől egyik üresek, jól lehet, annyi van

belőlük, ahány kis fülke egy darázsészekben. De ezek igazából rák ásta lyukak, nincs közük a kígyókhöz. Méretre pedig olyan kicsik, hogy a lábaid biztosan nem tud beléjük szorulni.

- Ám a fiatalembernek ezek a lyukak olyanok lehettek, mint egy koponyából meredő szemek. Megkerülte a tavat, és a folyó felé sétált. Kétségtelenül egyre jobban egy börtönnek látta a Tamavaki kúrát, melyben szerelmét fogva tartották.

A dagály szinte észrevétlenül változott. Az unalmasan fakószürke sziklák tövéénél öt-hat se nem lebegő, se nem süllyedő víz áztatta farönk úszott, arra kárhozatra, hogy szétessen és végezetül ezernyi ponty váljék belőle. A fiú bizonyára azt gondolta, hogy ha lett volna nála egy fűrész, egyes kis csónakot barkácsolhatott volna össze belőlük; vagy egy kötéllel tutajt készíthetett volna, úgy, hogy a rönköket egymás mellé kötözi. De nem volt se fűrésze, se kötele; nélkülük pedig hogyan is kelhetett volna át a szerelem végtelen mélységén? Úgy érezte, sehogy sem képes rá, legalábbis amíg életben van, addig nem. Egyedül a lelke tudná megtenni ezt az utat.

A fenyőligettel övezett kapu előtt lábujjhegyre állt. Azon frivol figurák szemében olyan lehetett, mint egy ingatag emberke, aki a fiatal fenyőfák között bolyong, ki a többieket csak válltól fölfelé látja, azt érezve, hogy ő maga is elhagyta lábait, és egy a napfényben vergődő denevérré vált.

Kimonójából előhúzott egy könyvet és olvasni kezdte.

Magasban függő mécsesek lángja,

Ragyogjátok be a füstfátyol árnyalta leget.

Éjjelente a virágos kamrákban,

Férfiak zúzzák szét, a cinóberen hízott gekkókat.

Az elefánt száján át tömjént pöfékel ki,

Az én perzsaszőnyegem oly meleg.

A Nagy Göncöl ott függ a falak felett,

S hallom a vízóra gongját.

Hideg kúszik át az ereszről függő hálón

Ahogy a palota árnyai egyre sötétednek.

A redőnyök szemöldökfáin a ragyogó zimurgok

Viselik fagy karcolta sebeik.

- Itt Japánban, legnagyobb valószínűség szerint, egy olyan kép rajzolódna ki, melyben egy béka kuruttyol a holdnak, egy korlát alól, ahol épp üldögél. Néhány sorral később, a versben ez állt: „tömlöcbe ezzel a szegény Csennel”, mivel Csen kisasszony, a Vej-házbeli Ven császár egyik kis kedvence, az idők folyamán kiesett a kegyeltek köréből, és bebörtönözték.

Álmaimban átlépek otthonom kapuján

Fenn a homokos szigeteken túl.

Az égen át kanyarog lefelé a Mennyek Folyója,

Hogy összeérjen a Hosszú Sziget útjával.

Csent kiengedik a palota fogságából és egy hal hátára ül föl. A hullámokat meglovagolva sikerül rajta elszöknie.

Halkan intonálva a verset, a fiatalember pityeregni kezdett; szemeivel a farönköket követte, ahogy folyton emelkedő és süllyedő táncukat járják, és uszonyaikat csapkodják, ahogy egyre közelednek a kapuhoz. Csak bámult rájuk. Csak meresztette rájuk a szemeit. Valami történt.

- A vers, mellesleg a Tang Gyűjteményből való, ugye?

- Nem tudnám megmondani - felelte a látogató. - És hogy van tovább? Csen látja magát álmában, ahogy hazatér, túl a homokos szigeteken? Majdnem olyan, mintha a lelke egy kietlen sivatagban bolyongana. „Az égen át kanyarog lefelé a Mennyek Folyója, hogy összeérjen a Hosszú Sziget útjával.” Milyen szomorú vers. Még én is úgy érzem tőle, mintha rabként tartották volna fogva. Tehát mondja csak, mi történt ezután?

- Ezután? Nos, az arca egyre soványabb lett - folytatta a

pap. – A szemei beesettek lettek. A bőre sápadttá vált, fakóvá. Aztán egy nap végül elég erőt gyűjtött, hogy bemenjen a városba és leberetváltassa a borostáját. És ekkor történt meg.

Haját megmosatta samponnal, és hosszú idő óta először, frissnek és üdének érezte magát. Kisétált a borbélytól és látta, hogy épp az utca szemközti oldalán egy afféle vidéki kereskedés van, ahol mindent árulnak a dohányárutól a konyhafelszerelésig. A kereskedés bejárata előtt a földet vízzel locsolták fel, és egy lampion lógott az ereszről. Valaki egy tornácszerű emelvényt tákolt a vízelvezető árok fölé, ami egészen kihúzódott az utcáig. Két férfi ült ott egymással farkasszemet nézve, és nagyban egy parti *sógit* játszottak. A hiányzó bábukat fadarabkákkal helyettesítették, ahogy az már csak szokás.

Jobb dolga nem lévén, a fiatalember átment az úton és odalépett, hogy figyelje a két férfi játékát. Mindkét játékos sorra vette be a máik bástyáit, gyorsan cserélgetve bábuikat a táblán, minden alkalommal örömittas kiáltásban törve ki a pillanatnyi diadal hevében. Az egyik játékos eközben gyermekére is vigyázott, valószínűleg, míg felesége a fürdőházba ment, a fiúcskát ölében fogva, rágta pipáját fejfelé tartva szájában.

Valahányszor felkiáltott, úgy tűnt, a pipa menten fejbe kólintja a gyereket. A fiúcska viszont szemöldökét apját megszégyenítő módon összeráncolva próbálta elkapni a feje felett kalimpáló pipát. Szerencsére a pipa nem égett, így amíg az apa heves mozdulatokat téve próbálta meg védeni a bástyáját attól, hogy ellenfele bevegye azt, a gyermek nem volt kitéve a veszélynek, hogy megégeti magát. A fiúcska kinyújtotta a pracliját felé. A bástyát pedig nem sikerült bevenni.

Amint a csöppség kedves gagyogásba kezdett, az apa hirtelen felkiáltott győzelmi mámorában. Egy magas, hordó mellkasú, pirospozsgás Zen pap, ki hatalmas ajkának sarkait lebiggyesztve figyelte, ahogy az ellenfél tábornoka elesik, odalépett a győzteshez, és szorosan ujjai közé fogva annak

orrát, így szólt nevetve: „Szép játék!”

- Ekkor a férfi tüsszentett, ezzel a lendülettel végül fejbe kólintva a gyereket a pipával, amelyből kihullott a dohány, a gyermek pedig keservesen sírni kezdett. Felzengett a vesztés nevetése. A baba meg csak nyáladzott. A szerzetes, aki az imént megcsípte az apa orrát, most undorodva bámulta ujjait.

„Ideje mennem” -, gondolta úriemberünk, visszapillantva a vegyeskereskedés és egy ház nádrácsozata közé beprévelt postahivatalra. A nő ekkor bukkant elő. Egy vonat gördülhetett be az állomásra nem sokkal azelőtt, mivel egy lovas fogat és öt vagy hat üres riksa hajtott el zörögve mellette, hogy felszedje utasait. Tamavaki felesége a posta tetőeresze alól pásztázta az utcát, majd pillantása szembetalálkozott a fiatalemberével.

Meglátta, s nyomban visszahúzódott az épület árnyékának sötétjébe. Ahogy hátralépett, az úriember érezte, hogy a hölgy - még mindig az ő irányába lövellő - pillantása rabul ejtette, s nem ereszti. Csak figyelte a lányt a vékony rácsfal mögött. Haját a fejbúbra tűzve viselte, s egy egyenes csatot tűzött belé. Talán ettől tűnhetett hosszabbnak szemöldöke, mint azelőtt. Könnyű nyári kimonójának selyemövről pedig egy aranylánc lógott, mely vidáman csilingelt a lány minden mozdulatának rezdülésére. A lány továbbra is őt nézte a rácsozaton túlról, s a fiú szíve ettől heves dobogásba kezdett. Azután a nő arca eltűnt a rácsfal szélénél, bár az utcát, s így őt is vékony köd burkolta. A lány látványától káprázatba esve a fiú meghajolt.

A hölgy a földre nézett, és épp ekkor, jó uram, megcsörrent a telefon. A lány a hívásra várt. Egy pillanat alatt eltűnt a telefonfülke rejtekében. De mivel a telefon nem volt messze a postahivatal bejáratától, az úriember tisztán hallotta, mit mond. „Halló. Igen. Én vagyok. Mi történt? Miért nem jöttél el? Igen, igenis neheztelek miatta. Egész éjjel nem tudtam aludni. Tudom, hogy nem járnak vonatok erre éjszaka. De arra gondoltam, hogy talán eljöhetnél most.”

„Én? – folytatta a nő. – „Ezt igazán neked kéne tudnod. És mi van akkor, ha messze vagy? Még telefon nélkül is hallom a hangodat. De te nem hallasz engem. Így igaz. Na és aztán? Tudom, hogy az én hibám. Ne azért gyere, mert úgy érzed, ez a kötelességed. Egy kicsikét, talán. Nem, nem vagy hálátlan a szüleiddel. De ez élet-halál kérdése. Ma este fenn maradok. Ne, ne mondd ezt. Tudod, hogy amúgy sem aludnék. Igen, nehezményezem. Akkor majd az álmaimban viszont látlak. Nem, nem tudok várni.

Kivel is beszélt? Mii-csannal? Vagy Micuval? Női név volt, az biztos. „Mii-csan, akkor majd viszont látlak az álmaimban,” mondta, majd letette a kagylót.

- Érdekes - a vándor teljesen belemélyedt a történetbe.

- Mikor a fiatalember visszatért a kunyhóhoz aznap este, kiváló hangulatban volt. Én meg, Sikó szavaival élve, „a lábamat lóbáztam a verandáról, az est hűvösében”. A fiú bevetette magát a fadézsába a kút mellett, s csak cseverésztünk, amíg ő a forró vízben áztatta magát. Mindkettőnknek jó hangosan kellett beszélnünk, hogy halljuk egymást, de mivel itt nincsenek szomszédok, ez nem okozott gondot. Nagyon hasonlatos volt egy telefonbeszélgetéshez.

„Nos, szerzetes - mondta nekem, - „a pók immár leereszkedett selyemfonalán a szilvafa leveléről, a holdfényben csillogva, lejőve a párán át. Ó, micsoda jókedve volt!

„*Banzáj! Banzáj!* Éljen! Éljen! - mondtam én. - „Szóval ma este inkognitóban maradsz?

„Természetesen” - felelte ő, a vízbe mártva fejét is, majd felpillantva az égboltra. A szégyen legparányibb nyomát sem lehetett látni az arcán. Mindennapi viselkedéséből ítélve, nem hittem volna róla, hogy olyasvalaki lehet, aki meg akarná szerezni egy másik férfi feleségét, legyen akármilyen kétségbeesett is az őt kínzó szerelem. Bizony komolyan kételkedtem benne, hogy valójában találkozik majd vele.

Együtt költöttük el zöldségkörettel tálalt tofuból álló vacsoránkat, majd elfeleztünk egy illatos fehér dinnyét desszert gyanánt. Derékövét megszorítva az úriember bejelentette: „Átmegyek hozzá.”

Teljesen ledöbbsentem szavai hallatán. Azzal a fiú elindult, de nem lefelé a lépcsőn az óceán irányába, hanem hegynek föl, a szentély felé.

Noha a napsütés teljesen beragyogta a papot és látogatóját, egy kis felhőfoszlány hullámzott végig könnyedén a hegyi fűszálakon, mint egy rebbenő pillangószárny. A kunyhó teteje alól kipillantva a vándor látta, hogy a hegycsúcs sötétbe és ködbe borult, míg a hőség elviselhetetlenné vált.

Eső? Azt mondják, ha egy kígyó kimegy a napra, akkor biztosan vihar lesz. És hát a vándor már látott aznap két kígyót is! A sűrűsödő felhők tették volna, hogy olyan közelinek tűnt az ég? Ez magyarázata lehetett a távolból jövő fuvolák és dobok duruzsolásának, mely olyan messzinek tűnt, mint a hegy túloldalán élő békák kuruttyolása. De a hang ugyanakkor oly közelinek is tűnt, hogy szinte tapinthatóvá vált: álomszerű és tompa volt, mintha egy ködben szóló gramofonból szólna, mely visszhangot ver a távolban.

A vándor és a pap egyaránt hallottak valamit: egy homályos morajt, melyből nem lehetett semmiféle hangot elkülöníteni. Úgy hangzott, mintha a falu összes spalettája, oszlopa, ajtaja, papírfala, edénye és lábasa egyszerre nyújtózkodni és ásítózni kezdett volna, beleunva a verőfényes napok sorába. Az óra még a deket sem ütötte el, ám a gyöngéd szellő mégis a falubéliek izgatott nevetését és a marhák időnkénti bögését sodorta hozzájuk a kunyhóba.

A vándor figyelmesen fülelt, míg a pap így magyarázta a hangokat:

- Ma különleges dolgok készülnek odalenn.
- Tán valamiféle fesztivál vagy ilyesmi miatt?

- Ha jól emlékszem, azt mondtad, az állomás közelében laksz. Épp ott van a közelben akkor. Az egyik házat átalakították a császár látogatása alkalmából.

Az emberek sokat beszéltek e jeles eseményről az elmúlt hónap során, és az új kibővített ház felavatási ceremóniáját aznap tartották. Az állomásnál egy pódiumot építettek a Tokióból érkező színészek, és néhány helybéli számára, kik szintén csatlakoztak az ünnepi előadásokhoz. A gombócdobó ceremónia már véget ért, és az előző esti ünneplés egész hajnalig elhúzódott. Mikor a vándor ma reggel elindult, nem volt egyszerű dolga, míg átverekedett a tömegben, hogy nekivághasson az útnak, de valahogy mégis teljesen megfeledkezett az ünnepségről.

- Azt hiszem, túlságosan elmerültem a történetben, melyet mesél. Vagy lehet, hogy ez a békés környezet az oka feledékenységemnek. Teljesen kiment a fejemből a városi fesztivál. Bár igaz is, azért jöttem ide, hogy elszakadjak kicsit abból a lármából. De úgy fest, ez bizony eső lesz, maga szerint is?

A pap kitekintett a kunyhó tetejének eresze alól, fel az égre.

- Egy kicsit kezd beborulni. Bár nem hiszem, hogy sok esőt kapnánk. De szívesen kölcsönadok egy esernyőt, ha szükségét érzed. Maradj csak, ameddig kedved tartja. Arra az esetre, ha nem szándékozol megnézni a ma esti előadást. Különös, nem igaz? Idejöttél, hogy meglátogasd a szentélyt, de a zene oly erősen szól, hogy nem engedi, hogy megfeledkezz róla. Viszont amikor elhallgat, az lehet az érzésed, hogy egészen el vagy vágva a külvilágtól. Különös. Nyomasztó. Szomorú.

- Pontosan az, igen.

- Tudod, az emberek régen azt beszélték, hogy valahányszor ástak egy kutat, hangokat hallottak a föld belsejéből kiszűrődni: kutyák, csirkék, emberek hangját, az ökrös szekerek kerekének nyikorgását. Lehet, hogy némelyest hasonló volt ehhez, amit mi

hallunk most odalentről, ködön túlról, a partról ideszűrődni. Látod azt ott? Épp csak kivehető az a kis pislákoló fény lent a völgyben. Milyen földöntúli zaj! Mintha egy csapat borz garázdálkodna éjszaka. Amiről ismét eszembe jut a fiatalember története...

A szerzetes gyorsan kortyolt egyet a teájából, majd óvatosan letette csészéjét.

- Amint azt már említettem, az este beköszöntével az úriember felsuhant a kő lépcsőfokokon. Nem valamilyen sugallat vezette, csupán a szenvedély. Mivel már itt élt egy ideje, több mint megszokta a lépcsőfokokat. Fürgén mászott fel a főcsarnokig, ahol a holdfény beragyogta az oszlopokat és a fadeszkákat, s kinézett az óceán horizontján vörösen izzó fellegekre, melyek karmazsinszínükkel maguk voltak az alkonyi káosz, és víz és hegyek összeelegyedtek egyetlen nagy tóvá, míg a lemenő nap fénye becsordogált a tetőereszen át, s a felhők pamacsai szép lassanként eltűnedeztek, mint egy széthulló piros-fehér lótoszvirág szirmai. Ott állt a verandán, a Törvény Hajójának fedélzetén, s tudta, hogy nem kell végül szenvedélyének tengerébe fúlnia. Ám ekkor a legváratlanabb dolog történt. Fuvolák és dobok hangjai harsantak fel, épp a szentély mögül. Hallod ezt? Épp az ellenkező irányból jött, mint most.

A pap elhallgatott, s kezét az eresz alól kidugva, a főcsarnoktól balra magasodó hegyre mutatott. Olyan hirtelen állt föl, hogy fekete köntöse egy pillanatra elfödte a vándor szemét, bő ruhaujja pedig eltakarta a fehér papírajtót, mint a mennyben kavargó szumi tinta.

- Előlről megkerülte a templomot és befordult balra, a között a két szikla között, melyek az út két szélén állva egy tölcserű formáltak az ég felé. Tovább ment, keresztül egy fás ligeten, s végül a hegy túloldalán lyukadt ki. A völgy ott húzódott alatta. A víz irányában a hegyek egyre zsugorodtak, felfedve az utat és egy elsuhanó vonatot. A másik irányba a völgy addig nyújtózott,

míg összesimult a fokozatosan egyre magasodó hegyekkel, hol csúcs magasodott csúcs fölé, az egyre vastagabb felhők közé burkolózva. Itt-ott a hegycsúcsok gerincei összecsoportosultak, mint egy fa gyökerei. Más helyeken pedig tágas mezőket határoltak, megint másutt viszont szénbányász kunyhókat öleltek körül.

Az út, amelyen állt, végigfutott egy szikla peremén, amely ettől úgy nézett ki, mint egy hatalmas gát teteje. Követte, amerre vezetett, átvágva sűrű erdők sötét rengetegén, olykor megpillantva egy-egy másodpercre egy szigetet vagy kibontott fehér vitorlát a vízen. Mostanra a táj már megváltozott, de a fű még oly sűrűn burjánzott, hogy szinte áthatolhatatlan volt. A völgyből fülemülék csattogása hallatszott föl. A csúcsokon kicsiny, fehér szemű madárkák daloltak. A sötétkék sziklák lábánál, hol tavasszal ibolyák illatoztak, ősszel pedig tárnics nyílt, a keskeny hegyi ösvény, melyen finoman bugyborékol a friss hegyi forrás vize, olyan volt, mint egy csónak alja. Átsétált az ösvény mentén a mindkét oldalt növény, lengedező magas fű között, és mintegy egy mérföld megtétele után elérkezett a tartomány végéhez. Itt a hegy meredek szikla meredéllyé torzult, jelezvén a következő tartomány határát, hol az óceán is új ruhát öltött, s nem úgy nézett ki, mint az előzőben.

Ott a sziklapárkányon, háttal a szentélynek, a hegyoldalban ült egy hatalmas Dzsizót ábrázoló szobor. A szobor a Szikla Dzsizo néven híresült el, s vakmerő pillantással tekint ki durván faragott vonásai közül. Valójában jobban hasonlított egy természet formálta kősziklához. Arca rettentő szigorú s ijesztő, mikor az ember hozzá imádkozik.

Körötte a csarnok még állt, de rettentő elhanyagolt állapotban volt, egészen nekirogyva a sziklafalnak. A padló elrohadt, hogy ha ráléptél, a lábad belésüppedt. A tetőt és a tartóoszlopokat pókhálók szövevénye vonta be, s a szentély kertjét teljesen benőtte a gaz. A terület sík volt és nyitott, így onnan, ahol állt, ráláthatott az egész völgyre. A legbátrabb hegymászó is

megrémült volna, ha véletlenül erre a kísérteties helyre tévedt volna, ebben biztos vagyok.

Az ösvény, mely levezetett a völgybe, jó messze volt a mi kőlépcsősorunktól. Olyan meredek volt, hogy az úriemberünknek lábujjával lyukakat kellett vájnia a talajba, és úgy leereszkednie hátrafelé. Egy rövidke szakaszon az ösvény cikcakkban futott lefelé, ahol a lejtőt megszámlálhatatlan kőszobor borította, mind olyan egy-másfél láb magas volt, de semmiképp sem voltak magasabbak három lábnál, és egymás után sorakoztak, mint az ég felé törekvő facsemeték. Koruk bizonyítékául néhány darabjaiban hevert az út mentén. De szerencsére a fiatalembernek egyen sem kellett átmásznia az ereszkedés során. Bár pár szobor elborult az idők folyamán, még mindig szép egyenes sorokban voltak rendeződve.

Van is egy mondás ezekről a szobrokról: mindegyikbe egy nő nevét vésték, születési évével és a korával együtt. Valamivel ezelőtt nők érkeztek ide szerte az országból, és imáikkal szinte átitatták a szobrokat. A szobrok fekete haja a sokévi harmatban és esőben ázástól előbb dérré vált, majd elpárolgott, ruhájuk ujját és szoknyájukat benőtte, majd teljesen felváltotta a moha, mindössze árnyakat hagyva hátra. Azokról, melyeknek keskeny, hegyes arca volt, úgy járta a hír, hogy valaha nőket ábrázoltak. Természetesen nem létezik Dzsizo szobor női testtel, de már csak ezt hallva is sokkal vészjóslóbbnak tűnnek.

Már eddig is sokat elmondtam a fiataleberről, de végiggondolva az eddigieket, még muszáj elmondanom, hogy ott követte el a legnagyobb hibát, amikor úgy döntött, leereszkedik azon a hegyi ösvényen, elvágva magát a Kannon szentélytől.

- Ó, már értem - mondta a látogató. - Azok a pogány kőszobrok vezették ezen az úton lefelé. - Mélyes sóhajtott és a szerzetes szemébe nézett.

- Nem, nem. Nem így értettem. Lesétált azon az ösvényen, balra a szentélytől a két égbe nyúló szikla között, valami más

miatt. A zene miatt! Mely oly közelinek tűnt, hogy elég lett volna a karját kinyújtania! A falubeliek valamivel lejjebb ünnepeltek a hegyen, s dobjaik dübörgése mélyen a hegy gyomrába vette be magát. Bizonyára azt hitte, ha a másik irányból megkerüli a hegyet, akkor jó kilátása nyílhat a fesztiválózó tömegre. Le akart nézni, hogy mindent láthasson.

A holdfény a fák tetején játszott, ahogy belépett közéjük, félrehajtva a magas növésű fűvet maga elöl, s egyre előrébb nyomakodott. Imitt-amott ablakszerű rések nyíltak a fák között, ahogy a favágók és hegyi gyökérgyűjtögetők ténykedése nyomán kis ösvényeket vágtak lefelé a hegyoldalban, hogy összekössék a fő csapást az alatt elterülő faluval.

Mikor ráfordult az egyik ilyen kisebb ösvényre, egy olyan ponton találta magát, ahonnan minden irányba nagyszerű kilátása nyílt. Balra egy tengerparti ház eresztét látta. Jobbra fordulva egy nádtetőt pillantott meg. Még két vagy három helyen lefordult a csapásról, hogy számba vegye a helyzetét. De nem számított, merre tekint, nem látott semmit, ami egy kicsit is hasonlított volna egy fesztiválra. Alatta az óceán ragyogó hullámai tajtékoztak, míg a völgyet szép csöndben belepte az esti köd.

- A zene azt a dallamot csente a fülébe, hogy ha csak még egy fűcsomón áttöri magát, vagy ha csak még egy facsoportot megkerül, akkor végre meg tudja majd állapítani, merről is jön a hang. A két lépésből három lett, öt lépés tízzé duzzadt. Egyre mélyebben és mélyebben bevette magát az erdőbe, azt érezvén, hogy ha már ilyen messzire eljött, akkor szégyenteljes volna innen visszafordulni. És valahogy az az érzés is befészkelte magát a lelkébe, hogy ez az ösvény előtte sokkal fényesebb, mint ami mögötte van. Megszaporázta lépteit, és lábai alatt az ösvény egyre meredekebb és meredekebb lett, mígnem azon kapta magát, hogy felfelé mászik az ismeretlen sötétségbe, a fűcsomókon húzva fel magát egy dombtetőn lévő vízszintes részre. Bár nem úgy tűnt, mintha a területet valaha

elegyengették volna, hogy építkezzenek rajta; talán egy temető volt itt. Túl sötét volt ahhoz, hogy megállapítsa. Hová tűnt a hold? Vajon a felhők takarták volna el? Vagy az óceánba zuhant volna? Az egyik irányban az ösvény tekergett, mely idáig vezette, a másik felé egy szikla, talán egy völgy. Nem tudta volna megmondani. Az egész vidékre nehéz pára ült. Messze a távolban színeket látott, mintha valaki máglyát rakott volna lejjebb. Volt egy vörösen izzó pont lent a völgy mélyben; de valahonnan sokkal közelebből szólt a dobok ütemes dübörgése, a fuvolák éles füttyülése és az emberek örömteli kiáltásai.

Micsoda vidám felvonulás lehetett! De képtelen volt megmondani, hogy hol is lehet vajon. A csúcson állva a fiatalember úgy érezte, mintha elérte volna a Mino - Omi vonalat, ahol a házak a határ mindkét oldalról olyan közel voltak zsúfolva egymáshoz, hogy az ágyból fekvé beszélgethettél valakivel a határon túlról. Arra készült, hogy egy olyan illúzióbéli királyság ünnepélyének szemtanúja lehet, melynek érzelemvilága, szokásai és történetei mind gyökeresen eltérnek attól, amit valaha tapasztalt. Túl vidámnak tetszett ahhoz, hogy a főünnepély előestéjének fesztiválja legyen, ezért úgy gondolta, ez biztos már a záróünnepély, jól lehet, a tömegek létszáma már túl volt a tetőpontján.

Ahogy belebámult a sötétségbe, gondolatai csapongani kezdtek. Volt ebben valami nagyon magányos érzés. Igen hosszú utat tett meg idáig. Fáradt volt. De amint arra gondolt, hogy visszamegy, a tűzfénnyel megvilágított pára mozdulni látszott, mintha a szél csalogatta volna, s emelkedett volna vele fölfelé a völgy mélyéből, hogy színe fokozatosan egyre erősebben derengjen a hegylábánál, s egészen a köd lepte szemközti hegygerincig az út kivilágosodott a szemei előtt.

Ekkor határozta el magát. Elindult egyenesen előre a sima talajon, és lenézett a hegy oldalán.

Jóságos isten! Ott volt hát, egészen a völgy legaljáig nyújtózva, s a hegyről lefelé a fények egyre fényesebbek voltak,

míg odalent egészen élénken nem ragyogtak. Az egész felvonulás épp arrafelé tartott, ahol ő állt!

Az egyik oldalt közte és a hegy között egy másik vízszintes rész terült el, épp olyan alakú, mint a Dzsi, avagy *rostáló kosár* csillagkép. Biztos léptekkel, csöndben ereszkedett lejjebb a hegyről, míg elérte a sík terepet. A terület egyik fele egyenesen ahhoz az úthoz vezetett, melyen a felvonulás oly gyorsan közeledett. A völgyhöz közel nyolc tatami matracot terítettek arra a helyre, ahol a fű kikopott, és a földet sötét olaj áztatta.

A pap elhallgatott és a veranda felé tolt a porcelán hibacsit. Lefelé pillantva, kezének szélét a tatamihoz érintette.

- A tisztáson állva a fiatalember egy másik ember ülő alakját vélte kirajzolódni.

A szerzetes megigazította lábait, és kezeit a térdére tette. Kifelé pillantva, vendége meglátta a hegy körül összegyűlt felhőket, melyek immár majdnem a kunyhó tetejét érintették.

- A sötét sziluett kinyújtotta kezét és intett neki, hogy lépjen közelebb hozzá. A fiatalember lassan közelebb ment és megállt, mikor öt-hatyardnyira volt tőle. Végigmérte az embert, aki anélkül, hogy ráemelte volna tekintetét, odanyúlt a földön mellette heverő fa kereplőkért és összeütögette őket. *Kacsi-kacsi*. A hang erős visszhangot vert, melytől a fiú összeszorította a fogait. És akkor...

- Mi történt?

- Szétgördült a függöny. Nem volt több egy koszos, foszló pamutvitorlánál.

- Egy függöny?

- Így is van. Láta még a párán keresztül is, mely az egész hegyoldalt belepte. A földön ülő ember húzta meg a zsinórt, melyre felgördült a függöny. Legalábbis ő így látta.

Egy síremlék volt a hegyoldalba vésve, méghozzá egy igencsak nagy, bejárata két yard széles lehetett. Ez nem

szokatlan errefelé. A hegyek telis-tele vannak ilyen síremlékekkel. A földművesek még savanyúság tárolására és zöldségek termesztésére is használják őket. Mindenesetre a függöny felgördült, és a fiatalember meglátta a színpadot.

- Ez is értelmet nyert, amint észrevette a földön a levelek közt elszórt érméknek tűnő kis tárgyakat. Az elhúzott függöny mögött előtűnt a hegy belsejébe vájt sekély üreg. Nem volt rajta semmilyen díszítés. Semmilyen dúc nem támasztotta. De volt valami zavaró a színpad látványában, amely arra készítette az úriembert, hogy elfordítsa róla tekintetét. Érezte, ahogy a hideg végigfut a hátán. Nem volt ott rajta kívül senki más, csak az a másik férfi. De mégsem tudott csak úgy sarkon fordulni és otthagyni. Így inkább kezét kimonójába bújtatva állt ott, és figyelt.

Kicc-kocc. Hangzott fel ismét a két egymáshoz koccanó kereplő nedves, komor hangja. Ahogy azt sejtette is, egy kötél futott a férfi kezétől a barlang bejáratáig. A hegyoldallal szemben, jobbra is, balra is a színpadtól további függönyök lógtak, két fehérlő füstszálként, melyek a nyílás felé sodródtak, majd eltűntek, akár füst a forgószélben.

Következőnek durván kifaragott barlangok tűntek elő, mint megannyi fekete dobozka vagy sötéten pislogó ablak, legalább negyven vagy ötven darab, mind egy sorban, s mindegyikben egy női alak rajzolódott ki. Egyesek ültek, mások egyenesen álltak, megint mások fesztelen pózban, egyik térdüket a földön pihentetve guggoltak. Voltak, akik csak egy vörös alsóruhát viseltek. Más nőknek vér szennyezte az arcát. Voltak olyanok is, akiket úgy tűnt, megkötöztek. Egy pillantást vetett csak rájuk, s el is tűntek a távolban, egyre apróbbnak és apróbbnak látszódva, míg arcaik csak parányi liliomszirmok voltak lenn a völgyben.

Megborzongott. De még mielőtt elfuthatott volna, a fa kereplők ismét összekoccantak: *klakk-klakk.*

Jó uram, ekkor pedig valaki kiemelkedett az egyik fülkéből, melyek sora beleveszett a völgy sötétjébe. Egy nő apró és törékeny alakja volt az, aki teljesen nesztelenül közeledett felé. Mire elérte a színpadot, teljes életnagyságában látszódott. Valójában egészen magas volt, s szépen ívelt válla fölött hátrapillantva, megbabonázó pillantással nézett a fiatalemberre. Micsoda elképesztő látvány! Tamavaki Mió!

- Köntösén, melyet viselt, a selyemövet számtalanszor körültekerte derékban. Mezítelen lába olyan volt, mint a jégvirág, s ő még mindig őfelé nézve behajlította térdét, mintha a színpadra rogya.

Ismét felhangzott a fakereplők csattanása: *klikk*.

Az úriemberünk sóbálvánnyá merevedve állt. Majd valaki sietve előlépett, a hátát súrolva, ahogy elhaladt mögötte. Egy fekete árny volt.

„Volna itt még valaki?” - gondolta. De hogy volt ez lehetséges? És mégis, az árny feltámolygott a színpadra és leült, hátát a nő hátának vetve. Ahogy az árny ránézett, a saját arcát pillantotta meg. Ő volt az.

Hogy ki? A fiatalember maga. Később ezt mondta nekem: „Ha az valóban én voltam azon a színpadon, akkor ott kellett volna meghalnom.” Emlékszem, nagyot sóhajtott és teljesen elsápadt.

Nem tudta levenni a szemét a színpadról. Húsa fickándo­zó rángatózásba kezdett, a vére tüzessé forrt. Látta magát, ahogy hátrafordul, és elragadtatva bámulja Tamavaki Mió hátát. Látta magát, ahogyan ujjának hegyével előbb egy csúcsot, majd egy vonalat rajzol a lány fakó köntösére, egy háromszöget mintázva rá ezzel.

A fiatalember szíve csordultig telt jéggel, testét elöntötte a jéghideg veríték. A nő, Tamavaki, fejét még mindig lehaj­tvá tartotta.

Következőnek egy négyzetet rajzolt. Jobban mondva, látta magát, ahogyan egy négyzetet rajzol. Ujja hozzáért a lány

térdéhez, s remegni kezdett.

Ezután egy kört rajzolt, szép, kerek ívet a hátára; és épp, ahogyan befejezte a vonalat, hirtelen szélvihar támadt, végigseperve a földön, keresztülmetszve az eget. A völgyben pislákoló fáklya fénye egy pillanat alatt teljesen kialudt, halvány rózsaszínes derengést hagyva maga után. A tengerpart lett volna az? Vagy az óceán színe? Ahogy ott állt, fürkészsze, levelek susogását hallotta, és a szétszóródott érmék ott kavarogtak a szélben. Rádöbbsent, hogy négy-öt ember ül mögötte, egy szoros kupacban, s hogy ők is végig a színpadot figyelték.

A lány fehér arcbőre áttetszett frufruja tincsei közt, ezzel még vonzóbbá varázsolva őt. Ajkára mosoly ült, ahogy hátradőlt, a fiatalember lábának támaszkodva, s ott pihenve meg, térdét párnaként használva. Ébenfekete haja hátrahullott, ahogy felpillantott rá, s előbukkant keblének hófehérje. A lány testének súlya alatt a fiú hátrahanyatlott, és a színpad lefelé kezdett csúszni, le egészen a földbe.

Mikor a fiatalember magához tért, még mindig ugyanott állt. Valamilyen hangot hallott, mely a hegy csúcsától egészen a völgyig hatolt. Észvesztve kezdett visszaroanni a szentély irányába. Mikor végre visszaért, én már javában aludtam a szűnyogháló oltalmában. Megölelt és felkiáltott: „Vizet, kérem!”

Testét vágások borították, és mindenét átáztatta a harmat. Attól a perctől kezdve egészen hajnalig a vallomását hallgattam. Utána az egész napot átaludta. Délután, mikor Tamavaki felesége a szentélybe látogatott két fiatal lány kísérelőjével, minden tőlem telhetőt megtettem, hogy eltitkoljam a fiatalember elöl, hogy itt járt. Biztosíthatlak róla, hogy igen meleg napunk volt, jó uram, de ezeket az ajtókat mégis zárva tartottam addig.

S ekkor került oda az a vers az oszlopra.

A következő három-négy napban a fiatalember teljesen elzárkózott a külvilágtól, megbéklyózsza magát rettegésével

kirekesztette a bűvölet világát. Természetesen én ezalatt végig gondját viseltem. De egy alkalommal, mikor egy pillanatra levettem róla a szemem, eltűnt. Egy favágó jött erre napnyugtakor, mikor már kezdett sötétedni. „Most találkoztam a látogatóddal” - mondta. „Amott ni, a Kígyó Üregnél.

A Kígyó Üreg ennek a hegynek a túloldalán található, két dombbal odébb. Ősi barlang, mely teli van vízzel. Ha belekiabálsz az üregbe, feneketlen visszhanggal válaszol, mely mintegy huszonöt mérföldre is elhallatszik a tartomány szívéig. Azt beszélik, a benne lévő víz összeér az óceánnal. De ki tudja ezt biztosra? A fiatalember nyilván ismét látni szeretett volna egy olyan előadást, melyet néhány nappal korábban. Az óceánban bukkantunk rá a holttestére.

A kétemeletes ház irányából érkezett a vihar. Kezdetben csak a hangok közeledtek, köpenybe burkolózva, baktatva fölfelé a hegyi ösvényen, meg sem nedvesítve a fűvet. Minden biztonnyal a nő szelleme csalogatta elő. Felhőfekete hajjal és barackszín köpönyeggel érkezett a kertbe a vihar, s a repcevirágok közt repkedő pillangók kísérték. A pislákoló forró levegő hullámai mentén, kecsesen bekukucskált az ablakon.

MÁSODIK RÉSZ

Az eső hamarosan alábbhagyott, majd elállt, pillangók és virágok ködös brokátját hagyva maga után a hegyoldal kertjének bársonyos mohaszőnyegen. A repcevirágok illata mindenütt ott lebegett: a kunyhóban, a nappali szobában, a szerzetes és vendége ruhájának szövetén.

Mikor az első napsugarak áttörték a felhőtakarót, a pap felajánlotta, hogy megmutatja a Kígyó Üreget a vándornak a hegy túloldalán. De hallván a fiatalember történetét, a vándornak nem fűlött a foga a szentély mögötti dombokon túlra

való kiránduláshoz. Majd egy másik alkalommal lerója kegyeletét, gondolta, s végül hazaindult.

Nem keringtek különösebb gondolatok a fejében a szerzetes története kapcsán, és semmilyen ítélet vagy említésre méltó vélemény nem fogalmazódott meg benne. Egyszerűen meghallgatta és befogadta a történetet, megtöltve vele elméjét, míg a szíve is túlcsordult vele. Csöndesen lépdelt magában, és úgy érezte, még egyszer át kell pörgetnie magában a történet eseményeit, hogy megeméssze azt. Valószínűleg minden úgy történt, ahogyan azt a pap előadta, nem kételkedett benne, hogy bármit is kiszínezett vagy elferdített volna. Nem volt oka kételkedni ebben az emberben, jóllehet, búcsúzó szavai kissé váratlanok voltak: „Viszlát!”

Maga mögött tudva a hosszú kőlépcsősort, és meglátva szemben a kétemeletes házat, felsóhajtott. „Egy déli pihenő során...” Megpróbálta elmotyogni magának a vers sorait, kissé félrehajtván fejét, ahogy egyre közelebb ért a házhoz. A sétabotja már nem volt hasznára, így inkább a hóna alá csapta, amitől úgy festett, mint egy fiatal kabuki színész, ki sietve távozik lefelé a magasított rámpán, amint legördült a függöny. Bár az ég kitisztult és a nap szikrázóan sütött, ő alapos megfontolásból – hogy nehogy megcsússzon és elessen – inkább szorosán a repcevirágok mentén haladt.

„Egy déli pihenő során találkoztam a szerelmemmel. Gondolatai visszakanyarodtak a vershez. „És csak ezután kezdtem hinni abban, mit úgy hívunk, álom.

Tekintetét kissé felemelte. A balján lévő szikláról vízszintes irányban egy tölgyfa nőtt. Távolról nézve láthatta, hogy a fa levelei pont eltakarták a kőlépcsősor alsó fokait. A kunyhónak épp mögötte, jobb oldalt kellett lennie tehát.

Nem olyan rég álmodott valamit, de aztán...

Hogy is van ez az álmokkal? – gondolta. Úgy érezte, mintha épp most is álmot látna. De ha sosem ébredsz fel belőle, akkor

hogyan is lehet álom? Egyszer mintha valaki azt mondta volna, hogy az egyetlen különbség egy épelméjű és egy örült ember között örületük periódusainak hosszában keresendő. Mint a szeles napokon felkavarodó tenger vad hullámainak, minden embernek kijut néha az örület pillanataiból. De a szél hamar lecsillapodik, és a hullámok is elcsitulnak szépen. Ha nem, akkor bizony józan eszünk elhagy bennünket, kik e múltó világ tengereit játsszuk. És a napon, mikor csak nyugalomért könyörgünk, egy kis haladékra a szél viharjától, ránk tör a tengeri betegség. A tengeri betegség émelyítő állapotában pedig hamar megbolondulunk.

Minő veszedelem!

Ugyanebben a helyzetben találjuk magunkat, mikor álmaink végtelen folynak tovább. Ha képesek vagyunk felébredni, akkor az egész csak egy álom volt. De ha nem tudunk, akkor bizony az a mi valóságunk. És mégis, ha álmainkban találkozunk azzal, akit szeretünk, miért ne álmodnánk annyit, amennyit csak bírunk? Ha a világ azt kérdi: „Hát ebbe meg mi ütött?“, az álmot látó majd így felel: „Én itt vagyok, míg egy másik pillangó nyomában repdes, élvezve megvilágosodásának pillanatát. Abból ítélve, amit a szerzetes mondott, a fiatalember, aki a kunyhóban lakott, teljességgel hitt az álmaiban.

A vándort e gondolatok kötötték le, míg átadta magát a pillangók nyújtotta tánc csábításának. Amint a csendes repceföld mentén sétált, magával húzva életének hosszú fonalát, az egyik oldalról hirtelen egy hófehér kéz nyúlt ki, feltűnt egy karmazsin gallér, behajlított lábakkal és kinyújtott karokkal, éjfekete lovon lovagolva, átszelve a kék eget, hatalmas hullámot szabadított kalapjának karimáján túl a fedélzetre, és egyetlen hatalmas lépéssel áttáncolt a szivárványon.

Mikor ábrándos röpte véget ért, a vándor rádöbbsent, hogy épp ott jár, ahol korábban a kígyóval találkozott és ahol az a házikó áll, melynél a két nő dolgozott rokkáján. Ezúttal nem

köszöntötte őt vetelőiknek ismerős hangja, de a távoli vonatállomás felől dobpergés hangja hallatszott. Mint egy gigászi óra percmutatójának ütemes járása, a dobok dübörgése visszhangzott mellkasában.

Úgy tűnt, valaki vár rá ott előrébb a rácsos kerítés mentén. Ó, igen, a kedves öregúr volt, ki lassan felegyenesítette kapáját, és széles mosollyal üdvözölte a vándort.

- Hazafelé tart? - kérdezte tőle a gazda.

- Ó, üdvözlöm. Igazán sajnálom a korábbiakat.

Az idős gazda mosolyogva elengedte kapáját, és összetette két kezét.

- Hála neked, rengeted dicséretet kaptam.

- Nagyon remélem, hogy nem voltam terhére. - A vándor nyugodt hangsúllyal beszélt, látszólag élvezve emelkedett helyzetét. A gazda -természetesen - ugyanaz az idős férfi volt, akivel aznap reggel találkozott a szentély felé menet.

- Ugyan, nem volt gond. A házban lakó hölgyek újra és újra megköszönték nekem, hogy figyelmeztettem őket. Igazán nagyra értékelték, hogy bekopogtattam szólni nekik.

- Akkor hát rendben elintézte a dolgot, ugye?

- Leszorítottam a bestiát egy bambuszbottal, majd amott a hegy mellett behajítottam az erdőbe, ahová való. A hölgyek arra kértek, hogy ne öljem meg az állatot.

- Helyesen tette, hogy nem ölte meg. De még a végén visszajön majd értem, mert én voltam, aki kiszúrta, hogy ott tekergőzik.

Az öregember nevetett.

- Bocsássa meg, hogy ezt mondom, de maga aztán nem állhatja a kígyókat, nem igaz? Mikor a hölgyek meghallották, majd letépték az ajtót ijedtükben. A kert felől mentem be. A verandán át bevezettek a konyhába, s ott kezdtem keresni az állatot. De ahogy ön is sejtette, a kígyó a fürdőbe vette be

magát, a nyugati sarokba, villás nyelvét szaporán öltögetve ki csúf száján. Nagyobb volt, mint amekkorára számítottam.

Hé! – mondtam neki. – Ha egy jó kis fürdőre vágysz, legalább tégy úgy, mint egy béka, és „*ugorj be az ősi tóba!*” Mit keresel te a hölgyek fürdőjében? Tán az orrodát púderezgeted? Leszorítottam, hogy moccanni se tudjon, s közben azon morfondíroztam, hogy mihez kezdjek vele. A hölgyek ijedtükben lábujjhegyre álltak, nehogy hozzájuk érhessen. „Ne ölje meg, kérték. „Vigye ki, kérjük szépen! Nem volt szép látvány, de mivel nem volt semmi okom, hogy megöljem, szabadon eresztettem a hegyoldalban, abban a bambuszligetben.

Tamavaki felesége az emeleten aludt. Nem érezte jól magát. De amint elvonult a vihar, kijött a hátsó ajtón, és amott, annál a barackfánál, melyről az esőcseppeknél nagyobb cseppekben hullott a víz, kinyitotta lila napernyőjét. „Köszönöm, mondta nekem. „Úgy hallottam, a férfiú, aki észrevette a kígyót, felment a szentélyhez. Gondolom, nem jött vissza még.

„Azt biz’ én nem tudom, válaszoltam. „Nem voltam odabent sokáig. És nem hiszem, hogy az eső hazakergette volna. Szerintem még nem jött vissza.

„Ha látja őt, adja át neki köszönetem, legyen szíves”, mondta, majd átszökkent a vizes árkon, és elindult az úton.

Ugyanaz az út volt, amelyen a vándor is ment.

– Igen, igen. A völgy felé vette az irányt.

Az öregember a kereszteződés felé fordult, ahol a szentélytől vezető út Kasibara falu felé haladt tovább. Olyan elánnal fordult arra, hogy a vándor ösztönösen ugyanarra fordult. Ugyanaz az út vezetett hazafelé is. Csapdába esett.

– Nézze csak. Láthatja is, ott ni. A töltés tetején.

A csalogatóan bársonyos fű fölött, mely úgy lengedezett, akár a hímzett selyemöv, kitűnt valami, mely olyan volt, mint egy bíbor hold körvonala, melyet a hegylábbon hullott eső utáni köd

ringat, vagy mint egy szép csokor ibolya. Egy írisz virága volt, egy lila napernyő, épp olyan, amelyet elképzelsz egy csábos hölgy kezében.

Mikor a vándor meglátta, azonnal érezte, hogy a köd szép lassan körülöleli a karját.

Itt-ott összemosódva a tavaszi táj keszekusza díszeivel, az öregember göcsörtös ujjával, mely olyan volt, akár egy tormaszár, faragatlanul felé bökött.

- Amott. Az ernyő árnyékában - nevetett fel. - Magát várja.

A fűre borított napernyő felfogta a napfényt, s úgy ragyogott benne, mint az pró rovarok aranyló szárnyai egy lila őszirózsa körül döngicsélve. Az ernyő árnyékából pedig előtűnt a nő hajlékony termete, elnyújtózva a töltésen. A hullámzó selyem vonalak kacéran elütöttek a zöldellő természettől, szoknyájának keskeny szegélye pedig a fűvön és a sáros úton elterülve, finom hullámokban hullott kecses bokájára. Lábait olyannyira laza pózban tartotta, hogy alsó ruhája kilátszott térdeinél. Egyik szandálját levette, s hátrahagyta az úton. Egyik lábát bájosan a fűre hajtotta.

A vándor megpróbált elmenni mellette, de lépteit csigalassúnak érezte. Olyan volt, mintha ő lett volna az a híres lovas, ki a hajnalhasadás elbűvölő órájában lóháton kelt át az Udzi hídon, egyre csak ösztönözve a paripát, s magában fogadva arra, hogy mi lesz a kaland végkimenetele. Közeledő lépte a legkisebb visszhangot sem verték a lila napernyő vagy a meglepően élénkvrös szoknyák irányába, melyet oly elegáns nemtörődömséggel a töltés porába vetetett. Megállt, s mozdulatlanúságba merevedett, míg mellkasa vadul reszketett. Vállát felemelte és sétapálcáját meglendítve egy mágikus alakzatot rajzolt a levegőbe, hogy megvédje magát. Ismét megpróbált elhaladni mellette.

Az út azon a ponton olyan keskeny volt, hogy kénytelen volt átlépni a nő levetett cipellőjén. Egy háromirányú útelágazás volt

ez. Az egyik irányba az óceán morajlott, a másik felé Kasibarába juthatott az ember, a harmadik ösvény pedig a szentélyhez vezetett, melyet az imént látogatott meg. Mivel olyannyira tartott attól, hogy el kell haladnia a nő mellett, olyan érzése támadt, mintha az út egy szörnyeteg fa harangütőjévé vált volna.

Hátrafordult, így a búzatáblával szemben állt, hátát a nő felé mutatva, míg arca úgy égett, mintha túl sok bort nyakalt volna. Ó, te jó isten! A nő megszólította, amint megpróbált eloldalazni mellette.

Lába a földbe gyökerezett, képtelenül arra, hogy egy tapodtat is moccanjon, s leginkább megbánás töltötte el szívét, ahogy lovának olajjal vastagon bekent farka átcsusszant a kobold karmai közt.

A vándor visszanézett a hölgyre.

- Mondott valamit?

Amit valójában látott, az nem egy kopasz fejű, vigyori kobold volt, hanem egy, a lila napernyő szűrte napfényben ragyogó orca volt, lilás holdfény csillanása a paravánon, hajának fürtjei akár a fellegek, hajtúje akár egy csillag, ajkai fényes virágok, szemének sarkai, akár a mályvarózsa. Elheverve az árnyékban, mint egy fűz a fűvön, pitypang volt ő, kinek szoknyája az égbe libben.

A hölgy megigazította gallérját, és halhús-fehér ujjacskái elővillantak a kékeslila háttér előtt. Tekintetével elkapta a vándor pillantását.

- Bocsásson meg - mondta mosolyogva. A vándor a menekülő ösvény után kutatott.

- Maga után kiáltottam. - A hölgy felemelkedett heverésző pozíciójából.

- Milyen célból? - a vándor egyenesen rá nézett. - Mit akar tőlem? - arckifejezése üressé vált.

- Azt mondták, olyasvalakit keressek, mint maga. Valakit, aki aggódott miattunk.

A nő egyik lábával közelebb húzta a szandálját; ahogy selyemkimonója meglibbent, csinos virágmintája mindent betöltött szemei előtt, csak úgy, mint édes illata a levegőt.

A hölgy felállt.

- Ön megmentett minket egy szörnyűségtől. - Meghajolt, felfedve hófehér tarkójának ívét.

A vándor, koboldok diadalmas legyőzője, sétapálcáját még mindig hóna alatt tartotta. Sisakját levéve, bizonytalanul csak ennyit mondott:

- Attól tartok, nem tudom, miről beszél.

A nő barátságos kis kacajt hallatott.

- Értem. Nos, akkor inkább mondanám katasztrófának. Mi lett volna, ha a kígyó a nappali szobába mászik be és valaki ott találja? Ki kellett volna ürítenünk az egész házat és egy új helyen berendezkednünk. De hála önnek, erre nem volt szükség.

- Hát honnan tudta, hogy én voltam? - bukott ki belőle a kérdés, nem épp úgy, ahogy azt tervezte.

- Hogy mondta? - kérdezett vissza a nő, azt várva, hogy elismételje az imént mondottakat.

- Felteszem, a kígyóról beszél. De amire igazán kíváncsi volnék, az az, hogy honnan tudta, hogy én voltam, aki észrevette? Igazán meglepett. - Gyors visszavonulásra készen, lovát visszafordította és elmosolyodott.

- Találja ki ön. Itt vagyunk a semmi közepén. Soha senki nem jön errefelé. Reggel óta ön az egyetlen, akit látok és hasonlít magára. És tudom, mi történt ma reggel.

- Akkor bizonyára az öregembertől hallott róla.

- Nem, hanem az emeleti ablakból láttam magát, amint elsétált a kőfal mellett.

- Tehát maga is látta a kígyót...

- Nem. Maga épp eltakarta, így hát nem láthattam. - Fejét egy leheletnyit oldalra biccentette, mintha erősen próbálna visszaemlékezni valamire.

- De akkor nem kellett volna... - szaladt ki a vándor száján, még mielőtt végiggondolhatta volna, mit beszél.

- Mit nem kellett volna? - kérdezte a nő bátorítón, hogy befejezze az elharapott mondatot. A vándor zsákutcába szorult. Zavarában a sétapálcájával babrált. Pislogott egyet, majd összeszorította a száját. - No, mi az? - forszírozta tovább a hölgy. - Igazán nyugodtan felteheti a kérdését.

- Nem úgy volt, hogy maga rosszul érezte magát? Azt gondoltam, akkor biztos aludnia kellett - mondta a vándor idegesen.

- Így a napon sütkérezve?

- Tessék?

A nő belenézett a szemébe, majd elkapta pillantását, karcsú kezével közben finoman megérintve orcáját. A vándor hallotta karmazsin alsóruhájának lágy susogását és kimonójának zizegését, ahogy az hozzáért a hófehér karjához.

- Az igazat megvallva, *tényleg* aludtam.

- Valóban?

- De akkor ébren voltam. Nem aludtam éppen - kicsivel hangosabban kezdett beszélni. - Azt hiszem, csupa ostobaságot fecsegek itt össze, nem?

Hangjába valamilyen ismerős csengés vegyült. Hirtelen elfordult, tarkóját mutatva a vándornak, ahogy lenézett a földre. Egyik lábával hátralépett, ahogy megpróbálta megtartani egyensúlyát.

- Nem, nem aludtam. Megláttam magát, és akkor kezdtem rosszul érezni magam. Ekkor dőltem le aludni egy kicsit.

- Ó, igazán? - Mindent kockára téve, egy lépést tett a nő felé. - Gondolom, jobb szerette volna inkább a kígyót látni, nemde? Akkor meg most minek tartóztatott fel? Hogy megköszönje, amiért megmentettem egy „katasztrófától”? Tudja, eleinte az gondoltam, hogy semmi közöm nincs az egészhez, és nem is szólok a kígyó miatt. De amikor meghallottam, hogy maguk nők egyedül élnek abban a házban, egy kicsit rosszul éreztem magam, hogy nem szóltam semmit, habár épp az imént próbáltam meg elkerülni magát. Mikor elővezeti, hogy mennyire sokkal tartozik nekem, az nem csak nekem kellemetlen, hanem összességében rosszul veszi ki magát. Én nem valamiféle szellem vagyok. Én nem egy kóborló lélek vagyok, aki átkot szórva röpdös fel-alá. Itt a testem. Nekem konkrét alakom van. És, meg kell, hogy mondjam, egy kissé kegyetlen dolog azt mondani nekem, hogy rosszul lett, miután meglátott. Ha ennyire utálja a képemet nézni, akkor térjen ki hát az utamból, hogy jót tegyen magával. Amúgy is szeretnék végre továbbmenni. Netán Benkeinek kéne tettetnem magam? Vagy ha az nem menne, próbáljunk valami mást. Talán jobb volna, ha visszamennék a szentélyhez és a hegyeken keresztül szöknék meg.

Elhatározta, hogy nem adja magát könnyen és harcolni fog. Leült a füves töltésen. De mivel egyenesen e démon arcába bámult, elvesztette az egyensúlyát, és ahelyett, hogy leült volna, jól megcsúszott és a földre esett.

- Óvatosan! Még a végén baja esik.

Valóban túl hamar szólt volna?

Szemei előtt kápráztató színek bontakoztak ki a ködből. A nő selyem kimonója szétnyílt térdénél, és anélkül, hogy megigazította volna a ruhát, finoman fél térdre ereszkedett. A vándor szandáljának pántja leszakadt. A nő odatolta neki, majd megpróbálta talpra állítani a férfit. Keze és a benne tartott színes zsebkendő is szikrázott a napsütésben, s amint megérintette a férfi hátát, illata finoman körülengte őt.

Ó, Kannon, Könyörületesség Istennője! A vándor némán segítségért fohászkozott. Minden védelme semmivé foszlott.

- Csupa sár lett az egész zoknija. Vegye csak le, és én majd kitisztíttatom őket. Hisz' közel lakom ide.

Sietve elhúzódott ujjaitól, ahogy a lába felé nyúltak. A töltésre rogyott, majd felült, tarkója egész átmelegedett a forró fűtől. Izzadt. Arcát előntötte a pír. Hunyorognia kellett az erős napfényben.

- Felejtse már el a hülye zoknimat! - Szavai úgy hangzottak, mintha egy másodrangú mesélő mondta volna őket. Megborzongott. Mikor végre kitisztult a látása, a nő épp felvette a sétapálcáját a földről. Elegánsan két kezébe fogta, s nyugodt tartással megállt előtte.

Selyemövét úgy kötötte meg, hogy végei szabadon lógtak. Szegett kimonója kissé bő volt a vállánál. Testének finom mozdulatára a vörös selyem kissé lecsúszott égszínké övének szegélye fölött. Öltözkének stílusa nagyban elütött a sétapálcától. Szánalomra méltó látványt nyújtott, mintha összeroppant volna a szerelem súlya alatt, mintha rabként tartották fogva a férje egyik házában.

- Igazán köszönöm. - Ismét ő volt a kezdeményező fél. - Nem igazán tudom, mit kéne most tennem. - Pillái félig lecsukódtak, míg gondolkodott. Arcára aggodalmas kifejezés ült, s úgy tűnt a szomorúság terhe nyomasztja, mint mikor egy vak ember sóhajt. - Nem lett volna szabad azt mondanom. Igazán nem úgy értettem. Nem azt akartam mondani, hogy *azért* lettem rosszul, mert megláttam magát. Még ha igaz is lenne, hogyan is mondhatnék ilyet? Csak megláttam magát. És utána fogott el az émelygés...

Aztán még egyszer elismételte, amit mondott, immár csak magának suttogva a szavakat.

- Kérem. Tudom, hogy megérti, mit akarok mondani ezzel.

Közelebb lépett a vándorhoz és leült. Hátradőlt és elsimította

ruháját a földön. Válla belesüppedt a zöld tavaszi pázsitba. Mindkettejük kimonójának szoknya része az előttük húzódó búzamező felé terült szét.

- Nem akartam megsérteni. Ugye tudja? Ugye?

- Igen.

- Tényleg?

A vándor bólintott, de úgy tűnt, még mindig zavarja valami.

- Igazán nem szép dolog megharagudni valakire amiatt, ahogyan beszél - mondta a nő.

Micsoda egy bosszantó nőszemély! Ránézett, úgy érezve, meg kell védenie magát.

- Beszéljen csak, ahogy akar. Én nem amiatt haragudtam meg, ahogyan beszélt. Kettőnk közül inkább kegyednek van rossz természete. Én csak annyit tettem, hogy elismételtem, amit nekem mondott.

- Igen, és közben elhagyta az önmérséklete.

- Ugyan, dehogy. Én bocsánatot kértem volna.

- De igazán tudhatta volna, hogy hogyan értettem. Az egész csak a kifejezés módján múlik, tudja. Mint egy hajnalka levele. Felülről nézve laposnak tűnik, de alul egészen kövérkés. Jobban oda kéne figyelnie a nyelv mögöttes tartalmára.

- A nyelv mögöttes tartalmára? No, álljunk meg itt egy pillanatra. - A vándor lehunyta szemét, fejét hátraszegte és vett egy mély lélegzetet. - Azt akarja mondani nekem, hogy épp az ellenkezője igaz annak, hogy megsértettem az érzéseit? Hát miért nem hagy akkor végre békén? Teljesen egyértelmű, hogy csak játszadozik itt velem. - Próbálta megleckéztetni, de közben elnevette magát.

A nő hűvös tekintettel fürkészte őt.

- Maga egy igazán bonyolult személy. Mit követtem el maga ellen, hogy így beszél velem? Nem volna szabad olyan

embereket kínoznia, akik gyengébbek magánál. Hát nem látja, hogy szenvedek?

Kezét a fűbe támasztotta, s odébb húzta a térdét.

- Hallgassa meg, amit mondani szeretnék. Rendben? - Bájmosolyt villantott rá. Szája olyan elragadó volt, hogy úgy tűnt, mintha fogait feketére festette volna. - Tegyük fel, hogy van valaki, akit minden álmomban látok, valaki, akiért vágyódom. El tudja ezt képzelni?

- Szóval van valaki, de nem lehetünk együtt. De éjszakákon át álmatlanul forgolódom, s csak rá gondolok. Teljesen szétszórt vagyok miatta. Még az is eszembe jutott, hogy talán kezdek beleőrülni ebbe. És ha nem lehetek vele, akkor tán valaki mással, aki úgy néz ki, mint ő? Tegyük fel, hogy azt hallottam, épp egy ilyen valaki érkezett Tokióból, de még sosem volt alkalmam találkozni vele. És aztán - hány éve is volt már? hány hónapja? - megpillantok valakit, aki épp olyan, mint ő. Maga mit gondolna?

Megpróbálta kitépni a hosszú páfrányszárat, mely a kezénél vetett árnyékot.

- Az egy szörnyen lesújtó pillanat volt számomra. Nem is tudom, hogy írhatnám le, hogyan éreztem akkor. De nagyon rossz érzés volt, ahogy azt már mondtam. Nem tudom másként kifejezni.

Egy darabig a vándor nem szólt semmit.

- Akkor tehát tényleg *van* valaki - megpróbált valamilyen módon kibújni a beszélgetés alól.

- Mintha ezt eddig nem tudta volna.

Ezzel aztán megfogta!

- Hogyan?

- Azt mondtam: „mintha ezt eddig nem tudta volna.”

- Na, ide figyeljen. Maga még csak egy perccel ezelőtt találkozott velem. Azt sem tudom, hogy hívják kegyedet.

Honnan is kéne tudnom bármit erről az emberről, akiért annyira odavan?

De a versből - „Egy déli pihenő során, találkoztam a szerelmemmel... - tudta, hogy a neve Mio. És igen, még többet akart tudni azokról, „mit úgy hívunk, álom.

- Honnan tudta, hogy nem éreztem jól magam? - kérdezte a lány.

- A gazda említette. Azt mondta, kegyed odafönn pihent, mikor ő átment, hogy elkapja a kígyót, s hogy nem volt jó a közérzete. De azt egy szóval sem említette, hogy az után lett rosszul, hogy meglátott engem. Miért kéne bármiről is tudnom? Annyit mondott még, hogy szeretné nekem megköszönni, és igazából nem is tudtam nagyon, hogy mit kéne tennem. A legnagyobb bajom az volt, hogy nem tudok hazamenni anélkül, hogy itt el ne haladjak. Ha előre tudtam volna, hogy ez vár rám, inkább bemásztam volna valami lyukba, hogy ne kelljen találkoznom magával. Honnan kellett volna tudnom, hogy maga látott az ablakából?

- Már megint kezdi. Ha ennyire nem hisz nekem, akkor kénytelen leszek valahogy kisilabizálni magának az egészet. Látja ezt a pompás füvet? S ezeket a fákat? Vér s szenvedély kering bennük. Felforrósodnak a nap melegétől és a föld is meleg, mint az ember bőre. A vörös napfény behatol a bambuszerdő mélyébe, és a virágokra egy kis árnyék sem vetül. Tűznyelvekként nyílnak, s mikor lehullnak a vízre, a folyó egy vörös zománcos kehellyé válik, mely majd lassan elcsordogál. Az óceán kék bor, és az ég pedig...

Fehér tenyerét felfordította, hogy az az ég felé nézzen.

- Az ég olyan, mint egy zöld olaj. Nyúlós és ragadós. Semmi felhő nem takarja, mégis borongós és álmokkal teli. A hegyek úgy duzzadnak, mintha kitömték volna őket, akár egy bársonypárnát. Itt is, ott is, a forróság hullámai úgy csillognak, mint a vastag füstoszlopok tekercei, melyek illatosan szállnak

fel egy kimonó ujjába. A pacsirták dalolnak. Valahonnan egy távoli völgyből egy fülemüle csattogása hallik. „Hát nem csodás az élet?” Minden megvan, amire csak szükség lehet, s nincs mire panaszkodni. Egy olyan szép napos délutánon, mint a mai, csak le kell hunynia a szemét és máris magukkal ragadnak az álmok. Maga mit gondol erről?

- Nem tudom, mit gondolok. - Tekintetét elfordította a tavaszi nap vakító szépségeiről, melyeket szavai idéztek meg. Csak a lányra figyelt.

- Mit érez most?

A vándor nem felelt.

- Jól szórakozik?

- Szórakozni?

- Elönti a boldogság érzése?

- Boldogság?

- Érzi-e, hogy igazán élne?

- Hát kegyed? - kérdezett vissza a vándor.

- Nem. Én épp olyan rosszul éreztem magam, mint amikor először megpillantottam magát.

A vándor felsóhajtott, és elvette a sétapálcáját. Mindkét kézzel megmarkolta, a térdéhez közel tartotta, mintha csak egy ladikon evezne a szerelem tengerében. Azután keresztbe fonta karjait, s azon kapta magát, hogy a lányt bámulja.

- Szinte képtelenség lefestenem, hogy milyen érzéseket kelt bennem ez a gyönyörű tavaszi nap. Olyan, mintha egy álomról kéne beszélnem. Ez a csöndes szomorúság... Maga is érzi? Épp olyan, mintha egy álom legelevenebb foszlányát látná, nem gondolja? Azt juttatja eszembe, amikor két vagy három éves lehettem, és a dadám hátán élveztem a körülöttünk nyüzsgő fesztivál forgatagát.

- Én sebezhetőbbnek érzem magam tavasszal, mint ősszel.

Ezért is vagyok annyira vizes. Ez nem veríték. Ez olyasvalami, melyet a napfény facsart ki a szívemből. Se nem fájdalom, se nem levertség ez. Sokkal inkább olyan, mintha vért facsarnának ki egy fa leveleinek csúcsán, jóllehet, a csontok eltűntek belőlem, és a bőröm elolvadt. Igen, ez a legjobb kifejezés az ilyen időszakokra. Olyan, mintha vízzé váltam volna, bár ami belőlem olvadt, hamarosan eltűnik, s csak könnyek maradnak, de ezek se örömkönnyek nem lesznek, se olyanok, melyek szomorúságból fakadtak.

Van, hogy az ember olyankor sír, ha leszidják. Máskor azért sír, ha valaki vigasztalja. De az olyan tavaszi napokon, mint a mai, a könnyek sokkal inkább az utóbbiakhoz tartoznak. Azt hiszem, ezek a szomorúság könnyei. Persze a szomorúságnak is különféle fajtái léteznek. Ha az ősz a természet bánata, akkor a tavasz az emberi élet gyötrelme.

Azok az emberek, akiket ott látsz a földeken dolgozni, mikor beköszönt az ősz, egész nekigyürkőznek, s felvértezik magukat, nehogy teljesen elárassza őket a melankólia. Még mindig maradt erő azokban a csüggedt lábakban. De tavasszal ezt az erőt is ellopják. Felröppennek, s lebegnek, mintha pillangókká vagy madarakká váltak volna. Nyugtalannak tűnnek, igaz?

A langyos, lágy szellő hívására a lélek pitypanggá változik, aztán hirtelen pamut labdácskává, melyet elfújnak. Ez az az érzés, amikor az ember saját szemeivel látván a Paradicsomot, megfakul, s a halálba hervad. Ismerve gyönyörűségét, az ember belátja, hogy a mennyország szívtelen, sebezhető, megbízhatatlan és szomorú.

S ha fel is üvöltesz, talán fájdalomadban teszed? Vagy ez is csak egy újabb könyörület?

Úgy érzem, mintha testemet szeletekre vágnák, mintha a mellkasomat cafatokra szaggatnák. Nem fájdalmas vagy szűrő érzés, sokkal inkább olyan, mint egy barackvirág a napfényben, szirmaira hullva, szelíd, békés és gyönyörű, ugyanakkor

szomorú is, s éppoly megbízhatatlan, mint a felhőtlen ég vagy egy homokos síksággá vált zöldellő rét. Vagy mint egy előző lét, mint valami, ami a szemeid előtt van, mint a vágy, hogy kimondd, ami a szívedet nyomja, de képtelen vagy rá. Valami frusztráló, valami sajnálatos, valami zavaró, irritáló, olyan érzés, mely sokkal inkább a föld alá húz, mintsem a levegőbe emel. És emiatt az érzés miatt kellett ledőlnöm.

Hirtelen arcára derűs kifejezés ült, mint mikor az eső és a vihar után a nap végre kisüt.

- Zavarja magát, amikor ilyenekről beszélek, igaz? Maga még mindig távolságtartó velem szemben, amiért azt mondtam, hogy rosszul lettem azután, hogy megláttam magát. Ó, valami baj van?

Üresen meredve a levegőbe hallgatta a nőt, anélkül, hogy egyetlen porcikáját is megmozdította volna. A vándor hirtelen vörös és fehér színek vad vágóját látta a szédítő tavaszi verőfényben.

- Én magam sem érzem valami jól magam - egyik tenyerével elfedte szemét.

- Miért nem dől le egy kicsit?

- Lehet, le kéne.

- Álmodott valamit? - A nő gondolkodás nélkül ejtette ki a szavakat, s csak utána tűnődött el, nem siette-e el.

- Ha ilyen érzésekkel telve fekszik le az ember pihenni, akkor vajon milyen álmot lát majd? - kérdezte a vándor.

- Én magát látnám.

- Hogy micsoda?

- Épp így. Pont arról álmodnék, ahogy most itt ülünk.

- Nem. Maga arról a férfiről álmodna, akit szeret, akivel olyannyira szeretett volna találkozni, de nem tudott.

- Igen, aki épp úgy néz ki, mint maga.

- Nem, nem.

Egymásra néztek, majd tétován lehullajtották a kitépett fűszálakat, melyeket markukban találtak.

- Igazán csöndes idekint. Gondolom, kedvére való ez a nyugalom.

Csak a hegyoldal fenyőfáin szüntelen csiripelő apró madárcák dalolását lehetett hallani.

- Ismeri a falut, Kasivabarát, ugye? - kérdezte a vándor. - Engem egy a tenger felé néző szörnyetegre emlékeztet. Ezek a víz felé húzódó hegylábak olyanok, mint egy hatalmasra kitért száj, mely megpróbálja benyelni az eget és a földet, zápfogaiba szorulva a rizsföldekkel és búzatáblákkal. Nézze, ott kinn a völgyben egyetlen árnyéket sem látni. Azok a felhőszerű alakok csak semmiségek, egyszerű kis ködpamacskok. Összességében igazán békés táj, de szerintem akkor is van benne valami zavaró.

A nő remegett és boldogan így szólt:

- Szóval ön is rosszul érzi magát. Azt hiszem, nem bánta, hogy elmeséltem a történetem.

- Miért kellett volna? - nevetett a vándor.

Valamivel nyugodtabb arccal fordult hátra a kétemeletes házra és az előtte futó útra. A falu nádtetői és a fák levelei összerosódtak a vörös kaméliavirágokkal. Egy távoli repceföld színei tűntek elő. Hirtelen ért véget, ahol egy terasznyi rizspalántával volt határos. Végignyújtózott a zöldellő hegylábánál, majd duzzadó hamuszürke színt öltött, s tovább folytatódott, míg hirtelen mindkét oldalról körül nem fogták a hegyek. Kasivabara távolabbi vége felé, ahol úgy tűnt, egy alacsony ködzátony árad kifelé a földből, volt a vonatállomás, a dobok és a fuvolák hátborzongató hangjaival körülötte. A vándor üres tekintettel meredt abba az irányba.

- Onnan - mondta a nő. - Abból az irányból hallottam a

hangot.

- Miféle hangot?

- Az ágyamban feküdtem, csak hánykolódtam. Türelmetlennek, idegesnek, ingerültnek és nyomorultnak éreztem magam. Az egész testem bizsergett, a csontjaim olvadoztak. És akkor az eső esni kezdett. Úgy tűnt, amott kezdte rá, s végigütögeti az ereszeket, ahogy elhaladt errefelé. Hallottam, amíg aludtam.

A fesztivál muzsikáját hallgattam, amely az állomásról hallatszott oda, talán attól volt. Nézze, odaát még mindig esik az eső a tömeg fölött. Csak ott van köd a vidéken.

A mesélő hangja nagyon távolról szűrődött el odáig, abból az irányból, míg az eső csak esett és esett az égből. „Igen, igen, igen. Figyeljenek emberek, figyeljen mindenki! Most az egyszer újból a színpadon a kedvencetek: *Tokiói élet, avagy Jelenetek a Kereskedők Városából*. A helyszín Kanda. Igen. Egy jómódú kereskedő üzlete előtt vagyunk. Az eladófiú a hajnal első fényeinél épp a járdát sepregeti, mikor egy árus halad el mellette. „*Nattót tessék! Nattót tessék!* - kiáltotta.

Öblös, mély, recsegő hangja volt. Rettenetes volt.

„Valaki meghívott valami lőrére, így most nem a legjobb a hangom - mondta. - „Kérem, segítsenek ki egy kicsikét!

Undorító egy hang volt, s ott időzött még a levegőben egy darabog, mint egy hullócsillag üstöke. Beleborzongtam, ahogy ott feküdtem az ágyamban, térdeimet egész felhúztam a mellkasomig. És akkor megint meghallottam. „Igen, igen.” Ezúttal egy kicsit közelebből hallatszott. Végül a férfi egészen a mi környékünkig jött el, úgy rebbenve egyik házról a másikra, mint egy lile, mindig ugyanazt szajkózva, s mindig pénzért koldulva. A meleg, ragacsos eső, úgy tűnt, követi lába nyomát, ide menve, oda menve vele együtt, fokozatosan errefelé haladva.

Tokió, *nattó*, a kereskedő boltja, a söprögető eladó a bejárat

előtt mind-mind a múltamat idézték fel bennem, a szüleim emlékével, s a helyével, ahol felnőttem. A testem forni kezdett. Nem voltam képes többet elviselni ezt, kínomban a hálórúhám gallérját harapdáltam. Karjaimat szorosán magam köré fontam, és transzba estem. Végül, amint az eső rákezdett, a hang végre elhallgatott, épp a mi házunk előtt.

„Igen, igen, igen” - ismételte. - „Figyeljenek, emberek, figyeljen mindenki! Most az egyszer újból a színpadon a kedvencetek: *Tokiói élet, avagy jelenetek a Kereskedők Városából*. A helyszín Kanda. Igen. Egy jómódú kereskedő üzlete előtt vagyunk. Az eladófiú a hajnal első fényeinél épp a járdát sepregeti, mikor egy árus halad el mellette. „*Nattót tessék! Nattót tessék!* Igen. Valaki meghívott valami lőrére, így most nem a legjobb a hangom. Kérem, segítsenek ki egy kicsikét!”

Pontosan ugyanazt hajtogatta minden egyes alkalommal, hajszálpontosan ugyanúgy előadva. Mire elérte a házunk kapuját, éppen tizenháromszor hallottam elismételni ugyanezeket a sorokat, se többször, se kevesebbszer.

- A cselédlány nem nyitott azonnal ajtót.

„Igen. Valaki meghívott valami lőrére, így most nem a legjobb a hangom. Kérem, segítsenek ki egy kicsikét!”

Krágogva köhögött. Nagyon visszataszító volt.

„Igen. Valaki egy kicsit túl sok lőrért itatott meg velem, és most alig bírom szusszal. Segítsenek, legyenek szívesek!”

Olyan volt, mintha nekem intézte volna szavait.

Mikor azt mondta: „Kérem, segítsenek ki egy kicsikét”, olyan arcátlan tónusban tette ezt, hogy az felháborító. Szinte láttam magam előtt, ahogy mindent össze-vissza köpköd.

Hallottam, ahogy megcsörrennek a pénzermék és a cselédlány kifelé készülődik.

„Micu? Micu! - kiáltottam neki. Hallottam, ahogy feljön az

emeletre, ahol feküdtem. – „Mit művelsz? – kérdeztem. Még magam is meglepődtem, milyen éles volt a hangom.

„Egy vándor énekes járja a környéket.”

„Egy utazó előadó?”

„Igen.”

A lány látványosan meg volt lepődve. „Ne adj neki egy petákot se. Ha valóban előadóművész, akkor hát adja csak elő magát. Ezt mondd meg neki. Ha nem tudja előadni a történeteit, akkor inkább ne nevezze magát előadónak, csak koldusnak. Jobb volna talán, ha nem inná le magát annyira, hogy képtelen legyen a munkáját végezni. Nincs joga ilyen arroganciával zaklatnia minket!”

Teljesen elöntött a düh. Felforrt tőle a vérem.

Hallottam, ahogyan Micu lemoszkál a lépcsőn.

Kiderült, hogy a lármázó kéregető minden szavamat hallotta. Elég magas a hangom, ő pedig épp ott állt a ház előtt.

„Hogy micsoda?!” – hallottam kihívó méltatlankodását.

Felültem az ágyamban. Hallottam, ahogyan a cselédlány magyarázkodik neki, arról, hogy beteg vagyok. Aztán hallottam, ahogy erre a fickó kigúnyol. „Ha olyan nagy beteg, akkor miért nem hal bele egyből? Ha fel akar épülni, miért nem gyógyul meg? Mire jó ez a sok nyávogás?”

Láttam magam előtt vöröslő képét. Láttam, ahogy ott vicsorog. És igen, valahogy így éreztem tőle magam: „Rendben van. Akkor meghalok. Nem félek a haláltól.” Kimásztam az ágyamból és tettem pár erőtlen lépést, de elestem és a földön kezdtem a lépcső felé csúszni. Amint belekapaszkodtam a korlátba, eleredt az eső, sűrűn és sötéten. Sírva fakadtam. A hang pedig elhallgatott. Vajon elment? Az eső elállt, és kisütött a nap. Aztán megláttam, ahogy mezítláb áll, hátán egy gyermekkel. Olyan negyven év körüli lehetett, szívós, erős alkattal, s azokra a festményeken látható ogrékra emlékeztetett.

Most is ez a kép jutott eszembe, ahogy meséltem róla önnek.

Arra gondoltam, jobb volna csak visszazuhannom az ágyba. De aztán eszembe jutott, hogy ha visszamegyek aludni, talán elvesztem az eszem, így hát inkább kijöttem bóklászni a napsütésbe. Lehet, hogy őrült vagyok, hogy mindezeket a dolgokat megosztom egy idegennel. – Olyan szemekkel bámult a vándorra, mintha titkos érzelmeket táplálna iránta. Igazán szép szemei voltak.

– Mondja csak, maga hisz abban, hogy van élet a halál után?

A vándor nem felelt.

– Nekem nem számítana, hogy az a menny vagy a pokol lenne. Ha ott van az, akit szeretsz, habozás nélkül követnéd oda. – Apránként lekopasztotta közben a páfrányt, egyesével tépkedve le róla a levélkéket elragadtatásában. – De nincs módja, hogy biztosan megtudjuk erre a kérdésre a választ. De olyan borzasztó belegondolni, hogy minden véget ér, mikor az ember meghal. Ha valóban ez vár ránk, akkor talán jobb kínok közt, de tovább élni, inkább szenvedni és szép lassan enyészni el, semmit sem felejtve, amíg csak véget nem ér az élet. Megmarkolta a kezében lévő páfrányágot.

A töltés üde zöldje közepette, a lány kimonójának szoknya része, melyet átvetett a férfi térdén, és selyemöve is sötétebb árnyalatot vett fel. Mikor váratlanul ismét szóra nyitotta száját, hangja pimasz volt és kacér. – Hagyja abba! Mégis mit csinál?

A vándort ugyanis azon kapta, hogy minekutána képtelen volt megválaszolni a halál utáni étellel kapcsolatos kérdését, épp az ő jegyzetfüzetéért nyúl. A könyvecske borítója olívaszín volt, rózsaszín selyemszalag kötésű gerinccel, s ott hevert leesve a fűben.

– Ki ne nyissa! Adja vissza!

Megragadta a notesz szélét, de azután mégis visszahúzta kezét. Fejét előre fordította, s egyenesen a búzamezőre meredt.

A kék ég alatt üldögélve a vándor dacos testtartást vett fel, eltökélten arra, hogy témát változtasson.

- Verseket ír?

A nő csak nevetett.

- Tán rajzol?

A nő megint csak nevetett.

- Nagyon szeretnék belepillantani.

A lány elengedte a jegyzetfüzetet, de a válla még mindig a vándorénak nyomódott.

- Megmutassam? - kérdezte.

A vándor ártatlanul felnevetett, mikor a füzet lapjait végigpergette ölében. A lapok olyanok voltak, mint az ujjai közt verdeső pillangók. És ott, ceruzával írva pedig...

Arca hirtelen hamuszürkévé sápadt.

Kicsiben s nagyban, sötéten s világosan, teljes zűrzavarban ott álltak. Némelyik csak félig volt befejezve, mások alaktalanok voltak, voltak reszketeg kézzel papírra vetettek, s voltak elnagyoltak. Nem látott mást, csak háromszögeket, négyzeteket és köröket.

- Mit gondol? Az itteniek úgy vélik, egész tehetséges művész vagyok. Kijövök ide erre a kis dombra, s ezt csinálom. Jobb, mintha csak üldögélnék, azt tettetve, hogy a völgyet vigyázom. A vázlataimat egész nagyra értékelik, tudja. Még az is eszembe jutott, hogy kihoznák néhány ecsetet és festő eszközt ide, és itt a fűben csapnék tábort. Maga is úgy véli, hogy jók?

A háromszög a hegy, a négyzet a rizsföld, és ez a kör pedig az óceán. Gondolhat rájuk így is. De a háromszög lehet egy fiatal nő alakja, vagy egy kimonóba öltözött samuráj, míg a négyzet egy test, a kör pedig egy arc.

Vagy talán valami a hullámok alól. Ha megkérdi a művészt, hogy mik ezek a formák, azt fogja mondani, hogy nem tudja. És

akkor persze vághatja a gógös arcokat. Vagy inkább tisztelheti őket, mint az eltávozottak poszthumusz nevét.

Végre a vándor is megszólalt.

- Poszthumusz név? Mi az? Árulja el nekem a nevet!

- Háromszög Mester, Kerek Kánon és a Négyzet Ura.

Amint ezt mondta, a lány megfordult és mellkasát a töltésre fektetve, szétterítette festett kimonóját a fűvön, melynek selyemszoknyája lágyan hullott lábikrájára. Egyik lábát finoman ringatta, miközben a jegyzetfüzetét maga felé húzta, s nekifogott, hogy egymás után ismét lerajzolja a három formát, mintha egy valamilyen titkot vetne papírra ezzel.

De azután felhangzottak a dobok, emlékeztetve őket, hogy már nincsenek egyedül. Itt is, ott is gazdag színek villantak fel, mint mikor egy tüzes kaméliavirág hullik le a földre, előbukkanva a nádtetők közül, majd elfödve a repcemező melletti útnál sorakozó fák leveleitől, villámgyorsan kiemelkedve a lila és sárga virágok fölé, két táncos bukkant fel, s úgy táncoltak, mint ahogyan kék kakas röppen fel a zsúptetők ereszeről. Két vörös fej, két sárkányfej tűnt fel, az egyik magasan, a másik alacsonyan, az egyik ment elől, a másik pedig követte, keszekuszan, örülten, letiporva a virágokat, végigborzolva a fákat ott a repceföld mentén, majd egyre közeledve a zöld búzatáblához, mely egészen odáig nyúlt, ahol Tamavaki Mió és a vándor ültek, mígnem elhaladtak a kétemeletes ház kapuja előtt. Sárkánytáncosok!

Koszos, sárgás-zöld térdnadrágot viseltek. A por, melyet szalmaszandáljaikkal rúgtak föl, ott lebegett a búzatábla felett, ahogy ők továbbhaladtak céljuk felé kis felvonulásukkal. A dobok elhallgattak, ahogy gyorsan közeledtek feléjük. Vándortáncosok voltak, a legfiatalabb közülük talán nyolc éves lehetett, a legidősebb olyan tizenhárom vagy tizennégy. Átvágtak az úton, mely Kunoya felé vezetett; a fehér és a piros babarózsa virágok látványa lebegett a vándor szemei előtt,

ahogy a két oroszlán-sárkány fürgén továbbhaladt.

- Várjatok! Csak egy percre! - kiáltotta a nő, és felemelkedett a fűből. Az oroszlántáncosok lerúgták papucsukat, és felé hajították, ahogy ott támaszkodott oldalt a fűben.

Mindkét oroszlán megállt és fejét felé fordította, s a fiúk piros csuklyájukat szétnyitották.

- Ti ott ketten, fiúk. Várjatok ott, csak egy percre.

Tam, tam, tam. Ismét felhangzott egy kis dob dobogása. Majd ütemre beszállt a nagydob is: *bumm*. Feleszmélve a hangra, az oroszlánok remegni kezdtek, majd táncba fogtak. A kisebb oroszlán hátrafelé homorított-domborított az úton. Mikor a feje az ég felé nézett, látni lehetett sápadt ábrázatát: kerek állkapocs, formás száj, kettős szemhéját pedig vörös foltok pettyezték.

- Ó, milyen varázslatos! De miattam nem kell ennyire tekergőznötök - próbálta meg a nő lecsillapítani őket, s oroszlánfejeiket egy kupacba halmozva végül meg is álltak. A vörös fejrész alól egy fiú bámult rá, nagy, kerek, kedves szemeivel.

Az oroszlán tovább rángott, míg a dobok el nem hallgattak.

A nő előrecsúsztatta térdeit és felhúzta selyemövét, retikülje után kutatva, de azt sehol sem találta.

- Várjatok! Valamit adni szeretnék nektek.

Gyorsan kinyitotta a jegyzetfüzetét, beleírt valamit, kitépte a lapot és az idősebb fiú kezébe adta.

- Tessék. Vidd el abba a házba a sarkon. A kétemeletesbe.

Úgy tűnt, egy csekket írt.

A vándor benyúlt kimonójába, hogy előhúzza erszényét.

- Nálam van egy kis apró - mondta, de túl későn szólt.

- Nem. Jó lesz az így. Eredj, fiatalember! Kérd el szépen a pénzedet.

Egyik kezében dobverőjét tartotta, s a másikkal lassan a papirosért nyúlt. Gyorsan kikapta a nő kezéből, udvariasan meghajolt és elszaladt a ház felé.

- Te pedig gyere ide.

A kisebbik fiú előrébb lépett. Arcán üres kifejezés ült, mint egy karót nyelt játék babának. Csak meredten bámulta a nőt.

- Hány éves vagy?

- Nyolc.

- Van neked anyukád?

- Az oroszlantáncosoknak nincsen anyukája.

- Még ha te nem is tudsz órála, ő azért csak tud a te létezésedről.

Fehér kezével a kisfiúért nyúlt és magához húzta. Az háttal karjaiba dőlt, s ő felkapta, hogy a gyermek szandálos lábai az ég felé kalimpáltak.

- Látja? - ahogy a vándorra pillantott, arca nyugodtnak tűnt. - Ez a fiúcska lehetne az enyém is.

Hirtelen azonban a kis oroszlán kicsusszant karjai közül, s fejfelé a földre bucskázott. Aztán csak megrázta magát, s talpra állt, mintha mi sem történt volna.

- Ezt nézd! - szaladt vissza örömteli kiáltással az idősebbik fiú. - Nézd! Gazdagok vagyunk! - Kétszer is mélyen meghajolt Tamavaki asszony előtt, majd hátba csapva kis társát felmarkolta a dobot, és ismét ütni kezdte. *Tamm.*

- Nem kell ám ezt csinálnotok.

A kisebb oroszlán-sárkány farka a földre billent, ahogyan a maskara alól a fiú farkasszemet nézett a másikkal, ki markában még mindig ott szorongatta a nagy, kerek ezüstpénzt. Mindketten elképedt arccal bámultak, szájukat akkorára tátva, mint egy nagy, mázas tálca, szemeik pedig csak úgy csillogtak.

- De van itt egy üzenet, amit szeretném, ha kézbesítenétek.

Várjatok csak egy pillanatot.

Azonmód ceruzát ragadott és valamit odaírt a háromszögekkel, négyzetekkel és körökkel telerajzolt papír margójára. Kézírása hullámzó volt, mint a víz felszíne egy tavaszi napon. A vándor jól látta, mit ír.

*Ha lenne rá esélyem,
Hogy viszont lássalak,
A négy tengert is átkutatnám -
Hínár mélységig merülve teérted.*

A vándor az óceánra fordította bámész pillantását, s a nyugodt hullámokat figyelte. A horizont fölött, a zöld búzamező és a kék óceán habjainak rétegei fölött, ott magasodott egy hófödte hegy. A Fudzsi tükörképe meg-megtört a víz hullámain, melyek vékonyan beborítva nyaldosták a homokos fövenyt. Egy nyugati stílusú villa ormai magasodtak az égig. Két-három galamb röppent fel szárnyaikat suhogtatva, úgy csapkodva, mint egy zsebkendő a szélben.

A nő precízen összehajtogatta a papirost és odaadta a fiatalabb táncosnak, aki kerek fejével biccentve úgy tűnt, azt jelezte, hogy megértette a feladatot. De hirtelen a kétemeletes ház felé kezdett iszkolni, talán mert azt hitte, hogy oda kell kézbesítenie az üzenetet.

- Ne, ne arra! - kiáltott utána a nő. Aztán elmosolyodott. - Csak azt szeretném, ha magatokkal vinnétek. Igazándiból nincs is konkrét célja az üzenetnek. Az sem baj, ha csak eldobjátok. Még ha elveszítitek, akkor sincs semmi probléma. Az egész csak az érzelem miatt fontos.

- Tehát csak azt szeretné, ha magával vinné? - kérdezte az idősebbik oroszán. A hölgy bólintott, amit ő mindent értő arckifejezéssel konstatált, s lehúzta a kisebb fiú fejéről az oroszán maszkot, aki erre meglepetten, de elővigyázatosan felnézett. - Ide tegyed bele, nehogy elveszítsed!

A két orosz táncos megállt egymás mellett, és meghajoltak. Azután tovább indultak, az óceánnal ellenkező irányba suhanva, s vörös csuklyájuk úgy remegett rajtuk, akár a köd a zöldellő búza gyökereinél.

Fél órával később a vándor egy homokos dombtetőn tűnt fel, mely dombtető az indigó színű nyugati stílusban épült villa mellett púposította hátát, ahol azokat a galambokat látta, kik vidám táncukat járták az égben.

Ahelyett, hogy továbbsétált volna a partra, inkább lehuppant a puha homokba, lábait kinyújtva maga elé. Kimerültnek tűnt. Szerette volna látni, hogy hová jut el Tamavaki Mió üzenete, így követte az orosz táncosokat, ezzel az ürüggyel hagyva ott a hölgyet a töltésen, akinek pedig úgy tűnt, még rengeteg mondanivalója lett volna számára. Bár ha nem is olya fürge léptekkel, mint az orosz táncosok, azért sikerült elszakadnia onnan.

Az első gondolata az volt, hogy visszatér szobájába, hogy kipihenje magát. De Kunojából visszafelé jövet az úton látta az állomás körül összesereglett tömeget. Voltak köztük helyi tehetségek: kabuki színészeket megszemélyesítő fiatal férfiak és sárgászöld színű alsóruhákat ledobó házas asszonyok. Valamilyen rettenetes jelenetet adtak épp elő, s olyanok voltak akár az Óe-hegyi koboldok. A vándor pedig semmi esetre sem volt vevő most arra, ami a faluban zajlott.

Így tehát inkább úgy döntött, elkerüli a tömeg forgatagát, és helyette ide jött bóklászni a rizsteraszokon keresztül. Közvetlenül előtte kígyózott a hegy királynőjének párás selyemsálja, tökéletes formájával, s hófehéren. És ameddig csak a szeme ellátott, a tenger kékje nyújtózott el minden irányban. A parton csónakok pihentek, halászkosarak, s algadarabok heverték mindenfelé, akár az abrak, de egyik sem akart kitűnni a többi közül, mintha csak boldog barátságban élnének így együtt.

Senki más nem volt ott rajta kívül. A nappal olyan volt, akár egy holdfényes éjszaka, s még csöndesebb, mint a mezőkön vagy a hegyekben, a homokos fövényen pedig minden a köd melegére emlékeztetett. A kék égen a galambok röpdőső táncukat lejtették egymással, s ellenállva a gyöngéden csapkodó hullámok és a finom fuvallatok csábításának közvetlenül a part mellett maradtak, boldogan bűgva egymásnak. Ha egy ennyire békés tájkép nem enyhíti szíved borúját, akkor az olyanná lesz, mint egy ágy, mely nem hozza el a várva várt pihenést.

Mikor kezét a homokba dugta, az nem süppedt be, de nem is maradt meg egy kupacban. Egyszerűen szétszóródott szemenként kezének súlya alatt, s kicsit felgyülemlett a szélénél. Olyan volt, mintha vízbe próbált volna belemarkolni. S ahogy ujjaival átfésülte a finom homokot, csupán üres kagylóhéjakat talált.

Mindenhol ott voltak elszórva, még olyan helyeken is, ahol amúgy nem látszottak. Csak elég volt egy kicsit félresepertie a homokot, hogy még többre bukkanjon. Talán valami más is élt itt a közelben. Ha a hullámok alatt keresgélt volna, talán megtalálhatta volna a férfit, aki a kunyhóban élt. Talán a fiatalember még mindig vígan élte életét. Vajon nem ezért küldte a hölgy azt az üzenetet?

Ha lenne rá esélyem,

Hogy viszont lássalak,

A négy tengert is átkutatnám -

Hínár mélységig merülve teérted.

A verset eredetileg egy gyönyörű nő írta, ki a maga idejében az ujjá köré csavarta a Heian nemesség egészét. Ő volt az, aki egyszer, amikor eleredt az eső, kölcsönkérte egy paraszt szalmakabátját. Később a férfi egy verset is költött neki, melytől a hölgy olyannyira megghatódott, hogy elhívta a parasztot a palotájába.

Mondani sem kell, hogy ugyanaz a nő másolta ezt a verset a

füzetébe, mint aki arra a selyempapírra firkantotta azt az álmokról szólót, s a szentély főcsarnokának oszlopára tűzte: Tamavaki Mió.

Anélkül, hogy komolyabban belegondolt volna, érzett némi furcsa hasonlóságot Tamavaki felesége és a fiatalember között, aki a szentély kunyhójában élt. Találkozásuk egy olyan ígéret volt, melyet álmukban tettek egymásnak. A férfi, ismerve a mi világunk és a túlvilág titkait egyaránt, előbb felállított magának egy fantáziavilágot, majd ezt tette meg valóságává. Ám úgy fest, ez egy olyan lépés volt, mellyel azonnal a pokolban találta magát. Tőle eltérően, a hölgy félig hitt is a túlvilági életben, félig nem is, s érezvén a sürgető vágyat, hogy kifejezze a szívében tomboló nyugtalanságot, akár azzal, hogy szavakba foglalja, hogy követi őt, amint megismeri a halál utáni létről való igazságot, s a bizonyosság megszerzésének pillanatában, azonmód követné eltávozott lelkét.

Ám tétovázása miatt nem volt képes sem követni őt, vagy békességre lelve tovább megmaradni az élők között. Magára nem jellemző mód felzaklatta, s megrémítette az utcájukba tévedő vándor énekes közeledése. Azt gondolván, hogy bizonyára a pokol küldötte, elméje megbomlani látszott. S háborodottságának ékes bizonyítékaként állt az az eltökéltség, mellyel a halálba igyekezett. Egy bizonyos szemszögből nézve, minden, amiről a vándor dalnok beszélt - a kandai üzlet, a lila, tokiói hajnal, a fiatal eladó, ki az utcán sepreget, sőt még az árus kiabálása is mind - talán Mió életének hajnalát juttatták eszébe. S íme, végre lecsapott reá a vihar.

Akárhogyan is volt, a vándor fejében még mindig csak az üzenet járt, és nagyon zavarta, hogy a táncosok ahelyett, hogy a papirost egy táskába tették volna, beledugták volna az övükbe, vagy a ruhaujjukba gyűrték volna, inkább egyszerűen belepottyantották valahova az oroszlánjelmez fejrészébe és eliszkoltak. Bármi legyen is az ő isteni közbenjárásuk e nő számára, ki nem várta, hogy táncoljanak neki, mégis ezüsttel

halmozta el őket, a fiúk magától értetődő módon elfogadták a verset, és jelmezük legfontosabb részébe tették.

Ha egy madárka felkapta volna a verset, s elröpült volna vele, vajon a nő azt hitte volna, hogy az égben találkozhat újból szerelmével, és szárnyakat növesztett volna, hogy ő is elrepülhessen? Aligha. És ha egy bárány falta volna föl a cetlit, akkor vették volna a sárkánytáncosok a fáradságot, hogy visszatérjenek hozzá, s elmesélik neki, mit történt?

A vándor továbbra is a homokot gereblyézte ujjaival. Lepillantott a százféle kagylóra, melyek mindenütt ott voltak, félig a homokba fúródva, s közben ismét elmotyogta a vers sorait.

Ha lenne rá esélyem,

Hogy viszont lássalak,

A négy tengert is átkutatnám -

Hínár mélységig merülve teérted.

De a kagylók még mindig nem adtak választ.

Ha beszélni tudtak volna a nagy tenger nevében, akkor ezek a partot hóviharként elborító virágocskák szüntelenül csak sustorognának. De akár felmarkolták őket a homokkal együtt, akár gyerekek szorgos kezeckéi gyűjtötték össze őket, az apró kagylók csak némán hallgattak.

Eldobta hát őket, s oldalt a homokba feküdt. A pergő homokszemek elfolytak csípője alól, de tudta, hogy a homok nem nyelheti el. Szemeit félig lehunyva a Nakicuru hegyfok felé nézett, de olyan félúton egyszer csak egy élénk villanást pillantott meg, a tenger vöröses ragyogásához hasonlót. Az oroszlántáncosok vörös maskarája volt az.

Ruhájuk miatt nagyon feltűnőek voltak ott a hegy aljában. Rajtuk kívül más nem volt ott, egész a hegylábától a csúcsig. Az állomáson épp nagyban folyt az előadás, tömegeket vonzva oda a környező városokból és falvakból, ki lett volna hát kíváncsi az

ő táncukra? Az ő feladatuk volt, hogy átkigyózzanak a tömegben, akár egy szúnyoglárva, de a mai egy pihenőnap volt számukra.

Kamáslijukban sétáltak végig a tengerparton, elől az egyikük, a másikuk pedig őt követve, előre menve, majd ismét lemaradva, mindegyikük cipelve a nagy oroszlánfejet, végig a hullámverés peremén. Végül az idősebbik fiú eltávolodott a víztől és lehuppant a homokba, hogy pihenjen, lábaival a partmentén szétszóródott algák gubancjai felé, melyek finoman csillogtak a napsugaraktól.

De a kisebbik oroszlánfiú teljesen felélénkült, és a homokban játszott egyszer a hullámoknak szaladva, aztán menekülve előlük. A vándor számára inkább olyan érzés volt, mintha egy árva gyermeket figyelne, s nem a sajátját. Igazán szánalomra méltó látvány volt, ahogy a hullámok egyre csak gúnyolódtak vele. Az oroszlán feje dühösen, magát bedúlva próbált visszavágni.

Győzni kell! Ezt a csatát mindenképp meg kell nyerned!

Az idősebb fiú köpenyéből párnát hajtogatott feje alá, és lefeküdt, térdeit kis hegycsúcsokként felhúzza, míg a fiatalabb fiú levette szandálját és mezítláb kezdett járkálni, továbbra is a vízzel játszva, ugrándozva, végig a parton. Aztán megállt, hogy levegye a kamásliját. Térdig begázold a vízbe, s egy pillanatig csöndben állt ott. Azután visszament a partra, és levette a szoknyáját is. Ingjét felhúzza most derékig gázolt a tengerbe, s kétszer-háromszor átugrotta a felé sodródó hullámokat. Azután ismét a partra sietett, s minden ruháját levetette, immáron teljesen mezítelenül szaladt vissza, s egy fejesugrással merült a víz alá. Micsoda bátorság! Bár nem éppen úgy tűnt, hogy tud úszni. Erőteljes csapásokkal küzdött, harcolt a hullámok ellen, melyek úgy takarták be a gyermeket, akár a villámok, jobbról is, balról is, ahogy karjaival és lábaival is egyre csak rúgkapált a vízben. A vándor jól látta a víz fröccsenéseit, de a hangok nem jutottak el hozzá. Az oroszlán átalakult egy gyermekké, kinek feje búbját langyos fehér fény simogatta, s mellkasát zöld

hullámok ölelték, mintha egy áldott gyermek volna, kit a föld s a mennyek most fürdetnének, miután megszületett.

A vándor hirtelen felállt és elmormolt egy imát a gyermekért, hogy biztonságban visszatérjen a partra.

Később hallotta, hogy a fiú ifjú szíve annyira túlcordult az örömtől, amiért olyan sok pénzt kaptak, hogy a szívélyességet az óceán e kifejezett pontján szerette volna visszafizetni. Miután még egy darabig játszadozott, kijött a vízből. Odahajolt az alvó fiú vállára, s mikor az felébredt s elfordult, felmarkolta oroszlánfejét, és úgy, ahogy volt, vizesen magára öltötte.

Visszaugrott a vízbe és úszni kezdett befelé, egészen messzire beúszott, sőt túl messzire, nyomában a víz V alakot rajzolva hullámaival. Az Izu-hegyfok felé véve az irányt, az oroszlán feje egyre kisebb pontnak látszott a horizonton.

Amint a vándor odapillantott, ahol előbb a másik fiú feküdt, felhangzott dobjának ritmikus dübörgése: *tomm-tomm-tomm*, éppen a hullámok ütemére. Az óceán olajszerű felszínén egy minta rajzolódott ki; s ahogy a dob megszólalt, a fiú felemelkedett a vízben, s az oroszlánfej lefelé fordult.

A tánctól talán megszédülhetett a fiú. Ó, micsoda szörnyűség! Tamavaki Mió szeretőjének szóló üzenete a túlvilágra még mindig az oroszlánfejben volt. A vándor hirtelen szem elől tévesztette a fiatalabb fiút. Várt, de a gyermek nem bukkant fel újból a felszínen.

A dobolás elhallgatott, és az idősebb fiú a parton talpra állt. Aztán örülten rohanni kezdett a dombocska felé, ahol a vándor ült. Kezében ott cipelt mindent, ami a parton volt körülötte: szoknyát, kamáslit, a dobot, szandálját. Futás közben a homokot rúgva menekült el a víztől.

A hullámok kényelmesen tovább mosták partot.

A faluból két-három ember tűnt fel, szaladtak ők is, közben hangosan nevetve és kiabálva.

- A bolond!

- A hülyéje!

Mikor végül előkerült egy rendőr, a vándor odament hozzá.

- Egy oroszlantáncos...

- Igen, tudom...

A testét nem sikerült megtalálni. Csak másnap hajnalban, az apálykor bukkantak rá a Nakicuru-csúcs szikláinál, miután partra mosta a tenger egy másik emberrel együtt, éppen azon a ponton, ahol az elmúlt nyáron azt a férfit is megtalálták, aki a szentély kunyhójában lakott. A fiú feje olyan volt, akár egy ékszer a nő mellkasán, a vörös oroszlánköpeny még mindig csurom vizesen tekeredett rá a nő fehér karjára. A gyönyörű és csábító Tamavaki Mió végül megtalálta az utat a holtak világába.

A vándor arra gondolt, sosem fogja elfelejteni, ahogyan elbúcsúztak ott a töltesen, mikor visszapillantott rá, s lila napernyőjét egyik oldalon tartotta, fekete haja másik vállára nehezült, ahogyan őt figyelte, amint elsétál. Ahogy ott a strandon a homok nesztelenül szétszóródott, majd összegyűlt, mélyedést formált, majd újból feltöltötte azt, a vándor azon töprengett, miként ragadták magukkal a lányt a hullámok. Ott a homokból csupán a szépséges csontok és a kagylók színe látszódott: a nap vöröse, a part fehérje és a hullámok zöldje.

OSZEN ÉS SZOKICSI

(*BAKISOKU KAMONANBAN, 1920*)

Egészen zavarba jövök a gondolattól, hogy az első dolog, ami miatt felfigyelt a lányra, az az alsó ruhájának skarlátvörös szegélye volt, olyan élénk, akár a lángnyelv, melyet cinóber tarkít. Szoknyáját nem visszahajtotta, hanem magasra felhúzva a térdei közt tartotta, így a finom selyemalsó lágyan hullt alá s ölelte körül fehér bokáit, így kímélve őket az átázott kimonó kellemetlen nedvességétől. Mezítelen lábfejeit, melyek olyan fehérek voltak, hogy a skarlátpiros ragyogása visszatükröződött róluk, vastag, lakkozott fapapucsba bújtatta, melyet lilaakác-szín pántokkal kötött meg, s melyet most sárpettyek szennyeztek. Egyik combját befelé fordítva, kissé gacsos lábfejjel ült az egyik sarokban, míg odakint az eső egyre csak zuhogott.

Késő délután volt, öt óra is elmúlt már, de azon a tavaszi napon az ég még mindig tiszta és derült volt a Manszei hídi állomás peronja fölött. A fűzfák finom ragyogással, a cseresznyefák rügyekkel pompáztak, tegnap, s ma... amint Tokióban beköszöntött a tündöklő tavasz, zöldbe borulva, vörössel tarkítva, halványlila köddel és étellel telve meg, a várost hirtelen elárasztotta az évszakhoz képest túl viharos felhőszakadás. A föld, az emberek, sőt még a Kanda-folyón ringatózó csónakok is elsötétültek és csuromvizessé áztak az óriási esőzésben. És ekkor nem a szilva bordója, és nem is a barack üde pírja villant fel, hanem a hirtelen nyílt virágzó birs vöröse, oly élénken, mintha vér áztatná, s aki látta, mind meg is ijedt tőle egy pillanatra.

E meglepett emberek közt volt Hata Szokicsi is, az ismert sebész és tudós, aki nemrégiben tért vissza Japánba külföldi

tanulmányútjáról, s most az Egyetemi Kórház belgyógyászati osztályán dolgozott. Felfigyelvén az élénk színre, e történet főszereplőjévé vált.

Olyan ember volt, aki az egyszerű dolgokat szerette, nem sokat törődött a külsőségekkel. Szokásos ingautján Siba-no-Takanavából a kórházba mindig vonattal ment egészen Ocsanomizuig, s onnan sétálva tette meg az út hátralévő részét. De öt-hatnapnyi szüntelen esőzés után az utak sártengerré változtak, s a fekete öltönyös, bőrcipős ingázók úgy festettek, mint a sárcsónakban evező tanukik, a „Kacsikacsi legendájából”.

Jóllehet, gondosan fésült haja és egyenes orra miatt sokkal inkább emlékeztetett a nyúlra, aki túljárt a tanuki eszén, de Hata Szokicsi sem volt kivétel. Visszariadva a sáros utcákon való sétától, inkább a Hongo utcai trolival elment a Manszei hídig, ahol megkerülve a bronz szobrot, áthaladt a vöröstégla-felüljáró alatt, majd megmászta a kőlépcsőket. Terve szerint így egy kevés sétával a Kobu vonalhoz érhetett, mely a belvároson keresztül eljuttatja őt célállomásához.

De e gondolat pusztán terv volt. Nem jó időpontot választott a városi tömegközlekedéshez, amit a rossz időjárás csak tetézett. Természetesen fel volt készülve rá, hogy tömeg lesz a Manszei hídi állomáson, de egy percre sem gondolta, hogy ez a hatalmas, fekete testekből álló hegy fogadja, mely forrongott és tolongott, egymást lökdösve előre, mintha tűznél vagy árvíznél bámészkodnának. Jobb oldalon álltak a Nakanóba tartó utasok, balra pedig azok, akik Sinagavába mentek, mindkét oldalon falat képezve, olyan széleset, hogy néhol az emberek a vágányra csúsztak.

A vonatnak hamarosan jönnie kell. De Szokicsi, tudván, hogy lehetetlenség volna minden embernek felférnie, inkább lerázta esernyőjéről a vizet, és lazán karja alatt tartva azt, felhúzta kezére bőrkesztyűjét. Észrevett egy üvegházhoz hasonlatos területet a peronon, és hamarosan be is lépett a váróterembe,

melyet átítatott az eső és az emberek melegének illata. Sáros cipőiben lábujjhegyen vágott át a nedves talajon, s éppen ekkor pillantotta meg az élénkvörös színt. Azonnal eszébe jutott a főperon közepén álló parázstartó üst, s tekintetét elfordítva az alsószoknya lángoló színéről, oldalazva elindult kifelé.

Ám az ajtóban hirtelen ott volt a vörös szín megint.

Ezúttal azonban csak az állomás inas kalapja volt az. Karjait összefonva állt, hátát egy oszlopnak támasztva, körülötte az örvénylő fekete tömeggel. Mikor Szokicsi kidugta a fejét az ajtón, a ritkás szakállú piros kalapos morcosan rápillantott és így szólt:

- Az idefele jövőnél nincs áram. Az elfele menőnél meg lerobbant egy szerelvény. - Egészen gépiesen beszélt, mintha ez lett volna az egyetlen mondanivalója egész életében. Nyakszirtjét az oszlophoz nyomva kihúzta magát és ezzel a tülekedés fölé magasodott.

- Azt mondja, hogy nincs is áram?

- Az idefele jövőnél nincs. Az elfele menőnél lerobbant egy szerelvény.

Egyszerre szólalt meg az emberek kórusának válasza:

- Jaj, ne!

- A fenébe is!

- Pont ez hiányzott...

Egy fiatal iskolás lány, kit magával ragadott a tömeg idegessége, vállait begömbítve motyogta:

- Most mi tévők legyünk?

A piros kalapos unott bejelentéséből ítélve az utasok, úgy tűnt, nem először hallják a rossz hírt.

A nyugtalan tömeg alatt ott futottak a sínek, a testek sokasága által elzárva a napfénytől, úgy kanyarogtak ott, mintha ők alkotnák a beömlő nyílást ebbe a városi sártengerbe.

- Várjatok türelemmel! - mondhatták volna. - Előfordulhat, hogy kifogtok itt egy iszaphalat.

A sínpár nyugodt volt és mozdulatlan, ugyanakkor hidegen kacagott és homályosan csillogó fogait elővillantotta, maga mögött a töltéssel.

Talán mégis elnézhetjük a piros kalapos szavaiból áradó közönyösséget; de mindenképp elvárhatjuk a keménykalapot viselő professzortól, ki nemrég tért vissza külföldi tartózkodásából, s nem tűnt éppen idevalósinak a három részes öltönyében, hogy higgadt maradjon, még ha lökdösi is a tömeg.

Bár Szokicsi nem dohányzott, mégis sarkon fordult és elindult a parázstartó irányába. Lenézve a cipőjére, ismét megpillantotta a skarlátvörös selyemszoknyát, mely meglibbent az eső áztatta földpadló felett, mint mikor egy koi ponty kiugrik a vízfelszín fölé. Ekkor a karmazsin hölgy melletti nő felállt. Talán együtt utaztak. Az álló nő magas volt, egy Simanda kiskabátot viselt, haját egész magasra feltűzte. Arca hosszúkas volt, vonásai távolságtartóak. Első pillantásra Szokicsi bámulatba ejtőnek találta a nőt, de a következő pillanatban már csak tanácstalanság érzetét keltették benne.

A magas nő az unokatestvére feleségére emlékeztette. Habár valamikor közeli kapcsolatban álltak unokafivérével, szoros időbeosztása lehetetlenné tette, hogy ezt fenntartsák. Természetesen az esküvőjére azért elment, és a hasonlóság e között a nő és az unokatestvére menyasszonya között olyan szembeötlő volt, hogy ámulatában elakadt a lélegzete. Valójában nem is a hasonlóság döbbentette meg, és nem is az, hogy épp egy ilyen helyen találkoznának, hanem az arcátlan viselkedése: először engedte, hogy pillantásuk találkozzék, majd a következő pillanatban, mintha csak egy vadidegen volna, elkapta tekintetét, és kibámult az ablakon a borongós égre.

Bizonyára nem is ő az. De a magassága, a hajvonalának egyenetlensége, sápadt arcbőre, a világoskék szalagok a

hajában, a csinos frizurája, sőt még a szemei is, mikor fölfelé nézett, mind-mind az unokatestvére feleségét juttatták eszébe. Mikor a legtöbb nő összevonná a szemöldökét, az unokatestvére felesége inkább az orrát ráncolta össze, épp úgy, ahogyan ez a nő is tette most. Nyilvánvalóan belefáradt a várakozásba a vonatállomáson és a viharral való küzdelembe: szenvedése kiült a szája körötti ráncokra. Igen, biztosan egy ismeretlen hölgy volt. Ám Szokicsinek mégis figyelmeztetnie kellett magát, hogy ne lépjen oda hozzá automatikusan kalapot emelni köszönésképpen. Zavarában elfordult, és azon kapta magát, hogy a Kanda Mjodzsin szentéj körötti fák felé réved, melyek Sitaja és Kanda ködös, felhő borította háztetői között sejlettek fel.

A skarlátvörös szoknyás nő is épp arrafelé bámult.

Büszke arcát oldalra billentette, annyira, hogy az állán lévő fehér púder már-már megérintette mellkasát.

Szokicsi döbbsen nézett rá ismét és eszébe jutott valaki más. A vörös szoknyás nő haját egyik oldalon egy fésűvel hátratűzve viselte. Fekete alkalmi kabátka volt rajta, mely kissé lecsúszott válla lejtőjén. Egyik törékeny kacsóját eltakarta a lazán lengő hajtóka, míg a másikkal egy sárgászöld kézi retikült tartott, mely a térdén pihent. Mivel nyilvánvalóan túl volt már a harmincon, az egyszerű táskácska inkább tűnt ajándéknak, melyet egy gyermeknek szánt. Egészében véve, a skarlátvörös alsóneműje, zoknitlan lábfeje, a sokatmondó hajviselet és az alkalmi kabát igen disszonáns képet festettek együtt. Arcát vastag, fehér paszta fedte, ajkát pedig élénkpiros rúzzsal hangsúlyozta. Amint a távoli szentély felé bámult, egyenes háttal ülve, állát magasra szegve, olyan volt, mint egy életre kelt bábú, s míg hatalmas szemeivel feszülten pásztázta a távot, kimonójának keskeny gallérja finoman követte nyakának fehér vonalát. Sokkal inkább félelmetesnek tűnt, mintsem gyönyörűnek. Szemöldökének íve összemérhetetlenül bájos volt, lágy és formás. Az a szemöldök csak egyet jelenthetett, s

Szokicsi ezt tudta: hogy ő volt az, az egyetlen.

Valójában a hasonlóság nem volt olyannyira tökéletes, mint a vele utazó nő és az unokatestvére felesége közti. Tán csak arról volt szó, hogy annyira meglepődött az előbbi hasonlóságon, hogy a képet, mely mélyen az eszébe vésődött, most megpróbálta ráerőszakolni a vörös szoknyás nőre. De az a szemöldökpár! Szokicsi úgy érezte, mintha hirtelen lenyelte volna a félholdat, s az örömteli fényével beragyogta volna egész szívét.

A lány neve Oszen volt, és ő volt az, aki egykor megmentette Szokicsi életét. Pontosan azon a helyen történt az eset, amerre most a vörös szoknyás nő nézett, a Mjodzsin szentély.

- Majdnem elkéstünk! Egy borotvapenge!

A szentély látványa még a mai napig rémülettel töltötte el. Az erdő felett átúszó esőfelhők olyanok voltak, mint egy kopott szürkével festett ijesztő maszk, mely az égen lebeg. A szentély körüli háztetők pedig fekete fogaknak tűntek, melyek egymást marcangolják. Néhol két-három vöröses téглаépület tűnt fel, felhasadt bádogtetőikkel az eget szurkálták, s olyanok voltak, mintha egy emberevő kobold élénkvörös fogínye volnának. Azok számára, kik csak a ködös tavaszi záporokat veszik észre, az az erdőcske, ez a fás liget nem több pusztán három-négy egy sorban álló szál szemöldöknél. De Szokicsinek, felidézve a napot, mikor majdnem végzett magával, ugyanezen fák egy hatalmas csoport bozontos szakállnak tűntek, melyek vadul törtek az ég felé.

Igen, a vörös szoknyás hölgy szemöldökei épp olyanok voltak, mint a felröppenő vadludak sziluettjei! Szokicsi ismét a nőre pillantott, ki szeméit pislogás nélkül ugyanarra a távoli pontra függesztette.

Oszen lett volna az?

Szíve oly erővel vert, ahogyan a tenger hullámai csapódnak a sziklás partnak; s a vasútállomás peronja egy hatalmas

gőzösként fordult, míg a hajóorr épp a Mjodzsin erdő felé mutatott, s mely úgy tűnt, most mindössze karnyújtásnyi távolságra van tőle.

- *Abba az irányba lefelé van a Mjodzsin-hegy.*

A sikátor legvégén, a jobb oldali házban...

Azon a reggelen Szokicsi egyik barátja leberetvált arcáról a siheder szakállat. Aztán még aznap este a Mjódzsin szentély kertjében elnyeste torkát ugyanezen pengével.

No de várjunk csak. Össze-vissza csapongok a történetben.

Szokicsi úgy érkezett Tokióba, hogy se kiforrott terve nem volt, se pénze, melyet a tanulmányaira szánhatott volna. Mivel nem volt egy saját kuckója, ahol meghúzhatta volna magát, egy csapat csapongó napszámoshoz verődött, akik segítettek neki életben maradni. Ezekről az emberekről, tékozlásuk és nemtörődömségük miatt megfeledkezett a világ. Bukott orvostanhallgatók - némelyikük már bőven túlkoros is volt, s néhányuknak már felesége is volt -, elaljasult politikusok, a legalsóbb osztályokból kikerült üzletemberek, sarlatánok és néhány olyan egyén volt köztük, kik épp azon munkálkodtak, hogy még véletlenül se váljanak egy nap rendőrré.

A Mjódzsin-hegyen lakott egy sorházban egy csontsoványra éhezett, volt orvos diákkal, kit Macudának hívtak, s aki a feleségével élt itt. Az utca végén, ahol meghúzták magukat, egy nagy fűzfával és egy lámpással szemben volt egy szoba, melynek ablakából kilátás nyílt a városra, s mely épp ideális lakhely volt egy kitartott szeretőnek. A neve Oszen volt, s olyan bájos volt, akár egy harmatcsepp. Ő volt az, akire a vörös szoknyás nő emlékeztetett.

Oszen titokban mozgott a világban. Ő volt csoportjuk vezérének a szeretője, egy hatalmas, szobortestű férfié, kit Kumazavának hívtak, és akiről az emberek úgy tartották, egy napon sikeres üzletemberré válik. A külvilágnak azt a látszatot tartották fenn, hogy Kumazava kiváltotta Oszent egy

bordélyházból, a valóság azonban az volt, hogy kényszerítette a lányt, hogy szökjön el vele a Mjodzsin-hegyre, ahol titkon elbújtatva őt, saját tulajdonaként tartotta. Tény, hogy a lány prostituált volt. De Szokicsi akkor és most is szemet hunyt afölött, hogy mi is volt Oszen pontos státusza. Akkoriban ő csak egy gyönyörű fiatal nőt látott, ki három-négy évvel volt nála idősebb... vagy talán többel is? Számára ő volt az elbűvölő Oszen.

Akkor is napokig esett, épp úgy, ahogyan most. De azon a márciusi reggelen kitisztult az ég, mint egy szirmait bontogató virág. Bár már délelőtt tíz körül járt az idő, a reggeli még váratott magára. (Itt meg kell kérnem, hogy azok, akik még sosem tapasztaltak valódi marcangoló éhséget életük során, próbálják meg beleképzelni magukat a fiú nehéz helyzetébe.) Nem számított, meddig vár tovább, Szokicsinek nem volt mit ennie.

Az azt megelőző este, nem sokkal napnyugta előtt, a szeretői fészekbe tempurát rendeltek rizzsel, majd hajnali egykor újabb csomag érkezett, tele finom gombócokkal, melynek illata pimaszul elkészült Szokicsi párnájáig. Tudván, hogy odaát ételt szolgáltak fel, elment hát megnézni, hogy hagytak-e pár falat maradékot... és mivel azon a reggelen még az idő is szép volt, még a szokásosnál is éhesebb volt! Korgó gyomrát markolászva kitérte a rácsos ajtót, mely a keskeny utcára nyílt. Az utca mindkét oldalán házak sorakoztak, előttük esőelvezető árokkal, s a sikátor végén a fűzfával, melynek árnyékából most három férfi bukkant elő. A széles vállú férfi, piszkos kabátban maga Macuda volt, a sorház tulajdonosa. Szokicsire pillantott, aki visszahúzódott a kapuba. Macuda felemelte kisujját.

- Mit csinál az asszony? - kérdezte halkan.

- Még mindig alszik.

Valós indok híján, amiért csatlakozni kéne az ébredező világhoz, Macuda felesége még javában az igazak álmát aludta,

takaróiba csavarva. Hallva Szokicsi válaszát, Macuda kiöltötte nyelvét felesége felé, majd csöndben távozott.

A második alak egy jóképű pap volt, nyúlánk és sápadt arcú, frissen borotvált fejét halvány borosta árnyalta. Szürke kimonóján hivatalos fekete kabátot visel. Igazság szerint a kabát Oszené volt, selyem ujjait piros szegély díszítette. Jóllehet, a pap még csak az előző este érkezett utcájukba, kristálygyöngyös rózsafüzérét tartva, szép lila karingben, melyet, akár egy kecses felhőt terített nyaka köré, most mégis egy kitarzott nő ruháit viselte. Közvetlenül mögötte egy sötét bőrű, beesett szemű, nagyszájú politikusból lett üzletember lépkedett. Amint elhaladt Szokicsi előtt, úgy tett, mintha öklével megütné a pap kerek fejét, közben vigyorogva és szeme sarkából a fiút figyelte. Elhagyván a politikusi pályát, levetette hivatali öltözékét is, és most rövid pamutkabátot és kötött nadrágot viselt. Kistányérnak nevezték a feje búbján éktelenkedő csészealj méretű kopasz folt miatt.

Mindhárman egész éjszaka kártyáztak, és most épp a nyilvános fürdőházba tartottak. Szokicsi pedig az ellenkező irányba indulva elbandukolt oda, ahol Macuda kitarottja lakott Kumazava szeretőjével, Oszennel. Nem elég, hogy nem talált semmi ennivalót náluk, de még be is fogták egy kis munkára, hogy eltakarítson a mulatozó férfiak után.

- Sajnálom, hogy neked kell elvégezni a házimunkát. - Oszen felvett a földről egy fekete bársonypárnát és visszatette a helyére a parázstartó üst mellé, míg másik kezével sokrétegű kimonójának szoknyáját fogta. A kimonó alól pedig elővillant csábos alsóneműje, melyet egy keskeny selyemövvel kötött meg.

- Minek sajnálkozni? - nevetett fel egy alacsony, pufók ember, kit Amajának hívtak. - Elvégre a fiú a kezünkben van, vagy tán nem? - Amaja haja hosszú volt és egyenetlen. Pocakos volt, s hasán egy feszes selyemöv feszült, olyan, amelyet a kereskedők hordanak, valamint egy fonott szalaggal felkötött kötényt viselt. Ő is a bukott orvostanhallgatók közül került ki, és mostanság

üzletembernek készült. Amaja és Oszen átmentek a következő szobába, melyen Macuda szeretőjével osztoztak, ki már jóval idősebb volt náluk. Szokicsinek, az éhségtől legyengülve, nyomorúságosan korgó gyomorral, nagy nehezen sikerült felsöpörnie.

- Szép munka! Jól van! - szólt Amaja vidáman. - Asszonyom, legyen szíves. - E szavait már Oszenhez intézte, felkapva néhány párnát, s visszacipelve őket a parázstartóhoz. Köpcösségéhez mérten meglepően fürge kis ember volt. Egy pár nappal azelőttig ő is ugyanabban a sorházban lakott, amelyben Szokicsi, egy bérelt paplanon tengődve, mint valami burgonya-féreg. De Kumazava gyakran volt távol üzleti úton, így átköltöztette Amaját a második házba, hogy szemmel tartsa Oszent és elintézzé az általános ügyeket. Mivel Oszen Kumazava szeretője volt, Amaja felettesének számított, így a férfi figyelme feléje elvárt dolog volt.

- Így, ni - felborzolt egy ugyanolyan párnát a lánynak, megfordította, majd hátra lépett. - Remélem, megfelel felségednek. - Szavai és szelleme éles eszúségről tanúskodtak, de mozdulatai darabosak, döcögősek voltak, mintha teste egy nagy kő lett volna. Semmi kétség nem fért hozzá: Amaját beriberi betegség sújtotta. És bár képes volt egész éjjel fent maradni és kártyázni a többiekkel, arra már nem volt ereje, hogy elkísérje őket a fürdőházba.

- Kérlek, ne is törődj vele - lépett be Oszen a másik szobából, kezében festett selyemszoknyáit tartva. Haját egy fésűvel tűzte fel fejére.

Az évnek abban a szakában még túl korán volt a cseresznyevirágzáshoz. Ahogy Oszen helyet foglalt a parázstartó mellett, egy ág virágzó birs, vagy valamilyen más virág sziluettje tűnt át az erőtlen napsugarakkal a papírral borított ablakon át. Szokicsi arra számított, hogy Kumazava is elfoglalja helyét vele szemben, a nőéhez illő Osima kimonójában és kabátjában, s egy aranyóra láncával, mely a zsebébe kúszik,

de...

- A ház ura tán elment hazulról? - kérdezte Amaja.

Kumazava valóban nem volt sehol, sőt a fürdőházba tartókhoz sem csatlakozott.

Ekkor azonban az előszoba vége felől egy eget rengető köhögés hallatszott, mint mikor valaki hangosan köszörüli a torkát. Kumazava tehát a mellékhelyiségben volt.

- Idebenn vagyok.

- Te jó ég! - nevetett Macuda szeretője, ahogy áthaladt a szobán a konyhába kifelé menet.

Oszen lefelé pillantott és mosolygott.

- Nem túl elbűvölő, igaz?

- De hát épp emiatt tetszett meg neked! - mondta Amaja, s ujjával a kötélynén dobolt. - Így pottyantál a markába.

Még a fiatal Szokicsi is megértette, hogy Amaja valami rosszat mondott, talán valami obszcén dolgot.

- Bocsánatot kérek - Amaja sokszor egymás után meghajolt. - És hogy bizonyítsam, őszintén beszélek, engedd meg, hogy kijavítsam némileg kegyed frizuráját. Amint azt tegnap este is említettem, nem vagyok egy nagy tehetség. De egy tisztességes inasnak azért elmennék. Bízz bennem. - Szokicsihez fordult. - Te eridj, és hozz egy borotvát.

Szokicsi egyből átlátta, miért neki kell a szerszámért mennie. Még ha Oszennek sikerülne is elosonnia a fürdőházig, akkor sem mehetne be a borbélyszalonba. Továbbá az ő helyzete nem tette lehetővé azt sem, hogy valakit elhívjon, hogy megcsinálja a haját. Szokicsi tehát úgy tett, ahogy mondták neki. Kölcsönként egy borotvát a főbérő szeretőjétől és odavitte Amájának.

- És hol hagytad a mosdótálat? Használd már a fejed, kölyök!

Szokicsi megérezte, hogy Amaja és Oszen épp egy beszélgetés közepén voltak, melyet még be akartak fejezni.

- Gondolom, szeretnéd, ha előbb valaki máson mutatnám be, mit is tudok - kérdezte Amaja a lánytól.

- Kétlem, hogy arra szükség volna.

- Nincs mitől tartanod. Ha bármilyen hibát ejtenék, akkor az csak a fiún esik. Nézd. Amúgy is ráférne egy borotválkozás a szája körül.

Szokicsi tehetetlen volt.

- Nézz föl, teljesen! Na, milyen? Jó munkát végzek, nem gondolod?

Oszen aggodalmasan figyelte Amaja kézmozdulatait. Arca, mint egy finom selyemfátyol egy gőzcsóva mögött, ott vibrált Szokicsi szeme sarkában.

- Nézd, épp így kell ezt. Egy kicsit innen, még egy kicsit onnan.

- Elég! - Oszen nem bírta tovább és felemelkedett, hogy térden álljon. Ruhaujjának libbenése odasodorta illatét Szokicsi orrához.

- Mi baj van?

- Le fogod vágni!

- Mit? A szemöldökét? - A penge megállt egy pillanatra, majd tovább siklott Szokicsi arcán. - No és aztán, kit érdekel?

- Ne! Ne menj a szemek fölé!

- Nézd, Oszen, neked csak a nyakadnál kell egy kis igazítás. Miért izgat téged annyira a fiú szemöldöke?

A toalett felől egy tisztán csengő ásítás hallatszott, mint egy kongó harang hangja.

- El ne kezdj nevetni nekem!

- És miért ne? - replikázott Amaja. - Miért is ne nevessek? Miért is ne sírjak? Kit érdekel a fiú szemöldöke?

- Ne csináld! - Oszen fél térdre emelkedett és előrébb húzódott. Ruhái finom suhogása úgy zizegtek Szokicsi szívében,

mint egy felé közeledő angyali madár távolról hallatszó hangjai. Oszen pedig sellő volt, ki a tatami habokból emelkedik ki.

- Hát nem is gondolsz a fiú anyjára?

Hónál is fehérebb karja fölfelé nyúlt és megállította a borotvát Amaja kezében. Elvette tőle és a pengét a mellkasához tette. Ott tartotta, s csak bámult rá.

- Gyönyörű szép szemöldököd van - mondta Szokicsire pillantva. - A szüleid biztosan nagyon szeretnek téged.

Szokicsi látta keblének fehérségét. Ismerte kedvességének és sóvárgásának tisztaságát. De ekkor ruhájának színe és mintája, hajának szénfeketése árnyékot vetettek a fiú szemére. Oszen ruhauja ott volt a vállán, s ő a lány gallérjába fúrva fejét fékezhetetlen zokogásban tört ki.

- Elég éles az a borotva? - szólt ki Macuda szeretője a másik szobából. - Már épp el akartam küldeni...

Aznap, mikor leszállt az est utcájukban, Szokicsi mindenkinek azt mondta, hogy a pengét elviszi a borbélyhoz megéleztetni.

De valójában egészen más volt a terve vele. Meg akarta ölni magát.

Ami pedig a részleteket illeti...

A társaság három tagja, visszatérve a reggeli fürdőzésből, leültek, hogy játsszanak egy parti kártyát, s csatlakozott hozzájuk Kumazava is, aki végül föltápáskodott mosdóbéli trónusáról. A reggeli szusi volt, párolt tofu és egy kevéske *szaké*. Amaja javasolta, hogy a teához fogyasszanak Soma kekszet, melyet egy Mijamoto-csoi sikátorban készítenek és árulnak, épp az aljában annak a meredek lépcsősornak, ami a Mjódzsin-hegy oldalán fut. Ezzel a sós és ropogós csemegével szeretné Oszent kényeztetni, melyet szójaszós pettyez és apró zabla alakú mintát sütnék bele. Szokicsi balszerencséjére épp őt küldték, hogy megvegye nekik a süteményeket.

Ah, egy tizenhét éves fiú étvágya! Alig tudott napi háromszor

ételhez jutni; és bár ez nem számított megerőltető feladatnak, a gyomrában a mardosó éhség nyilallásai egyre csak erősödtek reggel óta. A fájdalom egészen a gyomra legmélyéig hatolt, mintha egy hosszú, meredek lépcsőn bukdácsolt volna le odáig. Tempura, illatos leves és sült édesburgonya – ezeknek már csak az illata is próbára teszi bárki erejét. De az aranyra pirult Soma keksz illatától Szokicsi keze szabályosan remegni kezdett, úgy vágyott egy falatra belőle. Közel volt az éhhalálhoz, és a testét elborító hideg verítékcseppeket már nem tudta nem tudomásul venni.

Hét *szén*ért akkoriban még jó adag kekszet lehetett vásárolni. A nagy csomagból Szokicsi csak kettőt csent el, mindössze két darabka kekszet, melyek olyan szép kerek voltak, mint egy ezüst pénzérme. Megállt kicsit egy lépcsőpihenőnél, ahol a lépcsősor olyan meredeken emelkedett, hogy a karját kinyújtva megérinthette a fokokat. Noha csupán néhány vékonyka ginkólevél, pár fenyőág és felette burjánzó kínai csalán takarta, Szokicsi a szikla mentén végigfutó vizesárok felé fordulva életében először beleharapott a tiltott gyümölcsbe. Úgy ropogtatta a kemény kekszet, akár egy zabláját rágcsáló lovacska. Milyen csodálatosan ízletes volt!

De azon nyomban előntötte a bűntudat és a szégyenérzet, szinte aláhullt e sötét verembe, hol darabokra tört, mint a keksz, mely olyan volt, mintha a szája helyett inkább a gyomrában morzsolódott volna csak szét. Olyan volt, mintha a fejét beütötte volna egy lelógó ereszbe, és szemébe hegyes karót döftek volna, egész teste áthevült a forró, lüktető vértől, ahogy fölfelé kapaszkodott a kanyargós lépcsőkön. Úgy érezte magát, mint a szerelem fájdalmától gyötört Osicsi, ki rohant fel a lépcsőkön, hogy lássa az alatt lángoló várost, szemében a lenyugvó nap fényével, mely vörösre váltott, akár a vér, ahogy egyre lejjebb ment. Szokicsi felfrissítette magát a Mjodzsин szentély szentelt vizénél, és egész testén rémisztő borzongás futott át.

- *Ha-ha-ha!*

A férfiak leültek kártyázni, egymás közt nevetgélve, tréfálkozva. Szokicsi a szobába lépve azonnal megérezte a levegőben a veszélyt, s arcán bűnös kifejezés suhant át, ahogy átnyújtotta a kekszes zacskót Amajának.

A férfi, felcsapva egy lapot és egy másik mellé helyezve, átnyújtotta a ropogtatnivalót Oszennek. A lány fáradtnak tűnt, s nem vett részt a játékban.

- Tessék. Na, mit gondolsz?

Oszen szemben ült vele, a parázstartó túloldalán, s onnan nyúlt a kekszért. A zsákot a térde mellé tette, belekukucskált és ártatlanul megjegyezte:

- Azért megvizsgálom, nincs-e benne méreg. - Ó, hogy fájtak e szavak Szokicsinek! Nem volt elég a saját büntudatának terhét cipelnie, most még ez is. És ezzel a történetnek még közel sem volt vége.

- *Ha-ha-ha!*

Az elfojtott nevetés hangja már abban a pillanatban megütötte Szokicsi fülét, mikor visszatért. Tekintetét elfordítva a kekszről, melyet Oszen kivett a zsákból, „Kistányér” Heisiro vihogása fogadta a másik oldalról. Kövérkés orcájával, mandula alakú képével, keskeny, mélyen ülő szemével úgy nevetett, hogy összeráncolta zömök orrát.

- *Ha-ha!*

Úgy tűnt, „Kistányérnak” rossz lapjárása volt és kiesett a játékból. Ezüstözött pipáját kezébe fogta, felhúzta egyik térdét, s arcát arra támasztva folytatta féktelen hahotáját.

- Ezt kapd ki! - csapott fel a főbérő egy kártyát, és a pap piros ruhaujjai megvillantak.

- A fene vigyen el téged! - dobta le kártyáit a pap.

„Kistányér” egyre hangosabban kacagott.

Kumazava a szakés csészéjéért nyúlt egyik kezével, míg szeméit a lóhere, írisz, cseresznyevirág és babarózsa küzdelmére szegezte, ahogy a kártyák egyre csak gyűltek egymáson a játékosok közti bársonypárnán.

- Mi ütött beléd? - sandított „Kistányér” felé, aki ismét felnevetett, mint valami dilis, aki most tömött a szájába egy maréknyi borsot.

- Barom - hagyta rá Kumazava, és megnyalta szája sarkát, majd kinyújtotta csészés kezét. Oszen kiemelte a rézforralóból a felmelegített szakés üveget, majd megtorpant.

- Valami baj van?

- Elnézést - kacagott fel „Kistányér” újból. - Egyszerűen nem tehetek róla.

- Megszállta valami - motyogta Amaja undorodva.

Egyszerre mindenki elhallgatott, aztán a csendet megint csak nevetés törte meg. „Kistányér” az oldalára borulva kacagott, s bordáit pipájának nyakával csapkodva gurult nevéttében a tatamiszőnyegen.

- Segítsetek! *Ah-hah-ha-ha!* Nem bírom tovább!

A kivörösödött képű „Kistányér” könnyező szemekkel vonaglott a nevetéstől, majd talált egy csésze hideg teát, felhörpintette és azonmód fuldokolni kezdett. Kezét kinyújtotta az egyik hamus edényért, de már késő volt. Köhögni kezdett, ezzel hatalmas felhő hamut röppentve fel a levegőbe.

A pap a fal felé bökött.

- Szokicsi, nyisd ki az ablakot!

Mintha csak egy hegyes tűkből álló matracról pattant volna föl, úgy ugrott Szokicsi, hogy félrehúzza a papírborítású spalettát. A kavargó hamufelhő gyorsan kiszállt az erkély ablakán át, fel a kék égbe, s szertefoszlott Sinagava óceánja felett. Az ablakból Szokicsi szeme elé tárultak a Kuramae kerület házainak kéményei, északra pedig az Aszakusza-béli

tizenkét emeletes Rjóun Pavilon magasodott. Közvetlenül alatta sziklavina kapaszkodott a hegyoldalba, s valamivel a háztetők összevisszasága mögött volt annak a helynek az olajos papírajtaja, ahonnan a kekszet hozta. A kis üzlet jól kivehető volt egy napsugár nyalábjában.

A völgy sötét mélyébe futó hosszú lépcsősort is látni lehetett, melyen felmászott. Élesen kanyargott fölfelé a Mjódzsin-hegyen, mint egy óriási százlábú. A zsákutcánál fogait csikorgatta, kimászott az esővízcsatornából, hátul végigfutott a tüskés tetejű kerítésen, és csúf, mocskos vonalban kúszott tovább, nyelvével egy falat kenyeret nyalogatva. Szokicsi érezte, ahogy arcából elszáll minden vér és ábrázata falfehérre vált. Attól a pillanattól fogva tudta, érezte, hogy látták, amint elmajszolta azt a két kekszet! „Kistányér, ki most épp a kifolyt nyálát törölgette le térdéről, bizonyosan látta őt az ablakból! „Kistányér mélyet sóhajtott, s dörgő kacaja utolsó foszlányai még ott visszhangoztak Szokicsi fülében.

- Szokicsi - szólította meg Oszen -, nem kérsz egy kekszet?

Ha az alatta lévő sziklák élesebben csipkézettek lettek volna, Szokicsi azon nyomban kivetette volna magát az ablakon, fülében Oszen hangjának csengésével. A lány miatt volt oly elviselhetetlen szégyene, s apró darabokra akarta szétzúzni magát. Hiszen ő volt, ki megóvta szemöldökét. Hiszen ő volt, aki miatt annyira felbuzgott benne a sóvárgás az asszony után, ki e világra hozta.

- Van némi elintézni valóm odahaza - bökte ki nagy nehezen.

Az „odahaza” alatt a sorházat értette a sikátorban. De Szokicsi megállás nélkül elhúzott mellette, egyenesen fel a Mjódzsin szentélyhez, ahol a kertben kóborolva próbált elrejtőzni mások bámuló tekintete elől, megfélelkezve még mardosó éhségéről is, egyre csak zokogva, míg előbukkantak a csillagok a felhős égen.

Azon az estén visszatért Macuda szeretőjéhez, és így szólt:

- Elviszem én azt a borotvát megéleztetni a borbélyhoz, ha szeretné. Úgyis épp arra van dolgom.

Szokicsi szándékosan elkerülte a főbejáratot, inkább a konyha irányából lopózott be a nő lakrészébe, s meg is kapta a pengét Macudától. Érezte a szomszédos szobában üdögélő Oszen jelenlétét, még parfümjé illata is elérte a fiút. De a lány nem jött oda hozzá.

Odakinn a sikátorból visszapillantva látta Kumazava, a pap és még „Kistányér” sziluettjét is, ahogy kirajzolódtak a sorház vöröses fényében. Hangjukat is tisztán hallotta. Szerencsére őt senki sem látta vagy hallotta elmenni.

- Mit művelsz? Mit képzelsz, mégis mit művelsz?

Olyan volt, mint egy bámulatosan szép madárka, egy gyönyörű nő arcvonásaival, ki a fák ágai közül suhan le, hogy elkapja kabátujját. Szokicsi egy ginkófa-cölöpnek támaszkodva ült, melyet sarokcölöpként használtak a szentély mögötti üres istállók egyikénél. Épp amikor már azon volt, hogy elvágja a torkát a pengével, Oszen ott termett. Minden olyan volt, mintha egy álomban játszódtott volna.

- Hála az égnek, hogy még időben ideértem! - Oszen a szentély felé fordult és imát mondott, közben még mindig szorosan fogva Szokicsi kezét. - Volt egy rossz előérzetem. Aztán hallottalak... ahogy a konyhában azt mondd, hogy... elviszed a borotvát. A szívem majd megállt ijedtemben! „Hata-szan! Hata-szan!, kiáltottam utánad, de addigra már nem voltál sehol. Nem bírtam kiverni a fejemből a gondolatot, hogy valami ilyesmit akarsz tenni magaddal, úgyhogy elindultam, hogy megkeresselek. Nem tudtam, merre induljak. A főkapunál lévő borbélynál meg is kérdeztem, hogy jártál-e ott, de azt mondták, nem láttak. „Már túl késő, gondoltam. Egész beleszédültem a gondolatba, de az istenek erre vezettek utamon, s ezért hálával tartozom nekik. Hata-szan, nem én mentettelek meg. A szüleid vigyáznak rád. Érted?

Szokicsi gyermek módjára fúrta bele magát keblének puha párnájába. Karját szorosán selyemöve köré fonta.

- Nézd csak a holdat - mondta a lány. - A Buddha.

Szokicsi sosem feledte ezt a pillanatot. A félhold alászállni látszott a fekete fellegek mögül, fénye beragyogta a fölöttük tornyosuló ginkófák csúcsát, melyek olyanok voltak, mint halott édesanyja mellének finom kontúrjai.

- Még előtted az egész jövő - mondta Oszen. - Még ha nő lennél, életed még akkor is csak most bontogatná szirmait, mint a tavaszi virágok. Hát miért akarnád megölni magadat? Hacsak nem... miattam. - Szokicsi érezte, ahogy a lány mellkasa reszketni kezd. - Mi értelme volna végezni magaddal, csak mert ők azt állítják, hogy megetted azokat a kekszeket? Nem számít. Te is tudod, hogy én mindig... - itt elhallgatott, majd folytatta. - Akárhogy is, most gyere el szépen hozzám. Senki nincs ma odahaza.

A fiút noszogatva megkereste fa szandálját, s alsóneműjének vörös szegélye előbukkant hófehér lábai előtt. Úgy tűnt, Oszen egészen magánkívül volt. Anélkül, hogy Szokicsi cipőjét összeszedték volna, csak megragadta a fiú kezét és lélekszakadva elsietett vele onnan, elmenekülve a borzalmas emlékű helyről.

Mikor elhagyták a szentélyt, tenyerével kimert egy kevés szentelt vizet a kőmedencéből, és pár cseppet hintett Szokicsi fejére. Talán a gonosz szellemeket próbálta ezzel távol tartani? Tán a halál istenétől félt annyira?

- Egészség. Hosszú élet. Tanulás. Adasson meg kívánságuk beteljesülése. - Szemeiben könnyek csillogtak, ahogy nedves kezeit összetette és meghajolt az oltár irányába. Nyaka fehérjén ott táncolt a sápadt holdfény.

- Most pedig igyál. Nyugodj meg szépen. Én is iszom veled. - Lassan az ajkához emelte a merítőkanalat. - Nézd csak, hogy remegek.

Szokicsi már ezelőtt észrevette.

- Hata-szan, nem megyünk vissza arra a helyre. Nem kell többet visszamenned oda. Az életemet is kockára tenném, hogy megmenthesselek téged. Amúgy pont azért fohászkodtam, hogy megbocsájtást nyerjünk. Tudod miért? Azért hullajtottam rád azt a pár csepp szentelt vizet, hogy mikor hazaérünk... akkor levághatnám a hajadat ezzel a borotvával, s olyan lennél, mint egy pap, s akkor együtt tölthetnénk az éjszakát. Az a kisui pap is lefeküdt volna velem ma éjjel. Az egész Kumazava ötlete volt. A tervük az volt, hogy ránk nyitnak, és akkor megszarolhatják a papot. Engem pedig kényszerítettek, hogy segítsem őket a terv végrehajtásában.

A pap, tudod, elhozott néhány értékes kincset a Kója-hegyről és itt Tokióban akarta eladni őket. De Kumazava becsapta őt. Azt mondta neki, hogy eladja helyette a kincseket valami gazdag üzletembernek. Ehelyett viszont mindent zálogba adott, a pénzt pedig elköltötte. Mikor a pap megkérte, hogy adja oda a pénzét, Kumazavának eszébe jutott ez a terv, mivel feltűnt neki, milyen szemekkel néz rám az a pap.

Szokicsi, én nem vagyok egy erős ember. Ezekkel az emberekkel is csak azért kerültem össze, mert függök Kumazava erejétől. De hallva, miféle terveket eszeltek ki... aztán meg a te szemöldököd. - Oszen finoman megveregette Szokicsi vállát. - Gyűlölöm Kumazavát. Gondolj csak bele, hogy beront az ajtón, míg a pap velem hál! Eldöntöttem hát, hogy én inkább veled töltöm az éjszakát. S mikor belép, majd felülök, és elmondom neki, amit gondolok. És még azt az örömet is megadnánk neki, hogy végignézheti, ahogy együtt szökünk el az éjszaka közepén. De aztán eszembe jutott, hogy azok a férfiak bánthatnak téged, és akkor minden hiába. Így hát nem fogom végigcsinálni, amit elterveztem. Nem. Gyerünk, Szokicsi, szökjünk meg most! Csak bízz rám mindent. Oda te már nem térhetsz vissza.

Ahogy lefelé lépkedtek a lépcsőkön a hegy túlsó lejtőjén,

Szokicsi úgy érezte, mintha végre átjutott volna egy farkasokkal teli hágón, s most egy ígéretekkel teli völgy területére előtte.

- Ez az a hely, ugye? - Oszen barátságosan mosolygott. Selyemövéből előhúzott egy kis retikült. Az öv egyszerűnek és olcsónak tűnt, de a kis táskája a tavasz színeiben pompázott.

- Sétáljunk, amíg eszünk - mondta a lány gyöngéden. - Olyan kis törékeny vagy.

A főutcára vezető sötét sikátorban a lány a szájából etette meg - édes, illatos rizskeksszel, melyet a fogaival tört össze neki.

Az esti iskolából hazafelé menet Szokicsi Okacsimacsi hátsó utcáit rózta az egyik olcsó bérház felé, mely egy használtüveg üzlet és egy rongyokat árusító bolt között állt. Majdhogynem összeütközött egy emberrel, aki a bejáratnál bukkant föl.

Oszen ekkor hirtelen kinyitotta az ajtót és beinvitálta egyszobás lakásukba. Futonja már a földön volt. Oszen tett egy kevés szenet még a parázsüstbe, mely párnája mellett állt, és egy zsebkendővel legyezve fölötté szította fel a parazsat. Egy ütött-kopott rácson, melyet a parázstartó egyik sarkába helyezett, rizstortácskákat sütött Szokicsinek. Mikor az étel elkészült, megfújta, hogy ne legyen olyan forró, s közben elmesélte Szokicsinek a szép Urazato történetét. Oszen még gyönyörűbb volt, mint története főhősnője. És bár a hó sem hullott, mint a mesében, az apró hátsókert nedves salakja felett kavargó cseresznyevirág-szirmok tán még szívszorítóbb látványt nyújtottak. De ott, a hátsó kerítés mögött! Csak nem Tokidzsiro volt az, Urazato szerelme, ki eljött, hogy megmentse a lányt, fején egy színes bandanna kendővel? Oszen talpra ugrott és megpróbálta bezárni a hátsó ajtót. De a férfi átugrott a kerítésen és fürgén a verandán termett. Kabátujjánál egy bilincslánc kígyószerű farka bukkant elő.

- Ezennel letartóztatom!

Oszen visszarogyott térdére, Szokicsit maga mögé húzva.

- És veled mi lesz?

- A fiúnak semmi köze ehhez.

- Szo-csan, a holnapi reggelid... vettem egy babot. Egy lefedett edényben találod őket. Egyél hozzá pácolt gyömbért.

Szandáljával egyik kezében a rendőr kinyitotta az ajtót, ami a bejárat felé vezetett. Míg Oszen a szandálját kereste, kinyitotta a bejárati ajtót. Amint kiléptek az utcára, a rendőr megkötözte csuklóját a bilincslánccal. Oszen karcsú dereka egyszerre eltűnt a kötél alatt, s csapott vállai lebegni látszottak a sötét fűzfák előtt. Kabátját és alsóneműit már jóval ezelőtt zálogba adta, és bőre átfehérlett a vékony selyemruha egyetlen rétegén.

Szokicsi mezítláb botorkált utána. Könnyein át csak sötétséget látott, s a halványan pislákoló utcai lámpa fényénél egy éles fuvallat cseresznyevirágokat szórt az éjszakába.

- Kérem, uram - Ozen hirtelen megtorpant. - Szo-csan. - Oszen fejét leszegve tartotta, úgy beszélt hozzá, hátra sem fordulva. De aztán mégis megfordult, és Szokicsi reá pillantva meglátta szép szemöldökét.

A fiatalembernek nem jött ki egyetlen hang sem a torkán.

- Szo-csan. Neked adom a lelkem.

Oszen szépen összehajtogatta, miközben a rendőr tovább húzta magával. Hamarosan készen is volt, tenyere fészkében ülve egy daru fehér papír zsebkendőből hajtva.

- Kövesd, bárhová is vezessen. - Forró leheletével ráfújva útjára bocsátotta, s a madárka életre kelt. Ajkainak halvány vörös nyoma díszítette a daru kékesfehér testét, s a madár felszállt a kavargó virágszirmok között, áttáncolva az égen, Szokicsit a kapuig vezetve, ahol a fiú belépett a házba.

A vonatok mindkét irányból szinte ugyanabban a pillanatban gördültek be.

Szokicsi ott maradt, kővé dermedten állva a váróban.

Ahogy tovább figyelte a nőket, az, amelyikük anyyira

hasonlított az unokatestvére feleségére, sietve odalépett a vörös szoknyás hölgyhöz és igazgatni kezdte a vállán lecsúszott kabátot.

- Gyere, itt van.

- A taxim? - kérdezte a vörös szoknyás hölgy, még mindig a távolba révedve.

Három vagy négy, sártól megtisztított vonat is elment gyors egymásutánban, s a fiatal állomásinas azon kezdett tűnődni, miért is maradtak még Szokicsi és a hölgyek a váróteremben.

- Most felszállnak vagy sem?

- A hölgy nem érzi jól magát - felelte Szokicsi, közben felajánlva karját a vörös szoknyás nőnek, ki üres tekintettel pillantott fel rá.

Miután az állomásinas magukra hagyta őket, Szokicsi gyöngéden a nő arcára nézett, s az őt kísérő másik két hölgygel gyors pillantásokat váltott.

- Engedjék meg, hogy hívjak egy taxit. De kérem, ne a Szugamóba menjünk. Én magam szeretnék róla gondoskodni. A nevem Hata.

Mikor a harmadik nő észrevette a „dr. Hata Szokicsi” feliratot névjegykártyáján, olyan egyenesen kihúzta magát, mint egy P betű, majd mélyen meghajolt, amitől olyan lett, akár egy Z betű. Azért volt ott ő is, hogy segítsen. Szokicsi, látva hogy megbízhat a hölgyben, aki annyira emlékeztetett az unokafivére menyasszonyára, megtudta, hogy a vörös szoknyás hölgy prostituált volt Sinagavában. Elméje megbomlott, és most akarták bevinni a Szugamo kórházba. Ragaszkodott hozzá, hogy taxival menjenek, és nem volt hajlandó együttműködni, mikor a vonatok megérkeztek az állomásra. A *marumage* frizurás nő valójában a bordélyház tulajdonosának lánya volt. Segédje, a rövidebb hajú nő pedig keserűen nézte a mellette ülő örült nőt, kinek neve Oszen volt.

A doktor úr váratlan látogatásától megrökönyödve az ápolók és a fehér ruhás nővérek gyorsan és hangtalanul összegyűltek. Dr. Hata Szokicsi pedig higgadtan visszautasította felkínált segítségüket.

- Ez most magánjellegű látogatás. Kérem, mindenki térjen vissza ahhoz, amit csinált.

Egyedül lépett be a speciálisan kialakított szobába, ahol Oszen feküdt, rendezetlen ruháiban. Szokicsi az ágy mellé térdelt, egy borotvát adott a nő kezébe, s homlokát a mellei közé fúrta. Szorosan átölelte, megfeledkezve a körülöttük lévő világról, s szakállát átáztatták sűrűn pergő könnyei.

UTÓSZÓ

A mesék értelmezése

A műtő

Kjóka első publikált műve a *Megkoronázott Jazaemon* (*Kanmuri Jazaemon*) volt, melyet több részletben adtak ki a *Kiotói Reggeli Hírlap* (*Kioto hinode sinbun*) irodalmi rovatában. Az első rész 1892. október 1-jén jelent meg, de sikere sajnos nagyon messze állt attól, mint amit Kjóka várt volna. Valójában a regény olyannyira gyöngé fogadtatásban részesült, hogy Ivaja Szazanami (1870–1933), aki egy Ken'jusa íróból lett az újság irodalmi szerkesztője, azonnal húsz levelet kapott a csalódott olvasóktól, kik mind arra kérték, ne közöljék le a regény folytatását. Szazanami könyörgött Kjóka mentorának, Ozaki Kojónak (1868–1903), aki a munkára ajánlotta őt, hogy „ha lehetséges, cseréljék le egy másik íróra, és találjanak ki valamit, amivel őt elbocsáthatják”. Kojó nem volt hajlandó eleget tenni ennek a kérésnek, mivel úgy vélte, hogy ez megsemmisítő csapás lenne tanítványára. **[Később Kjóka önéletrajzában írt az esetről: „Nem akarta leszakítani az első bimbót, így Koyo-szenszej hősiesen egyezkedett a folytatásért. Nem is tudtam róla, csak jóval később mondta el. Első publikációm egyedül a Mester óriási áldozatának volt köszönhető.”]** Nem lévén tudatában, hogy milyen szegényes fogadtatásban is részesült első munkája Kiotóban (Szazanami állítása szerint csökkent olvasóinak száma ezalatt), Kjóka elégedetten nézhette, ahogy teljes kézírata megjelenik nyomtatásban. Az utolsó részlet november 18-án jelent meg, s ezt még két epilógus követte decemberben.

Nem nehéz elképzelni, micsoda nehézségekkel kellett a *Kiotói Reggeli Hírlap* olvasóinak megküzdenie Kjóka első publikációja

során. A *Jazaemon* témáját tekintve nem sok újdonsággal tudott előrukkolni, de cselekménye nehezen volt követhető, a szereplők túl sokan voltak, és csak kevésbé kidolgozottak, valamint még egy e korszakból való és ilyen típusú japán történethez képest is a jelenetek furcsa mód nem kapcsolódtak egymáshoz. Kétségtelen, hogy e hiátusok részben Kjóka választása alapján kerültek a regénybe, avégett, hogy átdolgozzon egy már létező történetet, illetve más részben abból a feltételezésből adódóan jöttek létre, hogy az olvasók már eleve tisztában vannak a történet általános cselekményével. A *Kanmuri Jazaemon* előzményéül Takedai Kórai (1819–1882) *Kanmuri fenyőfája, a Mado falubéli vihar* (*Kanmuri no macu mado no arasi*) című műve szolgált, egy *kuszazosi*, avagy illusztrált történet – mely egy két részből álló könyvsorozatban jelent meg, először 1885 őszén –, s ezen belül mindkét rész három-három könyvből állt. E forrásmű egy parasztfelkelés egyenes elbeszélése, mely Kanagava Prefektúrában tört ki, 1883-ban. Rávilágít Macugi Csoemon kapzsiságára, aki álnok módon sajátította el a falujában élő parasztok földjét. A parasztok a felsőbb erőkhöz folyamodnak, s ügyük úgy fest, sikerülhet, ám végül Macugi jogi tanácsadói visszájára fordítják az egészet. Elkecsereedett kétségbeesésükben a parasztok vérbosszút esküsznek, melyet végül sikeresen meg is valósítanak. Kanmuri Jazaemon, kinek karakterét csak fiának egy, a felkelésről szóló beszámolóra adott reakcióiból ismerhetjük meg, lesz a vezetőjük.

Kórai a tények iránti elkötelezettsége megingathatatlan. Egy ige szemléletes példa ez az újonnan létrejövő Meidzsi riportstílusra, továbbá nem szabad megfeledkeznünk annak megemlézéséről sem, hogy a korabeli lapok milyen mohón csaptak le erre a történetre, és hogy a nyilvánosság a felkelők iránt érzett szimpátiája milyen módon befolyásolta a Kanagava parasztok végső felmentését. Egyéb dokumentumokból ismeretes számunkra, hogy a Kanagava felkelés valóban egy

hírértékű esemény volt, s hogy nem kizárólag Kórai *kuszazosijának* szolgált alaptémájául, hanem egy Macubajasi Hakucsi nevű szónok szóbeli beszámolójának is, melyet Imamurasz Dzsiro jegyzett le és publikált 1989 októberében, *Egy tűzzel és karddal vívott leszámolás Mado faluban (Mado-mura jakiucsi szodo)* címmel, hat esztendővel Kjóka történetének első kiadása után. Kjóka írásainak idejére a felkelés minden valószínűség szerint már a közösség képzeletének részét képezte, bár úgy tűnt, mégis túlbecsülte olvasóinak képességét és hajlandóságát az ő verziójában lévő hiányok betöltésére.

Kjókát nagyon vonzotta Kórai előadásmódjának drámai feszültsége, csak úgy, mint a társadalmi osztályt érő elnyomás erős vádjai. De ehhez az -igencsak nyílt - osztályharchoz olyan különféle emberi vonatkozásokat kevert, melyek a Bunka-Bunszei korszak (1804-1830) drámájának bizarr, rokokó mintáira emlékeztetnek minket. A Nanboku-módon kusza szálak, melyek Kjóka történetében összekötik a főszereplőket, melodramai csomóba gabalyodnak össze. Kanmuri Jazaemon húga, Onami, Sindzsuro felesége, kinek leányát Kohagit házasságkötésre kényszerítenek Isimura Dzsirozóval, Isimura Gohei fiával. Gohei a történet központi negatív, mondhatni gonosz szereplője, és végül Jazaemon megöli, de csak az után, hogy Kohagi sikertelen kísérletet tett Ivanaga, a provincia kéjvágyó uraságának meggyilkolására, ki nagymértékben egyet ért Gohei parasztok iránti elnyomásával. Kohagi Gohei-jel kötött házassága valójában Ivagana arra irányuló hosszú távú tervének része, hogy megszerezze őt magának. Tudomást szerezvén erről, Kohagi egy kardot visz magával a hitvesi ágyba. Ám gyilkos szándékát leleplezik, melynek következményeként apját, Okino Sindzsurót bebörtönzik, édesanyját, Onamit pedig halálra kínozzák.

Onami halála jelenti a történetben a fordulópontot. Bátyját, Jazaemont arra ösztönzi, hogy harcba szálljon. Isimurának és

Ivanagának meg kell halnia. A felkelés új vezetőjeként Jazaemon Unoszuke helyébe lép, aki (egy további bonyodalomként az eredeti történethez képest) Kohagi igaz szerelme, és törvénytelen fia Ivanaga úrnak, aki megerőszakolta Unoszuke anyját. Unoszuke mostohaapja, Togoma Rihei sem kevésbé szerencsétlen, mivel Gohei őt tévesen azzal vádolja, hogy megvesztegette Ivanagát. Saját galádságaiért bűnbaknak kiáltva ki őt, Gohei börtönbe veti Riheit, akit végül kivégeznek. Megtudván e legutóbbi gaztettet, Jazaemon kiadja Ivanagát Unoszukének, kinek a történet csúcspontján abban az élvezetben lehet része, hogy megölheti Ivanagát, a vérszerinti apját.

A *Megkoronázott Jazaemon*nal való debütálását követően Kjókára nem irányult különösebb kritikai figyelem egészen három éven át, amikor is megjelentette két novelláját, melyek az előző történet vonalvezetéséhez képest összehasonlíthatatlanul egyszerűbbek voltak. Ez a két novella *Az éjjeli őrjárat (Jako dzsunsza, 1895)* és *A műtő (Gekasitu, 1895)* voltak. Az egyik, a *Birodalmi Irodalom (Teikoku bungaku)* nagy befolyással bíró folyóirata köré csoportosulók által írt ismertető szerint *A műtő* című novella megalapozta Kjóka számára az „ígéretes szerző... Japán egyik legjobb írója címet. A történet nagyszerű volt, mivel volt benne „egy bizonyos progresszív szellemiség... melyet a modern Európa kortárs gondolatai gazdagítottak. Ez a „kortárs gondolat” Victor Hugótól származott, mely Mirota Siken műfordításain keresztül juthatott el Kjókához. Mirota jó néhány Hugo-mű szabad és olvasmányos fordítását készítette el. Fiatal és feltörekvő regényíróként, Kjóka falta az efféle könyveket, egyszerre tanulva belőlük egyfajta narratív stílust és kritikai nézőpontot.

A „Siken-stílus híres volt. A japán retorikus nyelv másféleképpen a „részletes stílusként (*sumicu buntai*) kategorizálta, a kínai olvasás könnyed formájaként a japán kiejtés és mondattan szabályait követte (mint a *kanbun*

kuzusiban). Amilyen korszerűnek tűnt ez az ügyetlen, nyelvtani hibákkal teli, szó szerinti fordítás a Meidzsi-korszak olvasóinak számára, olyan volt Sieken prózája is, s a kínai vegyületek bőkezű használatával valójában nem is állt olyan távol Takizava Bakin (1767-1848) nyelvezetétől, vagy akár azoktól a japánra fordított kínai regényekétől, mint amilyen a *Vízparti történet* (*Suj-hu csuan*) is volt. Akárcsak ezek a tradicionális stílusok – mint Bakinnál a fesztelen keveredése az elegánssal (*gazoku szetcsu*), vagy a *Vízparti történetben* a japán összeolvadása a kínaival (*vakan konko*) –, Siken stílusa egy újabb keresztezett kifejezési forma volt, egy olyan nyelvi kompromisszum, melyet ugyanúgy zavart és gazdagított az a rengeteg kölcsönvett kulturális elem, melyek a századfordulón jellegzetessé tették az irodalmi Japánt. Nem meglepő tehát, hogy mivel Kjóka jól ismerte mindhárom e stílusok közül, a történet, melyet létrehozott, mutatott némi hasonlóságot ezekkel.

A *műtő* legjellegzetesebb vonása ugyanakkor mégsem a stílusa volt, hanem a társadalmi igazságérzete. Ami Victor Hugo rá gyakorolt hatását illeti, Kjóka nézőpontja olyannyira újszerű volt, hogy a kritikus-teoretikus Simamura Higeacu (1871-1918) kénytelen volt egy új fogalmat megalkotni, hogy nevével nevezhesse Kjóka vívmányát. A hasonlóképp tömör *Éjjeli őrző* is, mely közvetlenül megelőzte *A műtőt*, „konceptuális elbeszélésnek” (*kannen soszecu*) kiáltották ki: azaz olyan fikciónak, mely egy explicit társadalmi üzenet vagy „eszme” kifejezésére hivatott. Ezek a művek azért is voltak újszerűek, mert Kjóka, ahelyett, hogy csak magát a bűnözőt vádolta volna, inkább az aberrált társadalmi kontextust tette meg az tetteik felelőseként. Hugo példáját követve látta a vétkes emberekben lakozó jót – ebben az esetben a házasságtörő Takamine doktorban és Kifune grófnőben, kik ugyanakkor magukban hordozták az igaz és tiszta érzelmek szépségét. A szerző azt sejteti művében, hogy egy másik társadalmi közegben nem lett volna törvénytörően szükség arra, hogy elpusztítsák magukat.

Azzal, hogy vágyaikat a szokványos házasság természeténél fogva gonosz közegébe helyezte, Kjóka merészen és kritikus gesztussal mutatott rá a Meidzsi-korszak társadalmának egészére.

Természetesen könnyedén beazonosíthatjuk e kritikai attitűd lehetséges forrásait. Az egyik az Edo-korszak tradicionális személyisége, írója, a „játékos firkász” vagy *geszakusa* volt, aki mellékes, kis jelentőséggel bíró egyénként tekintett magára, és ezáltal bíráló szándékkal lépett fel a magas tradícióval szemben, melyet sinokretikus irodalmárok – azaz olyan világnézettel rendelkező emberek, kik Kínát tekintik a civilizáció középpontjának, s azt minden más nemzet fölé helyezik – alakítottak ki (kik olykor fejükre húzták a *geszaku* kalapot.) Még ha Kjóka verziója a *geszakusa* alaposan elnyűtt, „az erény dicsérete és a gonosz megfélemlítése formulára épít is, akkor is teljes mértékben, már-már melodramai módon őszinte, ellentétben az eredetivel, s e cinikus pózhoz kétségtelenül magába szívott valamennyit az Edo-korszakból származó, igen kiterjedt olvasmányélményeiből. Hasonlóképp az a tény is, hogy Kjóka az iparos rétegből származott – apja nemesfém-művesként dolgozott Kanazavában, s egy vidéki kastélyhoz tartozó városban élt –, elválasztotta őt a felsőbb (szamuráj) rétegtől, egy újabb kritikai fogódzkodót biztosítva ezzel számára az uralkodó osztály és a szabályok ellen. Végül, de valószínűleg a legjelentősebb volt mind közül: az esztétikai szerepkör. Amint azt már említettem is a bevezető esszében, Kjóka társadalmi felelősségvállalása – ahogy azt Akutagava Rjónosuke (1892–1927) találóan megfogalmazta – „költői igazságszolgáltatásba ágyazott erkölcsi felfogás volt.

Ahogy igaz volt a romantikus költőre, Kitamura Tokokura (1868–1894) is, úgy Kjóka számára is költői jogosultság volt kiállni az elnyomottak mellett. Nagyszerű volt kritizálni a Meidzsi-korszak felső rétegeit, pontosabban leszólni a házasság intézményét, mely elnyomta a valódi érzelmeket, mint Kifune

grófnő és Takamine doktor esetében. A Meidzsi patriarchátus gusztustalan volt és állatias, és a gyönyörű nők – akár a grófnő – voltak a legkézenfekvőbb áldozatai ennek. Akárcsak Poe, Kjóka is hasonló mód megszállottja a volt a szerelem gótikus lehetőségeinek, mely a gazdasági és társadalmi hatalom pótlékeként állhatott. Tehát aligha létezhetett akármilyen más, mi oly elsöprő erővel érintette volna meg a két író bármelyikét, mint egy gyönyörű nő halála.

„Hallottad, hogy ezt a két férfit mennyire megindította a valódi szépség? – teszi fel a kérdést Takamine. „Tessék, ez legyen a te művészeted tárgya. Ezt kell tanulmányoznod! A női szépségről folytatott párbeszéd, mely a két fiatalember között zajlott, kikre Takamine e sorokban utal, alkotja a második rész központi részét. Ismervén Kifune grófnő szépségét ugyanakkor azzal is tisztában vannak, hogy a hölgy számára azzal, hogy ily „nemes, elegáns és gyönyörű”, törvényszerűvé válik, hogy meghaljon szépsége miatt. És azzal, hogy képes jobban értékelni szépségét, mint a két fiatalember, Takamine is végzetes sorsúvá válik.

A korszak kritikai tendenciái azt diktálták, hogy ezt a melodramai történetet sokkal inkább erkölcsi és vallási elvekről szóló értekezésnek tekintsék, mintsem romantikus felfedezésnek. Mai szemmel nézve viszont láthatjuk, hogy a kortárs kritikák még nem álltak készen Kjóka korai művészetének megértésére. De, még egyszer hangsúlyozzuk, hogy ez egy mély társadalmi és irodalmi átalakulás időszaka volt, igen nehéz téve bármely akkori író karrierjének feltérképezését. 1895-re, mikorra *A műtő* megjelent, a Meidzsi-kormány nyugati minták eltanulására való konzervatív reakciójának hatása már jócskán érezhető volt. Ez az év a japán írásjelek fejlődésében is fordulatot jelentett, hiszen mindenki, beleértve Kjókát is, egy új narratívát keresett és egészen újszerű elbeszélő formákkal kísérletezett. Tekintettel egy új „irodalom” növekvő dominanciájára, melyet az

antitradicionalisták lendítettek fel, mint Taoka Reiun (1870–1912) és Hogeecu, nem volt meglepő, hogy a kritikusok Kjóka munkásságát ideológiailag szigorúnak látták. **[Egy, Az első munkámról (Sodzsoszaku dan, 1983) címet viselő memoárjában Kjóka köszönetet mond Taoka Reiunnak kedvező kritikájáért, melyet Az éjjeli őrjáratról írt. A kritika, melyre Kjóka nagy valószínűséggel utal, a Mai Fiatalság Irodalmában (Szeinenbun) jelent meg, 1895. május 10-én. Lelkes dicsérete - „arra következtethetünk, hogy Kjóka minden tétovázás nélkül fog feljutni a mesterek birodalmába” - bizonyosan sokat tett Kjóka jó megítélésének megalapozásáért. Mégis jó okunk van azt hinni, hogy nem Reiun írta e bizonyos kritikát. Az, melyet ő írt, hasonlóképp lelkes volt, bár kevésbé részletes. Valamivel később jelent meg, július 1-jén, ugyanezen lapban: „Az igazság az, hogy Kjóka Kojo hathatós vezetésével és oltalmával jutott el oda, ahol most tart. Kjóka valóban nagyon tehetséges... Kirepült az elavult gondolkodás fészkeiből, és új talajt biztosított a soszecu számára... Ha Kjóka továbbra is ilyen erővel munkálkodik, még túltehet akár Kojón és Rohanon is.”]** Akárhogyan is viseltessünk ezen ideológia iránt, egy dologban mindenképpen egyetérthetünk, mégpedig a történet magyarázatának hiányán. Takamine és a grófnő egyetlen pillantás után egymásba szeretnek, és egészen addig így éreznek egymás iránt, míg kilenc évvel később be nem következik kettős öngyilkosságuk. Az előrehaladott eszméket képviselő ismertetőik ismét úgy értékelték e melodramát, mint egy elő-naturalista művet, áthatolva a felszínen látható rétegen, megragadva a mélyben rejtőző elveket, melyeken a modern társadalom működése nyugszik. Valójában a fiatal Kjóka szeméi előtt nem lebegtek ilyen célok. A végső *kannen* ellenére - „Világunk vallásfilozófusai, hozzátok szól e kérdés. Bűnös hát e két szerető, s tagadtasson meg tőlük a mennybe való belépés? - nem szabad túlzónak éreznünk e történet kritikai szigorúságát.

Ezt az „eszmét sokkal inkább értelmezhetjük az író személyes árbocaként, esztétikusan megszerkesztett mitológiaként, mintsem valamilyen születőben lévő társadalmi tudomány axiómájaként.

Hamar kialakult, már *A műtő* című novellában megjelent Kjóka mitológiájának négy fő eleme, melyek kibontakoztatását egész további munkássága során folytatta. Mindenekelőtt itt van a mindenütt megjelenő vörös és fehér színek kombinációja, például magában az operáció leírásában is: „Akár egy bordó téli szilva a havon, olyan volt a mellkasán leszivárgó vér, mely szép lassan eláztatta fehér köntösét.” A két szín kombinációja már a korai *Megkoronázott Jazaemon*ban megjelenik és átível Kjóka teljes életművén. *A műtő* előtt napvilágot látott művei közül e motívum *Az élő játék baba* című műben jelenik meg legfestőibben, mely a szerző első és egyetlen próbálkozása egy Kuroiva Ruiko (1862-1920) stílusú detektívregény megalkotására.

Mily kegyetlenség! Fudzsi levegő után kapkod. Arca egyszer elpirul, aztán holtápadtra vált, ahogy összeroppan a kínzás fájdalmától. „Kérem! Öljön meg!” E halál utáni vágy egy szűztől való. Tudva, hogy terve meghiúsul, ha most megöli a lányt, Tokuzo, mintha csak a csata kellős közepén csüggedne el, összedörzsöli kezét és leereszti korbácsát... a lány erőtlenül csuklik a földre, s elájul.

E szakaszban jelenik meg írásban legelőször Kjókánál a fiatal, gyönyörű nő képe, kit megkötöztek s megverték, a kép, mely még gyermekként égett belé. Kjóka apja, Izumi Szeidzsi, azt szerette volna, ha fia követi őt a nemesacél megművelésének mesterségében, és mindent megtett, hogy Kjóka pályáját efelé egyengesse. Az első fontos lépésként hazavitt néhány ív pauszpapírt, melyek segítségével Kjókának vázlatfüzetekből kellett képeket kimásolnia – bambuszokat, orchideákat, és papagájokat –, azokat a tradicionális motívumokat, melyek sablonként szolgálnak majd jövőbeni fémfaragói munkájához.

Kjóka, aki addigra már tanúbizonyságot tett a különféle képek, rajzok és festmények iránti szenvedélyéről, nem mindennapi elánnal vetette bele magát a másolási feladatba. Ám kiderült, hogy amiket oly nagy lelkesedéssel másolgatott, valójában nem az édesapja által meghatározott, oly nagy műgonddal összeállított bambuszlevelek replikái voltak, hanem az édesanyja könyvtárában fellelt képeké. Öccse, Tojoharu szerint, Kjóka kedvenc képe, amit „újra és újra, rendkívüli pontossággal lemásolt, „egy sajnálatraméltó fiatal nőt ábrázolt, kit egy fához kötöztek és megverték.

Fehér lábak villannak a vörös alsószoknya alól, vörös sebekkel teli fehér bőr, egy fehér selyemdarab, melyre vérrel írtak valamit: *Az élő játék babában* így jelenik meg a fehér és a vörös motívuma, s ezek visszhangzanak *A múltó* ben is, amint Kjóka összemossa a szépséget az erotikával és a halál fehérségével játszadozik az élet vörös húsával szemben. Ez a színösszeállítás teszi lehetővé a kibontakozó mitológia második aspektusát: az archetipikus hősnőt. A sápadt bőrön megjelenő piros jegyek egyaránt jelképezik a tabut és a transzcendenciát, ezzel fejezve ki a Kjóka által megfestett női alakokban rejlő kétoldalúságot. A halott anyja utáni sóvárgására reflektálva ők nem pusztán csábítóak és anyai érzelmekkel felruházottak egyazon időben, de ugyanakkor erőszak és halál célpontjaivá is kell válniuk ahhoz, hogy elnyerjék a jogot a Kjókai hősök megváltásához szükséges megbecsülésre. Komplexitásuk egy szerkezeti egyenlőtlenségen alapszik. Amíg Kjóka általában két férfitípusról írt, addig alapvetően csak egyetlen női típus érdekelte. Amint azt Kifune grófnő karaktere is sejteti, Kjóka hősnői kétszeresen is bonyolultak, kik színkódokon keresztül foglalják el pozíciójukat kedves és kéjsóvár, gyöngye és erős, érzékeny és állatias között.

Szépsége Kjóka a Meidzsi patriarchátus iránti neheztelésén alapul, és a nők paradigmatis méltányolásán, melynek lényegesen kevesebb köze van Kjóka a nők jogait támogató

korai szerepvállalásának, mint ahogy az első ránézésre tűnhet. Habár egy olyan esszében, mint a *Szerelem és Házasság* (*Ai to kon'i*, 1895) Kjóka felveti a szociális fontosság tárgyát, ám ebben az „eszmeregényben” nem is létezésük valójában írja le a nőket, hanem sokkal inkább az *amae* viselkedésforma szerkezetén alapuló feminitásba, illetve a nők anyai kényeztetése és a férfiak függése közötti kölcsönhatásba nyúlt bepillantást. Kjóka életművének kontextusában elhelyezve a történetet, annak társadalmi vonatkozású szerepvállalása sokkal kevésbé fontos, mint arra vonatkozó megerősítése, ami soha nem válhat valóra. Akárcsak a grófnő, a szerző más női alakjai is áldozatok tárgyaivá válnak, arra a személyük iránti szükségre reflektálva ezzel, melyben ők a halottak közül valók, de sosem lehetetlen számukra elérni az élők tudatát. Szépségükben szerencsétlenek, csábítóak, ugyanakkor gondoskodóak, szájalomra méltóan elnyomottak, miközben isteni hatalommal bírnak. Kjóka egyértelműen sajnálja őket. De ugyanakkor az is tagadhatatlan, ahogyan a keresztény esztétikában, úgy itt is a belső béke valaki más nagyfokú, közel elképzelhetetlen szenvedésén alapul.

A felmerülő archetípusok közül a harmadik gyakori elem a gróf vagy valamilyen más – a Meidzsi társadalomban létező – nemesember (jellem)ábrázolása, aki a kegyetlenség megtestesítőjeként jelenik meg, s így „helyéül” szolgál a világi sikerek bemutatásának, annak minden durvaságával együtt. Kjóka hatalom iránti érzései igen összetettek voltak. Habár mélységesen függött a nők hatalmától, komolyan zokon vette a tekintély maszkulin manifesztációit.

Fellépett a militarizmus ellen és élesen bírálta a háborút. Becsmérlően nyilatkozott a házasság intézményének igazságtalanságairól, mely a férfiaknak kedvezett, a nők számára pedig megkeserítette az életet: „A házasság egy kegyetlen és bosszúszomjas törvénykezés, melyet arra találtak ki, hogy korlátozzák és elnyomják a szerelmet, és hogy ellopják

az ember szabadságát. Már a régi idők óta úgy tartják, hogy a gyönyörű nők mindig boldogtalanok. De ennek egyedül az az oka, hogy a társadalom azzá teszi őket. Ha nem a házasságon múlna, vajon hány nő lenne mégis nyomorult és boldogtalan? A szerelem minden rémes vonatkozása – vizály, kétségbeesés, öngyilkosság, betegség és így tovább – mind a házasság következménye.”

Legnagyobb ellenérzéssel az üzletemberek világával szemben viseltetett, melyben, noha jelentős jólét uralkodott, az emberek nem rendelkeztek ízléssel és kifinomultsággal. Noha a magas kultúra iránti elismerése meglágyította valamelyest az arisztokráciával szembeni ellenszenvét, azért még mindig bírálta követelözésüket és a szegényeket érintő képmutatásukat. A hagyomány úgy tartja, hogy Kjóka valahányszor elhaladt a Császári Palota előtt – akár busszal, akár vonattal –, mindig levette szemüvegét és kalapját, szeméit lehunyta és halkán elmormolt egy imát. A császár iránti tisztelete hasonlatos volt az orvosok iránti csodálatához. Mind megbecsülést érdemeltek, mivel az élet forrásaihoz közel állottak, egyikük spirituális, másikuk pedig fizikai aspektusból.

Végül pedig: már *A múltó* ben észrevehető Kjóka korai próbálkozása arra, hogy ellensúlyozza a patriarchátus érzéketlenségét, mégpedig az archetípusok negyedik hordozójának megalkotásával – a rettentő érzékenységgel bíró, szexuálisan bizonytalan férfi főszereplőével. A gyöngé férfi figurájának megszületése volt e történet legnagyobb és legfontosabb eredménye. Ez jelöli a kezdőpontját egy olyan maskulin visszafejlődési folyamatnak, mely során a Kjókai férfi főszereplők, csak úgy, mint Ren'ja az *Egy sokszínű madárban* (Kecso, 1897) sokkal fiatalabbá lesz, mint a szeretett nő. E karakterek megneemesedve, a csábítással küzdve, olykor az örülettől gyötörve, kiolthatatlan, ám csupán ritkán próbára tett vágyukkal terhesen folytatják táncukat a tabuval a további művek során is, mivel szükséges, hogy egyszerre babonázza

meg őket, s gondoskodik róluk szívük hölgye. Szépséget, s nem szerelmet alkotnak meg e világban, de nem szükségszerűen annak kedvére valót. Ezt téve fenntartják azt az állandó erotikus feszültséget, mely lehetővé teszi Kjóka víziója számára – melyet az emberi megváltásról alkotott –, hogy a viszonzatlan szerelem megszállottságának szabályszerűségei alapján ismétlje önmagát. Bizonyos okok miatt, melyek a következőkben világossá válnak majd számunkra is, e megváltás azonban nem volt mentes a vérfertőző felhangoktól. Ám hosszú életű sem volt.

A Kója-hegyi szent ember

Kjóka bizonyára érezte, hogy íróként újonnan elnyert pozíciója nagyban műveinek „eszmeregényként való félreértelmezéséből” eredt, és hogy átmenetileg úgy került a spotlámpa fénykörébe, hogy eközben a színpad egy teljesen másik pontjára igyekezett eljutni. Ahelyett, hogy e fényben lubickolt volna, és a kritika ellenére, mely további hasonló, „ideákról szóló történetet várt volna el tőle, inkább eltávolodott *A múltó* ben megalkotott képlettől és nekivágott, hogy tovább kövesse az egyéni megváltás sokkal égetőbb kérdését. A társadalom bírálójaként elismerést szerezve, Kjóka egyre inkább a saját elvárásainak megfelelővé próbálta szabni munkáit, gyakorlatilag ezzel figyelmen kívül hagyva azon olvasók tanácsát, kik egyre nagyobb befolyással bírtak a modern japán irodalom alakulására.

Úgy alkotta meg sajátos és különös vízióját, hogy életének megrázó eseményeit – édesanyja és édesapja halála, egy öngyilkossági kísérlet – összekapcsolta bizonyos képek konstellációjával, melyeket még gyermekkorában gyűjtött össze édesanyja *kuszazosi* könyvtárának gondos áttanulmányozása során, illetve színházi színpadképekből, valamint az olyan népmesékből és legendákból, melyeket „a környékbeli fiatal és gyönyörű nőktől” hallott. Édesanyjáról, Nakata Szuzuról szóló legkorábbi emlékeiről Kjóka így írt:

Mikor anyám Kanazavába költözött, sok kuszazosit hozott magával Tokióból, és egy különleges dobozban tartotta őket, melyet eredetileg bábuk tárolására használtak. A terjedelmesebb művek közül megvolt neki a *Siranui Meséje* (*Siranui monogatari*), a *Siddhatra Nyolc Élete*, az *Egy japán könyvtár* (*Saka hasszo Jamato bunko*), a *Korunk tükre* (*Dzsidai kagami*), valamint további hiányos sorozatok – mindegyike legalább öt-nyolckötetnyi – más *kuszazosikból*. Különös gonddal őrizte ezeket a könyveket, de valahányszor egy pillanatra nem figyelt, én máris ott voltam, hogy böngésszem őket. Persze nem olvastam őket, mivel még csak három vagy négy éves voltam akkoriban. Mindössze kiterítettem a földre a gyönyörű képeket, mintha nyári levegőzésre vágynának. Az a ragyogó szamuráj, s ez a szomorú fiatal nő... Ahogy egyre tovább nézegettem ezeket a képeket, fokozatosan kíváncsi lettem a mögöttük rejlő történetekre is. Így hát elkezdtem anyám nyakára járni, aki ki sem látszott a varrásból, így nem volt ideje megválaszolni a kérdéseimet, de én addig-addig nyaggattam, míg végül elértem, amit akartam. Most, ahogy visszagondolok erre, nagyon kellemetlen gyerek lehettem. Szegény anyám. **[Ez az esszé először a Sin sosecuban jelent meg (1901. január). Az e rövid felsorolásában szereplő könyvek, melyek Kjókat leginkább inspirálták, és ráadásként édesanyja kuszazosiai mellett néhány „nehéz” könyvet is megemlít, mint A Nanba Háború Krónikája (Nanba szenki), a Vízparti történet (Szuikoden), és A három királyság regényes története (Szankoku-si). Ami a modern irodalmat illeti, Kjóka újság regényeket említ, Morita Siken (Ko sisa)A vak küldönc fordítását, Ozaki Kojo Vallomások a szerelemről (Iro zange), és Rohan A művészet Buddhája (Furju Bucu) című művét. Kjóka nevezetes Edo-korszakbeli írókat, beleértve Bakint is, megunt, s csak Sikitei Sanba, Santo Kjóden, Dzsihippena Ikku és Rjútei Tanehiko maradtak meg a kegyeltek közt.]**

Ezen illusztrált történetek kimagaslóan fontos szerepet játszottak Kjóka fantáziájának kialakulásában. Nem csupán édesanyjára asszociált róluk, de a részletgazdag képi világ által hozzáférést nyert egy szájhagyomány útján terjedő és szövegesen lejegyzett-továbbadott folklór és legendavilág gazdag örökségéhez. Ez az egyik ok, amiért még az ősi japán narratív tradíciók forrásai is Kjóka munkájának ikonográfiáját közvetítik, mélységet adva vizuális stílusának azzal, hogy összekötik a szerző modern, rendkívül személyes jellegű szóképeinek használatát egy már létező, magasan fejlett tradícióval. Azon *kuszazosikat* tanulmányozva, melyeket Kjóka gyermekként lapozgatott, majd később felnőttkorában megvásárolt és újra elolvasott, láthatjuk, hogy például a víz ábrázolása, mely oly jelentőségteljesen hozzájárul a feszültség és a misztikum kialakításához Kjóka munkásságában, olyan tradicionális asszociációkat hordoz magában, melyek egészen a legkorábbi krónikáig és dalokig visszakövethetők. A *kuszazosiban* és Kjóka műveiben egyaránt, a víz veszélyt, átváltozást, erőszakot és halált jelent.

A *Kója-hegyi szent emberben* (*Koja hidzsiri*, 1900) Kjóka ezt és további más képeket is a narratív struktúrába helyez, melyek megalapozzák e fiktív világ központi mítoszt. Ebben a kiváltságos narratívában vagy meta-történetben egy fiatal (vagy másként: szexuálisan határozatlan) férfi találkozik egy veszélyesen csábító, ugyanakkor gondoskodó nővel, egy vízzel beszótt és épp ezért vészjósló környezetben. A hős a szentek és holtak világán átutazó vándorrá válik. Egyszerre tapasztalja meg a félelmet és az elragadtatást, és e találkozóról úgy tér vissza, hogy valami fontosat tanul saját természetéről és a szerelem mélyebb értelméről.

Ha összehasonlítjuk e mítoszt a *Kója-hegyi szent ember* általános körvonalával, akkor láthatjuk, hogy e kettő mennyire egybevágh. A fiatal szerzetes átvág egy elárasztott útszakaszon, ezzel belépve a hegyek vadonjának rengetegébe. Itt találkozik

ezzel az idősebb nővel, aki egyszerre csábító és gondoskodó. A nála töltött éjszaka során a hegyen a fiatal szerzetes retteg a nő hatalmától, ugyanakkor le is nyűgözi az. Szexuális vágyait féken kell tartsa vallási rendjének tett esküje miatt, és sikerül elég ideig felülkerekednie rajtuk, hogy megtudja az igazságot a nőről. Rémületet és vigaszt szolgáltatva neki, e közeli találkozás a nővel valami újat tanít neki saját szexuális természetéről és a szerelem értelméről.

Ez az alapvető minta általában sokkal kevésbé szembeszökő Kjóka más műveiben, és talán épp emiatt is lett *A Kója-hegyi szent ember* az író legismertebb alkotása. Jóllehet, nem ez Kjóka legjobban sikerült írása; de ez által érthető meg legplasztikusabban Kjóka, mivel itt fordított időt arra, hogy kibontakoztassa a narratíván belül személyes mitológiájának legfontosabb képeit. Ennek következményeként, ez az utazó szerzetesről szóló mese fontos kulcsként szolgál a többi, olykor őrzítően bonyolult, ezt követő íráshoz: az eddig elkészült korai művek mind felépítették ezt, a későbbiek pedig mind ezt közvetítik. Persze létezik rá jó néhány variáció és kivétel is van a szabály alól. Kjóka átmenetileg eltávolodott ezen archetípusoktól ötvenes éveinek második felében és hatvanas évei elején. Mégis, ha belegondolunk életművének teljes egészébe, egyértelművé válik, hogy munkásságának hajnalán egy ilyen minta kialakítása felé haladt, s amint elkészült vele, szinte vallásos szabályoknak megfelelően újra és újra visszatért hozzá.

1900 után Kjóka kevesebb erőfeszítést tett arra, hogy fejlessze a narratív módszeren belüli meta-történet képeit. Azaz nem alkalmazta a narratíva értelmező eszközeit arra, hogy jelentést adjon a képeknek, melyek felbukkantak a történetben. Ehelyett inkább az archetípusok jól kidolgozott képeit használta, hogy azokból vegye kölcsön a már meglévő jelentéstartalmakat az új történetekhez. Ez nagyban megmagyarázza, hogy a későbbi írásai – mint az *Oszen és*

Szokicsi – miért nehezen követhetőbbek. Hacsak nem vagyunk tisztában a meta-történettel és a benne felbukkanó különféle képek kapcsolatrendszerével, akkor gyakran képtelenség megérteni, hogy egyik jelenet miért úgy követi a másikat, ahogy, vagy miért úgy viselkednek a karakterek, ahogy. Más szavakkal kifejezve, a későbbi művek töredezett szerkezete és burkolt mondandója azt a vizuális trópusokból kialakult képződményt követik, melyet az archetípusok hoztak létre.

Habár Kjóka joggal híresült el nehezen érthető íróként, a novellák és színdarabok formájának és értelmének átfogó vizsgálata alapján kiderül, hogy azok könnyen kikövetkeztethetőek, mivel az írás folyamata is rituális jelentőséggel bírt számára. Kjóka egy olyan művész volt, aki arra ítéltetett, hogy a koncentráció iránti megszállott heveség és kifinomultság miatt állandóan ismételje önmagát. Félelmeinek mélységétől űzve fedezett fel bizonyos lehetőségeket, miközben másokat emiatt kihagyott. Mivel szüksége volt a meta-történet drámaiságára, Kjóka feloldozta magát a késő-modern technikák felfedezésének szüksége alól, mint például a pszichológiailag összetett karakterek, a fix harmadik személyű narráció, vagy a meggyőző lineáris cselekményvezetés. Szenvedélyei nem a destruktív realizmus táguló világába helyezték, hanem inkább a formalista képközpontúság birodalmába, mely nem az analitikus gondolat és leírás aprólékosan megfent vonalaival fejezte ki magát, hanem a koncentrált vizuális tartalom sokkal impresszionisztikusabb és líraiabb pontjain és síkfelületein keresztül. Az írás formalista megközelítése lehetővé tette Kjóka számára, hogy a stílusra koncentráljon, mert az adott archetípus állandó jelenléte azt jelentette, hogy figyelmét magára az írás tetteire irányítsa, méghozzá a szavak és a képek szintjén. Többnyire közömbösen viseltetett a fő irodalmi áramlat ábrázolással kapcsolatos aggodalmait felé, s így képes volt felfedezni az elnyomott korai modern narratív hagyomány képi

gazdagságát, egy olyan, a vizualitás illusztrálására alkalmas módozatot, melyet a japán nyelv egészén belül a japán irodalom anti-figuratív reformja (*genbun icsi*) tett népszerűtlenné. Kjóka modern íróként azt a felfedezést tette, hogy a szavak önmagukban *bakemonok*: a látvány és a hang eltorzult és torzító meghatározásai. A modern realizmus előítéleteitől irányítva a tizenkilencedik századi Japán tiltott vizualitása a nyelv testében talált menedéket. A szó, mint kép elgondolásban ott várt az elfeledett „imaginista pompa”, hogy újra felfedezzék és elismerjék, hogy felidézhesse Misima stílusát.

Ezen ébredési folyamatról beszélvén Misima igazat szólt, miszerint Kjóka vizuális nyelvezete nem „intellektuálisan kigondolt anakronizmus”. Ha valami volt, akkor, ahogy azt már említettem is, egy érzelmi szükséglet következménye volt. Kjókát könnyedén gondolhatjuk a maga korát megelőző írónak, az alapján, ahogyan a nyelvezetre irányuló figyelme előrevetíti a neo-percepcionistákat, mint Jokomicu Riicsi (1898–1947) és Kavabata Jaszunari (1899–1972). Ám mégis emlékezetünkbe kell vésnünk, hogy bizonyos értelemben tudatos retrográd lelkesedéssel bírt a folklór, a babonák és a legendák iránt: azaz az olyan dolgok iránt, melyekből például *A Kója-hegyi szent ember* története is egyértelműen építkezik. A poszt-strukturalista érában betöltött jelentősége a nyelv művészetiségének magas fokú ismeretéből fakadt. Ám meg kell jegyeznünk, hogy Kjóka erre a pontra nem nyelvészeti kutatásokon keresztül jut el, hanem úgy, hogy soha nem adja fel hitét a szavak erejében.

Tisztában vagyunk vele, hogy míg a Meidzsi intézmények pozitivista és pragmatikus hangadói megpróbálták megtisztítani a levegőt az ott lebegő feudális szellemektől, ugyanúgy hatással voltak a tradicionális Másik iránti érdeklődés serkentésére. Kjóka a legendai archetípusok újraszervezését Orikucsi Sinobu (1887–1953) mítoszról és ősi dalról szóló tanulmánya, Janagita Kunio (1878–1962) folklórral kapcsolatos felfedezései vagy

Lafcadio Hearn (1850–1904) az eltűnő japán kultúráról szóló egzotikus emlékeit feldolgozó művek alapján kísérelte meg. A kritika továbbra is teljes mértékig látomásokként (*genszo*) kezeli Kjóka műveit, habár így az is világossá válik, hogy a realizmus elvei mily módon befolyásolták a szerző műveiről szóló kritikai írásokat. E történetet látomásként, fantáziaként megnevezni magában hordozza annak a veszélyét, hogy félreértelmezzük Kjóka viszonyát a meta-történettel és a benne „karakterekként mozgó szellemekkel. Ahogy azt egyszer maga Kjóka mondta: „A szörnyek érzelmeim megtestesítői. Ugyanez mondható el szavairól, hiszen azok is a benne dúló megtestesült érzelmek, ha úgy tetszik, *bakemonok*, vagy az átváltozás lényei.

A szerző szörnyekre irányuló figyelmének kezdetét a korai novellák eltúlzott karaktereiben találhatjuk meg, az olyanokéban, mint Hatta Josinobu *Az éjjeli őrjáratban* és Otei a *Vénuszhaj* (*Bakeicso*, 1896) című művében. Pontosabban megtaláljuk az olyan női szereplők előzményeit, mint a hegyekkel körülzárt völgyben élő varázslónő a *Mino-völgyben* (*Minodani*, 1896), *A mélység sárkányáról* (*Rjútandan*, 1896) című novellában és a *Szeisin zárdájában* (*Szeisin no an*, 1897). Az ilyen novellákban megjelenő groteszk alapja a legendákban és a folklórban keresendő, és késő-modern szemszögből láttat megtörtnek egy korai modern episztémát. *A Kója-hegyi szent ember* esetében a legendához való tartozás a korábbi változatokból derül ki, melyek jó néhány évvel 1900 előtt készültek, s mely arra enged következtetni, hogy Kjóka korai karrierje során írt munkái, beleértve az „eszmeregényeket”, mind vagy azután, vagy akkor fogantak, amikor a szerző épp azzal küszködött, hogy megalkossa azt, ami később legismertebb novellájává vált.

A kézirat piszkozatát Maramacu Szadataka fedezte fel 1956-ban. Megközelítőleg huszonhárom oldalnyi hagyományos kéziratnak felel meg (négy száz karakter oldalanként), és Kjóka apai nagyanja, Meboszo Kite házában talált rá. Nem található

rajta aláírás, de igen csekély esély van arra, hogy a piszkozat nem Kjókától származik. Címként *A fehér boszorkány meséje* (*Sirakidzso monogatari*) áll rajta, és egy helyi legenda inspirálta, mely egy fiatalember egyes szám első személyű beszámolója a hátborzongató dolgokkal való találkozásáról. A mesélő a hegyeken utazik át, ez esetben Cugurából Takefuba, a Kaszuga Hágón keresztül. Noha figyelmeztetik a reá váró veszélyekre, sürgető késztetést érez arra, hogy arra menjen, merre csak igen kevesek merészkednek, végül ott találkozva – akárcsak ahogyan ez *A Kója-hegyi szent ember* szüzséjében is történik – egy lóval és egy idős nővel. A nő „arca olyan, akár az ékszerek, s bőre akár a hó”, és olyan szép, ahogyan azt a neve is sejteti. De szemhéját vörössel festette ki, így alapozva meg azt az erotikus színsémát, melyet már *A mütőben* megismerhettünk. A nő csábítóan odasimul a fiatalember térdeihez. De a történet véget ér ott, ahol maga a gondosan előkészített csábítás elkezdődne.

Tehát magunkra maradunk találgatásunkban, hogy vajon miként végződik a novella. Talán Kjóka, noha már elkötelezte magát erre az utazásra, még nem volt biztos annak céljában. Az bizonyos, hogy a megcsonkított erotika egyszerre sugallja a technikai és spirituális tökéletlenséget, egy alakulóban lévő adottság érdeklődését, az általa létrejövő lehetőségek kiaknázásának képessége nélkül. Ha végiggondoljuk Kjóka erre a patthelyzetre adott korai megoldásait, amint azt *A mütőben* is szemlélteti, észrevehetjük, hogy miként halad a romantikus érzület a melodráma vagy akár a kínzás és a bálványozás irányába. Amire még nem volt képes 1895-ben, képes volt *A Kója-hegyi szent ember* vízesés jelenetében: kihasználva a vizuális jelek kétértelműségét, eufemizálta az erotika erőszakos aspektusát, melyet egyaránt generált félelemérzete és a női gondoskodás iránti szüksége. A kolduló barát, teljesen a bűvkörbe esve, s készen arra, hogy feladja aszkéta életét, nem öleli karjai közé a nőt, hanem *meglátja* őt a kavargó folyóvízben,

ahogy széthullik, akár egy virág.

A kisebb ág ugyan megpróbált hozzácsatlakozni a nagyobbhoz, de a kiugró szikla élesen elválasztotta őket, megakadályozva, hogy akár egyetlen csepp is átjuthasson a túloldalra. A víz hánykolódott és gyötrődött, de kimerült volt és keskeny, hangja zokogó vagy gyötrelmes sírásra emlékeztető. A két ág közül ez volt a szomorú, de gyöngéd feleség.

Ellenben a férj rettentőn, a sziklákat porrá zúzó erővel zubogott alá, beszivárogha a földbe. Szívem csordultig telt fájdalommal a szikla által különválasztott két ágat figyelve. A megszakadt szívű feleség olyan volt, akár egy gyönyörű nő, ki reszketve-zokogva ragaszkodik valakihez még mindig. Amint a biztonságos folyópartról figyeltem a vizet, remegni kezdtem, s húsom mintha táncba fogott volna. Mikor felidéztem, hogyan fürdetett meg a nő ugyanezen folyó feljebbi szakaszán, képzeletem önkéntelenül is odafestette őt a zubogó víz alá, ahogy egyszer a mélybe húzza az ár, másszor pedig ismét fellöki a felszínre, s bőre széthullik, s apró virágszirmokként szétszóródik az ezernyi rakoncátlan vízfolyam közepette. Elállt a lélegzetem a látványtól, s a nő ismét egész volt: ugyanaz az arc, test, keblek, karok és lábak emelkedtek és süllyedtek, hirtelen elválva tőle, majd ismét egyként jelenve meg. Nem bírtam tovább elviselni a látványát, s úgy éreztem, hogy menten belevetem magam a zuhatagba, hogy engem öleljen a vízsodrás. Azután visszatértem józan eszemhez, s fülemben felzengett a férj földet rengető üvöltése, amint a hegyi szellemeket szólítja, s közben rettentő mód bömböl. Ekkora erővel miért nem inkább azon igyekezett, hogy megmentse őt? Én megmenteném! Nem számít, milyen áron.

E jelenet biztosította Kjóka számára a megoldást. Legalább öt évvel később írta, mint a befejezetlen *A fehér boszorkány meséjét*, megnyitva előtte az utat, hogy művészként továbbfejlődhessen. Lírai erejével kitűnve a novella többi része közül, ez a nőről és vízről szóló imaginista leírás jelzi a narráció

teremtette korlátokat, mely ponton a létezés utáni vágyakozás felülkerekedik a valamivé válás bűvöletén. Ez a szakasz tanította meg őt a közte és a nyelv között lévő pontos viszonyra, és ugyanakkor a szükségszerű kapcsolatra a nyelv és a meta-történet között. Megmutatta az utat a Kjóka stílusát fémjelző jellegzetes jegyek felé, az erősen vizuális kifejezésmód felé, mely kihasználja a nyelvben rejlő mellékjelentések hatalmát, hogy felidézzen egy olyan jelenlévő állapotot, mely lehetővé teszi számára, hogy rituális hozzáférést nyerjen ahhoz, amit akar és szükséges számára az íráshoz. Rövidebben kifejezve, *A Kója-hegyi szent ember* elősegítette, amit Kjóka attól kezdve legfőbb vágyának tekintett: hogy „átkeljen a valóságon, hogy elérhesse a felsőbb hatalmat”

Ahogy azt sejthetjük is, Kjóka a modern irodalmi ábrázolás nyomásának való ellenállása nem olyasvalami volt, amit a kor legtöbb kritikusja megértett vagy méltányolt.

Ezelőtt a komoly és tragikus témákban volt érdekelt, s Kjóka felkutatta és rövid, költői műveiben életre hívta a sors sötét árapályait. Elgondolása egyszerű volt. Nyelvezete érthető. Következésképpen képes volt magát egy fejjel a verseny elé helyezni. Egy fiatal írónak azt kéne célul kitűznie maga elé, hogy az érdeklődési körében való kutatásai során egyre érettebbé váljon, de Kjóka nem ezt teszi. Tökéletesítenie kéne megfigyelői képességét, s olvasnia kellene, hogy több tapasztalatra tegyen szert. Miért megy hát hátrafelé Kjóka, ki még mindig egy fiatal írónak számít, hogy ilyen ostobaságot tanuljon? Miért dobta félre egyszerű, üdítő látásmódját? Mi készíteti őt arra, hogy feladja tömör, lényegre törő írását?

Tehát a meta-történet felfedezése és a rituális nyelvezet kialakítása volt tette lehetővé ezt az „ostobaságot”. Olyan élvezet volt ez, mely még további huszonöt évig életben tartotta Kjókát.

Egy tavaszi nap

Kjóka elkötelezettsége egy ily mértékben nem reprezentatív víziós módozattal megkövetelte a maga árát. 1905-re, munkásságának valótlan minősége miatt szűkülni kezdtek lehetőségei a publikációra. A naturalizmus támogatóival való összetűzéseire – beleértve Tokuda Suszeit (1871–1943), ki szintén Ozaki Kojo (1868–1903) egyik tanítványa volt – sok irodalomtudós úgy tekintett, mint Tokió elhagyásának legfőbb okára, hogy ahelyett inkább a Kamakura városhoz közeli, tengerparti Zusiban kezdjen új életet. Kjóka igencsak lenézően tekintett a naturalistákra és abbéli hitükre, hogy képesek megalkotni egy olyan tisztán őszinte nyelvezetet, mely lehetővé teszi az író számára, hogy a valóságot teljes valójában ábrázolja, akár az *ari no mama*. Kjóka és a *bundan* gyorsan terjedő és a naturalizmus fő irányadójává váló irányzat különbségei ellenére mégis hajlok arra, hogy egyetértsek Josida Maszasival, aki nemrégiben bizonyította, hogy a szerző számára nagyanyja, Kite halála járult hozzá leginkább fizikai és mentális állapotának megromlásához, melyről Kjóka kronológiájában is olvashatunk.

MEIDZSI 39 (1906), MÁSODIK HÓNAP

Elveszitem nagymamámat.

MEIDZSI 39, HETEDIK HÓNAP

Egészségem folyamatosan romlik. Tagoében, Zusiban bérlünk házat és odamegyünk kikúrálni betegségem. Ami egy egynyári ott tartózkodásnak indult, négy évesre nyúlt el. Gyakorlatilag csak zabkásán és krumplin élek.

TIZEDIK HÓNAP

Az „Új Fikció(Sin sosecu) című lapban megjelentetem a „Suncut

Egy déli pihenő során

Találkoztam a szerelmemmel,

Es csak ezután kezdtem hinni benne

Abban, mit úgy hívunk, álom.

Eső szivárog a szobába, a fákon baglyok huhognak. Szél szagatja a Zelkova fáinak ágait. Áthatol a tetőn s a mennyezetten, és rongyos ágyainkban fekve döf le minket.

Fagyos vánkosainkon elszórva itt nyüzsög maga a nádas. Karoló-pókok gyülekeznek és futkosnak át a tatamin.

Befejezem az „Egy tavaszi nap” végkimenetelét. Egy pillangó? Egy álom? Gyakorlatilag transzban vagyok. Li Csang-csi költészetét olvasom és élvezem.

Kjóka, ki e kronológiát jóval az események után írta meg, rosszul tünteti fel az időpontokat és a dátumokat. Más forrásokból ismeretes számunkra, hogy zusi-i tartózkodása valójában 1905 júliusától 1909 februárjáig tartott, és hogy nagyanyja 1905. február 20-án hunyt el, egy évvel korábban, mint ahogy ez feljebb jelezve van. Ugyanakkor a dátumok pontosítása ellenére Josida érvelése még mindig megállhatja helyét, a nagymama halálának hatásaival kapcsolatban.

További okaink is vannak azt gyanítani, hogy Meboszo Kite halála egyik lehetséges oka volt annak, hogy Kjóka Zusiba költözött. Josimura Hiroto állítása szerint, a szerző életében a legkomolyabb mentálisan instabil kilengések olyankor következtek be, mikor meghalt valaki, aki közel állt a szerző szívéhez, és itt elsősorban családtagokra kell gondolni. Édesapja 1894-es halála és a családra ezáltal nehezedő anyagi teher majdnem öngyilkosságba kergette. Visszanézve 1906-ig, láthatjuk, hogy addigi életének egészét édesanyja elvesztése határozta meg. Igaz, könnyű túlzásokba esni Kjóka utána való sóvárgása esetében, mégis tagadhatatlan, hogy irodalmi munkássága nagyban az anya hiánya által keletkező lelki űr kitöltésén fejlődött ki. Meboszo Kite volt az ő pótléka, a nő, aki, míg élt, a legtöbbet törődött vele. És így, ahogy Josimura is érvel, logikusan levonható az a következtetés, hogy mikor ő eltávozott, Kjókát ez felettébb megrázta. „Nem tudtam

megkülönböztetni nappalt s éjszakát, írt akkori érzéseiről egy másik helyen. „Álmom nyugtalan volt, ébrenlétemben magam sem voltam biztos soha. Épp csak a leghalványabb sejtésem volt önmagamról.

Anélkül, hogy elmélyednénk Josimura az elmebaj és a művészet kapcsolatáról szóló kiterjedt tanulmányaiban, kijelenthetjük, hogy Kjóka legkitűnőbb művei, mint az *Egy tavaszi nap* (*Suncsu és Suncsu gokoku*, 1906) és *A fű labirintusa* (*Kusza meikju*, 1908) életének ezen szakaszában születtek, miközben komoly mentális instabilitással küzdött. Mindkét mű erőteljesen szuggesztív, elárasztja az olvasót lebilincselő ritmusának áramlásával és meghökkentő képeivel, melyeken keresztül eljutunk a vétkek határáig, s végül egy esztétikai epifániához, mely sokkal inkább maga a pokol tornáca, mintsem a felfokozott tisztaság. A mű során sosem lehetünk biztosak benne, hogy merrefelé is tart a történet, de ennek ellenére világos képet kapunk arról az aprólékos és sajátos világról, melybe beléptünk, valamint ennek és az általunk hátrahagyott világ egymáshoz való viszonyulásáról is.

Olvashatjuk az *Egy tavaszi napot* akár úgy is, ahogyan álmainkon töprengünk, de nem állíthatjuk, hogy a zavarodott fejű Kjókanak írás közben nem lebegett ott tisztán szeme előtt az általa kitűzött cél. Még az „eleresztés” (*muko makase*) módszerével való elhivatottsága is – először a szerző befogad valamilyen kreatív elképzelést, majd az írás folyamata során nem szab határt képzeletének – egyértelműen jelzi művészi szándékát. Ebben az esetben a kilencedik századi költő, Ono no Komacsi versének „kölcsonvétele” egyértelmű útmutatás az álomszerű narrációhoz.

Egy déli pihenő során

Találkoztam a szerelmemmel,

És csak ezután kezdtem hinni benne

Abban, mit úgy hívunk, álom.

Azzal, hogy e verset helyezi el a Szikla Palota Szentély oszlopán, Tamavaki Mió újból megfogalmazza azt a problematikát, melyek Komacsi tett meg híres-neves évszázadokkal korábban: mely ponton ér véget a valóság és hol kezdődik az álom?

Az *Egy tavaszi nap* kontextusába helyezve a vers a romantikus szerelem lehetősége által válik relevánssá, és Kjóka számára, természetesen, az elmaradhatatlan halál-problémakör által. Zavarodott, transzszerű állapotában, ebben a vörösek és fehérek alkotta ismétlődésben találja meg az emberi szituáció igazságát: a felhőtlen szerelem és a békés halál nem elképzelhetetlenek, mint ahogyan mindkettőt álmainkban látjuk, habár az előbbit képtelenség elérni, az utóbbi módja pedig nem ismeretes. Ekképpen pedig levonható az egyértelmű következtetés: „És mégis, ha álmainkban találkozunk azzal, akit szeretünk, miért ne álmodnánk annyit, amennyit csak bírunk?”

A *műtőben* és *A Kója-hegyi szent emberben* komoly veszélyek fenyegetik azt, aki bármelyik lehetőségről is álmodni mer. Ugyanez igaz az *Egy tavaszi napra*. Habár a Heian-korszakbeli költőnek lehet, hogy elegendő volt kifordítania kimonóját és izgatottan várni szeretője visszatérését, itt Tamavaki Miónak és szeretőjének egyaránt meg kell halnia, hogy együtt lehessenek. Újra egyesülésük helyszíne nem a szent Kannon szentély, hanem a síremlékszerű *jagura*, egyik azok közül a számos négyzet alakú sírkő körül, melyek a mai napig megtalálhatók a Gandendzsi mögött, Zusi hegyeinek oldalába vájva. **[E síremlékek többségében a Zusi hegy szikláiból lettek kifaragva, mikor a közeli Kamakura város volt Japán kormányzati központja (1185-1333). Ezek szolgáltak nyughelyül a tehetősek és a politikai befolyással bírók számára. Noha egykoron pazar díszítés ékesítette őket, mostanra ezek elkoptak. Köszönöm Macumura Tomominak és Josida Maszasinak, hogy megmutatták nekem ezeket.]** Az „úriember itt forr össze a hölgygel, háttal

egymás felé, egy fizikailag igen lehetetlen, ám költőileg félreérthetetlen pozícióban. Tökéletlen ölelésük magyarázataképp a fiatalember azt mondja a szerzetesnek: „Ha az valóban én voltam azon a színpadon, akkor ott kellett volna meghalnom.

Végül örök egyesülésük helyszíne nem a szent hegyi tér, hanem az óceán, egy olyan kép, mely Kjóka ikonográfiában általában veszéllyel és halállal kapcsolódik össze. A tenger a szerelem beteljesüléséhez vezető átjáró, ám a kiszabott vám nem kevesebb, mint maga az utazó élete. Kjóka ok-okozati összefüggések iránti érzékenységének radikális fizikaiságára reflektál az, hogy az óceán valójában összeköttetésben áll a hegyekkel a titokzatos Kígyó Üregén keresztül, ami egy „ősi barlang, mely teli van vízzel, és huszonöt mérföld hosszan nyúlik be „a tartomány szívéig. Az összeköttetésre akkor kapunk bizonyítékot, mikor szenvedélyének örületében az úriember beleveti magát az üregbe; holttestét később a Nakitsuru Földfok szikláinál találják meg, éppen ott, ahol később Mió és a fiatal oroszántáncos testét is megtalálják. **[Úgy, ahogyan a síremlékek, a Kígyó Üreg is létezik. E vízzel teli barlang mindössze ötvenyardnyira található a fő szentély épületétől, bár nem a mögötte lévő hegyen, mint ahogyan az a történetben szerepel. A helyiek úgy tudják, hogy a barlang összeköttetésben áll a Benten Barlanggal, Enosimában. A hagyomány szerint egy hatalmas kígyó él benne.]**

Az *Egy tavaszi nap* összes szereplője közül ez a fiatal fiú a leginkább szájalomra méltó. Otthon és szülők nélkül nevelkedve, ő és társa kénytelenek úgy megkeresni betevőjüket, hogy „szúnyoglárva” módjára táncolnak. Mió gyermekként tekint rá, talán a sajátjaként; de felé irányuló kedvességét azzal teszi bonyolulttá, hogy megkéri, vigye el azt az üzenetet. A meta-történet céljának elérése végett, a fiatal oroszántáncos halála képvisel az áldozatot, melyet a túlélés és a pusztulás

alkotta ingatag egyensúly kiegyenlítésére kell meghozni, még ha az csak egy pillanatig is tart. Valójában Mio és a szerelembe beleőrült úriember szintén erre a szerepre ítéltettek. Mindhármukat feláldozzák a szerelem hatalmasabb tervéért. Haláluk elkerülhetetlen. Amint az *A mūtő* esetében is volt, a szerelem utáni vágyukat elfojtja és visszavonhatatlanul lerombolja az a társadalom, mely megghiúsítja ezen álmot.

Az, hogy Kjóka szövegébe belekerült Li Csang-csi (791-817) verse, az *Ének egy palotabeli szépségről* az efféle szerelem lehetőségének képtelenségét hangsúlyozza. Akárcsak *A mūtő*, ez a vers is egy raboskodó nőről szól. A kerítésen átbámulva, a vándort eltölti a vágy, hogy megmentse Tamavaki Miót börtönéből. A nőt szépsége miatt tartják becsben. De ahhoz túl jószágos, hogy egy olyan férfi, mint a Meidzsi újgazdagok közé felkapaszkodott Tamavaki, értékelni tudja őt. A nő csak egy játékszer, gyöngy, melyet a disznók elé szórtak. Túl jó az őt körülvevő férfiakhoz képest, igen tipikus, elnyomott kjókai hősnő.

Netán Tamavaki egy kölcsön fedezeteként szerezte meg őt? Vagy megvásárolta volna? Volt, aki szerint a Mió egy gazdag arisztokrata lánya volt, akire nehéz idők jártak. Mások szerint egy tehetős család gyermeke volt, amely teljesen széthullott. Megint mások arról voltak meggyőződve, hogy egy magas rangú gésa vagy előkelő prostituált volt régebben. Se vége, se hossza nem volt a róla terjedő pletykáknak, beleértve egy olyan históriát, mely szerint a lány egy feneketlen tó őrző lelke volt. De tény, hogy senki sem tudta valójában, hogy kicsoda is ő.

Mió maga egy rejtély, rettentő gyöngeség és erő kombinációja lakozik benne. Ő *A Kója-hegyi szent ember* boszorkányának városi rokona, sőt még Kifune grófnő reminiszcenciája is *A mūtő*ből. Csábító és lélegzetelállítóan gyönyörű, ugyanakkor beteg és elnyomott. Egy gyöngéd, anyai figura, aki ugyanakkor csábító nő is, egy „démon”, aki komolyan megijeszti a vándort, mikor leér a hegyről. Akármilyen módon is címkézzük fel a

szereplők ezen sarkalatos jellemzőit, ez alapján már ismeretes számunkra, hogy Mió egyáltalán nem szokatlan a Kjócai hősnők világában. Ismétlésképpen, a Mióhoz hasonló női figurák azért egyszerre rendkívül gyengék és erősek, mert ők játsszák a megmentő szerepét a férfiak számára. Kénytelenek elszenvedni a lealacsonyodást, hogy aztán lehetőségük legyen megváltani azokat, akik kevésbé képesek rá. Mivel jobbak az őket körülvevő világnál, nem becsülik meg őket kellően, és elnyomják őket az olyan férfiak, mint amilyen Mió férje is. Legalábbis a fiatalember így látja ezt. Épp úgy, ahogyan Kjóka.

Amint azt már korábban is felvetettem, a kjócai hősnők elemzése kulcsfontosságú az író munkásságának megértéséhez. A szerző összekombinálta ezen erős nők képét elvesztett édesanyjával, irodalmi és valós vonatkozásban is. Ott volt Mája Bunin, Sakjamuni édesanyja; Kisibo, a kannibálból gyermekek védelmezőjévé lett nő; Edo szellemes leányai; a fiatal lányok, akik Kanazavában a szomszédságban laktak, beleértve unokatestvérét, Terut; az egzotikus Milliard, kinek figurája egy keresztény misszionáriuson alapult, ki Tennessee-ből érkezett Kanazavába; sőt még a regényíró Higucsi Icsijó (1872–1896) is, akire Kjóka riválisként tekintett, valamint elképzelhető, hogy gyöngéd érzelmeket táplált iránta. Az anyátlanság és a csábítás az, ami ezt a sok nőt összeköti; és ha ezek a tulajdonságok összeegyeztethetetlennek is tűnnek, Kjóka képes oly ügyesen manipulálni a hős és a hősnő közötti viszonyt, mely épphogy elkerüli a vérfertőzés tabujának megsértését. Következésképp, amint azt már az ezen műben és más novellákban is jelen lévő intenzív erotika sejteti, a szexuális vágyak teljességgel *kielégítetlenek* maradnak: a férfi gyakorta bizonytalan, életkora vagy elvei miatt, más esetben a férfi és a nő egyesülését a halál fedi el, akárcsak ebben a novellában.

Így érthetővé válik számunkra a mód, melyben Mió halálát leli.

A testét nem sikerült megtalálni. Csak másnap hajnalban, az

apálykor bukkantak rá a Nakiszuru-csúcs szikláinál, miután partra mosta a tenger egy másik emberrel együtt, éppen azon a ponton, ahol az elmúlt nyáron azt a férfit is megtalálták, aki a szentély kunyhójában lakott. A fiú feje olyan volt, akár egy ékszer a nő mellkasán, a vörös oroszlánköpeny még mindig csurom vizesen tekeredett rá a nő fehér karájra. A gyönyörű és csábító Tamavaki Mió végül megtalálta az utat a holtak világába.

Mió szépsége végzetes önmagának és a fiatalembernek egyaránt. Ám halála lehetővé teszi egy férfi iránti szerelmének és egy fiú iránti szeretetének egyszerre történő beteljesülését. Ez a Kjóka számára ideális értelemben vett betetőzése a történetnek. A meta-történet megköveteli, hogy a nő egyszerre mindkét minőségében jelenjen meg: mint gondoskodó anya, s mint szerető. A szerző oly gyakorisággal tért vissza ezen ideálhoz, amely azt sejteti, hogy egy ilyen jellegű történetben a megváltás hatása elenyésző, akármilyen erőteljesen is legyen az megalkotva. A valóságban ugyanis a fiúk nem férfiak, és az anyák nem szeretők. A tabuk hatalma még az irodalmi álom keretein belül is megkerülhetetlen.

A hős és hősnő között vibráló szexuális feszültség olyan pont, mellyel Kjóka kutatói gyakorta foglalkoznak, ám még így is van a vágnak egy olyan, eddig meg nem említett jellemzője, melyet érdemes megvitatni, mivel kritikus szerepe van az első rész narratívájában. Arról a finom erotikus erőről beszélek, mely a vándort és a Tamavaki Mió és az iránta érzett megszállottságától szerencsétlenül járt „úriember” történetét elmesélő szerzetest lengi körül. A szerzetes állítólag pártatlan mesélője a történetnek, de nyilvánvaló elmélyülése e bujaságról és örületről szóló történetben hallgatójában egyszerre generál fokozott kíváncsiságot magával a történet kimenetelével kapcsolatban, illetve kellemetlen érzéseket a szerzetes elbeszélésének megbízhatóságát tekintve.

Mi a történetet a vándoron keresztül ismerjük meg.

Hallgatóként van ábrázolva, ki egyszerre akar hinni s kételkedni a történetben.

Nem keringtek különösebb gondolatok a fejében a szerzetes története kapcsán, és semmilyen ítélet vagy említésre méltó vélemény nem fogalmazódott meg benne. Egyszerűen meghallgatta és befogadta a történetet, megtöltve vele elméjét, míg a szíve is túlcsordult vele. Csöndesen lépdelt magában, és úgy érezte, még egyszer át kell pörgetnie magában a történet eseményeit, hogy megeméssze azt. Valószínűleg minden úgy történt, ahogyan azt a pap előadta, nem kételkedett benne, hogy bármit is kiszínezett vagy elferdített volna. Nem volt oka kételkedni ebben az emberben, jóllehet búcsúzó szavai kissé váratlanok voltak: „Viszlát!”

A szerzetes az eseményeket bemutató előadásmódja megnyeri az olvasót, mivel a pap tudatában van annak, miként csalhatja vele tőrbe hallgatóját, hogy aztán minél tovább ott tartsa. Természetesen a szerzetes buzgó igyekezete a megfelelő időzítésre és előrelátó célozgatásai - „Épp olyan [ember volt], akár te” - messze túlmutatnak a *hoben* Buddhista hagyományán, vagy a narráció arra irányuló fortélyain, hogy a vallási tanok komoly értelmét közvetítsék.

Akár a kójai koldulórendi, ez a szerzetes is ambivalens érzésekkel küzd istentisztelő élete miatt. Egy hanyatlóban lévő intézmény gondnokaként képtelen megtalálni magányának megvilágosítást nyújtó nézőpontját. „Felettébb magányos dolog egyedül élni, tudod. Láthattad, milyen sietve jöttem köszöntésre, mikor megláttalak. Mellesleg, hadd kérdezzem meg, hol szálltál meg? Úgy tűnik, e második látogató iránti érdeklődése mögött több van, mint pusztán a vallási hév. Beismeri magányosságát, s hogy a körülötte hanyatló épület csapdájában él. Amennyiben Tamavaki Mió fogva tartott nő, akkor a szerzetes is fogságban van, ki már-már kényelmetlenül hűséges Kannon képmásához. A szerepek megtévesztő felcserélődése során a vándor azt magyarázza a szerzetesnek,

hogy a Buddhizmust márpedig komolyan kell venni, és hogy a buddhista ikonok jól összehasonlíthatóak az emberekkel: „Mondhatja, hogy egy faragott figura nem több fánál, fémnél vagy földnél, melyet arannyal, ezüsttel és gyémántokkal díszítettek. De mi a helyzet az emberek esetében? Bőr, vér, izom, szervek és zsigerek, gyúrd egybe őket, adj reá egy ruhát, és már készen is van. Ne feledje, uram, hogy még a leggyönyörűbb nő sem több ennél.

A vándor nőgyűlölete alárendelhető a buddhizmus a test dolgait figyelmen kívül hagyó magatartásának, s azt gondolnánk, hogy a szerzetes is osztozik ezen az eszmén. Ám a sokkal relevánsabb és szembetűnőbb pont itt az, ahogy az vándor és a szerzetes nőkkel szembeni távolságtartó attitűdje együttesen generálja az ezt követő történetet. A szerzetes az úriember örületét feldolgozó történetet továbbítva szükségét érzi, hogy ne árulja el az úriember személyének kilétét, ki egykor a szentély kunyhójában lakott, ugyanakkor nem érez büntudatot amiatt, hogy a *nőt* személyesen megnevezve meséli el a történetet. Részletekig menően alapos ismeretei a történetekről az úriember iránti lelkes érdeklődéséből erednek, mint ahogyan az egész elbeszélése arra irányul, hogy a vándorral helyettesítse az elhunytat.

Van valami halvány önzőség a szerzetes motivációjában, így gesztusai bizonytalanul baljóslatúak. „A pap a kétemeletes ház irányába mutatott a völgybe, ruhauja fekete fátyolként hullott alá a mozdulatra. Végül a látogató visszautasítja a szerzetes ajánlatát, hogy lakjon a kis kunyhóban. Úgy dönt, otthagyja a szentély hűvös magányát, lefelé a meredek kő lépcsősoron, egészen a völgy hétköznapiságába. Követve az ősi mese, a „Hogyan kapta el a kobold az embereket az Omi Agi-hídon harcos hősének példáját, megpróbál megküzdeni a démoni nővel, habár első megérzése az, hogy el kéne kerülnie őt. **[Az eredeti történetért ld. Kondzsaku mogatari-su 27:13. Hallván egy koboldról, ki egy bizonyos hídnál kísért, egy**

bátor harcos túljár annak eszén, úgyszólván lovának farkát vastagon olajjal keni be. Mikor a kobold megpróbálja megállítani, amint áthalad, markából kicsúszik a ló farka. Kjóka itt egy másik történetre is utal, a Cuguri no makira a Taiheikiből, melyben egy bizonyos Vatanabe Cuna levágja a kobold karját, mely egy gyönyörűsége nővé változik át.] Tamavaki Mió a vándorra vár a töltésen, épp oly mohón vágyva társaságára, ahogyan a szerzetes is tette.

Bár a vándor még először az első részben hall a szerzetestől a kör, a háromszög és a négyzet titkos kódjáról, most, a második részben tudja meg csak jelentésüket a nőtől. A *Suncsu gokoku* címet viselő második rész valójában e kód titkának felfedezésére hivatott, a korábban létrehozott képek egy újabb bemutatása és egy második tapasztalat a vándor számára a hasonmásokról, doppelgängerekről. Miután átesett a fiatalember szenvedélyről és halálról szóló félelmetes történetének átélésén, a vándor kénytelen önmagát a nő szeméin keresztül nézni, aki, akár a szerzetes, azonnal felfedezi a hasonlóságot közte és megfulladt szeretője között. Míg az első részt olvassuk, azt gyanítjuk – bár közel sem vagyunk benne biztosak –, hogy a vándor is meg fog halni.

Mások vágyainak számtalan körének csapdájába esik – a szerzetesé, a fiatalemberé és Tamavaki Mióé –, mindegyikük a saját elidegenedésének érzését bonyolítva bele. Hasonlóképp, e vágyak mindegyikét körülengi az évszakok tágabb köre, a tavasz titokzatos hatalma, mely összeköti a téli halált a nyári élettél. A tavasz szomorúsága, e purgatóriumi évszak, ez Tamavaki Mió motívuma.

– Szinte képtelenség lefestenem, hogy milyen érzéseket kelt bennem ez a gyönyörű tavaszi nap. Olyan, mintha egy álomról kéne beszélnem. Ez a csöndes szomorúság... Maga is érzi? Épp olyan, mintha egy álom legelevenebb foszlányát látná, nem gondolja? Azt juttatja eszembe, amikor két vagy három éves lehettem, és a dadám a hátán élveztem a körülöttünk nyüzsgő

fesztivál forgatagát.

- Én sebezhetőbbnek érzem magam tavasszal, mint ősszel. Ezért is vagyok annyira vizes. Ez nem veríték. Ez olyasvalami, melyet a napfény facsart ki a szívemből. Se nem fájdalom, se nem levertség ez. Sokkal inkább olyan, mintha vért facsarnának ki egy fa leveleinek csúcsán, jóllehet, a csontok eltűntek belőlem és a bőröm elolvadt. Igen, ez a legjobb kifejezés az ilyen időszakokra. Olyan, mintha vízzé váltam volna, bár ami belőlem olvadt, hamarosan eltűnik, s csak könnyek maradnak, de ezek se örömkönnyek nem lesznek, se olyanok, melyek szomorúságból fakadtak.

Zavaros, ám ékes beszédmodorával a nő felkészíti a vándort, hogy felfedezze a jegyzetfüzetében lévő háromszögeket, négyzeteket és köröket. Ez számára az igazság pillanata. Kjókának sikerül még megdöbbenőbbé tennie ezt a jelenetet, mint a fiatalember magával kapcsolatos felfedezését az első részben.

A vándor ártatlanul felnevetett, mikor a füzet lapjait végigpergette ölében. A lapok olyanok voltak, mint az ujjai közt verdeső pillangók. És ott, ceruzával írva pedig...

Arca hirtelen hamuszürkévé sápadt.

Kicsiben s nagyban, sötéten s világosan, teljes zűrzavarban ott álltak. Némelyik csak félig volt befejezve, mások alaktalanok voltak, voltak reszketeg kézzel papírra vetettek, s voltak elnagyoltak. Nem látott mást, csak háromszögeket, négyzeteket és köröket.

Mikor rákérdez a formák jelentésére, Mió egyszerre ad nagyon általános és nagyon specifikus magyarázatot. A kettő közötti játék a döntő.

- A háromszög a hegy, a négyzet a rizsföld, és ez a kör pedig az óceán. Gondolhat rájuk így is. De a háromszög lehet egy fiatal nő alakja, vagy egy kimonóba öltözött szamuráj, míg a négyzet egy test, a kör pedig egy arc.

Vagy talán valami a hullámok alól. Ha megkérdi a művészt, hogy mik ezek a formák, azt fogja mondani, hogy nem tudja. És akkor persze vághatja a gőgös arcokat. Vagy inkább tisztelheti őket, mint az eltávozottak poszthumusz nevét.

Végre a vándor is megszólalt.

- Poszthumusz név? Mi az? Árulja el nekem a nevet!

- Háromszög Mester, Kerek Kánon és a Négyzet Ura.

Mint egy Zen sziklakert kövei, az alakzatok olyan sokféle jelentéssel bírhatnak: egy óceán, egy arc, és így tovább. Vagy lehetséges, hogy kifejezetten álmai szerelméhez kötődnek: az ő óceánja, az ő arca. Akár a névmások, egyszerre általánosak és pontosak, jelentésmegkülönböztető erővel.

Nem csoda, hogy az ezen átjáró értelmezésére tett kísérletek végigjárták a jungi távlatoktól a földrajzi részletekig menő lehetőségek teljes skáláját. Egy messzire elrugaszkodó felfedezésében Josimura Hiroto úgy gondol az alakzatokra, mint az ezoterikus buddhizmus geometrikusan kialakított mandalájához hasonló figurákra. E kozmológiai síkon vizsgálva őket, Josimura középkori európai alkimista rajzokkal, a híres Szengai Gibon-i zen kalligráfiával és továbbiakkal veti össze őket. Egy kevésbé elrugaszkodott, ám szerintem sokkal hasznosabb felvetés szerint, mely Macumura Tomomitól származik, Kjóka e formákat azért alkalmazta az *Egy tavaszi napban*, mert épp ezeket az alakzatokat látta azon a sok *gorintó*ban, avagy Kamakura-korszakbeli síremlékeken, melyeket a majd mindennapos, Ganden Szentélyhez tett sétái során láthatott.

E vertikális jelölések még mindig nagy számban megtalálhatóak a főcsarnok körül. Öt, kőből faragott forma sorakozik egymás tetején, melyek (alulról fölfelé haladva) egy kocka, mely a földet jelképezi, egy gömb, mely a vizet jelképezi, egy kúp, mely a tüzet jelképezi, egy félhold, mely a szelet jelképezi és egy drágakő alak, mely az ég ürességét jelképezi.

Kjóka minden bizonnyal felfedezte e mohával fedett, a főcsarnok mögött a *jagura* síremlékekben álló emlékművekben az „ötszáz az egy ezer kis kőszoborhoz” való antropomorf hasonlóságot, melyet ugyan megemlít a történetben, ám nem azon a vidéken találhatóak. Legvalószínűbb, hogy szintén meglátta bennük annak a számtalan megkínzott nőnek az alakját, akik hirtelen feltűnnek a színpad körül, melyen a fiatalember látja magát, ahogyan egy háromszöget, egy négyzetet és egy kört (avagy ezeknek a *gorinto* formáknak a kétdimenziós változatait) rajzol Mió hátára.

A háromszögek, négyzetek és körök egy nem megkülönböztetett valóságnak, álmok szimbólumainak, örületnek és halálnak jelei, melyek jelentéseik és identitásaik burjánzásában nem korlátozódtak. E koherencia hiányának ellenére, érzelmi erejük mégis nyilvánvaló a vándor számára, ki csak egyetlen egy dologra vágyik. „Mi az? Árulja el nekem a nevet! Mikor meghallja, hogy „Háromszög Mester, Kerek Kánon és a Négyzet Ura, már tudja, hogy megmenekült, mivel nem sajátjaiként ismer a nevekre. Ez a tudás alapozza meg a különbség kezdetét és teszi, legalábbis számára, lehetővé a jelentést. Megtudja, hogy végzete nem azonos Tamavaki Mióéval. Valójában, e formák Mió testére való rajzolásával, a szerzetes történetének úriembere elkülönítette magát a vándortól, megnevezve szenvedélyét a nő iránt. A fiatalember aláírt egy halálos egyezséget, melyet, míg ő tiszteletben tartott, a nő nem. Háromszög, négyzet és kör állott végrendeleteként, földi életének végső kinyilatkoztatásaként, egy ígéretként, melyet a lánynak hagyott. Nevének leírása egy olyan lépés, melyet Komacsi verse miatt mer megtenni, s az abban álló ígéret miatt. Az álmok valódiak. A szerelmesek újra találkoznak majd. A halál nem végleges.

Mió számára a háromszögek, négyzetek és körök hasonló módon a szerelem kifejezésére szolgálnak; de azok szakadatlan firkálása ezzel ellentétben épp azt fejezi ki, hogy nem igazán

hisz Komacsi versének ígéretében. A sötétől és hangoktól meggyötört, lüktető, s e titokzatos tavaszi nap meglepően száraz zuhanyaival Mio sokkal szkeptikusabb szerelménél. A kétség, és nem a szenvedély az, ami megőrjíti. Emiatt különbözőképpen használja a formákat, és nem azért, hogy elkötelezze magát a szerelem (s a halál) mellett, hanem azért, hogy megismerje a túlvilág igazságát, úgy alkalmazva őket, mint egy csupa képekből álló verset – mely egy tisztán asszociációs kapcsolatot biztosít az első verssel.

Hogy túlléphessen Komacsi versén, melyet nem sokkal azelőtt helyezett el a szentély oszlopán, hogy szerelme öngyilkos lett, Miónak egy másik versből kell erőt merítenie.

Ha lenne rá esélyem,

Hogy viszont láthassalak

A négy tengert is átkutatnám -

Hínár mélységig merülve teérted.

E versszak Izumi Sikibutól Tamavaki Mió válasza azon elkötelezettségre, melyet a számtalan háromszög, kör és négyzet jegyzetfüzetébe való firkálására tett. A verset egy fiatal fiúnak adja, az egyik orosz táncosnak, aki éppen mellettük megy el az óceán felé tartván. S ő, tudatlanul feláldozva magát a nő szolgálatára, eljuttatja az üzenetét a holtak birodalmába.

A vándor szemtanúja lesz a kisfiú halálának. Miután búcsút vett Tamavaki Miótól, követi az orosz táncosok útvonalát, azon töprengve, vajon mi történik majd az üzenettel, s annak kézbesítőjével. Egy kagylókkal teli homokdűne tetejéről a vándor figyel a parton bolondozó fiúkat, miközben a választ keresi kérdésére, hogy miként fog végződni ez az álom, melybe belekeveredett.

A vándor továbbra is a homokot gereblyézte ujjával. Lepillantott a százféle kagylóra, melyek mindenütt ott voltak, félig a homokba fúródva, s közben ismét elmotyogta a vers sorait.

(...)

De a kagylók még mindig nem adtak választ.

Ha beszélni tudtak volna a nagy tenger nevében, akkor ezek a partot hóviharként elborító virágocskák, szüntelenül csak sustorognának. De akár felmarkolták őket a homokkal együtt, akár gyerekek szorgos kezeckéi gyűjtötték össze őket, az apró kagylók csak némán hallgattak.

Eldobta hát őket, s oldalt a homokba feküdt. A pergő homokszemek elfolytak csípője alól, de tudta, hogy a homok nem nyelheti el. Szemeit félig lehunyva a Nakicuru hegyfok felé nézett, de olyan félúton egyszer csak egy élénk villanást pillantott meg, a tenger vöröses ragyogásához hasonlót. Az oroszlántáncosok vörös maskarája volt az.

Amíg figyeli őket, a fiatalabbik oroszlántáncos kiúszik a nyílt vízre, míg a vers még mindig ott lapul az oroszlán maszkjában. Aztán hirtelen, Tamavaki Mió szerencsétlen küldönce elmerül a habokban.

A testét nem sikerült megtalálni. Csak másnap hajnalban, az apálykor bukkantak rá a Nakicuru-csúcs szikláinál, miután partra mosta a tenger egy másik emberrel együtt, éppen azon a ponton, ahol az elmúlt nyáron azt a férfit is megtalálták, aki a szentély kunyhójában lakott. A fiú feje olyan volt, akár egy ékszer a nő mellkasán, a vörös oroszlánköpeny még mindig csurom vizesen tekeredett rá a nő fehér karjára. A gyönyörű és csábító Tamavaki Mió végül megtalálta az utat a holtak világába.

A vándor arra gondolt, sosem fogja elfelejteni, ahogyan elbúcsúztak ott a töltesen, mikor visszapillantott rá, s lila napernyőjét egyik oldalon tartotta, fekete haja másik vállára nehezült, ahogyan őt figyelte, amint elsétál. Ahogy ott a strandon a homok nesztelenül szétszóródott, majd összegyűlt, mélyedést formált, majd újból feltöltötte azt, a vándor azon töprengett, miként ragadták magukkal a lányt a hullámok. Ott a

homokból csupán a szépséges csontok és a kagylók színe látszódott: a nap vöröse, a part fehérje és a hullámok zöldje.

Akár a háromszög, a négyzet és a kör, ezek a kagylók is egyfajta nyelvet képeznek. Ők alkotják a negyedik és utolsó verset a sorban. A hit, amint azt Ono no Komacsi verséből megtudjuk, ígérethez vezet, melyet a háromszög, a négyzet és a kör jelképez. Az ígéret meggyőződéshez vezet, amint az Izumi Sikibu verséből kiderül. És végül, a meggyőződés halálhoz vezet – az utolsó versszak a kagylók a homokban, e gyönyörű héjak, melyek némán üzennek a halálról. Magányos és elkárhozott csontvázak, az élet és szenvedély olyan nyomai, melyeket bármilyen módon lehet, s kell is olvasni.

Egy, 1906. október 30-án, bátyjának, Tojoharunak írt leveléből ismeretes számunkra, hogy Kjóának a fiatal oroszántáncos halála a történet központi koncepciójaként jelent meg. Hogy megérthessük e halál jelentését, csak végig kell gondolnunk a meta-történetet. A fiú, a fiatalember, Tamavaki Mió vízzel kapcsolatos végzete mind a szerző az irányú akaratát fejezik ki, hogy egyesítse az anyai és az erotikus szeretetet, amint mindkettő felmagasztosul a halál pillanatában. E vágy kifejezése aligha újdonsült eredmény Kjóka számára. Ami viszont valóban új, hogy az *Egy tavaszi nap* írásakor Kjóka túllépett a japán nyelv általános határain, és megalapította a geometrikus formák kifejezési módját, egy arra tett próbálkozás közepette, hogy kifejezze a szerelem gyönyörűen kísértő igazságát. Lehetséges volna, hogy a graféma e radikális érvényesítése lett volna az a „legmagasabb potenciál”, melyről Misima beszélt? Lehetséges volna, hogy ez a líraiság volna a *monogatariról* szóló igazság, hol kísértett tárgyak beszélnek magukért, s magukról: csontok, kagylóhéjak, vörös nap, fehér tengerpart, zöld hullámok? Ezek a „gyönyörű csontok” az *iro* keveredései, mint szín és érosz, a természet állandó misztériumával és a tavasz elfojthatatlan duzzadásával, amint szépen a halál felé vezet minket.

Oszen és Szokicsi

Az *Oszen és Szokicsi* (*Baisoku kamonanban*, 1920) egyike Kjóka érett korszakából származó írásainak. Egy tapasztalt, bár engedékeny író munkáját mutatja. A próza maga gördülékenyen viszi előre a történetet, melynek ritmusa is tökéletesen kimunkált; s bár témája ismerős, mégis lehetőséget biztosít váratlan események és felfedezések bemutatására. Ami a szerkezetet illeti, e narratíva formája azonban nem több mint egyértelműen sikeres, amennyiben ragaszkodunk a cselekménytől és valóságosságtól nem elrugaszkodó olvasathoz. Habár a történet csak kicsivel több egy átmenetekkel tarkított, már korábban megalkotott elemek válogatásánál, mely gyakran összezavarja az olvasót, akárhog is nézzük, e töredezett narrációs forma az, amiben Kjóka a leggyakorlottabb, s melyhez e gyűjteményben olvasható három novella szolgál előzményként: *A műtő* melodramájával, *A Kója-hegyi szent ember* sablonos világosságával és az *Egy tavaszi nap* álomszerű barangolásával.

Az *Oszen és Szokicsi* egy pillantással és a szükséges kód darabkáinak gyors lefektetésével kezdődik. Kjóka pontosan tudta, mit akar írni, így egy pillanatot sem vesztegetett el feleslegesen.

Egészen zavarba jövök a gondolattól, hogy az első dolog, ami miatt felfigyelt a lányra, az az alsó ruhájának skarlátvörös szegélye volt, olyan élénk, akár a lángnyelv, melyet cinóber tarkít. Szoknyáját nem visszahajtotta, hanem magasra felhúzva a térdei közt tartotta, így a finom selyemalsó lágyan hullt alá s ölelte körül fehér bokáit, így kímélve őket az átázott kimonó kellemetlen nedvességétől. Meztelen lábfejeit, melyek olyan fehérek voltak, hogy a skarlátpiros ragyogása visszatükröződött róluk, vastag, lakkozott fapapucsba bújtatta, melyet lilaakác-szín pántokkal kötött meg, s melyet most sárpettyek szennyeztek. Egyik combját befelé fordítva, kissé gacsos

lábfejjel ült az egyik sarokban, míg odakint az eső egyre csak zuhogott.

A vörös és fehér ismerős kombinációja ismét felidézi bennünk *A műtő* című novellát, a karmazsin és a fehér színekről *A Kója-hegyi szent emberre* asszociálunk, és annál a döntő, bár nagyban magyarázat nélküli jelenetnél az *Egy tavaszi napban*, mikor a vándor azonosul a fiatalemberrel, aki szerelemtől hajtvavetett véget életének: „Üresen meredve a levegőbe hallgatta a nőt, anélkül, hogy egyetlen porcikáját is megmozdította volna. A vándor hirtelen vörös és fehér színek vad vágóját látta a szédítő tavaszi verőfényben.” Miért a vörös és a fehér? Ahogy azt már láthattuk, Kjóka munkássága megköveteli e két szín együttes feltűnését: a vörös vér, ahogyan a fehér bőrön folyik; vörös ajkak törnek meg egy sápadt arc fehérségét; egy nő vörös alsóruhája s lábának fehérsége; és az utalásokban felbukkanó, de ki sosem mondott szexuális együttlét: a férfi ondója vagy a zsebkeendő fehérje a nő kimonójának bélésével együtt. Itt ismét egybefonódik s jelen van az erotika és az erőszak.

E színek ujjongó lelkesedéséért vádolják őt, ebben az értelemben kihasználva a nő képét saját, szigorúan megszabott céljaihoz. Ugyanakkor aligha meglepő, hogy a maga korában leginkább női olvasók bújták műveit.

Úgy hiszem, hogy a ma alkotó összes író közül Izumi Kjóka a legerősebben feminista (*feminiszuto*). Semelyik másik szerző nem ír ilyen gyakran a nőkről. A felénk tanúsított mély szimpátiája, gyöngéd dicsérete, őket való megbecsülése és irántuk érzett szenvedélyes szeretetének ereje összemérhetetlenül hatalmasabb, mint a politikusok elgondolásai, kik síkra szállnak a nők jogaiért, de csak hogy kormányra kerülhessenek. Munkái közül sokban gyönyörű, magasztos nőket dicsóít, kik egyszerre tündökölnék testükben, s szellemükben is; Kjóka pedig végletekig nőően alapos megfigyelésük és megértésük alapján ír róluk... Nem ismerem más írókat, aki ennyire művészien tudna írni a nőkről. **[Kjóka**

idejében, a „feminista kifejezés gyakorta bírt a „hölgyek embere jelentéssel. Itteni használata azonban mégis inkább a napjainkban használatos jelentéshez áll közelebb.]

Ez a véleménye egyik kortársának, Josija Nobuko (1896-1973) regényírónőnek, ki e sorokat 1925-ben vetette papírra. Ő értékelt Kjóka, a nők szenvedését átérző munkásságát, de természetesen sokan voltak azok is, akik nem. Még Kjóka legközelebbi barátai is tanácstalanok voltak a szerző nők iránti valós érzéseit illetően. Szatomi Ton (1888-1983) teljesen összezavarodva állt mentora nőgyűlölőként való megbélyegzése előtt. „Valaki mondja meg nekem végre. Szerette a tanárunk a nőket, avagy sem?”

Az *Oszen és Szokicsi* esetében, Oszent oly módon mutatja be nekünk, mely egyaránt felkelti az érdeklődést iránta – mégpedig erotikus értelemben –, valamint sajnálatot is ébreszt. Ha végül egy, a lány funkciójából eredő zavarának mélyebb elismerésére jutunk, akkor Kjóka kezdetnek csak ragyogó ruháinak pusztaságát és fedetlen lábait engedi láttatni – melyek egy zavaró, bár természetéből fakadóan megigéző szexualitás kifejeződése (abból ítélve, hogy Szokicsi el akar menni.) A tömött állomáson várakozva Hata Szokicsi újból kapcsolódni kezd Oszenhez e jeleken keresztül. „Felfigyelvén az élénk színre, e történet főszereplőjévé vált.”

Hata egy híres orvos, ki épp keresztülutazik a városon. A végtelenül zuhogó eső miatt, mely Tokiót hömpölygő sártengerré változtatta, csapdába esett az állomáson, ahol a vonat nem érkezik meg időben, szintén az időjárási viszonyok miatt. Megpróbál eltávolodni a vörös szoknyás hölgytől, de van valami ismerős vonás benne. Szemöldöke ívében, mely „összemérhetetlenül bájos volt, lágy és formás. A szemöldök ismerős metonímiája egyaránt a női és a férfi szépségnek is. Oszennek azonban nem csak szép szemöldöke van, hanem a történet egy későbbi pontján megmenti Szokicsit attól, hogy az

övét leborotválják. A szerző számára a szemöldökök fontossága egyértelmű, s ettől a pillanattól kezd Szokicsi Oszenről édesanyjára asszociálni, „a nőre, ki világra hozta őt. Később a hasonló ívű holdsarló ugyanezt a szépséget sugallja. „Szokicsi úgy érezte, mintha hirtelen lenyelte volna a félholdat, s az örömteli fényével beragyogta volna egész szívét.” Akár a hold, a *nono-szama* név is plusz kapcsot jelent, mely egyszerre utalhat a félholdra és Buddhára is.

- Nézd csak a holdat - mondta a lány. - A Buddha.

Szokicsi sosem feledte ezt a pillanatot. A félhold alászállni látszott a fekete fellegek mögül, fénye beragyogta a fölöttük tornyosuló ginkófák csúcsát, melyek olyanok voltak, mint halott édesanyja mellének finom kontúrjai.

Kjóka képzeletében a szemöldök, a gyönyörű nő, az anya, a hold, Buddha és a mell összetartoznak, képi egységet alkotnak. Ezek szolgálnak a vörös szín ellensúlyaként, azzal hogy az anyaság elemeit adják az erotikához, így téve Oszen karakterét messze befogadóbbá és összetettebbé, minthogy egyszerűen madonnaként vagy szajhaként definiálhassuk.

A kép egy másik képet idéz elő. Az eső szakadatlanul esik tovább. Ahogy arra már korábban rámutattam, Kjóka történeteiben a víz képe tradicionális sémákat követ, melyeket a tizenkilencedik századi *kuszazosik*ban ismert meg, míg lelkesen falta a könyveket. Míg a víz egyaránt összekapcsolódik a megtisztulás és az élet képeivel, addig magában hordozza a veszély, erőszak, halál és átalakulás lehetőségét is. Egy ilyen kódrendszerrel szembesülvén édesanyja képes könyveiben, majd egyszer majdnem belevetvén magát a Kanazava Kastély várarkába, Kjókát kétszeresen is kísértette a víz. Állandó emlékeztetőül állott előtte a halálról és annak szükségéről, hogy újraalapozza érzelmi kiegyensúlyozottságát, a narráció folyamatán keresztül. Habár a veszély asszociációját idézi, ugyanakkor lehetőséget is teremt, s ezáltal ki is fejezi azt a kockázatot, melyet annak kell vállalnia, ki meg akar menekülni

az elválás fájdalmától. Valójában a víz nélkül a történet nem haladna előre. Míg az *Oszen és Szokicsi* szüzséjét át nem itatja teljesen a heves tavaszi esőzés, nem törik meg és válik le az a héj sem, melyet a külső narratíva alkot.

Ez megmagyarázza, hogy miért válik hirtelen a Manszei hídi állomás egy vízen sikló hajóvá. Ez egy különös átjáró, egy olyan, melyet igen nehéz megérteni, ha nem vagyunk tisztában a víz szerepével Kjóka meta-történetében. „Szíve oly erővel vert, ahogyan a tenger hullámai csapódnak a sziklás partnak; s a vasútállomás peronja egy hatalmas gőzösként fordult, míg a hajóorr épp a Mjodzsin erdő felé mutatott, s mely úgy tűnt, most mindössze karnyújtásnyi távolságra van tőle.” Most, hogy Szokicsi által már Oszen is résztvevőjévé vált, a történet tovább fejlődhet. Ahogy azt már tisztáztuk *A Kója-hegyi szent ember* és az *Egy tavaszi nap* esetében, csak a vízen átkelve nyílik lehetőségünk a túlvilágba való bebocsáttatásra.

E töredezett stílus bonyolultsága igazán próbára teszi az olvasót. De a logika, mely mentén e képek haladnak, sokkal könnyebben megérthető. Ismétlésképpen, a képek egyenesen az archetípusokból erednek: nő, fiatal férfi, víz. E képek Kjóka azon igényének röghöz kötött elemei, melyek arra hivatottak, hogy a narratív ismétlésen keresztül megmentse önmagát. Ahelyett, hogy a szöveg által lennének kifejtve, a képek a már létező asszociációk jelentős terheiként kerülnek felhasználásra. Ennek következményképpen a narratíva előre megszerkesztett részekké fejlődik, melyeket azon asszociatív erők tartanak össze, melyek egyik képet a másikhoz kapcsolják.

E felettébb vizuális alkotói folyamat ereje legjobban azokból a példákból derül ki, melyek során a történet töredékek valójában legyűrik Kjóka képességét, hogy narratív sorrendbe állítsa őket. Amint egyszer, például, egy hajó képe tűnik fel, a narratíva olyannyira felgyorsul, hogy Kjóka nem tudja kezelni.

- *Abba az irányba lefelé van a Mjodzsin-hegy.*

A sikátor legvégén a jobb oldali házban...

Azon a reggelen Szokicsi egyik barátja leberetvált a arcáról a síheder szakállat. Aztán még aznap este szentély kertjében elnyeste torkát ugyanezen pengével.

No de várjunk csak. Össze-vissza csapongok a történetben.

Néhány mondaton belül az egész történet körvonalai ránk zúdulnak: a víztől a hegyig jutunk, a házhoz a sikátor végén, szakállhoz, szentélykerthez, borotvapengéhez. Elárasztva asszociációinak túl gyors egymásutániságával, Kjóka azt választja, hogy az e képekkel szembeni passzív pozícióját tisztelettel tisztázza. „*No de várjunk csak. Össze-vissza csapongok a történetben...*” Természetesen, e beismerés kihívást is jelent egyben. Azon olvasók számára, kik nem éreznek hasonló elragadtatást ezen képzeletbeli áradás iránt, a szöveg mindössze egy darabokból álló gyűjteménynek fog maradni.

A történet maga, amint az a vizes bevezetés alapján várható is, önéletrajzi jellegű. Kojo *Vallomás a szerelemről (Iro zange)* és *Nyári hanyatlás (Nacu jasze)* című műveinek hatására, Kjóka Tokióba indul 1980. november 28-án, hogy író váljék belőle. Azt tűzte ki célul maga elé, hogy Kojótól fog tanulni, de mikor megérkezett a Sinbasi állomás elülső csarnokába, inába szállt bátorsága az előtte tornyosuló hatalmas épületek méretei, az utcák beláthatatlan szélessége és a tömeg nyugtalan nyüzsgése láttán. Egészen 1981. október 19-ig, majd egy évvel érkezése utánig, nem találkozott Kojóval, s fogadta be őt a híres író, első bennlakó tanítványául. Az ez előtti átmeneti időszakban pénztelenül élt, számtalanszor megváltoztatta tartózkodási helyét, Tokió és Kamakura között sodródott. Ezen időszak nehézségeire emlékszik vissza az *Oszen és Szokicsiben*. Visszapillantásokban jelennek meg, mely egy olyan szerkezeti eszköz, amit Kjóka előszeretettel alkalmazott, hogy összeillesztesse asszociációkon alapuló, mellérendelő természetű képzeletének narratíváját. Ahelyett, hogy egyetlen, külső, mindent tudó

narrátort biztosítana, Kjóka inkább számos belső narrátorral szolgál, kik életre hívják a történetet.

Szokicsi hirtelen ismét tizenhét éves, egy csapat csavargóval él együtt, kikről „tékozlásuk és nemtörődömségük miatt megfélelkezett a világ”. Mikor visszafelé megy a bérelt lakásba, kezében egy közeli üzletből származó rizskekszekkel, éhsége legyűri őt, és elköveti a hibát, melyért majdnem az életével fizet.

Megállt kicsit egy lépcsőpihenőnél, ahol a lépcsősor olyan meredeken emelkedett, hogy a karját kinyújtva megérinthette a fokokat. Noha csupán néhány vékonyka ginkolevél, pár fenyőág és felette búrjanzó kínai csalán takarta., Szokicsi a szikla mentén végigfutó vizesárok felé fordulva életében először beleharapott a tiltott gyümölcsbe. Úgy ropogtatta a kemény kekszet, akár egy zabláját rágcsáló lovacska. Milyen csodálatosan ízletes volt!

Szokicsi azt hiszi, senki sem láthatja, de az elképzelése téves. Hamarosan fölfedezi, hogy a társaság legalább egyik tagja tökéletesen ráláthatott, méghozzá „Kistányér” Heisiro, kinek nevetése az eredeti szövegben oldalakat tölt meg, de e fordításban ezt nagyban lerövidítettem. Oszen előtt megszégyenülve, kihez Szokicsi titkon vonzódik, a fiú megpróbál véget vetni életének aznap este. A helyszín a Mjódzsin szentély kertje. Oszen, aki a csoport vezetőjének kitartottja, lesz az, ki megmenti őt.

- Mit művelsz? Mit képzelsz, mégis mit művelsz?

Olyan volt, mint egy bámulatosan szép madárka, egy gyönyörű nő arcvonásaival, ki a fák ágai közül suhan le, hogy elkapja kabátujját. Szokicsi egy ginkófa-cölöpnek támaszkodva ült, melyet sarokcölöpként használtak a szentély mögötti üres istállók egyikénél. Épp, amikor már azon volt, hogy, elvégja a torkát a pengével, Oszen ott termett. Minden olyan volt, mintha egy álomban játszódtott volna.

Kjóka e madár/nő képhez lehet, hogy Mantei Oga *Siddhatra Nyolc Élete, Egy Japán Könyvtár (Saka hasszo Jamato bunko)* című művéből nyerte az ihletet, mely az egyik legfontosabb szöveg volt édesanyja könyvtárának illusztrált kötetei közül. A kép először egyik korai novellájában jelent meg: az *Egy sokszínű madárban (Kecso, 1897)* és itt tovább erősödött. Amint édesanyja *kuszosijában*, a régi teremtmények újjá formálása továbbra is Kjóka egyik fő kifejezési módja maradt, melyet az általa összegyűjtött vizuális képek plasztikus természete tett lehetővé. Addig a fokig, amíg karakterei ezen ikonográfiai módszeren belül épülnek fel, hiányzik ábrázolásuk és a belső tartalmuk. A két kép közötti sematikus határ bizonytalan és rosszul definiált – a madár összemosódik a nővel, egyik többletjelentés összekapcsolódik és összeolvad egy másikkal. Ha a sokkal átláthatóbb nyelvezetű realizmus célja a szemantikai lehetőségek kizárása volt, amint azok megpróbálták meghatározni és kontextualizálni az észrevehetően jellegzetest, akkor Kjóka vizuális trópusai erősen opálos rétegen és általános belefoglalási folyamaton keresztül működnek. Magukhoz hívják a kétértelműséget, ezzel lehetővé téve Oszen számára – csak úgy, mint Tamavaki Miónak –, hogy egyszerre legyen anya és szerető. Ő is megváltó és csábító nő, összetett figura, aki mindemellett szintén túl kétdimenziós ahhoz, hogy pszichológiailag differenciált karakterként tekinthessünk rá.

A történet nagyot ugrik előre az időben. Nem biztosít számunkra egyértelmű átmenetet. Szokicsi és Oszen együtt élnek egy olcsó bérházban. Az iskolából hazafelé tartva Szokicsi vállával egy férfiba ütközik, aki egy kliens lehetett, s épp elsiel. Az ajtó kinyílik. Oszen ágymatracra kiterítve hever a földön, arról árulkodva, hogy a lány prostitúcióból tartja fenn magát és Szokicsit. Ezáltal érzékelhetjük a rejtélyes *Baisoku kamonanban* című egy lehetséges magyarázatát. A vörös és fehér feszültségét visszhangozva, Kjóka egyszerűen keresztezi a *baisokut*, avagy prostitúciót és a *kamonanbant*, avagy egy tál zöldséges

galuskalevet, tetején kacsahússal és mogyoróhagymával. Oszen figurájában az erotikus és a gondoskodó közötti távolság elmosódik, ahogy Kjóka továbbra is ragaszkodik ahhoz, minden tekintetben gondviselőként kell megjelennie, mialatt végig kifogástalan marad. **[Maramacu Szadataka úgy véli, hogy ez a képek túlmagyarázása. Az ő elképzelése egyszerűen az, hogy mivel Kjóka nem volt nagyra e fogással, a kamonanbannal, nyomatékként használta a címben, mintha azt mondaná, „Nesze nektek, itt egy történet!” Valamiféle belső poént lát benne, melyet legközelebbi ismerőseivel osztott meg.]** Ez természetesen lehetetlen, így Oszennek szenvednie kell. Nem csupán a prostitúció nyilvános stigmáját kell magán viselnie (melyet Kjóka, ki maga is egy gésát vett feleségül, nem feltétlenül fogadott el), hanem emellett még a privát gondoskodás terhét is cipelnie kell, hogy kiszolgálja az életében jelenlévő, még leleményesnek sem mondható férfi igényeit. Szexualitásának teljességében Oszen egyszerre elnyomott és emelkedett. Örülete, és a történet végén sugallt kettős öngyilkosság jelölik e szerepkör minden nehézségét, melyre Oszen és Szokicsi is rádöbben.

Egy, Tamenaga Sunszui (1790–1843) *Szilva Kalendárium (Sunhoku umegoyumi, 1832)* című művének erotikus gyöngédségére rájátszó jelenetben Oszen rizstortákat süt Szokicsinek, míg elmeséli neki a bájos, ám szerencsétlen sorsú Urazato történetét. Az allúzió előrevetíti az ő tragikus sorsát is, ahogy számos más kapcsolat is felbukkan az *Oszen és Szokicsi* és Urazato történetben, valamint Cugura Vakaszanodzso, *A varjú hajnalban, avagy álmom a könnyű hóról (Akegaraszu jume no ava juki, kb. 1772)* című művében. **[Az Akegaraszu maga Mijosino, a Sin Josivara bordély Cutaja házának egy prostituáltja, és Inoszuke, egy tehetős, az aszakuszi Kurame negyedbe valósi kereskedőcsalád sarjának 1769-es, kettős öngyilkosságán alapul. Az ő haláluk szolgál modellként Oszen és Szokicsi számára.]** Akárcsak Kifune

grófnő, Tamavaki Mió és Oszen, Urazato is egy kitartott nő. A bordélyból történt szökési kísérletének büntetéseképpen megkötözik, és egy fenyőfához kötik, mely fogolytáborának hóval belepert kertjében áll. Ahogy az élet lassan kiszáll belőle, szerelméről, Tokidzsiróról álmodik, ahogy a tetőkön átmászva eljön érte, hogy megmentse.

Az *Akegaraszu* nyomtatott és színpadi változatában egyaránt tarka selyemkendő fedí Tokidzsiro fejét. Mindenféle különösebb magyarázat nélkül, Kjóka átveszi ezt a képet, de egészen máshogyan alkalmazza. Ahelyett, hogy Oszen után küldené szerelmét, hogy megmentse, inkább egy rendőrt küld, aki átugorja a kerítést és letartóztatja a lányt a közerkölcsök megsértéséért. A rendőr a Meidzsi patriarchátus rendjét jelképezi, mely *A mütőben* is biztosította a vészjósló hátteret. Megbilincseli Oszent, és elvezeti a börtön felé. Összetörve és kiszolgáltatottan, a szipogó Szokicsi követi őt.

Oszen fejét leszegve tartotta, úgy beszélt hozzá, hátra sem fordulva. De aztán mégis megfordult, és Szokicsi reá pillantva meglátta szép szemöldökét.

A fiatalembernek nem jött ki egyetlen hang sem a torkán.

- Szo-csan. Neked adom a lelkem.

Oszen szépen összehajtogatta, miközben a rendőr tovább húzta magával. Hamarosan készen is volt, tenyere fészkeben ülve egy daru fehér papír zsebkendőből hajtva.

- Kövesd, bárhová is vezessen. - Forró leheletével ráfújva útjára bocsátotta, s a madárka életre kelt. Ajkainak halványvörös nyoma díszítette a daru kékesfehér testét, s a madár felszállt a kavargó virágszirmok között, áttáncolva az égen, Szokicsit a kapuig vezetve, ahol a fiú belépett a házba.

Ismét találkozunk a varázslatos gondviselést jelképező madármotívummal. Ismét megtalálhatjuk a vörös és fehér színeket. És ismét felfedezhetjük Kjóka radikális irodalmi okozati érzékenységét: lelkét a daruba fújva Oszen esze

gyakorlatilag megbomlik. Őt és Szokicsit elválasztják egymástól azzal, hogy a lányt letartóztatják. De, lehetétől hajtva, a papírmadárka felrepül a levegőbe és elvezeti Szokicsit azokhoz az emberekhez, akik befogadják és segítenek neki Doktor Hatává, a híres sebészé válni, akivel már a történet nyitójelenetében is találkoztunk, s aki egy olyan úriember típusát testesíti meg, mint amilyen Doktor Takamine (szó szerinti fordításban: Tornyosuló Hegycsúcs) is.

A történet ismét ugrik egyet, visszavezetve az olvasót a kerettörténet helyszínére és idejébe. Szokicsi, meggyőződve, hogy az állomás várótermében ülő nő maga Oszen, rábeszéli kísérőit, hogy hadd vigye be a nőt a saját kórházába. Egy következő ugrással a történet véget is ér a betegszobában tett látogatással. A doktor a nő ágya mellé térdel és kezébe egy pengét helyez.

A befejezés homályos. Kjóka nem árulja el, mi történik. De ha felidézzük a meta-történetet, mely Kjóka munkásságának alapját képezi, a következtetést egyértelműen levonhatjuk. A vörös és fehér egy végső megjelenítésében, Mijosinonak és szerelmének, Inoszukének szellemében, aki (akárcsak *A varjú hajnalban* modelljében) szintén egy pengével végezett magukkal, Oszen és Szokicsi is együtt vetnek véget életüknek. Így téve csatlakoznak Kifune grófnőhöz és Takaminéhez, Tamavaki Mióhoz és szeretőjéhez.

A kör bezárul

Kjóka egészen 1939-ben bekövetkezett haláláig alkotott, karrierjének hosszú évei alatt körülbelül háromszáz novellát, színdarabot, esszét és úti beszámolót írva. A meta-történet alapvető szerkezeti egységétől mindössze életének utolsó tíz évében távolodott el, mikor férfi karakterei végre érettebb szexualitást kezdtek megjeleníteni, az olyan művekben, mint *A hegyekről és a tengerről* (Szankai hjobanki, 1929) és *A hó fűz* (Juki janagi, 1937). Kjóka számára e fejlődés nem kevesebbet jelentett, mint az identitás válságát, mely furcsán amorf és önéletrajzi jellegű kései műveiben mutatkozott meg. Utolsó novellájában azonban, igen drámai módon, mégis visszatér a meta-történethez. *A végzetcserje* (Rukosinszo, 1939) lebilincselő visszaemlékezés arra a pillanatra, mely lehetővé tette számára a túlélést: mikor állítólag egy nő belevetette magát a Kanazava kastély várarkának sötét vizébe, épp amikor Kjóka is ezt akarta tenni. Az esemény először egy korai novellájában, *Az éjjeli harangzúgásban* (Soszei jahanroku, 1895) jelent meg, melyet édesapja halála után írt Kanazavában, 1894. január 9-én, mely szomorú esemény mély gyászban, s a család anyagi gondjainak terhe alatt rogyadozva hagyta a fiatal szerzőt. *A végzetcserje* visszatér az önfeláldozás ugyanezen jelenetéhez, mintha a haldokló Kjókának szüksége lett volna rá, hogy még egyszer utoljára megerősítse az archetípus elvi irányadóját, mely végigvezetett karrierjének egészén, s mely lehetővé tette számára, hogy kiterjessze életét a csendes homályra, melyet Tanizaki Dzsun'icsiro jegyzett fel.

Erősen személyes és gyakorta rendellenesen elliptikus művészete kicsiny, ám annál elkötelezettebb olvasói tábor figyelmét keltette csak fel. Már említettem, hogy sok nő is volt köztük, akik a nők szenvedéseinek művészi ábrázolása miatt méltányolták Kjóka írásait. Szintén megtalálható volt néhány

fiatal író is támogatói körében, kik oly módon akarták uralni az irodalmi színteret, ahogyan maga Kjóka sosem tette. Akutagava Rjúnosukénél, például, ott volt Kjóka egyik nyitott kötete az ágyától nem messze, mikor öngyilkosságot követett el 1927 júliusában. A Nobel-díjjal kitüntetett Kavabata Jaszunari (1899–1927) egy másik rendíthetetlen csodálója volt. Tanizaki, aki a mozin keresztül ismerkedett meg a szerző munkásságával – mivel Kjóka forgatókönyveket is írt –, szintén egyik leglelkesebb támogatójának számított. A második világháborút követő évtizedekben Misima Jukio tűnik ki buzgó csodálattal az író olvasótáborából. Helyesen jósolta meg, hogy Kjóka feltámadása kísérletezőbb jellegű darabjainak színpadra állításával fog majd bekövetkezni. Napjainkban munkásságára több kortárs író is megbecsüléssel tekint, beleértve Kono Taekót, Cusima Jukot, és Murakami Harukit.

A Kjóka művei iránti, jelenlegi kritikai érdeklődés lendülete sok helyről ered: egyfelől az Európa-centrikus alapok a „modern japán irodalomban” témájú kritikából, másrészt az irodalmat jelek rendszereként értelmező nézetből, a kommunikáció a technológiailag fejlett társadalmakban egyre vizuálisabb természetéből, és abból a gazdasági sikerből és társadalmi stabilitásból, mely a japánoknak több önbizalmat adott, mint saját kulturális hagyományaik. E problémák több figyelmet igényelnek, mint amennyit én itt szentelni tudok rájuk. A mi céljainkhoz elég annyit elmondani, hogy Kjóka öröksége a színházra, a szóbeli hagyományra és a felettébb figurális tizenkilencedik századi *geszaku* szövegekre, összepárosítva a képességével, hogy a vizualitás új formáit hozza létre a szóközpontú *kindai sosecu* szigorú keretei közt, teszik munkásságát különösen fontossá bármely olyan kísérlet számára, mely a modern japán irodalmat saját narratív tradícióinak kontextusán belül próbálja meg értelmezni.

Észak-Amerikában, irodalmárok egy maroknyi csoportja mindig is nagy megbecsüléssel tekintett Kjókára. Donald Keene

és Juliet Carpenter több művéhez is írtak bevezetőt, és számos doktori disszertációban foglalkoztak részletesebben a szövegek további aspektusaival. Ugyanakkor az is igaz, hogy a modernség haladásba vetett hite miatt, mely a késő-modern érát az Edo-korszaktól való eltávolodásának, semmint ahhoz való közelségének kikötéseiben határozta meg, Kjókára nem is fordítottak akkora figyelmet, mint a korszak más alkotóira, így Nacume Szószekire (1867-1916) vagy Mori Ógaira (1862-1922). Az elfogultság eme komoly akadálya mellett, talán egy még inkább sokatmondó tényező dolgozott Kjóka recepciója ellen, mégpedig prózájának bonyolultsága. Írásának komplexitása valószínűleg elrettentő volt munkásságának teljes vizsgálatához Japánon kívül. De most, hogy Kjókát valóban aktívan tanulmányozzák és egyre több művének jelenik meg idegen nyelvű fordítása, számíthatunk rá, hogy novellái és darabjai - ahogyan azt Tanizaki is sugallta - ellensúlyként állnak majd azon írókkal szemben, kik biztos pozícióban helyezkednek el az irodalmi fő irányzat sodrában.

Most, hogy ezt kifejtettem, érdemes lenne azt is megemlítenem, hogy Kjóka írásainak bonyolultsága hasonlóképp befolyásolja a mai japán recepciót is. A helyesírásban bekövetkezett változások, a használat, és az anyagi kultúra a Meidzsi-korszak szövegeinek nagy részét gyakorlatilag mindenki számára olvashatatlaná tették, leszámítva a legeltökéltebb olvasóktól. Csak nagyon kevés művét látták el jegyzetekkel, bár ennek szüksége mostanra már nem kérdéses. Tekintettel a japán nyelvben bekövetkezett hatalmas változásokra, melyek az utóbbi száz évben történtek, nagyon valószínű, hogy jelentős növekedés lesz tapasztalható olvasóinak körében, mely a Japánon kívüli fordításoknak lesz köszönhető. Nem szándékos módon, de Tanizaki előrejelzése arról, hogy Kjóka művei „klasszikussá” válnak majd, végre valóra vált. A specialisták munkája folytatódik, de - egy sokkal népszerűbb szinten - Kjóka megítélése még mindig a munkáiból

születő vizuális produkciókon múlik, legyen az vászonra vagy színpadra szánt darab.

Azoknak, akik számára ismerősek a japán narratív tradíció általános körvonalai, Izumi Kjóka kortárs újra-felfedezése egyfajta ironikus elégtételként hathat. Ez az író, akit a maga idejében ódivatúnak tekintettek, most elnyeri méltó helyét az élvonalban. Habár, ahogy már említettem, a művek nem túl ismertek és olvasottak tágabb körökben, a bennük kifejezett nézetek sokkal időt állóbbnak bizonyultak, mint a legtöbb kortársáéi, akik eltökélten összpontosítottak arra, hogy eltávolodjanak saját kultúrájuktól, hogy elfogadottabbá váljanak a nyugati nézőpontok számára. Amint azt Tanizaki is tartja, Kjóka hosszú élete „klasszikus csillogásának” tulajdonítható. De megint csak: recepciójának évekig tartó viszontagságai azt demonstrálja, hogy miért van szükség a klasszikusok eszméinek felülvizsgálatára. Ha másra nem is, Kjóka újbóli felemelkedésének rá kell világítania az irodalmi attitűdök és módszerek változékonyságára, miközben sokkal nagyobb kulturális mintákra fordítjuk a figyelmünket. Mai kritikai recepciója ciklusok geometriáját veti fel, elrejtve s kitüntetve egyaránt, a logocentrikus nyugat befolyása által, mint ahogyan egykoron Kína és Korea is befolyásolta Japánt. Most, hogy a kör bezárul, a nyugati posztmodern és a japán korai-modern Izumi Kjóka késő-modern, bár makacsul piktocentrikus pontján jegyzi el egymást.